

biuletyn

PROBLEMY OCHRONY GRANIC

1991

Nr 55/2017

CENTRUM SZKOLENIA STRAŻY GRANICZNEJ
im. Żołnierzy Korpusu Ochrony Pogranicza
w Kętrzynie

PROBLEMY OCHRONY GRANIC

BIULETYN

NR 55

KĘTRZYN

2017

KOMITET REDAKCYJNY: Mirosław Doroszkiewicz (przewodniczący),
Aneta Wojtanowska-Zimoń (sekretarz),
Katarzyna Dzieszkiwicz (redaktor),
Beata Szczepanowska, Cezary Szczepański,
Dariusz Szydłowski, Wioletta Zglińska-
-Groch, Marek Zygowski (członkowie)

Redaktor wydawniczy
Katarzyna Dzieszkiwicz

Projekt okładki
Mariola Sajkowska

Skład i łamanie
Katarzyna Dzieszkiwicz

© Wszelkie prawa zastrzeżone.

ISSN 1505-1757

CENTRUM SZKOLENIA
STRAŻY GRANICZNEJ
im. Żołnierzy Korpusu Ochrony Pogranicza
Kętrzyn 2017
ark. wyd. 10,75
ark. druk. 14,5

Druk: „Poligrafia” CSSG Kętrzyn
Zam. nr 175/2017, nakład 115+10 egz.

Od redakcji

W obecnych czasach terroryzm, masowa nielegalna migracja, przestępczość transgraniczna to problemy wielu państw europejskich. Próby zdefiniowania pojęcia przestępczości zorganizowanej i dokonania oceny tego zjawiska podjęła się autorka artykułu pt.: „Nielegalna migracja jako zorganizowana forma przestępczości transgranicznej...”.

Problematyki przekraczania granic, zabezpieczania się przed przestępczością, wdrażania nowych technologii do walki z nielegalną działalnością oraz zwiększania bezpieczeństwa, dotyczą artykuły nt.: „Rodzaje wiz wydawanych przez państwa członkowskie”, „Rola i znaczenie biometrii w Straży Granicznej. Biometria w dokumentach”, „Rozwijanie i stosowanie nowych technologii w zakresie zwiększania bezpieczeństwa...”.

Z wnikliwą analizą istniejącego modelu postępowania karnego można zapoznać się w artykule pt.: „Krótka charakterystyka dochodzenia w obowiązującym porządku prawnym...”. Zasadność stosowania siły fizycznej podczas interwencji służb mundurowych omówiona została w artykule: „Stosowanie środków przymusu bezpośredniego w postaci siły fizycznej w przypadku konieczności odparcia zamachu na zdrowie lub życie funkcjonariusza lub innych osób”.

Na łamach naszego periodyku nie zabrakło również prac historycznych, wspomnień dotyczących funkcjonowania placówek Straży Granicznej („O Straży Granicznej na ziemi darłowskiej”, „Placówka Straży Granicznej w Gdańsku Rębiechowie”), czy szkolnictwa obowiązującego w czasie działalności WOP („Szkoły Podoficerskie oraz ośrodki szkolenia podoficerów i młodszych specjalistów Wojsk Ochrony Pogranicza”).

Szczególne zainteresowanie czytelników może budzić napisany ze swadą artykuł pt.: „W imię Rzeczypospolitej... Historia procesu żołnierzy WOP oskarżonych o porwanie Kutra Ksawery” – o bulwersującym wydarzeniu i niechlubnym finale, który nigdy nie powinien się zdarzyć.

Na temat interakcji pisaliśmy już wielokrotnie, ale po raz pierwszy autorki artykułu: „Każda akcja wywołuje reakcję – czyli rzecz o feedbacku” omawiają wieloaspektowo zagadnienie komunikacji oraz korzyści wynikające ze znajomości zagadnień komunikacji w sytuacjach zawodowych, w trakcie szkoleń, w życiu prywatnym oraz wskazują na zyski, które płyną z prawidłowo udzielonej informacji zwrotnej.

Kolejną tematyką poruszoną na łamach periodyku są nasi sympatyczni i wdzięczni pomocnicy w trudach codziennej służby – psy służbowe – o czym piszą autorzy artykułu „Służba na czterech łapach”. Artykuł ponadto omawia zasady kwalifikacji psów do realizacji zadań w Straży Granicznej.

Po raz pierwszy w naszym biuletynie w dziale ‘Opinie i recenzje’ zamieszczono dwie recenzje tej samej publikacji nt.: „Wojska Ochrony Pogranicza oraz ich miejsce w systemie ochrony i obrony granicy morskiej Polski w latach 1965–1991”. Chcieliśmy pokazać dwie różne oceny i interpretacje tej samej pozycji wydawniczej.

Mam nadzieję, że zamieszczone prace znajdą swoich odbiorców.

Redakcja zachęca czytelników do milej lektury i jednocześnie zaprasza do współpracy.

Przewodniczący Komitetu Redakcyjnego

płk SG Mirosław Doroszkiewicz

Spis treści

Od redakcji	3
-------------------	---

ARTYKUŁY I ROZPRAWY

Marek Karczewski: Krótka charakterystyka dochodzenia w obowiązującym porządku prawnym. Stan prawny na dzień 1 lipca 2016 roku	7
Ursyn Krusiński, Justyna Jezierska-Dzyr: Rozwijanie i stosowanie nowych technologii w zakresie zwiększania bezpieczeństwa – przegląd wybranych aktywności	23
Łukasz Użyczyn: Rodzaje wiz wydawanych przez państwa członkowskie	39
Dorota Kupiel: Rola i znaczenie biometrii w Straży Granicznej. Biometria w dokumentach – cz. 1	55
Grzegorz Goryński: W Imię Rzeczypospolitej... Historia procesu Żołnierzy WOP oskarżonych o porwanie Kutra Ksawery	69
Waldemar Parus: O Straży Granicznej na ziemi darłowskiej	83

MISCELLANEA

Ireneusz Bieniecki, Izabela Szkurłat: Szkoły Podoficerskie oraz ośrodki szkolenia podoficerów i młodszych specjalistów Wojsk Ochrony Pogranicza. Wybrane problemy działalności w latach 1965–1991	99
Alicja Fiałkowski: Nielegalna migracja jako zorganizowana forma przestępczości transgranicznej. Rozważania w kontekście art. 264 § 3 kk	111
Adam Pietroniuk: Stosowanie środków przymusu bezpośredniego w postaci siły fizycznej w przypadku konieczności odparcia zamachu na zdrowie lub życie funkcjonariusza lub innych osób	123
Iwona Marczuk, Iwona Frankowska: „Każda akcja wywołuje reakcję” – czyli rzecz o feedbacku	129
Beata Sroka, Zbigniew Waszkiewicz: Służba na czterech łapach	139
Robert Marko: Placówka Straży Granicznej w Gdańsku Rębiechowie	147
Robert Marko: Mundur wyrazem godności i obowiązku	157

OPINIE I RECENZJE

- Piotr K o z ł o w s k i: Czesław Grzelak, *Kresy w ogniu. Wojna na ziemiach wschodnich Rzeczypospolitej we wrześniu 1939 roku*, Wydawnictwo Bellona Spółka Akcyjna, Warszawa 2014 159
- Ireneusz B i e n i e c k i: Lech Chojnowski, *Bezpieczeństwo. Zarys teorii*, Wydawnictwo Naukowe Akademii Pomorskiej w Słupsku, Słupsk 2016 165
- Izabela S z k u r ł a t: Ireneusz Bieniecki, *Wojska Ochrony Pogranicza oraz ich miejsce w systemie ochrony i obrony granicy morskiej Polski w latach 1965–1991*, Wydawnictwo Naukowe Akademii Pomorskiej w Słupsku, Słupsk 2015 169
- Waldemar P a r u s: Ireneusz Bieniecki, *Wojska Ochrony Pogranicza oraz ich miejsce w systemie ochrony i obrony granicy morskiej Polski w latach 1965–1991*, Wydawnictwo Naukowe Akademii Pomorskiej w Słupsku, Słupsk 2015 173
- Aneta W o j t a n o w s k a-Z i m o ń: KALENDARIUM 179

ARTYKUŁY I ROZPRAWY

ppłk SG Marek Karczewski

CSSG w Kętrzynie

KRÓTKA CHARAKTERYSTYKA DOCHODZENIA W OBOWIĄZUJĄCYM PORZĄDKU PRAWNYM. STAN PRAWNY NA DZIEŃ 1 LIPCA 2016 R.

Nowelizacja przepisów postępowania karnego z 2015 roku wprowadzała proces kontradyktoryjny, w którym rola sądu uległa znacznemu zmarginalizowaniu. Zasada kontradyktoryjności, zwana również zasadą sporności, jest dyrektywą, zgodnie z którą proces karny toczy się w formie sporu dwóch przeciwstawnych stron przed bezstronnym sądem. Rola sądu w tym modelu postępowania ograniczała się jedynie do oceny dowodów przedstawionych przez strony. Tylko w wyjątkowych przypadkach, uzasadnionych szczególnymi okolicznościami, sąd mógł dopuścić i przeprowadzić dowód z urzędu. To na prokuratorze prowadzącym śledztwo ciążył obowiązek udowodnienia winy oskarżonego.

Obecnie obowiązujący model postępowania karnego uchylił w większości przypadków wprowadzone zmiany, przywracając tym samym model postępowania karnego obowiązujący do 30 czerwca 2015 roku. Oznacza to, że zasada prawdy materialnej, zgodnie z którą podstawą wszelkich rozstrzygnięć powinny być prawdziwe ustalenia faktyczne, na nowo będzie odgrywała podstawową rolę w polskim postępowaniu karnym.

W zakresie postępowania przygotowawczego, powraca się do obowiązujących wcześniej zasad związanych z zakresem wykonywania i sposobem dokumentowania czynności śledztwa (art. 311 kpk), unormowań dotyczących zaznajomienia podejrzanego i jego obrońcy z materiałami postępowania przygotowawczego (art. 321 kpk), przesłanek prowadzenia dochodzenia przez prokuratora (art. 325a § 1 kpk), wydawania i zatwierdzania postanowień w dochodzeniu (art. 325e kpk), czasu trwania dochodzenia (art. 325i § 1 kpk), konstrukcji aktu oskarżenia oraz jego wymogów formalnych (art. 333, 334 kpk).

W obowiązującym na dzień dzisiejszy systemie polskiego postępowania karnego wyróżnia się dwie formy prowadzenia postępowania przygotowawczego, mianowicie śledztwo i dochodzenie. Tak więc postanowienie o wszczęciu śledztwa wydaje wyłącznie prokurator, tym samym stając się gospodarzem postępowania. Przeprowadzenie śledztwa należy do uprawnienia prokuratora, który może jednak zlecić jego prze-

prowadzenie w całości lub w określonym zakresie właściwym organom ścigania, np. Policji lub Straży Granicznej.

Zgodnie z art. 325i § 1 dochodzenie powinno być ukończony w ciągu 2 miesięcy. Prokurator może przedłużyć ten okres do 3 miesięcy, a w przypadkach szczególnie uzasadnionych – na dalszy czas oznaczony.

Uprawnienia prokuratora określone w art. 335, art. 336 i art. 387 § 2 przysługują także innym niż prokurator organom uprawnionym do wnoszenia i popierania oskarżenia w sprawach o przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego, również Straży Granicznej w zakresie jej właściwości.

Zakres przedmiotowy spraw prowadzonych w formie dochodzenia

Dochodzenia nie prowadzi się w sprawach, które wymagają przeprowadzenia śledztwa. Na podstawie art. 309 kpk śledztwo prowadzi się w sprawach:

- 1) w których rozpoznanie w pierwszej instancji należy do właściwości sądu okręgowego;
- 2) o występki – gdy osobą podejrzaną jest sędzia, prokurator, funkcjonariusz Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Służby Celnej lub Centralnego Biura Antykorupcyjnego;
- 3) o występki – gdy osobą podejrzaną jest funkcjonariusz Straży Granicznej, Żandarmerii Wojskowej, finansowego organu postępowania przygotowawczego lub organu nadrzędnego nad finansowym organem postępowania przygotowawczego, w zakresie spraw należących do właściwości tych organów lub o występki popełnione przez tych funkcjonariuszy w związku z wykonywaniem czynności służbowych;
- 4) o występki, w których nie prowadzi się dochodzenia;
- 5) o występki, w których prowadzi się dochodzenie, jeżeli prokurator tak postanowi ze względu na wagę lub zawłość sprawy.

Do właściwości sądu okręgowego, jako sądu I instancji należy następująca kategoria przestępstw:

- 1) zbrodnie określone w Kodeksie karnym oraz w ustawach szczególnych;
- 2) występki określone w kodeksie karnym w:
 - rozdziale XVI (przestępstwa przeciwko pokojowi, ludzkości oraz przestępstwa wojenne),
 - rozdziale XVII (przestępstwa przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej),
 - w art. 140–142 (przestępstwa przeciwko obronności),

-
- art. 148 § 4 (zabójstwo w afekcie),
 - art. 149 (dzieciobójstwo w okresie porodu),
 - art. 150 § 1 (eutanazja),
 - art. 151 (namowa lub pomocnictwo do samobójstwa),
 - art. 152 (nielegalna aborcja),
 - art. 153 (przerwanie ciąży bez zgody kobiety),
 - art. 154 (śmierć kobiety ciężarnej w następstwie przerwania ciąży),
 - art. 156 § 3 (śmierć człowieka w wyniku ciężkiego uszczerbku na zdrowiu),
 - art. 158 § 3 (śmierć człowieka w następstwie bójki lub pobicia człowieka),
 - art. 163 § 3 i 4 (sprowadzenie pożaru lub innej katastrofy, której następstwem jest śmierć człowieka lub ciężki uszczerbek na zdrowiu),
 - art. 165 § 1, 3 i 4 (sprowadzenie niebezpieczeństwa, którego następstwem jest śmierć człowieka lub ciężki uszczerbek na zdrowiu),
 - art. 166 § 1 (przejęcie kontroli nad statkiem wodnym lub powietrznym),
 - art. 173 § 3 i 4 (sprowadzenie katastrofy w ruchu, której następstwem jest śmierć człowieka lub ciężki uszczerbek na zdrowiu),
 - art. 185 § 2 (zaostrenie odpowiedzialności karnej za skutki czynu),
 - art. 189a § 2 (przygotowania do handlu ludźmi),
 - art. 210 § 2 (śmierć małoletniego poniżej lat 15 lub osoby nieporadnej w wyniku porzucenia),
 - art. 211a (organizowanie nielegalnej adopcji),
 - art. 252 § 3 (przygotowania do wzięcia zakładnika),
 - art. 258 § 1–3 (udział w zorganizowanej grupie lub związku przestępczym),
 - art. 265 § 1 i 2 (ujawnienie i wykorzystywanie informacji tajnych lub ściśle tajnych),
 - art. 269 (niszczenie danych informatycznych),
 - art. 278 § 1 i 2 w zw. z art. 294 (kradzież mienia znacznej wartości),
 - art. 284 § 1 i 2 w zw. z art. 294 (przywłaszczenie rzeczy lub prawa znacznej wartości),
 - art. 286 § 1 w zw. z art. 294 (oszustwo znacznej wartości),

- art. 287 § 1 w zw. z art. 294 (wpływanie, zmiana danych informatycznych w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub wyrządzenia szkody znacznej wartości),
 - art. 296 § 3 (spowodowanie szkody w wielkich rozmiarach w wyniku nadużycia uprawnień w zakresie zajmowania się cudzymi sprawami majątkowymi),
 - art. 299 uczestniczenie w transakcjach mających na celu utrudnienie stwierdzenia przestępczego pochodzenia środków finansowych);
- 3) występki, które z mocy przepisu szczególnego należą do właściwości sądu okręgowego.

Przykładowo, taką regulację zawiera ustawa z dnia 26 stycznia 1984 roku Prawo prasowe (Dz. U. nr 5, poz. 24 z 1984 r. z późn. zm.). Zgodnie z art. 53 ust. 1 sprawy o przestępstwa określone w art. 43 i art. 44 podlegają rozpoznaniu przez sąd okręgowy. Są to następujące rodzaje przestępstw:

- Art. 43. Kto używa przemocy lub groźby bezprawnej w celu zmuszenia dziennikarza do opublikowania lub zaniechania opublikowania materiału prasowego albo do podjęcia lub zaniechania interwencji prasowej – podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.
- Art. 44. 1. Kto utrudnia lub tłumi krytykę prasową – podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.
2. Tej samej karze podlega, kto nadużywając swego stanowiska lub funkcji działa na szkodę innej osoby z powodu krytyki prasowej, opublikowanej w społecznie uzasadnionym interesie.

Dochodzenia prowadzi się w sprawach o przestępstwa należące do właściwości sądu rejonowego zagrożone karą nieprzekraczającą 5 lat pozbawienia wolności, z tym że w przypadku przestępstw przeciwko mieniu tylko wówczas, gdy wartość przedmiotu przestępstwa albo szkoda wyrządzona lub grożąca nie przekracza 200 000 zł (art. 325b 1 pkt 1 kpk).

Ponadto dochodzenia nie prowadzi się w sprawach o przestępstwa przewidziane w art. 279 § 1 kk (kradzież z włamaniem), art. 286 § 1 i 2 kk (oszustwo i żądanie okupu) oraz w art. 289 § 2 kk (zabór cudzego pojazdu w wyniku pokonania zabezpieczeń w celu krótkotrwałego użycia), jeżeli wartość przedmiotu przestępstwa albo szkoda wyrządzona lub grożąca nie przekracza 200 000 zł (art. 325b § 1 pkt 3 kpk).

Na podstawie art. 325 § 1 pkt 2 kpk nie prowadzi się dochodzenia w sprawach o przestępstwa przewidziane w następujących przepisach:

- art. 159 (bójka lub pobicie z użyciem broni palnej, noża lub innego niebezpiecznego narzędzia),
- art. 254a kk (niszczenie elementów sieci infrastruktury),

- art. 262 § 2 kk (ograbianie zwłok i miejsc pochówku).

Dochodzenia nie prowadzi się, jeżeli zarzucony podejrzanemu czyn wyczerpuje znamiona określone w dwóch lub więcej przepisach ustawy karnej, pozostających w zbiegu kumulatywnym, z których chociażby co do jednego wyłączona jest możliwość prowadzenia dochodzenia (§ 132 Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury).

Zgodnie z art. 325b § 2 kpk spośród spraw o przestępstwa wymienione w art. 325b § 1 pkt 1 nie prowadzi się dochodzenia w sprawach o przestępstwa określone w art. 155, art. 156 § 2, art. 157a § 1, art. 165 § 2, art. 168, art. 174 § 2, art. 175, art. 181–184, art. 186, art. 201, art. 231 § 1 i 3, art. 240 § 1, art. 250a § 1–3, art. 265 § 3 oraz w rozdziale XXXVI, z wyjątkiem art. 297 i art. 300, i rozdziale XXXVII kodeksu karnego.

Są to następujące przestępstwa:

- nieumyślne spowodowanie śmierci (art. 155 kk),
- nieumyślne spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu (art. 156 § 2 kk),
- uszkodzenie prenatalne (art. 157a § 1 kk),
- nieumyślne spowodowanie niebezpieczeństwa dla wielu osób albo dla mienia w wielkich rozmiarach (art. 165 § 2 kk),
- przygotowanie do przestępstw określonych w art. 163 § 1, 165 § 1, 166 § 1, 167 § 1 kk (art. 168 kk),
- nieumyślne spowodowanie katastrofy (art. 174 § 2 kk),
- przygotowanie do spowodowania katastrofy (art. 175 kk),
- zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym (art. 181 kk),
- zanieczyszczenie środowiska (art. 182 kk),
- stworzenie zagrożenia odpadami (art. 183 kk),
- stworzenie zagrożenia materiałami promieniotwórczymi (art. 184 kk),
- nieutrzymywanie w należytym stanie urządzeń zabezpieczających (art. 186 kk),
- kazirodztwo (art. 201 kk),
- przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązku (art. 231 § 1 i 3 kk),
- niezawiadomienie o przestępstwie (art. 240 § 1 kk),
- nakłanianie do głosowania (art. 250a § 1-3 kk),
- nieumyślne ujawnienie tajemnicy państwowej (art. 265 § 1 kk),
- przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu, za wyjątkiem oszustwa finansowego i umyślne niezaspokojenie roszczeń wierzyciela (rozdział XXXVI, z wyjątkiem art. 297 i art. 300 kk),

- przestępstwa przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi (rozdział XXXVII kk).

Na podstawie art. 1 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 października 1990 roku o Straży Granicznej (Dz. U. 1990 nr 78, poz. 462 z późn. zm.) Straż Graniczna jest uprawniona, w zakresie swojej właściwości, do rozpoznawania, zapobiegania i wykrywania przestępstw i wykroczeń oraz ścigania ich sprawców, a w szczególności:

- a) przestępstw i wykroczeń dotyczących zgodności przekraczania granicy państwowej z przepisami, związanych z jej oznakowaniem, wykonywaniem pracy przez cudzoziemców, prowadzeniem działalności gospodarczej przez cudzoziemców oraz powierzaniem wykonywania pracy cudzoziemcom, a także przestępstw określonych w art. 270–276 kodeksu karnego dotyczących wiarygodności dokumentów uprawniających do przekraczania granicy państwowej, dokumentów uprawniających do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub dokumentów wymaganych do ich wydania;
- b) przestępstw skarbowych i wykroczeń skarbowych wymienionych w art. 134 § 1 pkt 1 kodeksu karnego skarbowego;
- c) przestępstw i wykroczeń pozostających w związku z przekraczaniem granicy państwowej lub przemieszczaniem przez granicę państwową towarów oraz wyrobów akcyzowych podlegających obowiązkowi oznaczania znakami akcyzy, jak również przedmiotów określonych w przepisach o broni i amunicji, o materiałach wybuchowych, o ochronie dóbr kultury, o narodowym zasobie archiwalnym, o przeciwdziałaniu narkomanii oraz o ewidencji ludności i dowodach osobistych¹;
- d) przestępstw i wykroczeń określonych w ustawie z dnia 12 grudnia 2013 roku o cudzoziemcach oraz w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 roku o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2012 r., poz. 680; z 2013 r., poz. 1650 oraz z 2014 r., poz. 1004);

¹ W wyniku nowelizacji ustawy z dn. 15.08.2016 r. wszedł w życie przepis w art. 1 ust. 2 pkt 4 lit. c w następującym brzmieniu „przestępstw i wykroczeń pozostających w związku z przekraczaniem granicy państwowej lub przemieszczaniem przez granicę państwową towarów oraz wyrobów akcyzowych podlegających obowiązkowi oznaczania znakami akcyzy, jak również przedmiotów określonych w przepisach o broni i amunicji, o materiałach wybuchowych, o prekursorach materiałów wybuchowych podlegających ograniczeniom, o ochronie dóbr kultury, o narodowym zasobie archiwalnym, o przeciwdziałaniu narkomanii oraz o ewidencji ludności i dowodach osobistych” (Dz. U. z 2016 r., poz. 669).

- e) przestępstw przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu oraz przestępstw i wykroczeń przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, pozostających w związku z wykonywaniem komunikacji lotniczej;
- f) przestępstw określonych w art. 228, 229 i 231 kodeksu karnego, popełnionych przez pracowników Straży Granicznej w związku z wykonywaniem czynności służbowych;
- g) przestępstw określonych w art. 229 kodeksu karnego, popełnionych przez osoby niebędące funkcjonariuszami lub pracownikami Straży Granicznej w związku z wykonywaniem czynności służbowych przez funkcjonariuszy lub pracowników Straży Granicznej;
- h) przestępstw określonych w art. 190, 222, 223 i 226 kodeksu karnego skierowanych przeciwko funkcjonariuszom Straży Granicznej podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych;
- i) przestępstw określonych w art. 264a kodeksu karnego, przestępstw i wykroczeń określonych w ustawie z dnia 15 czerwca 2012 roku o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U., poz. 769) oraz wykroczeń określonych w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r., poz. 149 z późn. zm.);
- j) przestępstw określonych w art. 189a kodeksu karnego i w art. 8 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku – Przepisy wprowadzające kodeks karny (Dz. U. nr 88, poz. 554 z późn. zm.).

Zgodnie z rozporządzeniem ministra sprawiedliwości z dnia 22 września 2015 roku w sprawie organów uprawnionych obok Policji do prowadzenia dochodzeń oraz organów uprawnionych do wnoszenia i popierania oskarżenia przed sądem pierwszej instancji w sprawach, w których prowadzono dochodzenie, jak również zakresu spraw zleconych tym organom (Dz. U. z dnia 28 października 2015 r., poz. 1725), dochodzenie, obok Policji, prowadzić mogą również organy Straży Granicznej, które są uprawnione do wnoszenia i popierania oskarżenia przed sądem pierwszej instancji w sprawach o przestępstwa określone w kodeksie karnym:

- art. 264 § 2 (przekroczenie wbrew przepisom granicy państwowej),
- art. 264a § 1 (umożliwianie lub ułatwianie pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wbrew przepisom),
- art. 270 (podrabianie lub przerabianie dokumentu),
- art. 271 § 1 i 2 (poświadczenie nieprawdy),
- art. 272 (wyłudzenie poświadczenia nieprawdy),

- art. 273 (użycie dokumentu, w którym poświadczono nieprawdę),
- art. 274 (zbycie dokumentu stwierdzającego tożsamość),
- art. 275 (posługiwanie się cudzym dokumentem),
- art. 276 (niszczenie, uszkodzenie, ukrywanie dokumentu),
- art. 277 (niszczenie, uszkodzenie znaków granicznych).

Ponadto funkcjonariusze Straży Granicznej są uprawnieni do wnoszenia i popierania oskarżenia w sprawach o przestępstwa określone w następujących przepisach pozakodeksowych:

- w art. 464 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 roku o cudzoziemcach (Dz. U., poz. 1650 z późn. zm.),
- w art. 125 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 roku o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2012 r., poz. 680 z późn. zm.),
- w art. 9 i art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 15 czerwca 2012 roku o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U., poz. 769).

Organy uprawnione do prowadzenia dochodzenia

W systemie polskiego postępowania karnego uprawnienia do prowadzenia postępowania przygotowawczego w formie dochodzenia przysługuje organom podległym różnym ministerstwom.

Podstawowym organem uprawnionym do prowadzenia dochodzenia jest Policja, której właściwość określa ustawa o Policji. Kodeks postępowania karnego wskazuje organy uprawnione obok Policji do prowadzenia dochodzeń. Takimi organami są: Straż Graniczna, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Służba Celna, Centralne Biuro Antykorupcyjne oraz Żandarmeria Wojskowa, w zakresie ich właściwości określonej w tzw. ustawach kompetencyjnych.

Ponadto organami uprawnionymi do prowadzenia postępowań przygotowawczych w formie dochodzenia w zakresie ich właściwości są:

- strażnicy Państwowej Straży Łowieckiej,
- strażnicy Straży Leśnej,
- nadleśniczy, zastępca nadleśniczego, inżynier nadzoru, leśniczy i podleśniczy,
- inspektorzy kontroli skarbowej w zakresie kontroli skarbowej,
- organy Inspekcji Handlowej,
- organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
- urzędy skarbowe i inspektorzy kontroli skarbowej,
- Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej.

Cele dochodzenia

Cele (zadania) zarówno dochodzenia, jak i śledztwa w polskim modelu postępowania karnego zawarte są w art. 297 kpk. Zgodnie z treścią wskazanego przepisu celem postępowania przygotowawczego jest:

- 1) ustalenie, czy został popełniony czyn zabroniony i czy stanowi on przestępstwo;
- 2) wykrycie i w razie potrzeby ujęcie sprawcy;
- 3) zebranie danych stosownie do art. 213 i 214;
- 4) wyjaśnienie okoliczności sprawy, w tym ustalenie osób pokrzywdzonych i rozmiarów szkody;
- 5) zebranie, zabezpieczenie i w niezbędnym zakresie utrwalenie dowodów dla sądu.

1. Ustalenie, czy został popełniony czyn zabroniony i czy stanowi on przestępstwo

Niezwłocznie po wszczęciu dochodzenia, a także w jego toku organ procesowy winien dokonywać bieżącej analizy gromadzonego materiału dowodowego, przede wszystkim pod kątem istnienia tzw. przeszkód procesowych. Wszczęcie dochodzenia następuje, jeżeli zachodzi uzasadnione podejrzenie jego popełnienia i zgodnie z obowiązującym modelem postępowania zawsze następuje w sprawie. W takim stanie rzeczy ustalenie niektórych przeszkód procesowych może mieć miejsce dopiero w fazie *in personam*, czyli z momentem pojawienia się w dochodzeniu podejrzanego. Tak więc przedmiotem analizy muszą być w tym przypadku przesłanki, o których mowa w art. 17 § 1 kpk. Zgodnie z tym przepisem nie wszczyna się postępowania a wszczęte umarza, gdy:

- 1) czynu nie popełniono albo brak jest danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie jego popełnienia;
- 2) czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego albo ustawa stanowi, że sprawca nie popełnia przestępstwa;
- 3) społeczna szkodliwość czynu jest znikoma;
- 4) ustawa stanowi, że sprawca nie podlega karze;
- 5) oskarżony zmarł;
- 6) nastąpiło przedawnienie karalności;
- 7) postępowanie karne co do tego samego czynu tej samej osoby zostało prawomocnie zakończone albo wcześniej wszczęte toczy się;
- 8) sprawca nie podlega orzecznictwu polskich sądów karnych;
- 9) brak skargi uprawnionego oskarżyciela;
- 10) brak wymaganego zezwolenia na ściganie lub wniosku o ściganie pochodzącego od osoby uprawnionej, chyba że ustawa stanowi inaczej;

11) zachodzi inna okoliczność wyłączająca ściganie.

Najczęstszą przeszkodą procesową w przypadku prowadzonego dochodzenia będzie wystąpienie okoliczności wyłączających bezprawność czynu (tzw. kontratypy), okoliczności wyłączające winę sprawcy bądź uznanie przez organ prowadzący postępowanie, że szkodliwość czynu jest znikoma (art. 1 § 2 kk).

2. Wykrycie i w razie potrzeby ujęcie sprawcy

Kolejnym celem jest wykrycie sprawcy przestępstwa, czyli ustalenie jego sprawcy. Konsekwencją realizacji tego zadania jest postawienie sprawcy w stan podejrzenia, a co za tym idzie przekształcenie dochodzenia z fazy *in rem* (w sprawie) do fazy *in personam*, czyli postępowania przeciwko konkretnej osobie. Zgodnie z art. 71 § 1 kpk za podejrzanego uważa się osobę, co do której wydano postanowienie o przedstawieniu zarzutów albo której bez wydania takiego postanowienia postanowiono zarzut w związku z przystąpieniem do przesłuchania w charakterze podejrzanego.

W zależności od potrzeb potencjalny sprawca może zostać zatrzymany i doprowadzony do siedziby organu zatrzymującego. Oczywiście nie chodzi tutaj o dosłowne ujęcie, które może mieć charakter obywatelski (w doktrynie określane jako tzw. zatrzymanie obywatelskie albo ujęcie obywatelskie). Ustawodawca ma na myśli zatrzymanie o charakterze procesowym, które uregulowane jest w art. 244 kpk, zgodnie z którym można zatrzymać osobę podejrzaną, jeżeli istnieje uzasadnione przypuszczenie, że popełniła ona przestępstwo, a zachodzi obawa ucieczki lub ukrycia się tej osoby albo zatarcia śladów przestępstwa bądź też nie można ustalić jej tożsamości albo istnieją przesłanki do przeprowadzenia przeciwko tej osobie postępowania w trybie przyspieszonym. Dodatkowo zatrzymać można sprawcę przemocy domowej, które to zatrzymanie w zależności od charakteru popełnionego przestępstwa może mieć charakter obligatoryjny bądź fakultatywny (art. 244 § 1a i 1 b kpk).

3. Zebranie danych stosownie do art. 213 i 214

Wskazany cel postępowania dotyczy zebrania tzw. danych osobopoznawczych, zaś art. 214 określa tryb i zasady przeprowadzenia wywiadu środowiskowego.

Zgodnie z art. 213 § 1 kpk w toku dochodzenia należy ustalić następujące dane dotyczące podejrzanego:

- tożsamość,
- jego numer Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL), a w przypadku osoby nieposiadającej numeru

- PESEL – numer i nazwę dokumentu stwierdzającego tożsamość oraz nazwę organu, który wydał dokument,
- wiek,
 - jego stosunki rodzinne i majątkowe,
 - wykształcenie,
 - zawód i źródła dochodu,
 - dane o jego karalności,
 - w miarę możliwości numer telefonu lub adres poczty elektronicznej umożliwiające kontaktowanie się z oskarżonym oraz numer identyfikacji podatkowej (NIP).

Jeżeli podejrzany jest funkcjonariuszem publicznym w chwili popełnienia czynu lub w czasie postępowania, należy ponadto zebrać dane dotyczące przebiegu służby publicznej, wyróżnień oraz kar dyscyplinarnych.

W razie potrzeby organ prowadzący postępowanie przygotowawcze uzyskuje informację z systemu teleinformatycznego Ministra Finansów Publicznych dotyczącą stosunków majątkowych i źródeł dochodu oskarżonego, w tym prowadzonych i zakończonych postępowań podatkowych, na podstawie aktualnych danych znajdujących się w tym systemie. Informację uzyskuje się drogą elektroniczną.

Jeżeli podejrzany był już prawomocnie skazany, dla ustalenia czy przestępstwo zostało popełnione w warunkach recydywy dołącza się do akt postępowania odpis lub wyciąg wyroku oraz dane dotyczące odbycia kary.

Jeżeli podejrzany był już prawomocnie skazany przez sąd w jednym z państw członkowskich Unii Europejskiej, należy wystąpić o odpis lub wyciąg wyroku oraz dane dotyczące odbycia kary w państwie członkowskim Unii Europejskiej.

W razie potrzeby, a w szczególności gdy niezbędne jest ustalenie danych co do właściwości i warunków osobistych oraz dotychczasowego sposobu życia oskarżonego, w postępowaniu przygotowawczym prokurator zarządza w stosunku do oskarżonego przeprowadzenie wywiadu środowiskowego przez kuratora sądowego lub inny podmiot uprawniony, a w szczególności uzasadnionych przypadkach przez Policję.

4. Wyjaśnienie okoliczności sprawy, w tym ustalenie osób pokrzywdzonych i rozmiarów szkody

Przedstawiony cel postępowania przygotowawczego winien być realizowany na każdym etapie postępowania, a więc zarówno w *fazie in rem*, jak i w *fazie in personam*.

Zadanie organu ścigania w zakresie wyjaśnienia okoliczności sprawy wynika z realizacji kilku podstawowych zasad procesowych, m.in. zasady prawdy materialnej. Bez wyjaśnienia okoliczności sprawy nie jest możliwe przeprowadzenie rzetelnego postępowania przygotowawczego, a tym bardziej jego zakończenie. Wyjaśnienie wspomnianych okoliczności to nic innego, jak ustalenie pewnych faktów w zakresie ustawowych znamion przestępstwa, jak również form stadialnych i zjawiskowych.

W zakresie ustawowych znamion przestępstwa należy przede wszystkim poczynić ustalenie w zakresie strony przedmiotowej przestępstwa (czas, miejsce, sposób i okoliczności popełnienia przestępstwa), a także elementy strony podmiotowej (umyślność, czy też nieumyślność).

Niezwykle istotne jest ustalenie pokrzywdzonego przestępstwem, gdyż ustalenie takiej osoby powoduje, że staje się ona stroną postępowania przygotowawczego, ze wszystkimi tego konsekwencjami.

Ustalenie rozmiarów szkody jest jednym z elementów ustalenia okoliczności danej sprawy. Jest to o tyle istotne, że ustalenie rozmiaru szkody może mieć wpływ na kwalifikację prawną czynu, a co za tym decydujące znaczenie co do tego, w jakiej formie prowadzone będzie postępowanie przygotowawcze, dochodzenia lub śledztwa. Ponadto ustalenie rozmiarów szkody może mieć wpływ na orzeczenie przez sąd obowiązku naprawienia, w całości albo w części, wyrządzonej przestępstwem szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

5. Zebranie, zabezpieczenie i w niezbędnym zakresie utrwalenie dowodów dla sądu

Zebranie materiału dowodowego jest podstawowym obowiązkiem organu ścigania, które najczęściej następuje w drodze dowodowych czynności poszukiwawczych. Następnie tak zatrzymane dowody rzeczowe podlegają zabezpieczeniu w taki sposób, ażeby można je było wykorzystać w postępowaniu sądowym. Zabezpieczenie dowodów rzeczowych dotyczy nie tylko sposobu ich zatrzymania, ale również sposobu ich przechowywania, tak aby nie uległy uszkodzeniu bądź zniszczeniu. Ponadto na etapie postępowania przygotowawczego właściwie zabezpieczone dowody rzeczowe w razie potrzeby wydania opinii mogą być przekazane biegłemu.

Utrwalenie dowodów następuje w drodze właściwego udokumentowania czynności procesowej, np. protokołu przeszukania bądź protokołu oględzin wraz ze sporządzoną dokumentacją fotograficzną.

Przebieg dochodzenia

Zgodnie z art. 303 kpk jeżeli zachodzi uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa, wydaje się z urzędu lub na skutek zawiadomienia o przestępstwie postanowienie o wszczęciu śledztwa, w którym określa się czyn będący przedmiotem postępowania oraz jego kwalifikację prawną. Ten sam przepis ma zastosowanie do wszczęcia dochodzenia.

Uzasadnione podejrzenie musi się odnosić do konkretnego przestępstwa lub przestępstw, tzn. należy dany czyn zabroniony zakwalifikować z konkretnego przepisu części szczególnej kodeksu karnego lub innej ustawy, biorąc przy tym pod uwagę określoną formę stadialną lub zjawiskową przestępstwa. Uzasadnione podejrzenie musi opierać się na takich danych, które w znacznym stopniu uprawdopodobniają fakt popełnienia przestępstwa.

Wszczęcie dochodzenia może nastąpić z urzędu na podstawie tzw. informacji własnych lub wskutek zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa.

Zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa może pochodzić od osoby fizycznej lub prawnej, instytucji państwowej, samorządowej lub społecznej, z tym że zawiadamiający nie musi być pokrzywdzonym.

Obowiązujący kodeks postępowania karnego przewiduje obowiązek społeczny i prawny złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa.

Na podstawie art. 304 § 1 kpk każdy, dowiedziawszy się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym prokuratora lub Policję. Nadmienić należy, że uchylenie się od obowiązku społecznego nie pociąga za sobą jakichkolwiek konsekwencji prawno-karnych.

Obowiązek prawny złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa reguluje art. 240 kodeksu karnego, zgodnie z którym osoba mająca wiarygodną wiadomość o karalnym przygotowaniu albo usiłowaniu lub dokonaniu czynu zabronionego określonego w art. 118, 118a, 120–124, 127, 128, 130, 134, 140, 148, 163, 166, 189, 252 lub przestępstwa o charakterze terrorystycznym, nie zawiadamia niezwłocznie organu powołanego do ścigania przestępstw, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

Do przestępstw wskazanych w art. 240 kk należą:

- eksterminacja (art. 118),
- zamach przeciwko ludzkości (118a),
- stosowanie środków masowej zagłady (120 kk),
- gromadzenie, zbywanie środków masowej zagłady (121 kk),
- niedopuszczalne ataki i sposoby walki (122 kk),
- zabójstwo osób podlegających ochronie międzynarodowej (123 kk),
- inne naruszenia prawa międzynarodowego (124 kk),

- zamach stanu (127 kk),
- usunięcie przemocą konstytucyjnego organu RP (128 kk),
- szpiegostwo (130 kk),
- zamach na życie prezydenta (134 kk),
- zamach terrorystyczny (140 kk),
- zabójstwo (148 kk),
- sprowadzenie zdarzeń zagrażających życiu, zdrowiu lub mieniu (163 kk),
- piractwo (166 kk),
- bezprawne pozbawienie wolności (189 kk),
- wzięcie zakładnika (252 kk).

W obowiązującym porządku prawnym postępowanie przygotowawcze prowadzone zarówno w formie dochodzenia, jak i śledztwa zawsze wszczyna się w sprawie (*in rem*). Z momentem postawienia zarzutu w związku z przystąpieniem do przesłuchania w charakterze podejrzanego osoby podejranej bądź wydania postanowienia o przedstawieniu zarzutów następuje przejście do fazy postępowania przeciwko osobie (*in personam*).

W dochodzeniu możliwe są dwie formy postawienia osoby w stan podejrzenia.

Pierwsza to przesłuchanie osoby z zarzutem do protokołu przesłuchania, zaś druga to wydanie postanowienia o przedstawieniu zarzutów. Prowadzący dochodzenie podejmuje decyzję co do wyboru jednej ze wskazanych możliwości. Pamiętać jedynie należy o tym, że postawienie w stan podejrzenia musi opierać się na uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa (zob. art. 313 kpk).

Zgodnie z art. art. 325h dochodzenie można ograniczyć do ustalenia, czy zachodzą wystarczające podstawy do wniesienia aktu oskarżenia lub innego zakończenia postępowania.

Należy jednak dokonać czynności związanych z zamknięciem dochodzenia, a także wydaniem, zmianą i uzupełnieniem zarzutów, przesłuchać podejrzanego i pokrzywdzonego oraz przeprowadzić i utrwalić w protokołach czynności, których nie będzie można powtórzyć (tzw. czynności niepowtarzalne).

Jak już wspomniano wcześniej, zgodnie z art. 325i § 1 dochodzenie powinno być ukończone w ciągu 2 miesięcy. Prokurator może przedłużyć ten okres do 3 miesięcy, a w przypadkach szczególnie uzasadnionych na dalszy czas oznaczony.

Zamknięcie dochodzenia obejmuje następujące czynności:

- prowadzący postępowanie funkcjonariusz SG powiadamia podejrzanego i obrońcę o terminie końcowego zaznajomienia z materiałami

- dochodzenia, pouczając ich o prawie uprzedniego przejrzenia akt w terminie odpowiednim do wagi lub zawichości sprawy, określonym przez organ procesowy (możliwe jest przejrzenie akt w wersji elektronicznej),
- na wniosek podejrzanego lub jego obrońcy o końcowe zaznajomienie z materiałami postępowania prowadzący postępowanie udostępnia akta sprawy,
 - zaznajomienie podejrzanego lub jego obrońcy z materiałami sprawy,
 - sporządzenie protokołu zaznajomienia,
 - pouczenie o prawie składania w terminie 3 dni od daty zaznajomienia podejrzanego z materiałami postępowania wniosków o uzupełnienie dochodzenia,
 - wydanie postanowienia o zamknięciu dochodzenia (jeżeli podejrzany jest tymczasowo aresztowany, jest to czynność obligatoryjna),
 - ogłoszenie lub zawiadomienie o treści postanowienia podejrzanego oraz jego obrońcy.

W przypadku stwierdzenia w toku dochodzenia okoliczności wyłącających postępowanie (art. 17 § 1 kpk) albo gdy postępowanie nie dostarczyło podstaw do wniesienia aktu oskarżenia (art. 322 § 2 kpk), postępowanie należy umorzyć. Odrębną przesłankę umorzenia stanowi znikoma szkodliwość społeczna czynu (art. 1 § 2 kk).

Postanowienia o wszczęciu dochodzenia, odmowie wszczęcia dochodzenia, umorzeniu dochodzenia i wpisaniu sprawy do rejestru przestępstw, umorzeniu dochodzenia oraz o jego zawieszeniu wydaje prowadzący postępowanie, z tym że postanowienie o odmowie wszczęcia dochodzenia, umorzeniu dochodzenia i o jego zawieszeniu zatwierdza prokurator. Datą odmowy wszczęcia, umorzenia lub zawieszenia dochodzenia jest data akceptacji prokuratora.

W przypadku zaistnienia możliwości konsensualnego zakończenia postępowania funkcjonariusze SG w zakresie swojej właściwości są uprawnieni do wystąpienia do Sądu z wnioskiem o skazanie bez przeprowadzania rozprawy.

Dochodzenie rejestrowe

Zgodnie z art. 325f § 1 jeżeli dane uzyskane w toku czynności, o których mowa w art. 308 § 1, lub prowadzonego przez okres co najmniej 5 dni dochodzenia nie stwarzają dostatecznych podstaw do wykrycia sprawy w drodze dalszych czynności procesowych, można wydać postanowienie o umorzeniu dochodzenia i wpisaniu sprawy do rejestru przestępstw. Organ postępowania z urzędu przesyła postanowienie stronom postępowania.

Zażalenie to składa się w terminie 7 dni od otrzymania postanowienia od organu prowadzącego dochodzenie. Organem uprawnionym do rozpatrzenia zażalenia na postanowienie o umorzeniu jest sąd.

Zażalenie składa się do sądu za pośrednictwem prokuratora właściwego do nadzoru nad postępowaniem. W przypadku uznania przez prokuratora zażalenia za zasadne, może uchylić to postanowienie. Jeżeli prokurator nie przychyliła się do zażalenia, kieruje jego rozpoznanie do sądu.

Z momentem otrzymania postanowienia o umorzeniu rejestrowym stronie w terminie przewidzianym na złożenie zażalenia przysługuje prawo do przejrzania akt sprawy.

Jeżeli zostaną ujawnione dane pozwalające na wykrycie sprawcy, uprawniony organ wydaje postanowienie o podjęciu na nowo dochodzenia.

st. chor. SG Ursyn Krusiński
CSSG w Kętrzynie

mgr Justyna Jezierska-Dzys
KGSG w Warszawie

ROZWIJANIE I STOSOWANIE NOWYCH TECHNOLOGII W ZAKRESIE ZWIĘKSZANIA BEZPIECZEŃSTWA – PRZEGLĄD WYBRANYCH AKTYWNOŚCI

„Ta sprawa pozwala chyba na zastosowanie wieloczynnikowej analizy... – zacząłem ostrożnie, ważąc słowa. – Nie znam pana programu, ale znam pewną ilość programów typu GPS i myślę, że śledczy powinien być trochę podobny. To zagadka nie tyle kryminalna, ile poznawcza. Komputer nie wskaże oczywiście sprawcy, ale sprawcę można jako niewiadomą spokojnie usunąć z równań (...)”

– Stanisław Lem, „Katar”, 1976.

Truizmem jest twierdzenie, że wiek XXI to przede wszystkim czas globalizacji. W sposób bezpośredni przyczynia się do niej dynamiczny rozwój nowych technologii informacyjnych. Przynoszą one wiele korzyści, ale także powodują powstanie nowych nieprzewidywalnych form ryzyka. W miarę rozwoju globalnego postępu gospodarczego i nowych form komunikacji, w rzeczonym zakresie, rozwija się także przestępczość transgraniczna.

Efektywna i skuteczna walka ze wskazanym zagrożeniem musi być zatem wsparta przez nowe narzędzia informatyczne. Następuje zatem konieczność podejmowania działań w zakresie prac nad projektami naukowo-badawczymi, mającymi na celu przekazanie organom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo produktów informatycznych odpowiadających współczesnym wyzwaniom.

Jedną z aktywności Straży Granicznej w tym obszarze jest zaangażowanie w działania Polskiej Platformy Bezpieczeństwa Wewnętrznego¹. Wiąże się to z pracami w zakresie eksperckiego konsultowania wybranych projektów realizowanych pod patronatem PPBW oraz testowaniem rzeczywistej przydatności tworzonych nowych narzędzi informatycznych, które mogą wspierać walkę ze współczesną przestępczością. We-

¹ Polska Platforma Bezpieczeństwa Wewnętrznego jest stowarzyszeniem, którego głównym celem jest stworzenie zintegrowanych narzędzi technologicznych i informatycznych, wspomagających działania organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości w zakresie szeroko rozumianego bezpieczeństwa publicznego.

wewnętrzną podstawą prawną opisywanej aktywności stała się decyzja nr 48 KGSG z dnia 27 lutego 2009 roku w sprawie powołania Zespołu Konsultacyjnego Projektów Badawczych Realizowanych w ramach Polskiej Platformy Bezpieczeństwa Wewnętrznego (ze zm.), poprzez wydanie której Straż Graniczna rozpoczęła formalną współpracę z PPBW. Początkowo w ramach wyżej wymienionej współpracy realizowano kilka projektów, ale największymi spośród nich był projekt dotyczący oprogramowania LINK/Mamut oraz aplikacji Automatycznego Rozpoznawania Mowy (ARM). Przy czym należy wspomnieć, że inicjatorem projektu LINK/Mamut byli policyjni analitycy kryminalni. To właśnie oni jako pierwsi rozpoczęli współpracę z PPBW w ramach konsultowania projektu oraz określenia podstawowego zbioru funkcjonalności.

„Zastosowanie metod sztucznej inteligencji i technologii agentowych do wspomagania działań śledczych ze szczególnym uwzględnieniem przestępstw internetowych” – LINK/Mamut

W dniu 13 czerwca 2011 roku Dyrektor Biura Łączności i Informatyki KGSG w imieniu Komendanta Głównego Straży Granicznej podpisał Umowę Licencyjną z Akademią Górniczo-Hutniczą w Krakowie na nieodpłatne korzystanie z oprogramowania LINK/MAMUT wspomagającego przetwarzanie informacji kryminalnych oraz prowadzenie analiz kryminalnych w Straży Granicznej. Od tego momentu oprogramowanie to stało się alternatywnym narzędziem wspierającym pracę analityków kryminalnych w oddziałach oraz narzędziem wspierającym funkcjonariuszy operacyjno-śledczych w SG. Zaraz po podpisaniu umowy licencyjnej, w lipcu 2011 roku, na terenie OKS SG „Strażnica” w Otwocku-Świdrze przedstawiciele AGH przeszkolili 25 funkcjonariuszy Straży Granicznej. Osoby te w ramach zawodowego doskonalenia lokalnego przygotowane zostały do szkolenia pozostałych użytkowników w oddziałach SG. Szkolenie z obsługi oprogramowania LINK² w obecnym czasie stało się również elementem oferty szkoleniowej Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie.

Podkreślić należy, że w 2011 roku Akademia Górniczo-Hutnicza w ramach targów Europoltech wyróżniona została przez Straż Graniczną w konkursie „Laur graniczny” za środowisko wspomagające analizy kryminalne LINK/Mamut.

W związku z tym, iż projekt „Zastosowanie metod sztucznej inteligencji i technologii agentowych do wspomagania działań śledczych ze szczególnym uwzględnieniem przestępstw internetowych” oraz jego finansowanie zostało zamknięte w 2011 roku, współpraca z AGH w Kra-

² Zob. <https://www.fslab.agh.edu.pl/>

kowe w ramach projektu PPBW została zakończona. Jednakże w związku z szerokimi możliwościami finansowania innowacyjnych projektów w dziedzinie bezpieczeństwa Straż Graniczna zgłosiła do Narodowego Centrum Badań i Rozwoju³ potrzebę kontynuowania prac w zakresie aplikacji LINK. W dalszej kolejności Dyrektor Narodowego Centrum Badań i Rozwoju na podstawie wniosku Straży Granicznej złożonego do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji zaakceptował, a następnie przeznaczył środki na finansowanie tego przedsięwzięcia w ramach kolejnego projektu o nazwie „Zaawansowane technologie informatyczne wspierające procesy przetwarzania danych w obszarze analizy kryminalnej”.

W związku z powyższym w dniu 9 maja 2012 roku Komendant Główny Straży Granicznej decyzją nr 71 powołał pierwszy Zespół Konsultantów Straży Granicznej wspomagający projekt rozwojowy „Zaawansowane technologie informatyczne wspierające procesy przetwarzania danych w obszarze analizy kryminalnej”. 13 stycznia 2015 roku weszła w życie nowa decyzja regulująca ww. materię stanowiąc, że w skład Zespołu Konsultantów wchodzi:

- 1) przewodniczący Zespołu – ppłk SG Adam Ozimek – Zarząd Operacyjno-Śledczy Komendy Głównej Straży Granicznej;
- 2) zastępca przewodniczącego Zespołu – ppłk SG Wojciech Lenarczyk – Zarząd Operacyjno-Śledczy Komendy Głównej Straży Granicznej;
- 3) członkowie Zespołu:
 - mjr SG Dariusz Michałek – Wydział Wsparcia Karpackiego Ośrodka Wsparcia Straży Granicznej w Nowym Sączu,
 - kpt. SG Norbert Grzmil – Zakład Prawa i Administracji Centrum Szkolenia Straży Granicznej,
 - por. SG Jacek Łaba – Wydział Operacyjno-Śledczy Bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej,
 - por. SG Jarosław Cybulski – Wydział Operacyjno-Śledczy Bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej.

Podkreślić należy, że członkowie Zespołu Konsultacyjnego na bieżąco współpracują z przedstawicielami AGH w Krakowie, między innymi wskazując możliwe modyfikacje aplikacji (na podstawie testów) oraz jej nowe rozwiązania funkcjonalne. Współpraca ta obejmuje nie tylko bezpośrednie okresowe spotkania, na których omawiane są dotychczasowe efekty budowy aplikacji, ale także bieżący kontakt telefoniczny i mailowy pomiędzy zainteresowanymi stronami.

³ Zob. ustawa z 30.04.2010 r. o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju, Dz. U. z 2010 r., nr 96, poz. 616 oraz www.ncbir.pl.

W związku z realizacją ww. projektu zorganizowano szereg spotkań konsultacyjnych z informatykami z AGH, w tym m.in. w lutym 2014 roku w siedzibie Komendy Głównej Straży Granicznej w Warszawie. Na spotkaniu omówione zostały priorytety dalszego rozwoju oprogramowania oraz jego funkcje, które ułatwić miały wykonywanie np. analiz geo-przestrzennych.

Fot. folderu informacyjnego – LINK⁴

⁴ Folder informacyjny z Konferencji pt. *Kształtowanie bezpieczeństwa wewnętrznego – 10-lecie Polskiej Platformy Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Kierunki na lata 2014-2020*, która odbyła się w Ośrodku Państwowej Akademii Nauk w Będlewie k. Poznania, 3–7.12.2013.

W efekcie powyższego, już w kwietniu 2014 roku analitycy Straży Granicznej rozpoczęli testy nowej wersji aplikacji LINK 2.0. Zgłoszone uwagi i poprawki stały się także okazją dla określenia dalszych priorytetów ze wskazanej przez przedstawicieli AGH listy możliwych do przyszłej realizacji funkcji aplikacji.

Ponadto na uwagę zasługuje również to, że w październiku 2014 roku w związku z trwającymi pracami nad integracją podmiotów państwowych, uczelni i przedsiębiorców zajmujących się tematyką szeroko rozumianej analizy informacji w służbach porządku publicznego, odbyło się spotkanie w siedzibie Komendy Głównej Straży Granicznej w Warszawie, w którym udział wzięli przedstawiciele m.in.: Uniwersytetu w Białymstoku, Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu, Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, Prokuratury Generalnej, Żandarmerii Wojskowej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Centralnego Biura Śledczego, Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Ministerstwa Finansów. Na spotkaniu tym omawiano między innymi zagadnienia dotyczące możliwości wspólnych (dla analityków różnych służb) szerokich prac nad opracowywaniem nowych funkcjonalności aplikacji LINK. Podkreślono również znaczącą przydatność aplikacji LINK w działaniach analitycznych służb i organów bezpieczeństwa państwa.

Pod koniec 2014 roku zakończony został kolejny etap prac realizowanych w ramach projektu „Zaawansowane technologie informatyczne wspierające procesy przetwarzania danych w obszarze analizy kryminalnej”, których główny efekt stanowi pakiet oprogramowania LINK2. Zgodnie ze stanowiskiem Kierownictwa AGH w Krakowie, podpisana przez Straż Graniczną umowa licencyjna z 13 czerwca 2011 roku obejmuje również nowsze wersje oprogramowania LINK, a tym samym również LINK2. Ponadto w grudniu ubiegłego roku na dorocznym spotkaniu przedstawicieli Polskiej Platformy Bezpieczeństwa Wewnętrznego w Będlewie przedstawiciele Straży Granicznej, ABW, CBA i SKW opracowali priorytety dla dalszych działań zespołu projektowego AGH.

Aplikacja LINK znalazła swój odbiór także wśród analityków z Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, którzy podczas roboczej konsultacji z analitykami ZOŚ KGSG wypracowali stanowisko dotyczące potrzeby dalszego rozwoju wspomnianej aplikacji. Z tego powodu został złożony wniosek do Szefa Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, który wyraził zgodę na dofinansowanie projektu, a co za tym idzie jego przedłużenie na kolejny rok, tj. na rok 2015. Funkcjonalności aplikacji, których z uwagi na ograniczenia czasowe nie udało się zrealizować w ramach projektu LINK i LINK 2.0., w dużej mierze zostaną zrealizowane w ramach dalszych działań wykonywanych przez AGH na wniosek

ABW. Najważniejsze obszary funkcjonalne, które powinny zostać zrealizowane w ramach projektu to:

- możliwość wizualizowania obiektów na osi czasu,
- stworzenie zewnętrznej bazy danych,
- dalsze rozszerzenie funkcjonalności związanych z wykorzystaniem map.

W związku ze zgodą na powszechne użytkowanie w SG aplikacji w wersji 2.0, w dniach 13–14 stycznia 2015 roku w Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie odbyło się szkolenie grupy zaawansowanych użytkowników (analityków kryminalnych) Straży Granicznej z obsługi najnowszej wersji aplikacji. Działanie przeprowadził Zespół Projektowy z AGH. Spotkanie to było kolejną okazją do gorących i niezwykle merytorycznych dyskusji nt. doświadczeń w użytkowaniu programu. Niezwykle istotna z punktu widzenia analityków SG oraz zaproszonych gości z ABW była możliwość bezpośredniego kontaktu szkolonych z projektantami narzędzia.

Kontynuując kwestie związane z informatycznymi projektami naukowo-badawczymi w zakresie programów LINK i LINK2 trudno pominąć fakt, że efektem podobnej inicjatywy są prace dotyczące systemów informatycznych ARM i jego nowej, opracowywanej wersji ARM-1.

System Automatycznego Rozpoznawania Mowy

1. „Zintegrowany system automatycznej konwersji mowy polskiej na tekst oparty na modelu językowym stworzonym w środowisku analizy i obiegu dokumentów prawniczych w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego” – Aplikacja Rozpoznawania Mowy dyktowanej – ARM

Zgodnie z decyzją nr 48 KGSG z dnia 27 lutego 2009 roku w sprawie powołania Zespołu Konsultacyjnego Projektów Badawczych Realizowanych w ramach Polskiej Platformy Bezpieczeństwa Wewnętrznego Straż Graniczna zaangażowała się także w prace konsultacyjne związane z projektem badawczym pt. „Technologie przetwarzania oraz rozpoznawania informacji słownych w systemach bezpieczeństwa wewnętrznego”, w ramach którego tworzony był system Automatycznego Rozpoznawania Mowy (ARM). Pragmatyka służby w Straży Granicznej w znacznej mierze opiera się o różnego rodzaju informacje pochodzące z różnych źródeł, które w konsekwencji zewnętrznych oraz wewnętrznych uwarunkowań prawnych muszą zostać w sposób formalny zapisane w postaci różnego rodzaju protokołów, formularzy, druków itp. Ręczne dokumentowanie (zapisywanie) informacji słownych czy dźwiękowych (nagrania tych informacji) jest pracochłonne, a ponadto może być źró-

dłem pomyłek lub celowych manipulacji. W celu usprawnienia procesu tworzenia np. protokołów przesłuchań, materiałów techniki operacyjnej, protokołów oględzin, nieodzownym stało się stworzenie urządzenia umożliwiającego automatyczną transkrypcję uzyskanych zapisów głosowych (nagrane treści przesłuchań, rozpytań, oględzin czy materiałów z podsłuchu telefonicznego) na elektroniczny format tekstu nadającego się do edycji tekstowej. Tak przetransponowany tekst, poprzez funkcję eksportu, można łatwo dalej redagować za pomocą popularnych edytorów tekstowych, gromadzić w bazach danych, przysyłać pocztą elektroniczną itp.

W okresie od 2009 roku do 2012 roku przez koordynatorów z Zarządu Operacyjno-Śledczego KGSG, w celu zasilenia warstwy językowej ARM, przekazano 1140 całkowicie zanonimizowanych plików protokołów przesłuchania świadka, podejrzanego i protokołów oględzin uzyskanych od aktywnie współpracujących w tym zakresie jednostek organizacyjnych Straży Granicznej. Ponadto na terenie ośrodków szkolenia w Koszalinie i Kętrzynie przeprowadzono sesje nagraniowe (dyktowanie szeregu tekstów opracowanych przez zespół projektowy) z udziałem słuchaczy ośrodków szkolenia SG. Jakość i znaczenie materiału przygotowanego przez Straż Graniczną oraz jego wpływ na poprawność działania projektowanej aplikacji każdorazowo jest wyraźnie podkreślana przy okazji wielu konferencyjnych prezentacji tego narzędzia.

W styczniu 2014 roku po zakończeniu kolejnej fazy prac nad udoskonaleniem systemu ARM w Komendzie Głównej Straży Granicznej rozpoczęto prace zmierzające do przyjęcia systemu do nieodpłatnego testowania w warunkach codziennej pracy i służby. W dniu 12 czerwca 2014 roku pomiędzy Instytutem Chemii Bioorganicznej PAN Centrum Superkomputerowo-Sieciowym w Poznaniu a Komendantem Głównym Straży Granicznej podpisana została umowa w sprawie pozyskania do testów programu komputerowego pt. „Automatyczny System Rozpoznawania Mowy”. Od lipca 2014 roku, po uprzednim przeprowadzeniu szkolenia (na terenie KGSG) z obsługi oprogramowania przez jego twórców, rozpoczęły się testy ARM. Prowadzone przez trzy miesiące testy miały za zadanie sprawdzić w praktyce funkcjonalność aplikacji i w oparciu o uzyskane informacje dostarczyć opinii o możliwości podjęcia działań związanych z ewentualnym nieodpłatnym wdrożeniem tego programu w Straży Granicznej. Celem uzyskania opinii na temat przydatności systemu w służbie i pracy w Straży Granicznej, do testowania oprogramowania wytypowano komórki i jednostki realizujące zadania służbowe charakteryzujące się różną specyfiką prowadzonych przez siebie przedsięwzięć. Były to: Zarząd Graniczny KGSG, Zarząd Operacyjno-Śledczy KGSG, Zarząd do spraw Cudzoziemców KGSG, Biuro Spraw We-

wewnętrznych KGSG, Inspektorat Nadzoru i Kontroli KGSG, Nadwiślański Oddział SG, Bieszczadzki Oddział SG, Centralny Ośrodek Szkolenia SG.

Po zakończeniu trzymiesięcznego okresu próbnej pracy z programem osoby testujące proszone były o wypełnienie ankiet nadesłanych przez twórców oprogramowania oraz o udzielenie odpowiedzi na ogólne pytania, czy i w jakim zakresie system ARM okazał się przydatny podczas realizacji zadań w ramach standardowej aktywności służbowej testującego? W przypadku gdyby aplikacja po przeprowadzeniu testów okazała się nieprzydatna w danym obszarze działalności służbowej, proszono o uzasadnienie negatywnej opinii na ten temat. Podsumowując przeprowadzone testy stwierdzono, iż opinie na temat przydatności systemu ARM w realizacji czynności służbowych w Straży Granicznej są podzielone i uzależnione od rodzaju pracy/służby realizowanej w danej komórce, rodzaju tworzonych dokumentów oraz czasu poświęconego na pracę z systemem. System może przyczynić się do podniesienia wydajności pracy w szczególności w takich obszarach jak: sporządzanie obszernych notatek służbowych, sprawozdań z podróży służbowych i spotkań, protokołów pokontrolnych, przygotowywaniu materiałów dydaktycznych na zajęcia, ale także w tworzeniu nowych dokumentów, tłumaczeniu tekstów z języków obcych, bieżące tworzenie dokumentów poprzez dyktowanie oraz tworzenie dokumentów w formie elektronicznej z dokumentów w formie papierowej. System znajdzie marginalne zastosowanie w komórkach, w których dokumenty tworzone są według szablonu, gdzie zmieniają się tylko nieliczne dane szczegółowe, jak np. dane osobowe cudzoziemców, numery, daty, godziny. Ponadto podczas przeprowadzania czynności dochodzeniowo-śledczych poza siedzibą organu lub też w przypadku czynności, które są wyjątkowo złożone lub skomplikowane, nie ma możliwości efektywnego wykorzystania systemu.

Mając na uwadze ogół argumentów zgłoszonych po zakończeniu trzymiesięcznych testów systemu ARM uznać należy, iż aplikacja niewątpliwie może przyczynić się do wzrostu wydajności pracy części funkcjonariuszy i pracowników Straży Granicznej, co samo w sobie uznać należy za wartość dodatnią tym bardziej, że Instytut Chemii Bioorganicznej Polskiej Akademii Nauk przekazuje oprogramowanie instytucjom państwowym nieodpłatnie, a jedynym kosztem jaki należałoby ponieść, jest koszt zakupu zestawów słuchawkowych dla osób korzystających z programu.

Biorąc powyższe pod uwagę, zarekomendowano wdrożenie testowanego systemu w Straży Granicznej, na co zgodę wyraził Komendant Główny Straży Granicznej. W związku z tym zwrócono się do Koordynatora Głównego Polskiej Platformy Bezpieczeństwa Wewnętrznego – prof. zw. dr hab. Emila Pływaczewskiego – o wskazanie wymogów for-

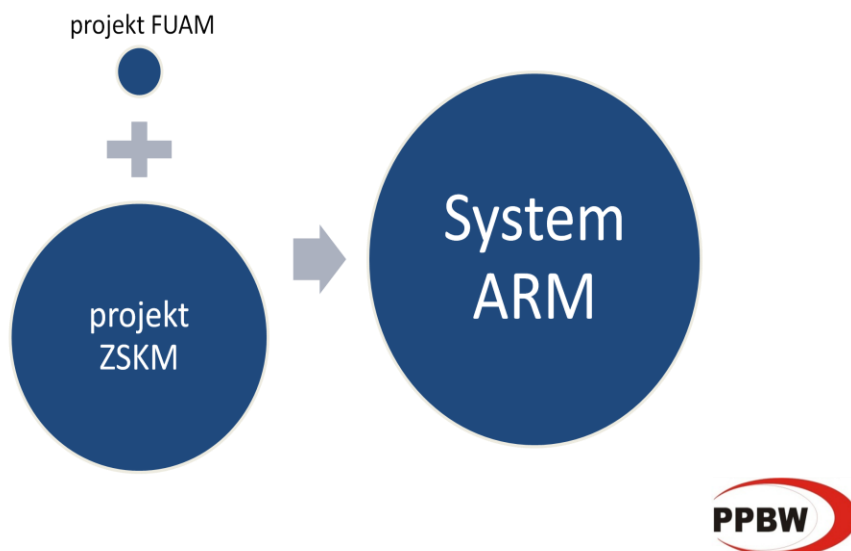
malnych, jakie musi spełnić Straż Graniczna planując powszechne wdrożenie ARM.

2. „Zaawansowany system automatycznego rozpoznawania i przetwarzania mowy polskiej na tekst, dedykowany dla służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo państwa” Aplikacja Rozpoznawania Mowy spontanicznej – ARM-1.

Od czerwca 2013 roku w ramach zwiększania bezpieczeństwa poprzez rozwijanie nowych technologii Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie współdziałało w zakresie projektu pt. „Zaawansowany system automatycznego rozpoznawania i przetwarzania mowy polskiej na tekst, dedykowany dla służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo państwa (ARM-1)”, który jest kontynuacją prac nad Systemem Automatycznego Rozpoznawania Mowy dyktowanej (ARM). Przedmiotowe przedsięwzięcie jest realizowane przez zespół projektowy Poznańskiego Centrum Superkomputerowo-Sieciowego wraz ze Stowarzyszeniem Polska Platforma Bezpieczeństwa Wewnętrznego (PPBW) oraz Firmą Future Voice System Sp. z o.o. (FVS). Celem realizacji powyższego projektu jest opracowanie systemu automatycznego rozpoznawania i przetwarzania mowy spontanicznej (ARM-1), dedykowanego służbom mundurowym, o IX poziomie gotowości technologicznej, który oznacza gotowość do implementacji w docelowym środowisku.

Aby lepiej zrozumieć, jak skomplikowane są prace nad tworzeniem i wdrożeniem rzeczonych narzędzi informatycznych tworzonych w ramach projektów rozwojowych, należy przyrzeć się bliżej temu zagadnieniu, biorąc pod uwagę jego ramy czasowe.

Badania nad możliwościami rozpoznawania mowy rozpoczęto w 2007 roku w ramach projektu pt. „Technologie przetwarzania oraz rozpoznawania informacji słownych w systemach bezpieczeństwa wewnętrznego”, prowadzonego przez Fundację Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (FUAM). Prace nad rzeczonym projektem zakończono w roku 2009. Następnie w tym samym okresie rozpoczęto prace w zakresie już wcześniej wspomnianego projektu pt. „Zintegrowany system automatycznej konwersji mowy polskiej na tekst oparty na modelu językowym stworzonym w środowisku analizy i obiegu dokumentów prawniczych w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego (ARM)”, który jako projekt badawczo-rozwojowy realizowało Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe, Stowarzyszenie Polska Platforma Bezpieczeństwa Wewnętrznego przy współpracy z Wolters Kluwer Sp. z o.o.

Fragment prezentacji⁵

Następnie w 2013 roku, w ramach kontynuacji prac nad Systemem ARM, podjęto działania zmierzające do rozszerzenia funkcjonalności systemu poprzez poszerzenie zakresu rozpoznawania mowy i automatycznego przetwarzania jej na tekst o tzw. mowę spontaniczną (ARM-1), czyli mowę ciągłą, również z nagrań charakteryzujących się wyraźnymi zakłóceniami akustycznymi. Mając na uwadze fakt, że głównymi użytkownikami systemu ARM są funkcjonariusze służb mundurowych, tego rodzaju poszerzenie jego funkcjonalności miało przede wszystkim umożliwić wykorzystanie systemu do dokumentowania nagrań z kontroli operacyjnej.

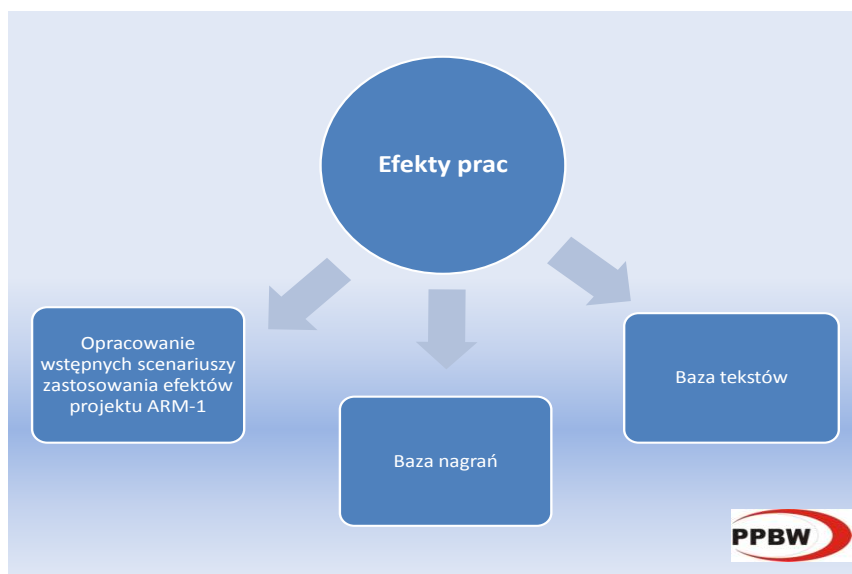
W celu uzyskania możliwie najwyższego poziomu dostosowania systemu do specyfiki słownictwa służb mundurowych, w bieżących pracach związanych z projektem ARM-1 biorą udział funkcjonariusze Straży Granicznej, którzy na bieżąco oceniają i korygują prace nad rozwojem systemu, ale także dostarczają różnorodnych nagrań i tekstów obrazujących pracę w warunkach zbliżonych do rzeczywistych. Uznano, że idealnym miejscem do przygotowania tego typu nagrań i tekstów są ośrodki szkolenia Straży Granicznej, gdzie słuchacze w ramach ćwiczeń prowadzą różnego rodzaju czynności służbowe, które można zarejestrować w formie audio, a następnie wykorzystać w celach badawczo-rozwojo-

⁵ R. Talukder, Prezentacja *Polska Platforma Bezpieczeństwa Wewnętrznego*, spotkanie robocze, Warszawa 17.06.2013.

wych w niniejszym projekcie. Na wniosek Zastępcy Dyrektora ZOŚ KGSG Komendanci Ośrodków Szkolenia Straży Granicznej wyznaczyli w tym zakresie lokalnych koordynatorów projektu, którymi zostali:

- ppłk SG Krzysztof Miś, Kierownik Zespołu Rozpoznawczo-Operacyjnego Zakładu Operacyjno-Rozpoznawczego Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Koszalinie;
- st. chor. SG Ursyn Krusiński, specjalista Zespołu Prawa Karnego Zakładu Prawa i Administracji Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie.

W ramach współpracy z PPBW dot. projektu ARM-1 Centralny Ośrodek Szkolenia SG w Koszalinie przekazał 36 nagrań o długości około 7 godzin, 63 rodzajów służbowej dokumentacji na 112 kartach oraz 118 sztuk wzorów dokumentów procesowych. Centrum Szkolenia SG w Kętrzynie przekazało 37 godzin nagrań (tj. 68 plików audio) oraz szereg materiałów do budowy korpusu tekstowego, m.in. opracowany w wersji edytowalnej WORD słownik terminów prawnych na potrzeby ARM, który obejmował 65 stron dokumentu i 6334 wyrazów-terminów; ponadto przekazano 100 plików edytowalnych Word (428 stron) i 30 plików PDF (1466 stron) oraz około 200 protokołów, notatek służbowych i raportów (wypełnionych przez słuchaczy na podstawie fikcyjnych założeń) na 1000 stronach.

Fragment prezentacji⁶

⁶ R.Talukder, Prezentacja *Polska Platforma Bezpieczeństwa Wewnętrznego*, spotkanie robocze, w m. Owińska k. Poznania 03.06.2014.

W zakresie konsultowania bieżących prac nad projektem – poza zebranymi i przekazanymi materiałami do badań – odbyło się wiele spotkań, tj.:

- 1) 17.06.2013 r. – Warszawa;
- 2) 4–6.12.2013 r. – Będlewo k. Poznania;
- 3) 3–4.06.2014 r. – Owińska k. Poznania;
- 4) 26–27.11.2014 r. – Przygoń k. Łodzi;
- 5) 10–12.12.2014 r. – Będlewo k. Poznania.

W ramach jednego z powyższych spotkań, podczas kolejnej prezentacji systemu informatycznego, podano szacunkowe dane dotyczące możliwości opracowywanych programów do automatycznej transkrypcji mowy na tekst.

Biorąc pod uwagę ARM, osiągnięto 88% skuteczność rozpoznawania mowy dyktowanej. Natomiast ARM-1 na obecnym etapie prac rozpoznaje ok. 30% mowy spontanicznej. Zaznaczyć należy, iż w tym przypadku program przetwarza nagrania, z którymi często ze względu na duże szумы akustyczne tła nawet człowiek ma problem. Jednak osiągnięcie już takiego rezultatu zwiększa efektywność pracy funkcjonariusza i skracza czas opracowania np. protokołu oględzin z materiałów zgromadzonych podczas kontroli operacyjnej.

PCSŚ POZNAŃSKIE CENTRUM SUPERKOMPUTEROWO – SIECIOWE

Wyniki rozpoznawania mowy dyktowanej (ARM wer. 125)

Test na 97 mówcach (model uniwersalny, ok. 30 godzin materiału dźwiękowego, łącznie 7713 wypowiedzi):

- Dokładność rozpoznawania: 87%
- Względny czas dekodowania: 100%

Test na 13 mówcach (model nie adaptowany/model adaptowany; ok. 3 godziny materiału dźwiękowego, łącznie 1911 wypowiedzi):

- Dokładność rozpoznawania: 88% / 92%
- Względny czas dekodowania: 95% / 50%

Dokładność rozpoznawania – średni procent poprawnie rozpoznanych słów minus wstawione słowa
Względny czas dekodowania – średni procent czasu rozpoznawania liczony względem długości wypowiedzi

Fragment prezentacji⁷

⁷ E. Kuśmierk, R. Cecko, M. Owsiany, P. Francuzik, Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe, Prezentacja ARM-1: Zaawansowany system automatycznego rozpoznawania i przetwarzania mowy, dedykowany dla służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo państwa, spotkanie robocze, w m. Przygoń k. Łodzi 3.06.2014.

Szczególnego podkreślenia wymaga fakt, że zespół projektowy PCCS w ramach ARM-1 podczas jednego ze spotkań przedstawił prototypową aplikację do automatycznej Tekstowej Indeksacji Nagrań (TIN). Jej zadaniem jest przyspieszenie przeszukiwania dużego zbioru nagrań, tj. informacje z telefonów alarmowych, nagrania operacyjne i inne archiwa nagrań. Ponadto program ma bardzo szeroką funkcjonalność, w tym m.in.:

- 1) zarządzanie nagraniami;
- 2) automatyczne rozpoznawanie mowy z nagrań;
- 3) automatyczne indeksowanie uzyskanych transkrypcji;
- 4) wyszukiwanie wskazanych fraz słownych;
- 5) odtwarzanie wyszukanych fragmentów nagrań;
- 6) uwierzytelnianie użytkowników i logowanie ich kluczowych działań.

Ostatni z podanych powyżej punktów jest jednym z wielu efektów wcześniejszych konsultacji dotyczących warunków, jakim powinien odpowiadać program, jeżeli ma być dostosowany do realiów służby.

Warto wspomnieć także o różnych trybach wyszukiwania, jakie posiada powyższe narzędzie informatyczne. W tym zakresie należy nadmienić, że poza zwykłym wyszukiwaniem wpisów identycznych z podanymi, program jest w stanie wyszukać słowo podane w dowolnej formie deklinacyjnej. Ponadto program umożliwia przeszukiwanie nagrań pod względem słów rozpoczynających się od określonej przez użytkownika części, np. *minist-*. Dzięki takiej funkcji zostaną wskazane nagrania zawierające następujące słowa: minister, ministerstwo, ministerialny itp.

Następnym przykładem trybu wyszukiwania może być podanie określonej kolejności lub odległości słów. Zatem po wpisaniu do programu frazy *saletra amonowa* z odległością 2, spowoduje wyszukanie wyrażenia np. *saletra bardzo dobra amonowa*⁸.

Podsumowując powyższe, należy zaznaczyć, że w ramach ARM-1 opracowano cały szereg ciekawych rozwiązań i funkcjonalności. Projekt jest cały czas rozwijany i wzbogacany o nowe możliwości wykorzystania dotychczas wypracowanych rozwiązań informatycznych. Dowodem tego są efekty wcześniejszych prac zespołu pod kierownictwem prof. Grażyny Demenko i prof. Stefana Grocholowskiego, które wykorzystywane są przez ARM. Oznacza to, że opracowane rozwiązania w zakresie ARM-1 będzie można także wykorzystać do budowy następnych systemów informatycznych, mogących przyczynić się do zwiększania szeroko rozumianego bezpieczeństwa.

⁸ E. Kuśmerek, R. Cecko, M. Owsiany, Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe, Konferencja zorganizowana przez PPBW w m. Będlewo k. Poznania 10.12.2014.

Następny z końcowych wniosków nasuwa się sam, że tak jak w cytowanym fragmencie książki Stanisława Lema, dzisiejszy śledczy powinien powszechnie wykorzystywać kilka nowoczesnych systemów informatycznych.

Powyższa potrzeba opracowywania nowych rozwiązań w tym właśnie zakresie jest powszechnie znana. W związku tym rokrocznie Polska Platforma Bezpieczeństwa Wewnętrznego organizuje konferencje w m. Będlewie k. Poznania, gdzie znajduje się Ośrodek Polskiej Akademii Nauk. W spotkaniach uczestniczą przedstawiciele Rządu Rzeczypospolitej Polskiej, organów Unii Europejskiej, Sądu Najwyższego, Trybunału Konstytucyjnego, Prokuratury Generalnej, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Ministerstwa Sprawiedliwości, Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Sił Zbrojnych RP, kierownictwa służb mundurowych – w szczególności Policji i Straży Granicznej, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, służb specjalnych, sądownictwa, prokuratury, wojska. Szeroko reprezentowani są członkowie świata nauki oraz przedstawiciele innych instytucji zainteresowanych wynikami prac badawczo-wdrożeniowych w zakresie bezpieczeństwa. Podczas wyżej wspomnianych konferencji pod dyskusję poddawane są zagadnienia kształtowania bezpieczeństwa wewnętrznego i tematyka związana z pracami badawczo-rozwojowymi w obszarze bezpieczeństwa wewnętrznego.

Dodać należy, że dzięki udziałowi przedstawicieli Straży Granicznej w powyższych spotkaniach, zwiększany jest zasób wiedzy na temat możliwości współpracy z ośrodkami naukowymi w obszarze prowadzenia projektów badawczo-rozwojowych.

Ciekawą inicjatywą, wynikającą m.in. z powyższych działań jest obecnie budowa nowego „Systemu gromadzenia i generowania informacji na potrzeby analizy kryminalnej i koordynacji działań w Straży Granicznej”. Priorytetowym obszarem badawczym tego przedsięwzięcia są nowoczesne technologie i innowacyjne rozwiązania w zakresie wykrywania, zwalczania i neutralizacji zagrożeń. Natomiast celem głównym jest opracowanie środowiska bazodanowego gromadzącego i przetwarzającego centralnie informacje na potrzeby analizy kryminalnej i koordynacji działań w Straży Granicznej.

Powyższe przedsięwzięcie podyktowane jest realizacją procesów analizy kryminalnej, które muszą opierać się o szeroki zakres dostępnych informacji. Te zaś muszą przybrać formę sformalizowanych obiektów posiadających jednolitą strukturę oraz ustaloną siatkę powiązań. Zgromadzenie potrzebnych informacji w jednym miejscu z wielu miejsc, w tym baz danych, w których gromadzone są istotne dla tego procesu informacje, pozwoli na szybkie wygenerowanie szerokiego zakresu aktualnych, spójnych i kompletnych informacji o jednolitej strukturze.

Należy również wspomnieć o konieczności zapewnienia koordynowania działań na różnym szczeblu, prowadzonych przez jednostki Straży Granicznej, które realizują swoje czynności niejednokrotnie wobec tych samych obiektów. Wprowadzenie systemu generującego automatyczne koordynowanie zbiegu informacji wobec tych samych obiektów pozwoli na wprowadzenie oszczędności w zakresie wykorzystywanych sił i środków oraz usprawni przeciwdziałanie przestępczości o charakterze zorganizowanym i transgranicznym⁹.

Końcowym efektem projektu będzie opracowanie systemu gromadzenia i generowania informacji na potrzeby analizy kryminalnej, który pozwoli skrócić czas przeprowadzanych analiz kryminalnych, zapewniając przy tym możliwość gromadzenia wyników prowadzonych analiz kryminalnych. System dedykowany prowadzeniu analiz zbioru danych wykorzystując wbudowane zestawy narzędzi będzie niwelował istnienie tych samych obiektów bądź obiektów podobnych, co docelowo pozwoli na identyfikację osób lub grup, które chcą uniknąć identyfikacji¹⁰.

Reasumując trzeba podkreślić, że niniejsze opracowanie ma jedynie charakter informacyjno-sprawozdawczy i nie wyczerpuje w pełni tematu zawartego w tytule, a zostało napisane w oparciu o materiały:

- przekazane przez Wydział III Kryminalnej Analizy Operacyjnej Zarządu Operacyjno-Śledczego Komendy Głównej Straży Granicznej¹¹,
- zebrane podczas konferencji i spotkań roboczych,
- sprawozdania z aktywności Straży Granicznej na rzecz rozwoju nowoczesnych technologii informatycznych wspierających działalność służbową, w tym m.in. roczne sprawozdania ZOŚ KGSG przedkładane Komendantowi Głównemu SG.

Dotychczas uzyskiwane efekty w postaci już wdrożonych oraz planowanych do wdrożenia produktów końcowych projektów finansowych ze środków NCBiR dają podstawę do tego, aby uznać zaangażowanie Straży Granicznej w innowacyjne prace za korzystną formułą rozbudowy informatycznego potencjału, wspierającego codzienną realizację zadań przez funkcjonariuszy i pracowników naszej formacji.

⁹ Materiały przekazane przez Wydział III KAO ZOŚ KGSG. Karta projektu.

¹⁰ Ibidem.

¹¹ Naczelnik Wydziału III KAO ZOŚ KGSG, ppłk SG Adam Ozimek, pełniąc funkcję Przewodniczącego Zespołu Konsultantów w ramach projektu dotyczącego aplikacji LINK oraz Zastępcy Przewodniczącego Zespołu Konsultantów w ramach projektu dotyczącego ARM, realizuje zadania z zakresu kierowania pracami Zespołów oraz koordynowania współpracy z podmiotami realizującymi i nadzorującymi projekty (MSW, NCBiR).

st. chor. sztab. SG Łukasz Użyczyn

CSSG w Kętrzynie

RODZAJE WIZ WYDAWANYCH PRZEZ PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE

W polskim prawie krajowym wyróżniamy wizę krajową oraz wize Schengen. Wiza krajowa zwana też długoterminową zdefiniowana jest w art. 18 KWUS¹ oraz w ustawie o cudzoziemcach². Wize Schengen opisane są we Wspólnotowym Kodeksie Wizowym (WKW)³.

Wiza krajowa wydawana jest na podstawie prawa krajowego państwa członkowskiego bądź na podstawie prawa Unii Europejskiej. Wydawana jest na jednolitym formularzu wizowym określonym w rozporządzeniu Rady (WE) nr 1683/95⁴. Formularz wizowy wypełniany jest

¹ Konwencja Wykonawcza z 19.06.1990 r. do Układu z Schengen z 14.06.1985 r. między Rządami Państw Unii Gospodarczej Beneluksu, Republiki Federalnej Niemiec oraz Republiki Francuskiej w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach, Dz. Urz. UE L 239 z 22.09.2000, s. 19; Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 265/2010 z 25.03.2010 r. zmieniające konwencję wykonawczą do układu z Schengen i rozporządzenie (WE) nr 562/2006 w zakresie dotyczącym przepływu osób posiadających wize długoterminowe, Dz. U. L 85 z 31.03.2010, s. 1; Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 610/2013 z 26.06.2013 r. zmieniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 562/2006 ustanawiające wspólnotowy kodeks zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen), konwencję wykonawczą do układu z Schengen, rozporządzenia Rady (WE) nr 1683/95 i (WE) nr 539/2001 oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 767/2008 i (WE) nr 810/2009, Dz. U. L 182 z 29.06.2013, s. 1.

² Ustawa z 12.12.2013 r. o cudzoziemcach, Dz. U. z 2013 r., poz. 1650; z 2014 r., poz. 463; z 2014 r., poz. 1004; z 2015 r., poz. 1274; z 2015 r., poz. 1607; z 2015 r., poz. 1767; z 2016 r., poz. 65.

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 810/2009 z 13.07.2009 r. ustanawiające Wspólnotowy Kodeks Wizowy (kodeks wizowy), Dz. U. L 243 z 15.09.2009, s. 1; Rozporządzenie Komisji (UE) nr 977/2011 z 03.10.2011 r., Dz. U. L 258 z 04.10.2011, s. 9; Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 154/2012 z 15.02.2012 r., Dz. U. L 58 z 29.02.2012, s. 3; Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 610/2013 z 26.06.2013 r., Dz. U. L 182 z 29.06.2013, s. 1.

⁴ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1683/95 z 29.05.1995 r. ustanawiające jednolity formularz wizowy, Dz. U. L 164 z 14.07.1995, s. 1; Rozporządzenie Rady (WE) nr 334/2002 z 18.02.2002 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1683/95 ustanawiające jednolity formularz wizowy, Dz. U. L 53 z 23.02.2002, s. 7; Rozporządzenie Rady (WE) nr 856/2008 z 24.07.2008 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1683/95 ustanawiające jednolity formularz wizowy w odniesieniu do numeracji wiz, Dz. U.

dziewięćdziesięciu dni w ciągu każdego 180-dniowego okresu (fot. 1) pod warunkiem, że spełnione są warunki wjazdu określone w art. 6 ust. 1 lit. a), c), i e) kodeksu granicznego Schengen (KGS)⁶.

Ustawa o cudzoziemcach określa ponadto, że polska wiza krajowa uprawnia do wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i ciągłego pobytu na nim lub do kilku pobytów na tym terytorium następujących po sobie, trwających łącznie dłużej niż 90 dni w okresie ważności wizej. Okres pobytu ustalany jest odpowiednio do celu pobytu wskazanego przez cudzoziemca a okres ważności rozpoczyna się nie później niż 3 miesiące od dnia jej wydania⁷.

Wizę krajową wydaje albo odmawia jej wydania konsul. W przypadku wydawania wizej na granicy dla członka rodziny obywatela Unii Europejskiej, który korzysta z prawa swobodnego przemieszczania się, wizę taką ma prawo również wydać Komendant Placówki Straży Granicznej⁸.

Zdarzają się przypadki, że wiza długoterminowa może być wydana jako wiza jednokrotna. Wówczas będzie ona uprawniać do jednokrotnego wjazdu i wyjazdu z terytorium RP. Cudzoziemiec posiadający taką wizę może udać się do innych państw członkowskich Schengen przekraczając granicę wewnętrzną i może tam przebywać do 90 dni, jednak na podstawie tej wizej nie będzie mógł ponownie wjechać na terytorium RP, gdyż opuszczając Polskę przez granicę wewnętrzną wykorzystał już krotkość wjazdu na terytorium RP⁹. Jeżeli pomimo to wjedzie na terytorium RP, będzie podlegał sankcjom określonym w ustawie o cudzoziemcach¹⁰.

⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 z 09.03.2016 r. w sprawie unijnego kodeksu zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen) (tekst jednolity), Dz. U. L 77/1 z 23.03.2016.

⁷ Zobacz dział IV rozdział 1 ustawy o cudzoziemcach.

⁸ Przeanalizuj zapis art. 10 ustawy z 14.07.2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin, Dz. U. 2014, poz. 1525; z 2015 r., poz. 1274.

⁹ Pismo Zarządu do Spraw Cudzoziemców KGSG Fax: KG-CU 2067/IV/KF?16 z 04.04.2016.

¹⁰ Art. 302 ust. 1 pkt 10 ustawy o cudzoziemcach.

Przykład: *Obywatel Uzbekistanu zgłasza się do kontroli w pociągu relacji Moskwa – Warszawa. W trakcie kontroli deklaruje wjazd do Polski w celu wzięcia udziału w uroczystościach pogrzebowych jego ojca, który mieszkał na terytorium RP i nagle zmarł. Cudzoziemiec nie posiada wizy, gdyż o śmierci ojca dowiedział się dwa dni wcześniej i nie miał czasu na ubieganie się o wizę w Konsulacie, dlatego też składa wnioski o wydanie wizy na granicy. Komendant PSG rozpatrując wniosek stwierdza, że obywatel Uzbekistanu posiada paszport zwykły i podlega konsultacjom wizowym (tab. 1). Ponieważ Komendant PSG nie ma siedmiu dni na zasięgnięcie opinii wszystkich państw członkowskich, wyda obywatelowi Uzbekistanu wizę o ograniczonej ważności terytorialnej z ograniczeniem tylko do terytorium Polski.*

- D. Jeżeli z przyczyn uznanych przez Konsulat za uzasadnione w danym 180-dniowym okresie osobie ubiegającej się o wizę, która w tym 180-dniowym okresie już wykorzystwała wizę jednolitą lub wizę o ograniczonej ważności terytorialnej zezwalającą na pobyt 90-dniowy, wydawana jest nowa wiza.

Przykład: *Obywatelka Rosji posiada w ważnym paszporcie wizę jednolitą ważną od 01.01.2016 r. do 31.12.2016 r. (fot. 3). W dniu 01.01.2016 r. wjechała na terytorium RP w celu prowadzenia działalności gospodarczej. Od dnia wjazdu przebywa cały czas na terytorium Polski. Z powodów służbowych nie może wyjechać z terytorium RP przed końcem 90 dnia pobytu. W ostatnim dniu dziewięćdziesiątego dnia pobytu składa wniosek do wojewody ze względu na miejsce stałego pobytu o przedłużenie wizy ze względu na niemożliwość wyjechania w terminie z powodów służbowych. Wojewoda po rozpatrzeniu sprawy przychyliła się do wniosku cudzoziemki. Nie może jednak przedłużyć cudzoziemce wizy jednolitej, gdyż jest ona jeszcze ważna. Przedłużenie wizy nastąpi przez wydanie wizy o ograniczonej ważności terytorialnej ograniczonej do terytorium Polski na okres umożliwiający załatwienie spraw służbowych. W tym przypadku cudzoziemka będzie miała w paszporcie wklejone dwie wize (fot. 12). Ważną wizę jednolitą oraz wizę o ograniczonej ważności terytorialnej. Pamiętajmy, że okresy pobytu na tych wizach się nie sumują.*

- E. Jeżeli osoba ubiegająca się o wizę posiada dokument podróży nieuznawany przez co najmniej jedno państwo członkowskie – ale nie przez wszystkie – wydaje się wizę ważną na terytorium państw członkowskich uznających ten dokument podróży. Jeżeli państwo członkowskie wydające wizę nie uznaje dokumentu po-

dróży osoby ubiegającej się o wizę, wydana wiza jest ważna tylko w tym państwie członkowskim.

Tabela 1. Lista państw (oraz określonych kategorii cudzoziemców), których obywatele podlegają obowiązkowym konsultacjom zagranicznym

Afganistan	
Algieria	
Arabia Saudyjska	Nie ma zastosowania do posiadaczy paszportów dyplomatycznych
Bangladesz	
Białoruś	Odnosi się jedynie do posiadaczy paszportów dyplomatycznych i służbowych
Demokratyczna Republika Kongo	
Egipt	Nie ma zastosowania do posiadaczy paszportów dyplomatycznych i służbowych
Iran	
Irak	
Jemen	
Jordania	
Korea Północna	
Liban	
Libia	
Mali	
Mauretania	
Maroko	
Niger	
Nigeria	
Pakistan	
Rosja	Odnosi się jedynie do posiadaczy paszportów służbowych
Rwanda	
Somalia	
Południowy Sudan	
Sri Lanka	
Sudan	
Syria	
Tunezja	

Tranzytowa Wiza Lotniskowa oznacza wizę uprawniającą do tranzytu przez międzynarodową strefę tranzytową portów lotniczych państw członkowskich. Obowiązek posiadania wizen lotniskowej dotyczy cudzoziemców pochodzących z państw trzecich wymienionych w załączniku nr 4 do WKW. Obecnie wśród nich znajdują się takie państwa jak: Afganistan, Bangladesz, Demokratyczna Republika Kongo, Erytrea, Etiopia, Ghana, Iran, Irak, Nigeria, Pakistan, Somalia, Sri Lanka¹⁷.

Tranzytowej wizen lotniskowej nie muszą posiadać:

- cudzoziemcy pochodzący z wymienionych państw, jeżeli posiadają ważną wizę jednolitą, wizę krajową lub dokument pobytowy wydany przez państwo członkowskie¹⁸;
- obywatele państw trzecich posiadający ważny dokument pobytowy wydany przez państwo członkowskie, które nie uczestniczy w przyjęciu niniejszego rozporządzenia (Wielka Brytania, Irlandia), lub przez państwo członkowskie, które nie stosuje jeszcze w pełni przepisów dorobku Schengen (Bułgaria, Rumunia, Cypr, Chorwacja), lub obywatele państw trzecich posiadający jeden z ważnych dokumentów pobytowych wymienionych w załączniku 5 kodeksu wizowego wydany przez Andorę, Kanadę, Japonię, San Marino lub Stany Zjednoczone Ameryki;
- obywatele państw trzecich posiadający wizę ważną w państwie członkowskim, które nie uczestniczy w przyjęciu niniejszego rozporządzenia, lub w państwie członkowskim, które nie stosuje jeszcze w pełni przepisów dorobku Schengen, lub w Kanadzie, Japonii lub Stanach Zjednoczonych Ameryki, podczas podróży do państwa wydającego lub do dowolnego innego państwa trzeciego bądź podczas powrotu z państwa wydającego po wykorzystaniu wizen;
- członkowie rodziny obywatela Unii Europejskiej pochodzący z państw trzecich korzystający z prawa do swobodnego przemieszczania się;

¹⁷ Patrz załącznik 7A do praktycznego podręcznika wizowego – Decyzja Komisji C(2010) 1620 final z 19.03.2010 r. ustanawiająca podręcznik do rozpatrywania wniosków wizowych i zmieniania wydanych wiz; Decyzja Wykonawcza Komisji C(2011) 5501 final z 04.08.2011 r. zmieniająca decyzję Komisji nr C(2010) 1620 final z 19.03.2010 r. ustanawiającą podręcznik do rozpatrywania wniosków wizowych i zmieniania wydanych wiz; Decyzja Wykonawcza Komisji C(2014) 2727 z 29.04.2014 r. zmieniająca decyzję Komisji nr C(2010)1620 final z 19.03.2010 r. ustanawiającą podręcznik do rozpatrywania wniosków wizowych i zmieniania wydanych wiz, zmienioną decyzją wykonawczą Komisji nr C(2011)5501 final z 04.08.2011.

¹⁸ *Państwo członkowskie* oznacza państwo stosujące dorobek Schengen.

- posiadacze paszportów dyplomatycznych; członkowie załóg lotniczych, którzy są obywatelami państwa będącego Umawiającą się Stroną konwencji z Chicago o międzynarodowym lotnictwie cywilnym.

W Polsce tranzytowa wiza lotniskowa uprawnia do przelotu tylko przez port lotniczy Warszawa-Okęcie, gdzie znajduje się międzynarodowa strefa tranzytowa. Inne lotniska w Polsce nie posiadają strefy tranzytowej. Należy dodać, że w żadnym przypadku wiza lotniskowa nie uprawnia do wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez jakiegokolwiek przejście graniczne.

ppor. Dorota Kuptel

CSSG w Kętrzynie

ROLA I ZNACZENIE BIOMETRII W STRAŻY GRANICZNEJ. BIOMETRIA W DOKUMENTACH – cz. 1

Straż Graniczna jest jednolitą, umundurowaną i uzbrojoną formacją przeznaczoną do ochrony granicy państwowej, kontroli ruchu granicznego oraz zapobiegania i przeciwdziałania nielegalnej migracji w Rzeczypospolitej Polskiej¹. Jedną z czynności wykonywanych przez funkcjonariuszy w ramach ww. zadań jest ustalenie tożsamości osób legitymowanych i kontrolowanych na podstawie okazanych dokumentów podróży. Do sprawdzenia tożsamości służą różne dokumenty: paszporty, dowody osobiste, zezwolenia MRG, karty pobytu, wizy. I właśnie do takich dokumentów coraz częściej wprowadzane są elementy technologii biometrycznych, co umożliwia bardzo silne powiązanie danego dokumentu z osobą, której został on wydany, dzięki czemu ograniczona jest przestępczość związana z kradzieżą tożsamości i fałszerstwami dokumentów. Straż Graniczna wykorzystując specjalistyczny sprzęt (terminale sieciowe, stacjonarne i mobilne czytniki e-dokumentów oraz czytniki biometryczne odcisków palców) ma możliwość automatycznego porównania cechy biometrycznej zapisanej w dokumencie z cechą pobraną od osoby, co daje szybkie i wiarygodne potwierdzenie tożsamości jego posiadacza.

Podstawowym celem technologii biometrycznych stosowanych przez Straż Graniczną jest zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa na terytorium państw członkowskich, w tym także walka z terroryzmem, stanowiącym aktualnie jeden z najpoważniejszych problemów współczesnego świata. Dlatego bardzo ważne jest, aby potencjalnego terrorystę czy zamachowca wykryć już podczas próby wjazdu na terytorium naszego kraju lub przed wejściem na pokład samolotu. Ponadto biometria jest także istotnym środkiem walki z nielegalną migracją, oszustwem i zorganizowaną przestępczością.

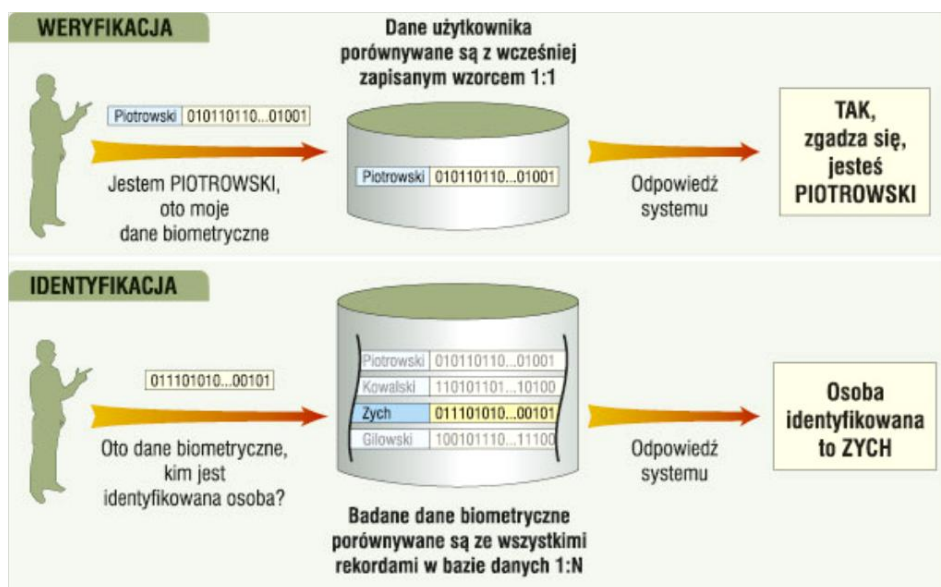
Biometria w dokumentach

Biometria jest nauką zajmującą się badaniem organizmów żywych pod kątem występowania w nich mierzalnych indywidualnych cech. Każdą żywą istotę można scharakteryzować przez opisanie jej cech, takich jak wzrost, waga czy kolor oczu. Jednak nie każda cecha może być

¹ Ustawa z 12.10.1990 r. o Straży Granicznej.

wykorzystana do identyfikacji konkretnego osobnika (np. może być wiele osób o niebieskich oczach). Biometria oznacza również zespół metod służących do sprawdzenia tożsamości osób przez analizę ich cech fizycznych (np. linii papilarnych palców, tęczy oka, geometrii rysów twarzy itp.) i behawioralnych (np. charakterystyki pisma), a także technikę dokonywania pomiarów istot żywych i ukierunkowane metody automatycznego rozpoznawania ludzi na podstawie ich indywidualnych cech².

Biometria jest więc zbiorem metod służących weryfikacji i identyfikacji osób, czyli innymi słowy potwierdzeniu bądź odrzuceniu ich tożsamości (schemat 1).

Schemat. 1. Schematy procesów weryfikacji i identyfikacji

Źródło: <http://www.zabezpieczenia.com.pl/biometria/biometria-charakterystyka-danych-czlowieka-cz-1>

- **Weryfikacja biometryczna** – oparta jest na cechach biometrycznych danej osoby i na niepowtarzalnym identyfikatorze (np. numer PESEL, numer karty bankowej, nr umowy, nr telefonu komórkowego, z którego dzwonimy etc.). Identyfikator ten zawęży nam pole przeszukiwania bazy danych i wskazuje na konkretną

² A. Dzwonek, *Biometria w dokumentach podróży*, „Człowiek i dokumenty” nr 10/2014, PWPW SA; zob. też: rozporządzenie nr 2252/2004 z 13.12.2004 r. w sprawie norm dotyczących zabezpieczeń i danych biometrycznych w paszportach i dokumentach podróży wydawanych przez państwa członkowskie.

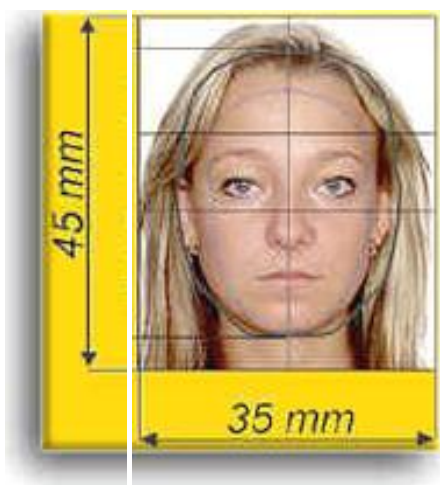
osobę, za którą się podajemy. Identyfikator ten pozwala nam wówczas na porównanie jednej wprowadzonej próbki biometrycznej z jedną próbką zarejestrowaną w bazie danych (1:1).

- **Identyfikacja biometryczna** – oparta jest tylko na cechach biometrycznych, gdzie podczas uwierzytelniania, porównujemy pobraną właśnie próbkę biometryczną z wieloma próbkami zarejestrowanymi w bazie danych. Porównujemy zatem jedną próbkę do wielu próbek w bazie danych (1:N)³.

Techniki biometryczne w praktyce najczęściej wykorzystywane są do weryfikacji tożsamości, rzadziej do identyfikacji.

Konieczność podążania dokumentu za postępem technologicznym, a także rosnące zagrożenie międzynarodowe wymusiły opracowanie międzynarodowych przepisów, których celem było ujednoczenie zabezpieczeń stosowanych w dokumentach podróży i wprowadzenie w nich identyfikatorów biometrycznych. Podstawową normą prawną UE w zakresie dotyczącym zabezpieczeń i danych biometrycznych w paszportach i dokumentach podróży wydawanych przez państwa członkowskie jest Rozporządzenie Rady (WE) nr 2252/2004 z dnia 13.12.2004 roku. Przepis ten nałożył na państwa członkowskie UE obowiązek zamieszczania w dokumentach paszportowych dwóch cech biometrycznych (fot. 1 i 2).

1-sza cecha biometryczna (cyfrowy wizerunek twarzy) – od 28.08.2006 r.

Fot. 1. Cyfrowy wizerunek twarzy

Źródło: <http://fototomczynski.com/CANADIAN%20PASSPORT%20CHICAGO.htm>

³ <http://www.biometriaglosowa.pl/2010/05/podstawy-biometrii-cz-2-identyfikacja-i.html>

***II-ga cecha biometryczna (odwzorowania linii papilarnych) –
od 28.06.2009 r.***

Fot. 2. Odciski linii papilarnych

Źródło: <http://pila.szkolapolicji.gov.pl/joomla/slady-daktyloskopijne.html>

Paszport biometryczny zawiera specjalne zabezpieczenie elektroniczne w postaci chipu z zakodowaną informacją o posiadaczu paszportu (dane biometryczne: wizerunku twarzy, zapisu linii papilarnych palców, czy zapisu obrazu tęczówki) (fot. 3 i 4).

Fot. 3. Umiejscowienie RFID w dokumencie paszportowym

Źródło: <http://spb-global.com/uncategorized/biometric-chips-could-simplify-the-passport-control-process/>

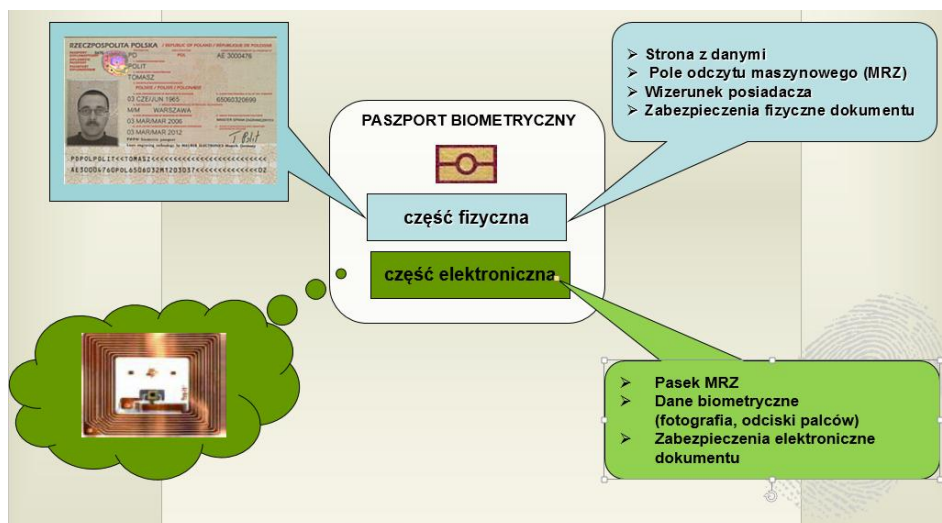
Fot. 4. Bezstykowy chip do przechowywania danych biometrycznych w dokumentach RFID (ang. Radio Frequency Identification)

Źródło: <http://www.itwissen.info/definition/lexikon/E-Pass-ePass-electronic-passport.html>

Odczyt danych zapisanych na nośniku elektronicznym umieszczonym w dokumencie biometrycznym jest możliwy dzięki RFID (ang. *Radio Frequency IDentification*). Technologia RFID wykorzystuje zjawisko indukcji elektromagnetycznej, dzięki czemu możliwa jest komunikacja z umieszczonym w dokumencie specjalnym układem elektronicznym, bez konieczności fizycznego kontaktu dokumentu z czytnikiem. Ponieważ mamy do czynienia z odczytem za pośrednictwem fal radiowych, dane zapisane w tym układzie są odpowiednio zabezpieczone przed niepowołanym odczytem, bez wiedzy posiadacza⁴. Jako podstawowe zabezpieczenie wprowadzono BAC (z ang. *Basic Access Control*). Mechanizm ma chronić przed nieuprawnionym odczytem danych zawartych w chipie bez wiedzy właściciela dokumentu (np. nawiązując komunikację z układem scalonym bez otwierania paszportu) i zapewnia autentycację dokumentu. Dostęp do drugiej cechy biometrycznej (linii papi-

⁴ <http://www.cpd.mswia.gov.pl/technologie/biometria>

larnych), która jest uważana za bardziej wrażliwe dane, wymaga rozszerzonej kontroli dostępu EAC (z ang. *Extended Access Control*). W tym przypadku, chcąc uzyskać dostęp do danych, konieczna jest wymiana certyfikatów⁵.

Schemat. 2. Budowa dokumentu wyposażonego w chip biometryczny

Źródło: W. Brzeziński, M. Wicha, *Ogólna charakterystyka zagranicznych dokumentów paszportowych*, CSSG, Kętrzyn 2009

W celu maszynowego odczytu dokumentów i danych z chipa, do stacji roboczej musi być podpięty zainstalowany czytnik (fot. 5 i 6), przy pomocy którego dokonywana jest:

- weryfikacja dokumentu z wykorzystaniem danych biometrycznych zawartych w chipie dokumentu,
- potwierdzenie tożsamości osoby z wykorzystaniem danych biometrycznych zawartych w chipie dokumentu⁶.

⁵ M. Rawski, Urządzenia biometryczne stosowane w Straży Granicznej, [w:] *Służby i formacje mundurowe w systemie bezpieczeństwa wewnętrznego RP*, Rzeszów 2010.

⁶ Centralne Systemy Informatyczne Straży Granicznej, *Zintegrowany System Ewidencji 6*, Podręcznik użytkownika, Moduł Odprawa.

Fot. 5. Stacjonarny biometryczny czytnik dokumentów RTE800
– opracowanie własne

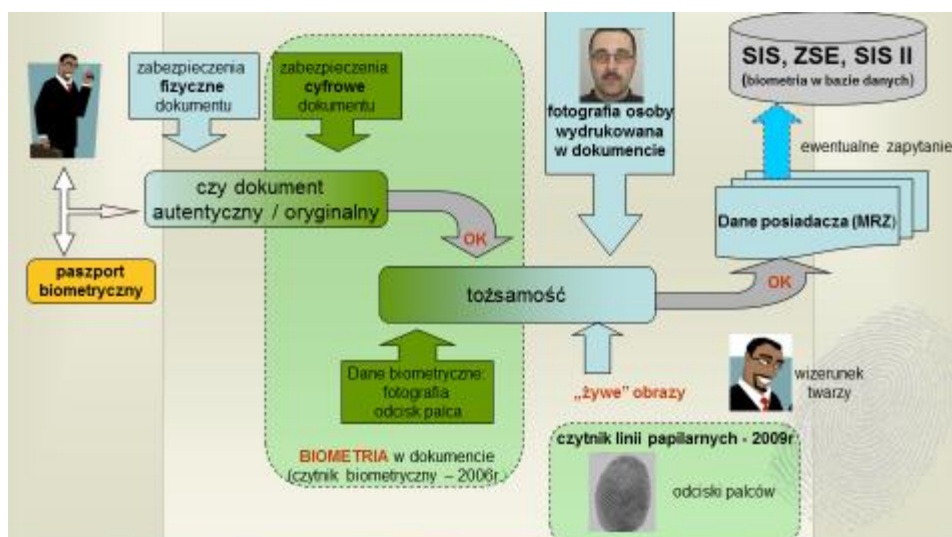

Fot. 6. Przenośny biometryczny czytnik dokumentów VICOMP VPR451e
– opracowanie własne

- DG14 – opcje zabezpieczeń (opcjonalnie); w paszportach krajów Strefy Schengen obowiązkowo, jest tu wpisany klucz publiczny – CA Chip Authentication public key,
- DG15 – dane do mechanizmu AA Active Authentication public key (wymagane warunkowo – jeżeli AA zaimplementowano).

Ponadto:

- EF.SOD – zawiera skróty wszystkich grup oraz podpis cyfrowy całej grupy – zabezpieczenie przed podmianą i ingerencją w grupy w paszporcie⁸.

Schemat. 3. Przebieg procesu kontroli granicznej (e-dokumenty)

Źródło: W. Brzeziński, M. Wicha, *Ogólna charakterystyka zagranicznych dokumentów paszportowych*, CSSG, Kętrzyn 2009

Biometria w dokumentach podróży została wybrana jako metoda identyfikacji i uwierzytelniania z uwagi na następujące zalety:

- bardzo trudno wykonać duplikat dokumentu, by dokonać sfałszowania trzeba pokonać zarówno zabezpieczenia dokumentu klasycznego, jak i cały system zabezpieczeń informatycznych, w tym mikroprocesor;
- występuje bardzo silne powiązanie między dokumentem a jego posiadaczem;

⁸ *Dokumenty biometryczne w opiniach Straży Granicznej*, Wydział IV, Laboratorium Kryminalistyczne Straży Granicznej Zarządu Operacyjno-Śledczego Komendy Głównej Straży Granicznej, Warszawa 2015.

- paszport elektroniczny stwarza możliwości do prowadzenia automatycznej kontroli granicznej, co może usprawnić przepływ osób;
- paszport elektroniczny umożliwia zidentyfikowanie podróżnych i imigrantów, którzy zagubili swoje dokumenty podrózne (jeśli przeszli oficjalną kontrolę graniczną).

Wdrożenie biometrii daje po prostu większą możliwość weryfikacji cudzoziemców wjeżdżających i wyjeżdżających z terytorium RP.

Przykłady ingerencji w dokument z nośnikiem danych biometrycznych

Wprowadzenie danych biometrycznych do dokumentów państw członkowskich Unii Europejskiej i powstanie systemów informatycznych weryfikujących te dane w znacznym stopniu ogranicza zjawisko posługiwania się dokumentami ze zmienionymi danymi personalnymi przez osoby, które weszły w konflikt z prawem. Zaletą takiego rozwiązania jest fakt, że w przypadku posługiwania się przez cudzoziemców „nową” tożsamością, funkcjonariusze Straży Granicznej mają do dyspozycji dane biometryczne z dokumentu lub pobrane z systemów informatycznych (SIS, VIS) (fot. 11 i 12).

Fot. 11. Szczegółowe dane biometryczne pobrane z paszportu z wymienionym wizerunkiem posiadacza – fotografia własna

Fot. 12. Przeglądanie i porównywanie szczegółów wniosku wizowego z niezgodnymi danymi biometrycznymi – fotografia własna

dr Grzegorz Goryński

Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna
„Pomerania” w Chojnicach

W IMIĘ RZECZYPOSPOLITEJ... HISTORIA PROCESU ŻOŁNIERZY WOP OSKARŻONYCH O PORWANIE KUTRA KSAWERY¹

Zdarzenie to nie powinno nigdy mieć miejsca, ale było inaczej. Młodzieńczy poryw zakończył się dla trzech młodych ludzi tragicznie. Temida Wojskowego Sądu Rejonowego w Gdańsku potraktowała ich szczególnie surowo, wręcz nieludzko. Ich sprawa oprócz eliminacji ze społeczeństwa, które „w ofiarnym wysiłku buduje socjalizm – ustrój sprawiedliwości, dobrobytu i szczęścia”, miała być dla innych właściwym przykładem. Miała stać się także jedną z białych plam w historii PRL, w której ofiary nie zasłużyły nawet na zwykły pochówek, na mogiłę, na której rodzina może zapalić znicz.

Strzelcy Henryk Mirzyński i Henryk Kazimierzak odbywający zasadniczą służbę wojskową w plutonie morskim Batalionu Kontroli Granicznej w Gdyni 13 stycznia 1950 roku zostali wyznaczeni przez dowódcę plutonu ppor. Dolskiego do służby granicznej (patrolowej) na kutrze rybackim „Ksawery – SWI 59”. Ich zadanie polegać miało na „zabezpieczeniu granicy od strony pełnego morza w czasie połowów ryb na łowiskach rybackich”, a mówiąc językiem zrozumiałym dla wszystkich, mieli oni prowadzić z pokładu tej jednostki obserwację wszystkich kutrów rybackich będących na tym łowisku i meldować do batalionu o wszystkich zdarzeniach. Następnego dnia, o godzinie 5.00 udali się na wspomniany kuter i po odprawie granicznej sześciuosobowej załogi (Rudolf Mazur mieszkał w Świnoujściu, a pozostali: Jan Białkowski, Antoni i Jan Czapp, Jan Głębin i Jan Kryza w okolicach Gdyni) wypłynęli z gdyńskiego portu w morze. Kiedy kuter znajdował się powyżej Półwyspu Helskiego, udali się obaj do maszynowni i przy pomocy karabinków sterroryzowali będącego w niej mechanika Rudolfa Mazura, nakazując płynąć z całą mocą silników. Następnie szer. Mirzyński udał się do sterówki, w której zmusił sternika, aby obrał kurs na Szwecję i zagroził śmiercią w przypadku jego zmiany. Nieco później sterroryzowali oni szypra

¹ Tekst ten powstał na podstawie akt zgromadzonych w Oddziale Instytutu Pamięci Narodowej w Gdańsku oraz dokumentów udostępnionych autorowi przez Waldemara Kowalskiego. Wszystkim, którzy przyczynili się do ujawnienia tej historii autor składa podziękowanie.

Józefa Białkowskiego i zamknęli go w kubryku. Pozostałych trzech rybaków skierowali do messy, w której byli oni nadzorowani przez jednego z nich przez okres godziny. W tym czasie drugi szeregowy pilnował rybaka będącego przy sterze, aby płynął wyznaczonym kursem. Około godziny 14.00 szer. Mirzyński dostrzegł płynący niedaleko statek i nakazał sternikowi, aby dobił do niego, ale sternik nie zgodził się. Tłumaczył się trudnymi warunkami, które spowodować mogły rozbitcie kutra o burtę statku. Wówczas Mirzyński zrezygnował z tego zamiaru i nakazał dalej płynąć obranym wcześniej kursem. Sześć godzin później, czyli ok. 21.00 załamała się pogoda i wzmógł się wiatr. Nie przyzwyczajeni do takich warunków szeregowi zapadli na tzw. chorobę morską. Wówczas załoga wykorzystując ich niedyspozycję rozbroiła ich i obezwładniła, a kiedy zostali pobici i związani, obrano kurs powrotny do Gdyni. Następnego dnia rano przekazano szeregowych Informacji Wojskowej 4. BOP w Gdańsku.

Kim byli ci żołnierze? Henryk Mirzyński urodził się 1.06.1928 roku we wsi Gołaczkowo, powiat Włocławek. Był synem Stefana i Genowefy. Jego ojciec pracował na kolei w charakterze dróżnika, ale w 1936 roku zmarł. Henryk ukończył 6 klas szkoły podstawowej oraz rok zawodowej, uzyskując zawód montera samochodowego. Do służby w WOP został on wcielony w maju 1949 roku. Przed powołaniem do odbycia służby wojskowej mieszkał we Włocławku przy ulicy Pusta. Henryk Kazimierzczak urodził się 4.06.1928 roku we wsi Osendowce, powiat Łęczyca. Był synem Stanisława i Marianny. Ukończył 5 klas szkoły powszechnej. Mieszkał przy ulicy Południowej w Łodzi. Do WOP powołany także w maju 1949 roku.

Ekspresowe śledztwo

W czasie wyjaśniania okoliczności śledczy Informacji ustalili, że Mirzyński już w listopadzie 1949 roku zamierzał uciec z Polski. Uznał on jednak, że samemu trudno będzie zrealizować ten plan. Postanowił szukać współlnika. W trakcie jednej ze służb, którą pełnił z szer. Feliksem Kaletą, wspomniął mu o planie ucieczki na jednym ze statków pływających pod obcą banderą. Kaleta zignorował jednak pomysł Mirzyńskiego stwierdzeniem, aby jemu głowy nie zawracał, gdyż nie traktuje jego słów poważnie. Kolejną osobą, do której zwrócił się Mirzyński, był szer. Piotr Pogan. Kiedy ten zapewnił o tym, że „*nikomu nie powtórzy tajemnicy jaką ma zamiar powierzyć mu*”, Mirzyński ujawnił swój plan. Jednak szer. Pogan także tych słów nie potraktował poważnie. Kolejną z osób był szer. Henryk Kazimierzczak. Wspólnie, zaplanowali, że podczas służby na kutrze rybackim „Ksawery” uciekną z Polski.

15 stycznia 1950 roku prokurator Wojskowej Prokuratury Rejonowej w Gdańsku ppłk Jan (Iwan) Amons (oficer Armii Czerwonej, w WP od 1944 roku, powszechnie znany z żądania bardzo surowych wyroków, przeważnie kary śmierci), wydał postanowienie o aresztowaniu na trzy miesiące: strz. Henryka Mirzyńskiego, Henryka Kazimierczaka, Piotra Pogana i Feliksa Kaletę. Umieszczono ich w areszcie Informacji 13. pułku KBW w Gdańsku. Następnego dnia ppłk Amons zlecił szefowi Informacji Wojskowej 4. Brygady OP kpt. Włodarczykowi przeprowadzenie „dochożenia w sprawie strz. Mirzyńskiego i innych, podejrzanych o przestępstwo z art. 115 § 1 w związku z art. 118 § 2 Kodeksu Karnego Wojska Polskiego (KKWP) i art. 122 KKWP. Prokurator nakazał, iż w toku postępowania należało:

1. „Ustalić z nazwiska osobę z firmy »Portorob« w Gdyni, która strz. Mirzyńskiemu opowiadała o wyśmienitych stosunkach panujących w Szwecji i w jakim celu opowiadała (czy zna strz. Mirzyńskiego, czy też w zamiarze potępienia stosunków panujących w Polsce).
2. Zbadać możliwość czy ktoś z członków załogi kutra „Świ 59” nie miał również zamiaru opuszczenia Polski, a następnie tylko odstąpił od tego zamiaru pod presją innych rybaków i czy nie pozostawał w zмовie z wojskowymi.
3. Zbadać dlaczego strz. Pogan i Kaleta nie zameldowali swym przełożonym o planowanej dezercji strz. Mirzyńskiego i Kazimierczaka”.

Jakie czyny kryły się za tymi cyframi? Art. 115 § 1 mówił o opuszczeniu swojej jednostki lub swojego stanowiska służbowego wbrew obowiązkowi służbowemu albo pozostawał za nim w związku z art. 118 § 2, czyli dokonano przestępstwa w zмовie lub z zaborem broni. W przypadku czynu strz. Mirzyńskiego i Kazimierczaka znamiona ich czynu wyczerpywały określone artykuły KKWP. Art. 122 mówił, że żołnierz, „który, mając wiarygodną wiadomość o zamiarze popełnienia przestępstwa określonego w art. 115-118, w czasie, kiedy udaremnienie jego było jeszcze możliwe, zaniecha o tym donieść władzy wojskowej, a przestępstwo zostało popełnione” i dotyczył strz. Pogana i Kalety.

W skierowanym do dowódcy 4. Brygady OP piśmie ppłk Amons zawiadomił już o wszczęciu śledztwa o przestępstwo z art. 24 § 1 w związku z art. 90 KKWP, czyli o usiłowanie działań na szkodę państwa polskiego polegające na dopuszczeniu się „zbierania lub przekazywania wiadomości stanowiących tajemnicę państwową lub wojskową, przechodzi na stronę nieprzyjaciela lub ucieka zagranicę”, które zagrożone było karą więzienia od 10 do 15 lat albo karą śmierci. Taką kwalifikację czynu (zbrodni) ppłk Amons określił w stosunku do strz. Mirzyń-

skiego i Kazimierczaka. Natomiast przeciwko strzelcom Poganowi i Kalecte prowadzono postępowanie o czyn wcześniej określony. Niespełna miesiąc później starszy oficer śledczy Wydziału Informacji 4. BOP chor. Czesław Libuda wnioskował do swojego szefa o przeprowadzenie pokazowej rozprawy sądowej na terenie Batalionu Kontroli Granicznej w Gdyni, co w jego ocenie „w znacznym stopniu przyczyniłoby się do zmniejszenia przestępczości na terenie Brygady i zapobiegłoby na przyszłość podobnym wypadkom”. Powyższy wniosek 14 lutego 1950 roku został zatwierdzony przez kpt. Włodarczyka – szefa Wydziału Informacji 4. BOP.

Z wniosku tego wynikało, że rozprawie tej nadano szczególne znaczenie. Miała ona mieć funkcję represyjną, wymierzenia kary za popełniony czyn przestępczy, ale także stanowić element pokazowy, odstraszający dla innych żołnierzy służby zasadniczej WOP.

Śledztwo – jak to określono „*strz. Mirzyńskiego i innych*” – budziło zainteresowanie Naczelnej Prokuratury Wojskowej (NPW). 6 marca 1950 roku z NPW skierowane zostało pismo do Wojskowego Prokuratora Rejonowego, w którym zwrócono się o akta tej sprawy. Tydzień później ppłk Amons informował NPW, że śledztwo w tej sprawie zostało już zakończone. Oprócz akt sprawy do NPW przesłano także w załączeniu sporządzony przez Wydział Informacji 4. BOP – mimo pewnych zastrzeżeń – projekt aktu oskarżenia. Akta dotyczyły kwalifikacji prawnej czynu. Wskazał na ten fakt ppłk Amons, gdyż jego zdaniem brak było wystarczających znamion przestępstwa w czynie strz. Kalety, w związku z czym śledztwo w stosunku do niego należałoby umorzyć.

Opinię tę potwierdził zastępca Naczelnego Prokuratora Wojskowego ppłk dr Maksymilian Lityński. Nie zgłosił on zastrzeżeń do kwalifikacji prawnej czynu strz. Mirzyńskiego i Kazimierczaka, którzy odpowiedzialność mieli za naruszenie art. 90 KKWP i innych. Podzielił on także opinię ppłk. Amonsa, że w czynie strz. Kalety brak jest znamion przestępstwa. Uznał on za słuszną zgłoszoną przez WPR kwalifikację czynu strz. Pogana, jako przestępstwa z art. 142 § 1 KKWP, ale należało akta sprawy uzupełnić o podstawę prawną, z której jasno wynikało, że miał on obowiązek złożenia doniesienia do przełożonych, gdy dowiedział się o zamiarze Mirzyńskiego. Obowiązek taki nakładała na niego „Tymczasowa Instrukcja Postępowania Elementów Służby Granicznej”, która wprowadzona została pismem Głównego Inspektora OP z dnia 28 lipca 1949 roku.

Nieco wcześniej, naczelnik więzienia karno-śledczego w Gdańsku informował WPR, że 30 marca 1950 roku o godz. 16.00 osadzeni zostali do ich dyspozycji strz.: Henryk Kazimierczak i Piotr Pogan, a o godz. 17.00 strz.: Henryk Mirzyński i Feliks Kaleta.

19 kwietnia 1950 roku był ważnym dniem dla całej czwórki aresztowanych, gdyż zapadły w ich sprawie istotne rozstrzygnięcia, a Wojskowa Prokuratura Rejonowa w Gdańsku zakończyła czynności procesowe.

Dzień wcześniej podprokurator WPR por. Jan Grabowski zakończył pisać akt oskarżenia przeciwko Mirzyńskiemu, Kazimierczakowi i Pogonowi. Następnego dnia został on przesłany do Wojskowego Sądu Rejonowego w Gdańsku, a oskarżeni przekazani do jego dyspozycji. 19 kwietnia 1950 roku zapadło również rozstrzygnięcie w stosunku do strz. Kality. Na podstawie postanowienia WPR o umorzeniu w stosunku do niego śledztwa został on zwolniony z więzienia, a 30 kwietnia zaznajomiony z treścią postanowienia WPR o umorzeniu w stosunku do niego dochodzenia.

Rozprawa odbyła się 27 kwietnia 1950 roku w Morskiej Placówce Kontrolnej Gdynia (ul. Czechosłowacka 1) na wyjazdowym posiedzeniu Wojskowego Sądu Rejonowego. Składowi orzekającemu przewodniczył sędzia ppłk Edward Rataj przy udziale dwóch ławników: chor. Hilarego Kotyla i st. strz. Stanisława Rychlewskiego. Oskarżycielem był podprokurator WPR por. Jan Grabowski, a obrońcą z urzędu mec. Zdzisław Macheta. Sąd uznał Mirzyńskiego i Kazimierczaka winnymi, że *„14 stycznia 1950 roku w Gdyni działając na szkodę Państwa Polskiego, usiłowali uciec za granicę przez to, że pełniąc służbę patrolową na kutrze rybackim Sw. Nr 59 »Ksawery« sterroryzowali załogę i kazali się wieźć w kierunku Szwecji, lecz zamierzonego przestępstwa nie dokonali, gdyż w pobliżu wybrzeża szwedzkiego zostali obezwładnieni przez rybaków i przywiezieni z powrotem do Gdyni”*. Oskarżony Piotr Pogan także został uznany winnym tego, że *„nie wykonał rozkazu w sprawach służbowych przez to, że dowiedziawszy się od oskarżonego strz. Mirzyńskiego o jego zamiarze ucieczki za granicę zaniechał wykonania nakazanej w instrukcji czynności, tj. natychmiastowego zameldowania o powyższym swoim przełożonym”*.

Za powyższe czyny Sąd skazał: strz. Henryka Mirzyńskiego na 15 lat więzienia oraz na pozbawienie praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na okres 3 lat i przepadek mienia; strz. Henryka Kazimierczaka na 13 lat więzienia oraz na pozbawienie praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na okres 3 lat i przepadek mienia, a strz. Piotra Pogana na 2 lata więzienia.

W uzasadnieniu tego surowego wyroku dowiedzieć się możemy więcej o przebiegu i motywach postępowania oskarżonych w tym niecodziennym wydarzeniu. Na wątki te uwagę zwrócił także Sąd. W czasie rejsu do Szwecji rybacy tłumaczyli żołnierzom złe postępowanie oraz chcieli zmusić ich do refleksji *„co się z nimi stanie”*. Żołnierze stwier-

dzili na to, że „*będą mogli powrócić swobodnie do kraju, gdyż powiedzą, że zostali zmuszeni pod groźbą broni do zmiany kursu*”. Mówili oni także, że „*chcą uciec za granicę z tego powodu, że tam jest lepiej żyć, że w wojsku muszą jeść czarny chleb a tam będą jedli chleb biały, że w Szwecji mają jakieś znajomości i że tam znajdą pracę albo pojedą jeszcze dalej i wstąpią do Armii Andersa*”.

Oskarżeni, co zauważył Sąd, przyznali się do zarzucanych im czynów i winy. Tłumaczyli się oni tym, że zrobili to przez lekkomyślność, gdyż nie zostali przyjęci do Szkoły Specjalistów Morskich. Ponadto strz. Kazimierczak bał się odpowiedzialności za jeden kuter, który pewnego czasu odprawiał, a który nie powrócił do portu. Strz. Pogan natomiast stwierdził, że propozycję strz. Mirzyńskiego przyjął jako żart i dlatego nie uważał za konieczne zameldować o tym swoim przełożonym. Zeznania rybaków, co podkreślił Sąd „*jasno, wyraźnie i zgodnie odzwierciedlały przebieg zajścia na kutrze i wykazały dobitnie złą wolę oskarżonych*”.

Nie ulega wątpliwości, że wymierzone przez WSR kary strz. Mirzyńskiemu i Kazimierczakowi były bardzo wysokie. Dawały one jednak tym młodym ludziom szansę na poprawę ich życia. Obaj skazani byli młodymi, życiowo niedoświadczonymi ludźmi. Ich społeczna i prawna świadomość była mała, by nie powiedzieć żadna. Nie zdawali oni sobie sprawy z tego, że usiłowali popełnić dezercję czyli czyn, który oskarżyciele będą mogli zinterpretować jako zdradę, a sąd wymierzyć za to najwyższy wymiar kary.

Ogłoszony przez sędziego ppłk. Edwarda Rataja wyrok nie był jednak satysfakcjonujący dla stron. Skargę rewizyjną na wyrok WSR 4 maja 1950 roku zgłosił szef WPR ppłk Amons, gdyż uważał, że kary wymierzone oskarżonym były niewspółmiernie niskie w stosunku do ich zawinienia. Wnosił on w niej o uchylenie wyroku i o przekazanie tej sprawy do ponownego rozpatrzenia przez WSR w innym składzie orzekającym. W uzasadnieniu ppłk Amons powołał się na argumenty nowe, natury politycznej, które nie były podnoszone i rozpatrywane. Wskazał on, że Henryk Mirzyński i Henryk Kazimierczak „*swoją działalnością, wykazali wyjątkowe i duże nasilenie rozpiętości złej woli. Obaj oskarżeni okazali się zdeklarowanymi wrogami Polski Ludowej. Uciekając za granicę, z bronią w ręku na stronę nieprzyjaciela, zamierzali obaj wstąpić do Armii Andersa nie tylko w celu ujawnienia tajemnic wojskowych, nabytych przez nich w czasie pełnienia służby wojskowej, ale również by zabraną ze sobą broń zdać nieprzyjacielowi, a następnie walczyć z bronią w ręku w szeregach nieprzyjaciela przeciwko Państwu Polskiemu*”.

Kara, jaką wymierzył WSR obu oskarżonym, „*ze względów profilaktycznych i celowości polityki penitencjarnej, w tych warunkach nie*

spełniła swego zadania – argumentował ppłk J. Amons. Kara dwuletniego więzienia wymierzona oskarżonemu Pogan Piotrowi – w jego ocenie – (...) jest również niewspółmiernie niską w stosunku do zawinienia tegoż oskarżonego”.

Odmienny pogląd na wyrok WSR, co jest zrozumiałe, prezentował obrońca oskarżonych. Złożył on także do NSW skargę rewizyjną z powodu wymierzenia kary niewspółmiernej, czyli zbyt surowej. Wskazał on na młody wiek i niedoświadczenie oskarżonych oraz ich pochodzenie robotnicze. Zaznaczył, że ich rozwój umysłowy i moralny w znacznej mierze uległ zahamowaniu w czasie okupacji hitlerowskiej. *„W odniesieniu do szeptanej propagandy, która pracuje w tej chwili z dużym nasileniem i która w związku z ich pracą mogła się do nich przesączać licznymi kanałami, wykazali obaj oskarżeni zupełną kapitulację. (...) to nasilenie napięcia wrogiej propagandy, perfidia jej metod, skierowanych właśnie na umysły najmniej wyrobione i uświadomione, przeciwstawione słabemu uświadomieniu politycznemu obu oskarżonych pozwalają obronie oskarżonych prosić Sąd Najwyższy o wymierzenie oskarżonemu kary pozbawienia wolności niższej od kary orzeczonej przez Sąd merytoryczny”.*

Obrońca nie podważał ustaleń Sądu, który rozpatrywał okoliczności zaistniałego zdarzenia. Wskazywał on na pewne okoliczności łagodzące, takie jak: młody wiek, małą jeszcze odporność na obcą propagandę czy pochodzenie społeczne, które były szansą na ich resocjalizację. Ekspozował ludzkie, czyli indywidualne czynniki, które wpłynęły na postępowanie oskarżonych. Podkreślił jeszcze jeden istotny argument, wiarygodne przyznanie się ich do winy, czyli chęć współpracy z wymiarem sprawiedliwości, co do ustalenia rzeczywistego przebiegu całego zdarzenia. Zupełnie inaczej Mirzyńskiego i Kazimierczaka przedstawił prokurator Amons. W jego ocenie byli oni zdeklarowanymi wrogami Polski Ludowej, aby zdradzić wrogom tajemnice wojskowe i z bronią w ręku walczyć przeciwko Polsce (sic!). Nie widział jakiegokolwiek łaski dla skazanych, czy możliwości na „odkupienie winy”. Wręcz przeciwnie. Zgłaszając do NSW skargę rewizyjną szukał rozwiązań, które miały spełnić „względy profilaktyczne i celowość polityki penitencjarnej”, czyli zapewnić interes władzy. Zastraszyć wszystkich tych, którzy w przyszłości chcieliby po takie rozwiązanie sięgnąć. Mirzyński i Kazimierczak mieli zostać ukarani przykładnie, bez jakiegokolwiek odrobiny litości, gdyż wroga według niego należało bezlitośnie zniszczyć!

Kolejna rozprawa odbyła się w Najwyższym Sądzie Wojskowym 9 stycznia 1951 roku w Warszawie. Trzyosobowemu składowi sędziów przewodniczył płk Aleksander Tomaszewski. Sędzią sprawozdawcą był ppłk Beniamin Karpiński, a skład uzupełniał sędzia ppłk Roman Kryże. Skargę rewizyjną prokuratora popierał wiceprokurator Naczelnej Proku-

ratury Wojskowej mjr Arnold Rak. Zebrany na niejawnym posiedzeniu Sąd rozpoznał skargę rewizyjną prokuratora i obrońcy. Postanowił uchylić w całości wyrok WSR z powodu: niskich kar, a także błędnej kwalifikacji czynu strz. Pogana. Nakazał też sprawę tę przekazać sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpatrzenia po uzupełnieniu śledztwa w stosunku do oskarżonego Piotra Pogana.

Henryk Mirzyński i Henryk Kazimierczak, według Sądu, swoimi czynami „wykazali wyjątkowo duże nasilenie złej woli (...) okazali się zdeklarowanymi wrogami Polski Ludowej. Uciekając za granicę z bronią w rękę na stronę nieprzyjaciela, zamierzali wstąpić do Armii Andersa i to nie tylko w celu ujawnienia tajemnic wojskowych, nabytych w czasie pełnienia służby wojskowej, ale również zabraną ze sobą broń dać nieprzyjacielowi i walczyć z bronią w rękę przeciwko Państwu Polskiemu”. Odnośnie czynu trzeciego z oskarżonych Sąd wskazał, że „jego przestępstwo nie polegało na nie wykonaniu rozkazu władzy i niezameldowaniu o zamierzonej ucieczce Mirzyńskiego za granicę. Z ustalonych w toku przewodu sądowego okoliczności strz. Pogan był poinformowany przez Mirzyńskiego o zamierzonej ucieczce za granicę i przyrzekł temu ostatniemu, że go nie wyda i przyrzeczenia tego istotnie dopełnił”. Wobec tego, zdaniem Sądu, „czyn Pogana stanowił pomocnictwo do przestępstwa”.

Takie rozstrzygnięcie było kopią skargi rewizyjnej, którą zgłosił prokurator Amons. Czytając jej tekst oraz postanowienie Najwyższego Sądu Wojskowego trudno nie odnieść wrażenia, że fragmenty uzasadnienia tego ostatniego są identyczne co prokuratora. Argumenty obrony na nic się zdały. W takim przypadku trudno mówić o bezstronności tego Sądu.

O ile czytelne dla prokuratury, a także sądów, było postępowanie strz.: Mirzyńskiego i Kazimierczaka, to zachowanie strz. Piotra Pogana wywoływało już kontrowersje. Znalazło to odzwierciedlenie w skierowanym 15 lutego 1951 roku do Naczelnej Prokuratury Wojskowej piśmie Wojskowego Prokuratora Rejonowego w Gdańsku mjr. Franciszka Matei [zastąpił na stanowisku Wojskowego Prokuratora Rejonowego w Gdańsku ppłk Jana (Iwana) Amonsa, który awansował z końcem 1950 roku na stanowisko szefa Prokuratury Wojsk Lotniczych]. Wyraził on w nim zastrzeżenie do postanowienia NSW dotyczącego Piotra Pogana (błędnej kwalifikacji popełnionego przez niego czynu i niskiej kary). „*Suponowanie z kolei przez NSW w wymienionym postanowieniu zakwalifikowanie czynu, którego dopuścił się oskarżony Pogan jako pomocnictwa do przestępstwa z art. 90 KKWP w przytoczonych okolicznościach jest zdaniem – jak podkreślił mjr Mateja – tutejszej Prokuratury wręcz niestuszne. Zasada bowiem jest, że pomocnik musi działać pozytywnie, a więc mieć świa-*

domość, że swoim czynem lub słowem dopomaga do popełnienia przestępstwa. Nadto ewentualne utrzymanie tej kwalifikacji spowodowało by orzeczenie niewspółmiernie wysokiej kary (dolna granica 10 lat) co dalekie byłoby od pożądanej słuszności penitencjarnej”.

Stanowisko to stało się podstawą do sporządzenia do Najwyższego Sądu Wojskowego Ogólnego Zgromadzenia Sędziów przez Naczelnego Prokuratora Wojskowego wniosku rewizyjnego na korzyść strz. Piotra Pogana, w którym wniósł on o uchylenie postanowienia NSW z 9 stycznia 1951 roku w części dotyczącej oceny jego czynu przestępnego, jako pomocnictwa do przestępstwa.

Wniosek ten Zgromadzenie Ogólne Sędziów NSW rozpatrzyło 28 czerwca 1951 roku na posiedzeniu niejawnym z udziałem Zastępcy NPW ppłk. Józefa Feldmana, w następującym składzie: przewodniczący ppłk Wilhelm Świątkowski – prezes NSW, ppłk Józef Dziwigo – sędzia sprawozdawca, ppłk Roman Bojka, ppłk Zdzisław Gołębiwski, ppłk Alfred Janowski, ppłk Marian Krupski, ppłk Edward Milewski, ppłk Jan Serafin, ppłk Tadeusz Tomajer. Zgromadzenie Ogólne Sędziów NSW po wysłuchaniu sędziego sprawozdawcy i wniosków zastępcy NPW uznało postanowienie NSW z 9 stycznia 1951 roku nakazujące uzupełnienie śledztwa i pociągnięcie strz. Pogana do odpowiedzialności karnej za pomocnictwo do ucieczki za granicę uznało za „*błędne za równo z przyczyn formalnych, jak i merytorycznych*”. Na tej podstawie postanowiło ono zmienić Postanowienie NSW z 9 stycznia 1951 roku uchylając jednocześnie skazujący wyrok strz. Piotra Pogana wydany przez WSR 27 kwietnia 1950 roku „*z powodu błędnej kwalifikacji przypisanego mu czynu z art. 128 § 2 KKWP zamiast właściwej – z art. 142 § 1 KKWP i z powodu wymierzenia za łagodnej kary*”.

Wskazany w postanowieniu art. 142 § 1 KKWP określał „*Żołnierz, który dopuścił się bezczynności władzy (...) podlega karze więzienia*”.

Wśród dokumentów, które dużo mówią o nastawieniu stron do oskarżonych i przebiegu postępowania procesowego, znajduje się także „Karta kontrolna” opracowana przez Wojskową Prokuraturę Rejonową w Gdańsku, która mówi o nastawieniu jej do oskarżonych. Znajdujemy tu zapis, jakie ma zadać oskarżonym pytania i jakiej kary ma zażądać wyznaczony do udziału w rozprawie por. Jan Słoń. Dla głównych oskarżonych miał on zażądać kary śmierci, a dla Piotra Pogana kary 5 lat więzienia, która została poprawiona na 4 lata.

Miesiąc później (28 lipca) odbyła się ponownie rozprawa przed Wojskowym Sądem Rejonowym, który miał orzec wysokość kary dla Mirzyńskiego, Kazimierczaka i Pogana. Składowi sędziowskiemu przewodniczył por. Edwin Kęsik, a uzupełniali go: chor. Tadeusz Zieliński – aplikant i st. sierż. Jan Świerczyński – ławnik. Oskarżyciela reprezento-

wał podprokurator por. Jan Słoń, a obronę mec. Maksymilian Roman. Sąd pod przewodnictwem Edwina Kęsika (będąc w WSR wydał on lub uczestniczył w latach 1951-1955 w orzeczeniu 14 wyroków śmierci) nie znalazł żadnych okoliczności łagodzących dla oskarżonych. Można odnieść wrażenie, że był on niejako wykonawcą woli ppłk. Jana Amonska. Skazując strz.: Henryka Mirzyńskiego i Henryka Kazimierczaka na karę śmierci, a strz. Piotra Pogana na 3,5 roku więzienia, sędzia Edwin Kęsik wydał haniebnny wyrok. W uzasadnieniu podkreślono, że *„przy wymiarze kary Sąd wziął pod uwagę jako okoliczności obciążające, w stosunku do oskarżonych Mirzyńskiego i Kazimierczaka społeczną szkodliwość ich działalności, silne napięcie złej woli, cel i pobudki jakimi kierowali się skazani, fakt, że czynu tego dopuścili się jako żołnierze z bronią w ręku, odnośnie zaś Pogana wziął Sąd pod uwagę fakt, że skazany wykazał brak czujności klasowej, szczególnie jako żołnierz pełniący służbę na rubieżach Polski Ludowej, zaś jako okoliczności łagodzące przyjął w stosunku do niego jego niekaralność sądową, pochodzenie socjalne chłopskie, stosunkowo młody wiek i z tych względów wymierzył im kary odpowiadające stopniowi ich przewinień”*.

31 lipca 1951 roku obrońca oskarżonych dr Maksymilian Roman złożył skargę rewizyjną do NSW. Uzasadniał w niej, że skazani zasługują na złagodzenie kary – na zamianę kary śmierci na więzienie. Wskazywał on, że strz. Henryk Mirzyński nie jest klasowo obcy. *„Stał się ofiarą wrogiej propagandy radiowej, (...) w żadnym wypadku nie czuł się wrogiem Państwa Ludowego. Jego siła robocza i doświadczenie techniczne mogą być spożytkowane w pracy, którą okupi swoją wielką winę”*. Natomiast strz. Henryk Kazimierczak zdaniem obrońcy stał się także ofiarą obcej propagandy, namowy Mirzyńskiego oraz lęku przed odpowiedzialnością służbową za zaniedbanie na służbie. Był on także ciężko chory. Obaj, zdaniem mecenas Romana, mieli dobrą opinię służbową. W przypadku strzelca Piotra Pogana obrońca poruszył niezwykle istotny dla sprawy szczegół. *„Skazany Pogan nie zastosował się do instrukcji, nakazującej mu donieść o przygotowujących się ucieczkach na skutek niezrozumienia jej i błędu faktycznego. (...) oskarżony nie umiejąc czytać [miał skończone tylko 3 klasy szkoły powszechnej], a zatem nigdy nie czytając instrukcji i zdany tylko na pamięć, jak stwierdzono bardzo słabą, nie był w stanie rozstrzygnąć, kiedy i jakie wypadki donieść należy”*.

28 sierpnia 1951 roku odbyło się kolejne niejawne posiedzenie Najwyższego Sądu Wojskowego w składzie: płk Aleksander Tomaszewski – przewodniczący oraz ppłk dr Jan Serafin i ppłk Juliusz Krupski, z udziałem prokuratora Naczelnej Prokuratury Wojskowej ppłk Arnolda Raka. Prokurator wniósł o utrzymanie wyroku w mocy. Skład sędziowski rozpatrzył skargę rewizyjną obrońcy oskarżonych. *„Mając na względzie po-*

budki działania oskarżonych oraz dużą szkodliwość i niebezpieczeństwo czynów popełnionych przez żołnierzy w warunkach doby obecnej, a mających na celu zbrodnię ucieczki zagranicę – Najwyższy Sąd Wojskowy uznał czytamy w postanowieniu – że wymierzona kara oskarżonym Mirzyńskiemu i Kazimierzczakowi jest współmierna w stosunku do okoliczności sprawy i odpowiada stopniowi nasilenia winy oskarżonych. Jeżeli chodzi o oskarżonego Pogana to zarzuty skargi rewizyjnej obrońcy tego oskarżonego również nie zasługują na uwzględnienie”. Na tej podstawie NSW postanowił „nie uwzględniać skargi rewizyjnej obrońcy oskarżonych od wyroku Wojskowego Sądu Rejonowego z dnia 26 lipca 1951 roku (...) i wyrok ten utrzymać w mocy”.

Postanowieniem Najwyższego Sądu Wojskowego z 28 sierpnia 1951 roku wyczerpano prawną możliwość wpłynięcia na wysokość kary dla skazanych. „Ostatnią deską ratunku” dla Mirzyńskiego i Kazimierzczaka pozostało prezydenckie prawo łaski. Bolesław Bierut mógł zmienić ten straszny wyrok. Ale niestety nie zmienił.

W „Arkuszu Zarządzeń Nr Rep. W. 525/51” podpisanym 3 grudnia 1951 roku, WPR w Gdańsku mjr Franciszek Mateja nakazał, aby wykonanie kary śmierci odbyło się 4 grudnia 1951 roku o godzinie 5.00 w Więzieniu Karno-Śledczym (WKS), które znajdowało się przy ul. Kurkowej 12 w Gdańsku. Oprócz prokuratora por. Jana Słonia i naczelnika WKS Jerzego Groszewskiego, uczestniczył jeszcze: lekarz z WKS Wiktor Taubenfligel oraz ksiądz ppłk Stanisław Kałuża. Ten haniebny wyrok wykonał pluton egzekucyjny pod dowództwem Górskiego (nie udało się ustalić jego stopnia, imienia i z jakiej jednostki on był).

Podjąłem starania, aby ustalić miejsce pochówku tych żołnierzy. O jego wskazanie zwróciła się w czerwcu 1956 roku do Naczelnej Prokuratury Wojskowej matka Strzelca Mirzyńskiego. Z dokumentów tych nie wynika jednoznacznie, czy poznała ona prawdę o losie syna. Ppłk Jan Orliński z NPW skierował do prokuratora Pomorskiego Okręgu Wojskowego pismo w którym napisał „(...) *proszę o sprawdzenie kiedy wyrok został wykonany i gdzie pochowano zwłoki skazanego – oraz poczyniony wyraźny dopisek – o ile będzie to możliwe*”. Poczynione 23 czerwca 1956 roku dwie dekretacje na tym piśmie nie mówią, czy p. Genowefa Mirzyńska uzyskała tę wiedzę. Pierwsza z nich mówi „*udzieliłem pismem tajnym*”, a druga „*Podanie zwrócono przy piśmie Nr. 0339 z dnia 23.06.56*”.

Miejsce pochówku szczątków strz. Henryka Mirzyńskiego i strz. Henryka Kazimierzczaka nie jest znane, gdyż takiego miejsca zapewne nie ma. Poszukując u różnych ludzi odpowiedzi na to pytanie, z pomocą przyszedł mi dr Waldemar Kowalski, autor ciekawej i cennej książki (*Dwie strony krat. Z historii więzienia w Gdańsku*, wyd. 2003). Z doku-

mentów jakie udostępnił mi on wynika, że zwłoki rozstrzelanych 4 grudnia 1951 roku żołnierzy WOP zostały zabrane do Akademii Lekarskiej w Gdańsku. „*Niniejszym kwituję odbiór dwóch więźniów zwłok celem odstawienia do Akademii lekarskiej, Wydz. Anatomii Prawidłowej. 1. Mirzynski Henryk 2. Kazmierczak Henryk. Wieczkowski*” i własnoręczny podpis B. Więzkowski. W kolejnym dokumencie „Księdze pozyskiwania i wykorzystania zwłok Akademii Lekarskiej w Gdańsku” znajduje się adnotacja, że zwłoki te otrzymano tego samego dnia, a do nauki zostały wykorzystane 2 stycznia 1952 roku. Adnotacje te wyjaśniają, co stało się ze zwłokami rozstrzelanych żołnierzy WOP.

To jeszcze nie koniec tej tragedii. W jednym z dokumentów jakie miałem okazję oglądać, lakonicznie odnotowano, że „*strz. Piotr Pogan zmarł*”. Nie podano jednak kiedy, ani też przyczyny. Czy jego śmierć wynikała z choroby, samobójstwa, czy może działania osób trzecich. Dzięki Waldemarowi Kowalskiemu udało się ustalić datę jego śmierci. Nastąpiła ona 12 listopada 1951 roku. Na podstawie dostępnych informacji wynika, że został on najprawdopodobniej pochowany w bezimiennej mogile na Cmentarzu Garnizonowym w Gdańsku.

W dokumentach tej bulwersującej sprawy zachowały się też listy od rodzin żołnierzy. Dopytywano w nich o los swoich synów. Wyjątkowo wymowny jest jeden z nich, adresowany do Henryka Kazimierczaka napisany 8 grudnia 1951 roku przez jego matkę. „*Kochany Synu! List od Ciebie otrzymaliśmy, za który serdecznie dziękujemy. W Twoim liście zapytujesz się o naszym przyjeździe do Ciebie, więc Ci wyjaśniamy. Irenka była u Ciebie 23 11 br. i nie otrzymała widzenia ze względu tego, że jeszcze nie miałeś prawomocnego wyroku. Co dotyczy twojej sprawy sądowej to na razie nic nie wiemy o jej terminie. Paczkę z kocem, sweter i skarpety wysłaliśmy w dniu 1.12. br. Napisz, czy otrzymałeś (...) Życzymy Ci pomyślnych i zdrowych Świąt Bożego Narodzenia. Rodzina*”. Wspomniana w liście paczka oraz ten list nie dotarły nigdy do adresata. Henryk Kazimierczak już nie żył.

Fakty te ukazują nieludzki sposób postępowania ówczesnych „stróżów prawa” w Polsce ze swoimi ofiarami. W tej sprawie jest jeszcze sporo pytań, dlaczego tak postępowano. O ile w przypadku strzelca Mirzyńskiego prokurator mjr Franciszek Mateja w piśmie do USC podał faktyczną przyczynę jego zgonu – wykonanie kary śmierci, to z drugim z żołnierzy było inaczej. 5 grudnia 1951 roku naczelnik więzienia w Gdańsku podał w piśmie do USC, że „*4 grudnia o godz. 05.00 zmarł w szpitalu więziennym więzień Kazmierczak Henryk*”. W piśmie tym podano nieprawdę, gdyż strz. Kazimierczak został także w tym czasie rozstrzelany.

I jeszcze jeden fakt tej bulwersującej sprawy. Miała ona, jak wiele jej podobnych, okryć się płaszczem milczenia i tajemnicy. Miała zniknąć z ludzkich oczu. Akta sprawy zostały zniszczone. Nie udało się ustalić nawet, kiedy i przez kogo. Na szczęście, zachowały się inne dokumenty, które pozwoliły odtworzyć tę białą plamę historii PRL.

Wyrok dotyczący strzelców: Henryka Mirzyńskiego i Henryka Kazimierczaka posłużył dowódcy Wojsk Wewnętrznych (WW) gen. Juliuszowi Hübnerowi do wywarcia zamierzonego wpływu na podległych mu podwładnych. W tajnym rozkazie (nr 040/51), który ten podpisał 10 dni po wykonaniu na nich egzekucji, a który miał zostać podany do wiadomości wszystkich żołnierzy WW, podano *„pełnić służbę patrolową, sterroryzowali przy pomocy broni cywilną i bezbronną załogę kutra rybackiego i nakazali jej płynąć w kierunku Szwecji. Zamierzali oni, w razie udania się ucieczki, wstąpić do armii amerykańskiej. Schwytni na pełnym morzu, zostali oddani pod sąd. Strz. Mirzyński i Kazimierczak dopuścili się najcięższej zbrodni przeciwko ojczyźnie. Powołani do ochrony granic Polski Ludowej przed zakusami imperializmu amerykańskiego i jego popleczników, strzelcy Mirzyński i Kazimierczak zdradzili ojczyznę. Okazali się zdecydowanymi wrogami Polski Ludowej, wrogami narodu, który w ofiarnym wysiłku buduje socjalizm – ustrój sprawiedliwości, dobrobytu i szczęścia. Zbrodnią swoją strzelcy Mirzyński i Kazimierczak postawili się poza nawiasem narodu, bo w narodzie naszym nie ma miejsca dla zdrajców. Wojskowy Sąd Rejonowy w Gdańsku skazał Mirzyńskiego i Kazimierczaka na karę śmierci. Wyrok na zdrajcach został wykonany”* – podsumował Hübner.

mjr SG rez. Waldemar Parus

Institut Bezpieczeństwa Narodowego
Akademia Pomorska w Słupsku

O STRAŻY GRANICZNEJ NA ZIEMI DARŁOWSKIEJ

Zgodnie z art. 148 Ustawy o Straży Granicznej¹ spadkobiercą Wojsk Ochrony Pogranicza została Straż Graniczna, która przejęła kadre oraz zadania dostosowując je do nowych wymogów państwa demokratycznego. Przeszła jednocześnie z formacji typu wojskowego ochraniającej granice w nową strukturę i metody działania typu policyjnego.

Fot. 1, 2 i 3. Emblematy Straży Granicznej noszone na ramieniu przez funkcjonariuszy – ze zbiorów autora

¹ Ustawa z 12.10.1990 r. o Straży Granicznej, Dz. U. 1990 nr 78, poz. 462.

Wraz z powstaniem Straży Granicznej żołnierze WOP przeszli do nowej formacji. Na terenie ziemi darłowskiej jednostki WOP przekształcone zostały w jednostki graniczne Straży Granicznej. Powołano Strażnicę SG i Graniczną Placówkę Kontrolną SG.

Fot 4. Emblemat Strażnicy SG w Darłowie – ze zbiorów autora

postępowania karnego, a także wykonywała czynności na polecenie sądu i prokuratury oraz innych właściwych organów państwowych w zakresie, w jakim obowiązek ten został określony w odrębnych przepisach².

Fot. 5. Dowódca Strażnicy SG kpt. Marek Moroń i st. sierż. Ferdynand Fiedukiewicz, dowódca przystani kutrów – ze zbiorów autora

² Ibidem, art. 9 ust. 1.

Graniczna Placówka Kontrolna Straży Granicznej w Darłowie realizowała te same zadania co Strażnica, a ponadto przeprowadzała kontrolę graniczną jednostek pływających w porcie morskim.

Fot. 6. Kpt. Marek Moroń, dowódca Strażnicy SG w Darłowie w latach 1991–1994 – ze zbiorów autora

Przez pierwszy rok po transformacji ustrojowej Strażnica SG w Darłowie podlegała pod Bałtycki Oddział Straży Granicznej w Koszalinie, a następnie pod Morski Oddział Straży Granicznej z siedzibą w Gdańsku, który powstał 1 sierpnia 1991 roku na bazie przekazanych Straży Granicznej części sił i środków zreformowanej Morskiej Brygady Okrętów Pogranicza – do tego dnia organizacyjnie wchodziła w skład Marynarki Wojennej RP. Na wiosnę 1992 roku zorganizowano nadmorskie struktury Straży Granicznej. Przeformowano Morski Oddział Straży Granicznej dołączając do niego siły z rozformowanych oddziałów Straży Granicznej: Kaszubskiego w Gdańsku i Bałtyckiego w Kołobrzegu oraz części Pomorskiego w Szczecinie.

Fot. 7. Odnaka metalowa Morskiego Oddziału Straży Granicznej – ze zbiorów autora

Strażnica SG w Darłowie została rozwiązana w 1994 roku i na dwa lata w to miejsce do ochrony granicy powołano Zespół Obserwacji Wzrokowo-Technicznej, z uprawnieniami takimi samymi jak Strażnica SG.

Fot. 8. Kpt. Waldemar Parus, kierownik Zespołu Obserwacji Wzrokowo-Technicznej w Darłowie w latach 1994–1996 – ze zbiorów autora

Nazwa ta funkcjonowała tylko w Morskim Oddziale SG z siedzibą w Gdańsku, który był organem nadzorczym. Przez kolejne cztery lata (1996–2000) za ochronę granicy na terenie miasta i gminy Darłowo (poza portem) odpowiadała Strażnica SG w Ustce. Z dniem 1 stycznia 2000 roku reaktywowano w Darłowie Strażnicę SG, która funkcjonowała do 1 stycznia 2003 roku.

Fot. 9. Komendant Strażnicy SG Darłowie
kpt. Robert Biliński w latach 2000–2002
– ze zbiorów autora

Graniczna Placówka Kontrolna SG w Darłowie funkcjonowała do 31 grudnia 1999 roku. Zadania GPK SG Darłowo z dniem 1 stycznia 2000 roku na trzy lata przejęło Przejście Graniczne w Darłowie, organizacyjnie podporządkowane Granicznej Placówce Kontrolnej SG w Ustce.

Fot. 10. Kpt. Robert Rogoziński, komendant Granicznej Placówki Kontrolnej SG w Ustce z Przejściem Granicznym w Darłowie w latach 2001–2002
– ze zbiorów autora

Z dniem 2 stycznia 2003 roku w ramach reorganizacji Straży Granicznej powołano ponownie Graniczną Placówkę Kontrolną SG w Darłowie przejmującą zadania GPK i Strażnicy, a zakres działania w terenie obejmował: miasto oraz gminę Darłowo i Sianów, miasto Koszalin, gminy Malechowo, Mielno, Będzino i Biesiekierz, łącznie 54 km wybrzeża morskiego. W Placówce w tym okresie służyło 50 funkcjonariuszy. Gmina i miasto Sławno włączono w rejon odpowiedzialności służbowej GPK SG Ustka.

Fot.11. Komendant GPK SG Darłowo por. Mikołaj Kaczanowicz w latach 2002–2005
– ze zbiorów autora

GPK SG Darłowo w 2003 roku zatrzymała 164 osoby, w tym 117 Polaków. Najczęstszymi przewinieniami w tym okresie, za które zatrzymywane były powyżej cytowane osoby to: jazda po pijanemu, kradzieże i włamania. Dziesięć osób zatrzymano, ponieważ były poszukiwane listami gończymi oraz 47 cudzoziemców, którzy na terenie Polski naruszyli przepisy Ustawy o cudzoziemcach³. Ponadto ujawniono 9 pojazdów pochodzących z przestępstw, zatrzymano towar o wartości 200 mln zł⁴.

³ Ustawa z 13.06.2003 r. o cudzoziemcach, Dz. U. 2003 nr 128, poz. 1175.

⁴ L. M. Wojtowicz, *Placówka „nowego wzoru”*, „Kurier Darłowa” nr 3/2004, s. 5.

Kolejna reorganizacja struktur SG nastąpiła 23 sierpnia 2005 roku, podczas której dokonano zmiany nazwy tj. Graniczną Placówkę Kontrolną SG przemianowano w Placówkę SG, zasięg terytorialny nie uległ zmianie. Funkcję Komendanta Placówki SG w Darłowie powierzono por. Mikołajowi Kaczanowiczowi. Taki stan funkcjonował do końca lutego 2015 roku, kiedy to zakończyła działalność Placówka SG w Darłowie, a w jej miejsce utworzono Grupę Zamiejscową w Darłowie, podległą Placówce Straży Granicznej w Kołobrzegu.

Przykłady działań SG w rejonie Darłowa

Poniżej przedstawiono wybrane przykłady z szeroką gamą zakresu działań darłowskiej Straży Granicznej na podstawie oficjalnych danych zebranych z aktualności Morskiego Oddziału Straży Granicznej⁵.

„Dnia 22.07.2014 roku skradzione w Niemczech bmw o wartości 20 tys. zł odzyskała dziś w Darłowie Straż Graniczna – samochodem kierował 37-letni mieszkaniec Darłowa.

Było kilka minut po północy, gdy funkcjonariusze z Placówki Straży Granicznej w Darłowie zatrzymali do kontroli drogowej bmw z hiszpańską rejestracją. W Systemie Informacyjnym Schengen samochód figurował jako utracony w Niemczech, podlegający zatrzymaniu, jako dowód w postępowaniu karnym na terenie Niemiec. Po potwierdzeniu poszukiwań Straż Graniczna zatrzymała pojazd i sporządzono dokumentację procesową. 37-latkowi wystawiono wezwanie do Policji w Darłowie”.

„Dnia 30.07.2014 roku 185 opakowań perfum z podrobionymi zastrzeżonymi znakami znanych producentów oferowała do sprzedaży w Jarosławcu 21-latka z Opola – wyglądały jak oryginalne i atrakcyjną ceną zachęcały do kupna. Wszystkie zabezpieczyła Straż Graniczna z Darłowa. Oznakowania wyrobów kosmetycznych zostały zweryfikowane przez kancelarię prawną reprezentującą właścicieli zastrzeżonych znaków towarowych. Według prawników, gdyby podróbki zostały sprzedane, producenci ponieśliby przeszło 16 tys. zł straty”.

„Dnia 20.08.2014 roku w Darłowie funkcjonariusze miejscowej Straży Granicznej skonfiskowali 160 sztuk kosmetyków z podrabianymi oznaczeniami renomowanych firm. Towarem na darłowskim deptaku handlował 24-letni mieszkaniec woj. opolskiego. Straty firm z tytułu wprowadzenia podróbek do obrotu przedstawiciel kancelarii prawnej oszacował na ponad 16 tys. zł”.

„Dnia 15.09.2014 roku trzykrotnie orzeczonej przez sąd zakaz prowadzenia pojazdów posiadał 26-letni mieszkaniec Darłowa kierujący

⁵ <http://www.morski.strazgraniczna.pl/mor/aktualnosci> [dostęp: 28.01.2016 r.]

peugeotem – mężczyzna dwukrotnie został zatrzymany w weekend w Darłowie do kontroli drogowej przez miejscową Straż Graniczną.

W piątek strażnicy graniczni zatrzymali kierującego peugeotem przy ul. Kanałowej w Darłowie. Ustalili, iż mężczyzna nie ma uprawnień do kierowania pojazdami mechanicznymi. Zostały wobec niego orzeczone przez sąd trzy zakazy prowadzenia pojazdów. Funkcjonariusze uniemożliwili mu dalszą jazdę i wystawili wezwanie do stawienia się na Komisariacie Policji w Darłowie, który będzie prowadzić dalsze czynności w tej sprawie. W sobotę funkcjonariusze z Placówki Straży Granicznej w Darłowie zatrzymali do kontroli drogowej w Kowalewicach (gm. Darłowo) peugeot. Okazało się, że kierował nim ten sam mężczyzna. Funkcjonariusze nie zezwolili mu na dalszą jazdę”.

„Dnia 3.10.2014 roku kuter rybacki z Darłowa, który wpłynął w akwen zamknięty dla żeglugi i rybołówstwa został skontrolowany tuż po powrocie do portu w Darłowie przez Straż Graniczną – szyper znajdował się w stanie po spożyciu alkoholu, a członek załogi był nietrzeźwy. Funkcjonariusze z Placówki Straży Granicznej w Darłowie poddali załogę kurta badaniu na zawartość alkoholu. Okazało się, że szyper miał 0,26 prom. alkoholu, a członek załogi – 0,6 promila”.

„Dnia 10.10.2014 roku odzyskane przywłaszczony bmw 520 o wartości 50 tysięcy złotych to wynik wczorajszych działań funkcjonariuszy darłowskiej Placówki Straży Granicznej.

W trakcie kontroli drogowej na drodze krajowej nr 6 w Koszalinie strażnicy graniczni zatrzymali do kontroli drogowej bmw z rejestracją woj. dolnośląskiego. W Systemie Informacyjnym Schengen samochód figurował jako przywłaszczony podlegający zatrzymaniu jako dowód w postępowaniu karnym. Kierującym był 48-letni mechanik, który odbywał jazdę próbną po naprawie bmw. Mężczyznę przesłuchano w charakterze świadka. Samochód został zabezpieczony”.

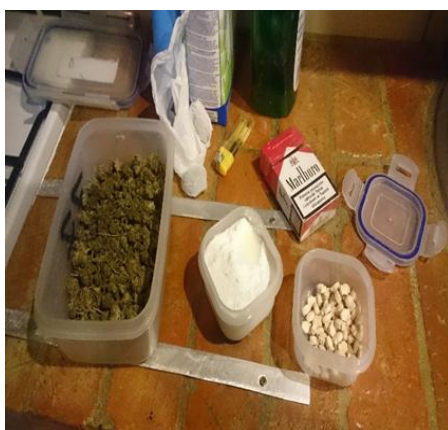
„Dnia 21.10.2014 roku dwa różne numery VIN miał skontrolowany wczoraj w Koszalinie przez Straż Graniczną z Darłowa i celników z Kołobrzegu ford fiesta, którego prowadził 46-letni mężczyzna. Strażnicy graniczni ustalili, że jeden z numerów należał do samochodu skradzionego miesiąc wcześniej w Niemczech. Pojazd i kierowca zostali zatrzymani przez Straż Graniczną. Wartość samochodu oszacowano na około 30 tys. zł”.

„Dnia 3.08.2015 roku przeszło 2,5 promila alkoholu w wydychanym powietrzu miał 25-latek kierujący bmw, którego zatrzymali do kontroli drogowej w Darłowie funkcjonariusze z Grupy Zamiejscowej w Darłowie Placówki Straży Granicznej w Kołobrzegu.

Strażnicy graniczni zatrzymali pojazd w nocy na jednej z ulic miasta. Nabrali podejrzeń odnośnie stanu trzeźwości kierującego, ponieważ

samochód jechał »wężykiem«. Badanie potwierdziło przypuszczenia. 25-latek miał 2,54 prom. alkoholu. Ponadto, jak ustalili funkcjonariusze, kierował mimo orzeczonego przez sąd zakazu prowadzenia pojazdów do marca 2018 roku”.

„Dnia 19 stycznia 2016 roku funkcjonariusze policji z Komendy Powiatowej Policji ze Sławna i Placówki Straży Granicznej z Kołobrzegu (Grupa Zamiejscowa z Darłowa) zatrzymali 35-letniego mieszkańca gminy Malechowo wraz z przeszło półtora kilogramem narkotyków (1,586 kg amfetaminy, 65,5 g marihuany, 101 tabletek ekstazy) i nielegalne wyroby akcyzowe (10 kg krajanki tytoniowej, 10 litrów spirytusu i 129 paczek papierosów – wszystko bez polskich znaków akcyzy)”⁶.

Fot. 12. i 13. z „fantami – źródło: MOSG

„Dnia 4.04.2016 roku brak dokumentów uprawniających do przekroczenia granicy państwowej na morzu stwierdzili strażnicy graniczni u dwóch spośród 21 wędkarzy z jednostki rekreacyjno-wędkarskiej. Kontrolę przeprowadzili w darłowskim porcie zaraz po tym, jak jednostka powróciła z rejsu powyżej 12 mil morskich. Mężczyzn ukarano mandata”⁷.

⁶ <http://www.morski.strazgraniczna.pl/mor/aktualnosci/15862,Narkotyki-i-nielegalne-wyroby-akcyzowe.html> [dostęp: 19.01.2016 r.]

⁷ <http://www.gospodarkamorska.pl/MW,Sluzby-Morskie/szyper-z-promilami-bez-dokumentow-przez-morska-granice.html> [dostęp: 4.04.2016 r.]

Fot. 14. Jednostka kontrolna SG w trakcie patrolu – źródło:
<http://www.gospodarkamorska.pl/MW,Sluzby-Morskie/szyper-z-promilami-bez-dokumentow-przez-morska-granice.html>

Nie tylko przestępcy

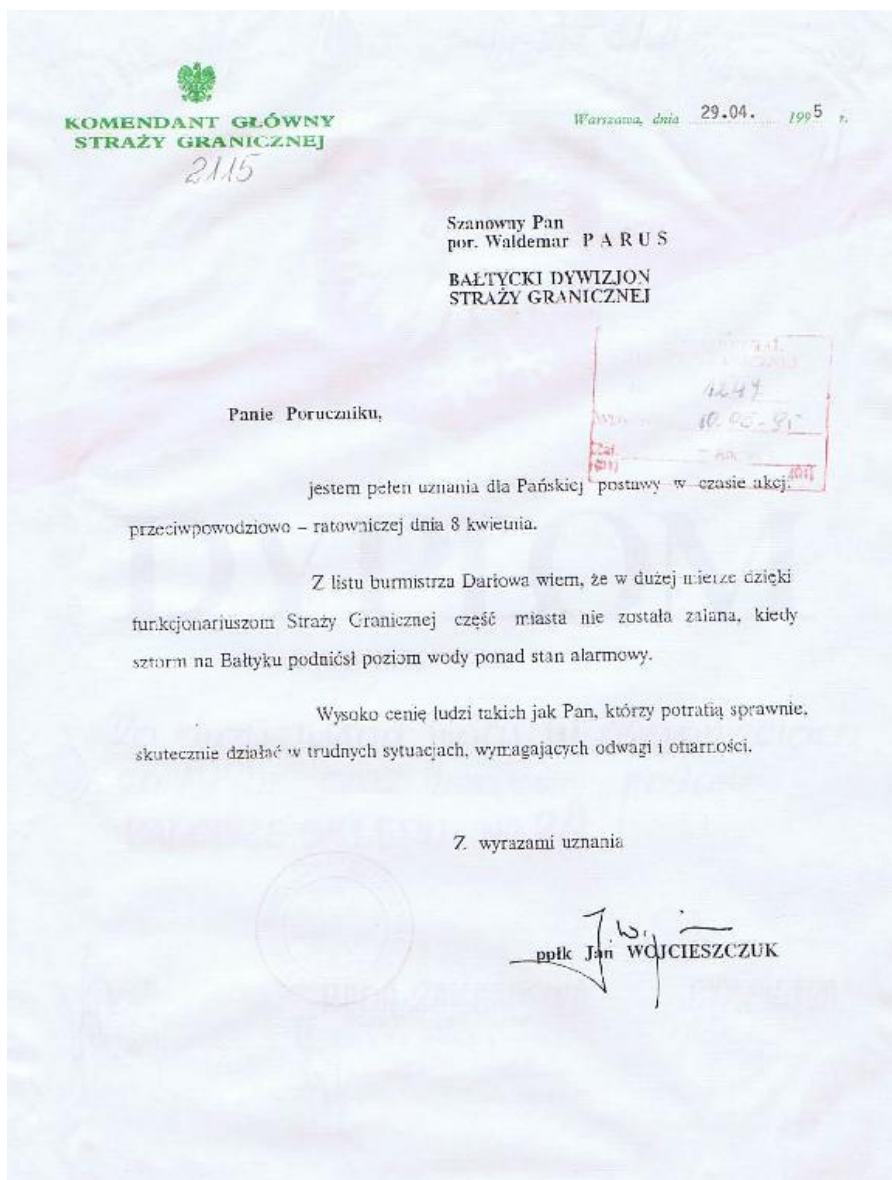
Dnia 8.04.1995 r. „(...) Chciałbym wyrazić serdeczne podziękowanie – pisze w liście burmistrz Darłowa Marek Moroń – za pomoc w akcji ratowniczej, jaką przeprowadzili funkcjonariusze Strażnicy SG w Darłowie. W wyniku bardzo silnego sztormu na Bałtyku i podniesienia się lustra wody ponad stan alarmowy, zaistniało poważne zagrożenie zalania wodą części miasta. Wzorowa postawa funkcjonariuszy Straży Granicznej, a w szczególności osobiste zaangażowanie porucznika Waldemara Parusa przyczyniło się do sprawnego przebiegu akcji, w wyniku której nie dopuszczono do zniszczenia części miasta przez morski żywioł. Cieszę się, że władze Darłowa, w trudnych chwilach mogą liczyć na pomoc i zrozumienie podległych panu funkcjonariuszy (...)”⁸.

„Dnia 16.10.2014 roku uczniowie klas pierwszych o profilu »Straż Graniczna« Zespołu Szkół Morskich w Darłowie złożyli w sobotę uroczyste ślubowanie – specjalne emblematy wręczył Komendant Placówki Straży Granicznej w Darłowie.

Od września 2014 roku na mocy porozumienia pomiędzy Komendantem Morskiego Oddziału Straży Granicznej w Gdańsku a Dyrektorem Zespołu Szkół Morskich w Darłowie utworzone zostały dwie klasy pierwsze o profilu technik nawigator morski – Straż Graniczna. Podczas trzyletniej nauki w ZSM uczniowie zapoznają się ze specyfiką działań formacji, jaką jest Straż Graniczna, ze szczególnym uwzględnieniem jej

⁸ „Straż Graniczna” – pismo Komendy Głównej Straży Granicznej nr 7/1997, s. 14.

ustawowych zadań, podstawowych zasad i sposobów pełnienia służby granicznej, regulaminów i przepisów obowiązujących w Straży Granicznej. Podstawowym założeniem programu jest wszechstronne zaznajomienie i przygotowanie ucznia do ewentualnego pełnienia służby w Straży Granicznej z uwzględnieniem rozwoju psychomotorycznego, ukierunkowanego na realizację ustawowych zadań Straży Granicznej oraz w pozostałych formacjach mundurowych”.

Fot. 15. List gratulacyjny Komendanta Głównego Straży Granicznej – ze zbiorów autora

„Dnia 4.01.2016 roku funkcjonariusz z Grupy Zamiejskowej w Darłowie Placówki Straży Granicznej w Kołobrzegu st. chor. sztab. SG Tomasz Zieliński udzielił pomocy 56-latkowi. Mężczyzna z objawami wyziębienia leżał na chodniku w Darłowie.

Strażnik natychmiast przystąpił do udzielenia przytomnemu mężczyźnie pierwszej pomocy przedmedycznej. Okrył poszkodowanego folią termoizolacyjną i wezwał pogotowie ratunkowe. Do czasu przyjazdu ratowników strażnik kontrolował funkcje życiowe 56-latka. Ratownicy przewieźli mężczyznę do Szpitalnego Oddziału Ratunkowego w Koszalinie”.

Graniczne jednostki organizacyjne odpowiedzialne za ochronę granicy na terenie Darłowa

1. Na terenie portu morskiego:
 - Graniczna Placówka Kontrolna Straży Granicznej w Darłowie w latach 1991–2000;
 - Graniczna Placówka Kontrolna Straży Granicznej w Ustce, Przejście Graniczne w Darłowie w latach 2000–2002.
2. Poza terenem portu morskiego:
 - Strażnica Straży Granicznej w Darłowie w latach 1991–1994.
 - Zespół Obserwacji Wzrokowo-Technicznej Morskiego Oddziału Straży Granicznej w latach 1994–1996.
 - Strażnica Straży Granicznej w Kołobrzegu w latach 1996–2000 (rejon odpowiedzialności na zachód od granicy administracyjnej pomiędzy gminami Sianów a Malechowo i Darłowo)⁹.
 - Strażnica Straży Granicznej w Ustce w latach 1996–2000 (rejon odpowiedzialności na wschód od granicy administracyjnej pomiędzy gminami Sianów, a Malechowo i Darłowo)¹⁰.
 - Strażnica Straży Granicznej w Darłowie w latach 2000–2003.

Kolejne lata to kolejne zmiany organizacyjne w strukturze Straży Granicznej w Darłowie. Rejon służbowej odpowiedzialności ochrony granicy państwowej skupiony został w jedną strukturę i obejmował rejon portu morskiego oraz następujące gminy: Darłowo, Mielno, Będzino, Biesiekierz, Sianów, Malechowo i miasto Koszalin.

- Graniczna Placówka Kontrolna Straży Granicznej w Darłowie w latach 2003–2005.

⁹ M. Kaczanowicz, *Darłowo w ochronie morskiej granicy w latach 1945–2006*, Darłowo 2006, s. 40.

¹⁰ Ibidem.

- Placówka Straży Granicznej w Darłowie w latach 2005–2015.
- Placówka Straży Granicznej w Kołobrzegu, Grupa Zamiejscowa w Darłowie od 1 marca 2015.

Komendanci i kierownik

Komendanci Strażnicy, Placówki Straży Granicznej w Darłowie:

- kpt. Marek Moroń w latach 1991–1994.
- kpt. Robert Biliński w latach 2000–2002.

Kierownik Zespołu Obserwacji Wzrokowo-Technicznej w Darłowie:

- kpt. Waldemar Parus w latach 1994–1996.

Komendanci Granicznej Placówki Kontrolnej Straży Granicznej w Darłowie:

- kpr. Ryszard Tomaszewski w latach 1991–1995.
- mjr Wojciech Michalski w latach 1995–1999.

Komendanci Granicznej Placówki Kontrolnej Straży Granicznej w Ustce, Przejście Graniczne w Darłowie:

- mjr Wojciech Michalski w latach 2000–2001.
- kpt. Robert Rogoziński w latach 2001–2002.

Komendant Granicznej Placówki Kontrolnej Straży Granicznej w Darłowie:

- por. Mikołaj Kaczanowicz w latach 2002–2005.

Komendant Placówki Straży Granicznej w Darłowie:

- ppłk. Mikołaj Kaczanowicz w latach 2005–2015¹¹.

Komendant Placówki Straży Granicznej w Kołobrzegu, Grupa Zamiejscowa w Darłowie:

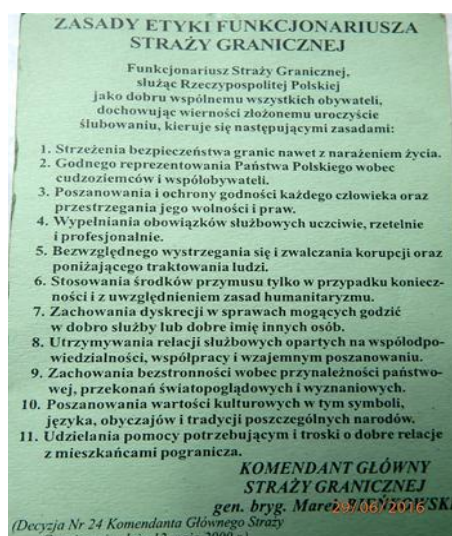
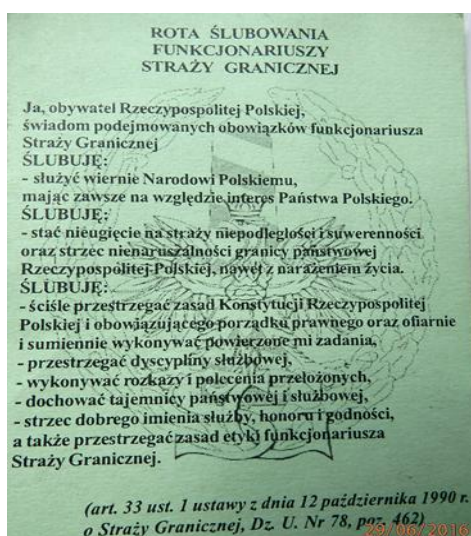
- ppłk. Roman Biernacki od 1 marca 2015.

¹¹ Materiał opracowano na podstawie: M. Kaczanowicz, *Darłowo w ochronie...*, s. 41–42.

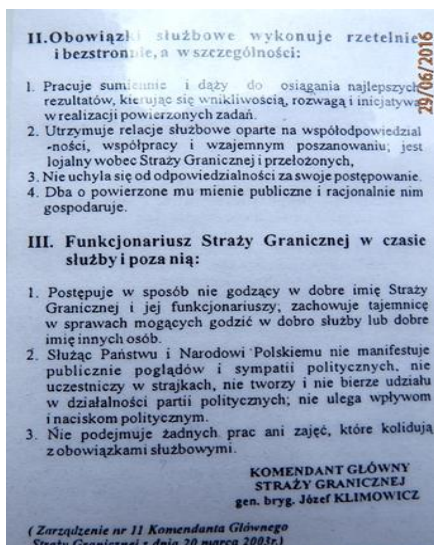
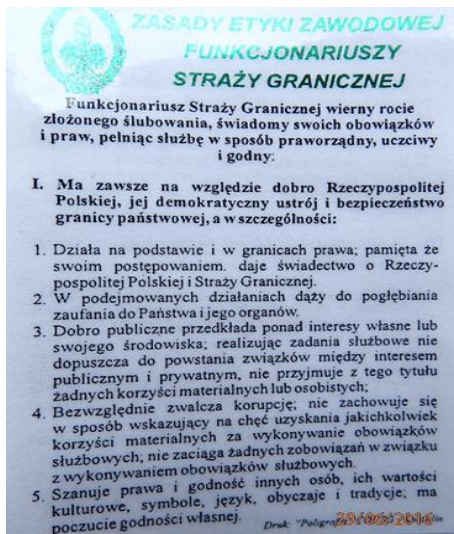
Załączniki

Fot. 16. Załoga Placówki SG 19.08.2005 r. – ze zbiorów autora

Fot. 17. i 18. Rota ślubowania i zasady etyki funkcjonariuszy SG – ze zbiorów autora

Fot. 19. i 20. Zasady etyki zawodowej funkcjonariuszy SG – ze zbiorów autora

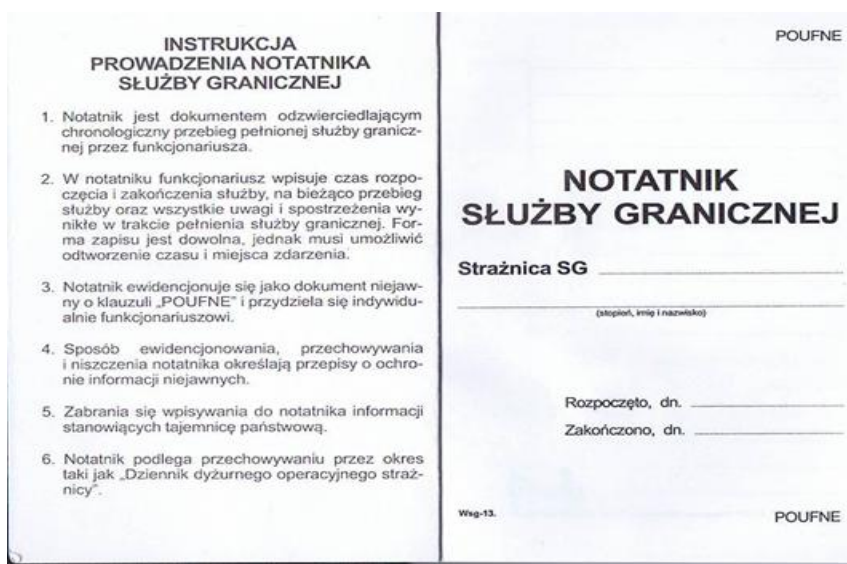

Fot. 21. i 22. Orzelki z czapki i umundurowania polowego funkcjonariuszy SG z okresu po transformacji ustrojowej – ze zbiorów autora

Fot. 23. i 24. Orzelki z czapki funkcjonariuszy SG – ze zbiorów autora

Działania funkcjonariuszy dokumentowane są w Notatniku Służby Granicznej, który ma charakter poufny wraz z instrukcją prowadzenia notatnika. Rozliczany jest każdorazowo po służbie przez kierownika zmiany Placówki w Darłowie.

Fot. 25. Notatnik służby granicznej – ze zbiorów autora

Fot. 26. Odznaki Niezależnego Samodzielnego Związku Zawodowego Funkcjonariuszy SG – ze zbiorów autora

Fot. 27. Absolwentki Studium Straży Granicznej, Studium Oficerskiego i Szkoły Podoficerskiej – ze zbiorów autora

Autor poleca również poniższą **literaturę**:

Kaczanowicz M., *Ochrona granicy morskiej na terenie Wybrzeża środkowego w latach 1945–2016*, Darłowo 2016, mps.

Magierek D., *Rola Straży Granicznej w zapewnieniu bezpieczeństwa Polski (1990–2014)*.

Żukowski M., *Dzieje ziemi sławieńskiej i starostwa w latach 1945–2007*, Wyd. Feniks, Darłowo 2008.

Strony internetowe

http://www.historie-online.dk/nyt/bornmus_afhopper.htm [dostęp: 27.06.2016 r.]

<http://www.infodarlowo.pl/echo,artykul2934.html> [dostęp: 12.02.2016 r.]

<https://www.facebook.com/militarnygaraz/photos/a.340739779431707.1073741836.340338082805210/447289465443404/?type=1&theater> [dostęp: 20.01.2016 r.]

http://www.abrasive.gniezno.pl/strona,Stra%C5%BCnica_WOP_Dar%C5%82owo.html [dostęp: 8.08.2016 r.]

http://www.wiez.pl/czasopismo/;s,czasopismo_szczegoly,id,86,art,3821 [dostęp: 18.07.2016 r.]

http://www.muzeumsg.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=86:ucieczki-1945-1990&catid=14:graniczny-ruch-osobowo-towarowy&Itemid=27 [dostęp: 18.07.2016 r.]

MISCELLANEA

dr Ireneusz Bieniecki

dr Izabela Szkurłat

Instytut Bezpieczeństwa Narodowego
Akademia Pomorska w Słupsku

SZKOŁY PODOFICERSKIE ORAZ OŚRODKI SZKOLENIA PODOFICERÓW I MŁODSZYCH SPECJALISTÓW WOJSK OCHRONY POGRANICZA. WYBRANE PROBLEMY DZIAŁALNOŚCI W LATACH 1965–1991

W organizacji szkolenia podoficerów i specjalistów Wojsk Ochrony Pogranicza (WOP) w latach 1965–1991 dają się wyodrębnić dwa zasadnicze okresy. Pierwszy z nich – obejmujący drugą połowę lat 60. XX wieku i początek kolejnej dekady – dotyczył ich funkcjonowania w ramach resortu Ministerstwa Obrony Narodowej (MON). Natomiast drugi, znacznie dłuższy, przypadał na dekadę lat 70. i 80. i był związany z ich funkcjonowaniem w ramach resortu MSW.

W połowie lat 60. minionego wieku przeprowadzono istotne zmiany w strukturach organizacyjnych WOP. Polegały one na tym, że dotychczasowe Dowództwo WOP i podległe mu jednostki decyzją Komitetu Obrony Kraju (KOK) z 6 marca 1965 roku podporządkowano Głównemu Inspektorowi Obrony Terytorialnej (GIOT) MON – gen. broni Grzegorzowi Korczyńskiemu. Od 1 lipca 1965 roku formację tę podporządkowano MON pod względem dowodzenia. Podporządkowanie pod względem gospodarczym nastąpiło od 1 stycznia 1966 roku. Razem z WOP do MON włączono Korpus Bezpieczeństwa Wewnętrznego (KBW). Natomiast w resorcie MSW nadal pozostawiono przejścia graniczne. Stworzono nowy system dowodzenia jednostkami WOP, poprzez Sztab Generalny WP, Inspektorat Obrony Terytorialnej i Szefostwo WOP. Jednocześnie całość zaopatrzenia jednostek WOP przejęły OW.

Kolejne zmiany organizacyjne w formacji WOP wprowadzono jesienią 1971 roku. Od 1 października 1971 roku decyzją Prezydium Rządu PRL (z 30 lipca 1971 r.) – WOP ponownie podporządkowano MSW pod względem dowodzenia, natomiast pod względem gospodarczym od 1 stycznia 1972 roku. W związku z tym dotychczasowe Szefostwo WOP przeformowano na Dowództwo WOP (DWOP). W skład formacji weszła ponownie służba KRG, która do tej pory funkcjonowała w ramach MSW.

Zmiany te objęły również Brygady WOP, w tym ośrodki szkolenia formacji¹.

W połowie lat 60. podstawowym celem szkolenia podoficerów i specjalistów – żołnierzy zasadniczej służby wojskowej (zsw) WOP było ich właściwe przygotowanie do pełnienia służby w ochronie granicy państwowej lub wykonywania innych zadań specjalistycznych, związanych z zabezpieczeniem granicy i służbą w pododdziałach granicznych. Przygotowanie żołnierzy do wykonywania tych zadań organizowano bezpośrednio po wcieleniu do zsw. Szkolenie podoficerów dla potrzeb tej formacji organizowano początkowo w nieetatowych Szkołach Podoficerskich. Np. 16 września 1966 roku wcielono 800 poborowych – kandydatów na podoficerów zsw dla potrzeb skoszarowanych jednostek OTK (po 400 do WOP i Wojsk Obrony Wewnętrznej).

Z tej liczby poborowych nakazano zorganizować trwające 4 miesiące nieetatowe Szkoły Podoficerskie. Między innymi Podoficerską Szkołę Piechoty (PSzP) dla 110 elewów utworzono w 16. Kaszubskiej Brygadzie WOP w Gdańsku. Podczas wcielania poborowych obowiązywał pobór eksterytorialny, bowiem połowę kandydatów na elewów tj. 55 wcielono ze Śląskiego Okręgu Wojskowego (ŚOW), 23 z Warszawskiego Okręgu Wojskowego (WOW) i 32 z Pomorskiego Okręgu Wojskowego (POW).

W PSzP Kaszubskiej BWOP – 110 elewów szkolono w dwóch specjalnościach: dowódców drużyn (dalej dowódców dr) piechoty oraz dowódców dr ckmów (20). Szkolenie programowe rozpoczęto 19 września 1966 roku, zaprzysiężenia dokonano 12 października 1966 roku, a zakończono szkolenie (w tym egzaminy) 12 stycznia 1967 roku².

¹ Zgodnie z rozkazem (nr 0214 MON) z 30.09.1971 r. na główne stanowiska w DWOP wyznaczono następujących oficerów:

- d-ca WOP – gen. bryg. Czesław Stopiński,
- szef Sztabu WOP – płk dypl. Feliks Stramik,
- z-ca d-cy ds. polit. – płk mgr Izydor Koper,
- z-ca d-cy ds. zwiadu – płk mgr Edward Tarala,
- z-ca d-cy ds. techn. i zaop. – płk dypl. Henryk Chmielak.

Archiwum Straży Granicznej (ASG) w Szczecinie, Akta Szefostwa WOP, sygn. nr 1841, t. 4, Rozkaz d-cy WOP gen. bryg. Cz. Stopińskiego nr 01 z 11.10.1971 r. w sprawie sformowania DWOP, s. 1.

² Archiwum Instytucji MON (dalej AIMON) w Modlinie, Akta GIOT, sygn. nr 21/91, t. 108, Zasady organizacyjne nieetatowych szkół podoficerskich przy jednostkach WOP i WOW – zał. do zarządzenia szefa IOT nr 0122/Org. z 27.08.1966 r., s. 1–2.

Ponadto takie szkoły zorganizowano w 4. Górnos Śląskiej BWOP (160 elewów), 5. Sudeckiej BWOP (90 elewów) i 9. Lubuskiej BWOP (Podoficerska Szkoła Saperów dla 40 elewów).

Zmiany organizacyjne w tej formacji w latach 1966–1968 objęły również szkoły podoficerskie np. Szkoła Podoficerska KBWOP uległa likwidacji w 1967 roku. Odtąd podoficerów zsw i specjalistów dla BWOP szkolono w innych ośrodkach, w tym:

- dyż.-operac. dla strażnic nadmorskich oraz st. operatorów i operatorów stacji radiolokacyjnych (dalej r./lok.) przygotowywano w Bałtyckiej BWOP (Koszalin),
- dyż.-operac. i d-ców elementów blokujących statki dla bport szkolono w Pomorskiej BWOP (Szczecin),
- podoficerów dla potrzeb innych pododdziałów szkolono w Sudeckiej BWOP (Kłodzko)³.

W ten sposób w drugiej połowie lat 60. w formacji WOP ukształtował się nowy system szkolenia i dopływu podoficerów zsw i młodszych specjalistów dla jednostek WOP. W miejsce dotychczasowych czterech brygadowych Szkół Podoficerskich szkolących podoficerów dla potrzeb jednostek WOP utworzono centralne szkoły podoficerskie i ośrodki szkolenia, kształcące podoficerów i młodszych specjalistów w określonych profilach. Jednorazowo w szkołach tych można było przygotować od 582 do 761 elewów w 12 specjalnościach.

Tabela 1. Organizacja szkół podoficerskich w WOP w drugiej połowie lat 60.

Specjalność szkolonych podoficerów	Przepustowość elewów
Szkoła Podoficerska 8. BWOP w Kłodzku	
D-cy dr piechoty	21–240
D-cy dr cekaemów	15–27
D-cy dr rozpoznawczych	15–27
Ogółem	246-295
Szkoła Podoficerska 12. BWOP w Szczecinie	
D-cy dr krg profilu morskiego	60–90
D-cy dr krg profilu lądowego	60–90
D-cy strażnic technicznych (podczerwieni)	36–60
D-cy motorowych środków przepławowych	8–10
Ogółem	104–160

³ J. Nikiforow, *W granicznym kalejdoskopie 1945–2005 – Wspomnienia*, Gdańsk 2007, s. 60.

Szkoła Podoficerska 15. BWOP w Koszalinie	
St. operatorzy r./lok.	28–36
Dyżurni – operacyjni strażnic	28–36
Operatorzy	112–144
D-cy dr budowlanych łączności	28–36
Podoficerowie łączności strażnic	36–54
Ogółem	232–306
Ogółem w Szkołach Podoficerskich WOP – 12 specjalności	582–761

Źródło: ASG w Szczecinie, Akta Szefostwa WOP, sygn. nr 1839, t. 45, Plan konspekt do zajęć z grupy szefa WOP w dn. 21.03.1969 pt. „Zmiany organizacyjne w WOP w latach 1966-1968”, s. 3–4.

Z chwilą podporządkowania WOP pod MON zlikwidowano również część zakładów szkoleniowych tej formacji. Rozformowano funkcjonujące do tej pory 4 placówki szkoleniowe, które łącznie były w stanie przygotować 1.368 żołnierzy – specjalistów (Szkoła Specjalistów Morskich WOP – 485, Podoficerska Szkoła Łączności WOP – 519, Szkoła Samochodowa WOP – 343 i Szkoła Podoficerów Sanitarnych WOP – 21)⁴.

Wraz z reorganizacją szkolnictwa WOP przygotowanie żołnierzy w niektórych specjalnościach dla tej formacji powierzono 29 ośrodkom szkoleniowym MON, które jednorazowo mogły wyszkolić 705 żołnierzy – specjalistów (wcielenie wiosna – 1969 r.).

Tabela 2. Możliwości szkolenia specjalistów dla WOP w ośrodkach szkolenia MON w 1969 r.

Specjalność ośrodka szkoleniowego MON	Liczba ośrodków szkoleniowych MON	Liczba specjalistów szkolonych jednorazowo dla WOP
Służby samochodowej	6	313
Wojsk łączności	3	65
Wojsk lotniczych	7	34
Służby uzbrojenia	1	20
Wojsk inżynierskich	6	74
Wojsk pancernych	2	2
Artylerii naziemnej	1	4

⁴ ASG w Szczecinie, Akta Szefostwa WOP, sygn. nr 1839, t. 45, Plan konspekt do zajęć z oficerami grupy szefa WOP w dn. 21.03.1969 r. pt. „Zmiany organizacyjne w WOP w latach 1966-1968”, s. 4.

Artylerii przeciwlotniczej	1	2
Wojsk chemicznych	1	16
Marynarki Wojennej	1	175
Ogółem w Wojsku Polskim	29 ośrodków	705 żołnierzy

Źródło: ASG w Szczecinie, Akta Szefostwa WOP, sygn. nr 1839, t. 45, Plan konsekt..., op. cit., s. 4.

W latach 70. powrót formacji WOP do MSW oraz zmiany zachodzące w formach i sposobach ochrony granicy w pierwszej połowie lat 70. spowodowały konieczność wprowadzenia nowych lub zmiany dotychczasowych profilów szkolenia podoficerów i młodszych specjalistów, a ponadto dostosowania do tych celów struktur organizacyjnych szkół i ośrodków szkolenia.

W okresie tym szkolenie podoficerów i młodszych specjalistów przejęły całkowicie szkoły i Ośrodki Szkolenia Podoficerów i Młodszych Specjalistów (OSPIMS): Pomorskiej, Bałtyckiej i Sudeckiej BWOP oraz Ośrodek Tresury Psów Służbowych (OTPS) w Łużyckiej BWOP.

We wszystkich ośrodkach szkolenia zreorganizowano struktury organizacyjne, zmniejszając liczbę osób szkolonych w składzie kompanii i liczbę plutonów w kompanii oraz zwiększając liczbę kompanii w ośrodkach. Poprawiono również obsadę kadrową ośrodków, kierując do nich absolwentów Wyższych Szkół Oficerskich i Szkół Chorążych. Zwiększono też ilość kredytów na rozwój bazy szkoleniowej, co pozwoliło w znacznym stopniu na jej modernizację i rozbudowę.

Np. w 1970 roku niższy personel podoficerski i specjalistyczny zsw szkolono w:

- Szkole Podoficerskiej WOP przy Sudeckiej BWOP – d-ców dr piechoty, d-ców dr cekaemów i d-ców dr rozpoznania;
- Szkole Podoficerów i Młodszych Specjalistów WOP przy Pomorskiej BWOP – d-ców drużyn krg, d-ców dr obsługi sygnalizacji podczerwieni i d-ców dr kutrów rozpoznawczych;
- Szkole Podoficerów i Młodszych Specjalistów WOP przy Bałtyckiej BWOP – starszych operatorów r./lok. oraz d-ców dr łączności i podoficerów łączności strażnic;
- OTPS WOP – szkolono i przeszkalano przewodników psów służbowych⁵.

Na początku 1971 roku podoficerów zsw dla wszystkich jednostek WOP szkolono w tych ośrodkach na turnusach trwających po 5,5 miesiąca. Ponadto z ośrodków szkolenia MON formacja WOP otrzymywała

⁵ ASG w Szczecinie, Akta Szefostwa WOP, sygn. nr 1841, t. 9, Informacja o węzłowych problemach ochrony granicy państwowej z 26.06.1970, s. 7–8.

podoficerów specjalności: wojsk łączności, służby samochodowej i inżynierjno-chemicznej⁶.

Dodatkowo na początku lat 70. w innych ośrodkach szkolenia WOP przygotowywano następujących młodszych specjalistów:

- w technicznych strażnicach szkolnych WOP w Szczecinie, Gubinie i Żarkach Wielkich oraz plutonach szkolnych WOP w Tuplicach i Bielawie – mechaników urządzeń sygnalizacyjnych strażnic technicznych,
- w plutonach szkolnych w batalionach WOP Chojna i Słubice – motorzystów kutrów rzecznych⁷.

Kolejne decyzje dotyczące kształtu szkolenia podoficerów i młodszych specjalistów zsw zapadły na posiedzeniu kolegium MSW, które miało miejsce 1 stycznia 1972 roku.

Odtąd szkolenie podoficerów i młodszych specjalistów zsw dla potrzeb wszystkich jednostek organizowano w Centralnych Szkołach Podoficerskich i Młodszych Specjalistów WOP w następujący sposób:

- W Szkole Podoficerskiej w Sudeckiej BWOP szkolono d-ców dr strażnic patrolowych i odwodów.
- W Szkole Podoficerów i Młodszych Specjalistów w Pomorskiej BWOP szkolono d-ców dr kontroli ruchu granicznego (krg) wszystkich profili, d-ców dr kutrów patrolowych, d-ców dr strażnic technicznych oraz dyżurnych operacyjnych strażnic (DOS) technicznych i rzecznych. W związku z powyższym utworzono przy tej szkole dodatkowe pl o profilach krg (lądowe) oraz DOS technicznych i rzecznych.
- W Szkole Podoficerów i Młodszych Specjalistów w Bałtyckiej BWOP szkolono st. operatorów i operatorów r./lok., DOS nadmorskich, podoficerów łączności strażnic i d-ców dr kablowych. W szkole tej zorganizowano dodatkowo jedną kompanię, w której szkolono podoficerów łączności pozostałych specjalności otrzymywanych do tej pory z ośrodków szkolenia MON.

Szkolenie pozostałych młodszych specjalistów, szkolenie doskonalące podoficerów zsw oraz szkolenie pododdziałów przysztabowych i specjalnych organizowano na dotychczas obowiązujących zasadach.

Ponadto w związku z przewidywaną likwidacją ośrodków szkolenia kierowców w resorcie MON, w których szkolono również kierowców i mechaników dla potrzeb WOP, nakazano zorganizować szkolenie tych specjalistów bezpośrednio w jednostkach WOP. Kandydatów na kierow-

⁶ ASG w Szczecinie, Akta Szefostwa WOP, sygn. nr 1841, t. 8, Informacja o stanie ochrony granic PRL z 6.04.1971, s. 29.

⁷ Ibidem, s. 30.

ców posiadających pozwolenie na prowadzenie pojazdów mechanicznych wcielano bezpośrednio z Wojskowych Komend rejonowych (WKR) i organizowano dla nich szkolenie w jednostkach. Natomiast d-ców dr samochodowych i mechaników szkolono centralnie w Ośrodku Szkolenia WOP w Kętrzynie, w utworzonej w tym celu jednej kompanii.

Żołnierzy strażnic technicznych, patrolowych i rzecznych przewidzianych do pełnienia służby bezpośrednio na granicy przygotowywano w strażnicach i kompaniach przeszkolenia w odwodach na dotychczas obowiązujących zasadach⁸.

Z powyższego wynika, że szkolenie podoficerów i młodszych specjalistów zintegrowano w 3 ośrodkach szkolenia rozmieszczonych w Sudeckiej BWOP (Kłodzko), Pomorskiej BWOP (Szczecin) i Bałtyckiej BWOP (Koszalin). W ośrodkach tych szkolono elewów w kilkunastu specjalnościach niezbędnych w tej formacji (d-cy dr odwodów, d-cy dr granicznych, d-cy stacji r./lok., dyżurni-operacyjni strażnic, d-cy dr samochodowych, d-cy radiostacji i innych) wg zasad obowiązujących w resorcie MON.

W latach 70. wdrożono zmienioną koncepcję systemu ochrony granicy państwa oraz wprowadzono nowe instrukcje służby granicznej, w związku z czym korekcie uległ model szkolenia żołnierzy pododdziałów granicznych i odwodowych. Idea tego modelu sprowadzała się do skupienia całości przedsięwzięć szkoleniowych w batalionach i sztabach BWOP. Zrezygnowano natomiast ze szkolenia żołnierzy w pododdziałach granicznych, wprowadzając w jego miejsce zasadę półrocznego szkolenia dla potrzeb strażnic w batalionach odwodowych (bo) BWOP, a następnie okresowe szkolenie rotacyjne żołnierzy strażnic w tychże pododdziałach. Pododdziały odwodowe szkolono w cyklu dwuletnim, realizując część szkolenia na poligonach MON.

Należy podkreślić, że w WOP zagadnieniom szkolenia przez cały czas nadawano szczególną rangę, z uwagi na to, że jego poziom był zasadniczym czynnikiem kształtowania i umacniania dyscypliny żołnierzy. Efekty procesu szkolenia żołnierzy były na bieżąco weryfikowane w warunkach specyficznej służby w ochronie granicy państwa. Jednocześnie poziom wyszkolenia pojedynczych żołnierzy i całych wojsk rzutował na jakość pełnienia służby granicznej, a w konsekwencji na uzyskiwaną skuteczność ochrony granicy⁹.

⁸ Archiwum IPN w Warszawie, sygn. nr 1585/61, t. 2, Materiały z posiedzenia kolegium MSW 1971–1972 odbytego 1.01.1972, s. 69–70.

⁹ ASG w Szczecinie, Akta DWOP, sygn. nr 2383, t. 39, opracowanie płka T. Jagodzińskiego pt. Szkolenie w Wojskach Ochrony Pogranicza z 5.02.1983 przeznaczone do wydawnictwa pt. *Dzielo II*, s. 14–15.

W latach 80. szkolenie podoficerów i specjalistów – żołnierzy zsw odbywało się w oparciu o wypracowany wcześniej model szkolenia. Podoficerów podstawowych specjalności występujących w WOP oraz młodszych specjalistów szkolono nadal w trzech ośrodkach szkolenia tej formacji. Czas szkolenia elewów we wszystkich ośrodkach wynosił 5 miesięcy, a młodszych specjalistów 3 miesiące. Podoficerów – przewodników psów służbowych oraz psy służbowe – śledcze i specjalne – szkolono przez 8 miesięcy w OTPS WOP. Podoficerów o specjalnościach rzadziej występujących w formacji otrzymywano z ośrodków szkolenia MON¹⁰.

W latach 80. w przydziałach żołnierzy zsw do miejsc pełnienia służby obowiązywał nadal podział eksterytorialny. Np. na początku 1983 roku (20 stycznia) w OSPiMS WOP w Bałtyckiej BWOP zakończono szkolenie absolwentów – operatorów r./lok. (specjalność wojskowa 11-5-68) z wcielenia „październik 1982 rok” i skierowano ich do nadmorskich BWOP. Żołnierzy powołanych z Wojskowych Komend Uzpełnień (WKU) województwa gdańskiego skierowano do PBWOP i BBWOP, z WKU województwa koszalińskiego do PBWOP i KBWOP, a z WKU województwa szczecińskiego do BBWOP i KBWOP. Podczas rozdziału absolwentów uwzględniano tylko trudne warunki rodzinne żołnierzy¹¹.

Zgodnie z decyzją Rady Wojskowej WOP od wcielenia „kwiecień 1986 rok” rozpoczęto wdrażanie w formacji nowego systemu szkolenia podoficerów i młodszych specjalistów zsw. Od tej pory poborowych do ośrodków szkolenia WOP wcielano bezpośrednio z WKU. Z tego wcielenia powołano łącznie do formacji 548 poborowych (100%), których szkolono w dziesięciu specjalnościach. Z tej liczby najwięcej powołano do ośrodka Bałtyckiej BWOP – 45,8 ogółu (251), Pomorskiej BWOP – 37,8% (207) i Sudeckiej BWOP – 16,4% (90). Najliczniejszą grupą szkolonych byli operatorzy r./lok., którzy stanowili 25,5% (140) wszystkich szkolonych w ośrodkach WOP.

¹⁰ ASG w Szczecinie, Akta DWOP, sygn. nr 2382, t. 29, informacja wykonana przez płk T. Jagodzińskiego o organizacji szkolenia w WOP PRL z 17.03.1982, s. 4–5.

¹¹ ASG w Szczecinie, Akta DWOP, sygn. nr 2520, t. 105, Szyfrogram szefa Sztabu WOP gen. bryg. F. Stramika do d-ców nadmorskich BWOP z 18.01.1983, s. 1.

Tabela 3. Specjalności poborowych skierowanych na szkolenie do ośrodków szkolenia WOP wcielonych w kwietniu 1986 r.

Specjalność	Ośrodek szkolenia WOP			Liczba szkolonych w specjalności
	Sudeckiej BWOP	Pomorskiej BWOP	Bałtyckiej BWOP	
Dyż.– oper. strażnic rozwiniętych	90	–	–	90
Elektryka samochodowego	–	17	–	17
Mech. motocyklowego strażnicy	–	34	–	34
Kucharza	–	70	–	70
Dcy dr – techn. budowl.	–	54	–	54
Perforatora taśm i kart	–	32	–	32
Dyż.– oper. strażnic nadmorskich	–	–	54	54
Podoficera łączności strażnicy	–	–	54	54
Montera kabla doziemnego	–	–	30	30
Operatora r./lok.	–	–	140	140
Razem w każdym ośrodku szkol.	90	207	251	548
Odsetek ogółu szkolonych	16,4	37,8	45,8	100
Ogółem w ośrodkach szkolenia WOP	548			

Źródło: ASG w Szczecinie, Akta DWOP, sygn. nr 2520, t. 118, Szyfrogram szefa Oddziału Org.-Mob. i Uzup. Sztabu WOP płka T. Góry do szefów sztabów BWOP z 18.04.1986, s. 1.

Kandydatów na pozostałych podoficerów i młodszych specjalistów WOP typowano w jednostkach tej formacji, po odbyciu 8–10 miesięcy zsw. Następnie kierowano ich na kursy do ośrodków szkolnych WOP. Wytypowani kandydaci pozostawali w tym czasie na ewidencji macierzystych jednostek, do których wracali po ukończeniu kursów.

Po zwolnieniu żołnierzy zsw wcielenia „październik 1984 rok” BWOP kierowały swoich kandydatów na kursy w jedenastu specjalnościach:

- d-ców dr gr strażnic oraz d-ców dr kompanii szkolących żołnierzy dla strażnic,
- d-ców dr pododdziałów odwodowych oraz ochrony,
- d-ców dr krg morskich,
- d-ców dr krg lądowych oraz mł. kontrolerów zsw,
- d-ców dr samochodowych oraz dyspozytorów batalionów granicznych,

- gospodarczych strażnic rozwiniętych i nadmorskich,
- sanitariuszy,
- st. radiotelegrafistów radiostacji R-140, centrum radiowych i radiostacji batalionów odwodowych,
- d-ców dr budowy i obsługi napowietrznych linii stałych oraz kabla polowego,
- d-ców Punktów Obserwacji Wzrokowo-Technicznej (POWT),
- elektromechaników łączności¹².

Ukształtowane w latach 60. i 70. struktury systemu szkolnictwa WOP funkcjonowały z niewielkimi zmianami do końca istnienia tej formacji w ramach resortu MSW. Do końca 1990 roku w strukturze organizacyjnej szkolnictwa WOP działały następujące ośrodki szkolenia personelu dla potrzeb tej formacji:

- Ośrodek Szkolenia WOP w Krośnie Odrzańskim,
- Ośrodek Szkolenia Podoficerów i Młodszych Specjalistów WOP w Koszalinie,
- Ośrodek Tresury Psów Służbowych WOP w Żarce k. Zgorzelca,
- Centrum Szkolenia WOP w Kętrzynie w tym: Szkoła Podoficerska WOP, Szkoła Chorążych WOP, Batalion Podchorążych WSOWZ we Wrocławiu – Filia WOP oraz kursy WOP¹³.

Podsumowując należy stwierdzić, że OSPiMS WOP w latach 1965-1991 przygotowywały niższy personel podoficerski i specjalistyczny dla wszystkich jednostek tej formacji. System szkolenia podoficerów i specjalistów zsw – który ukształtował się w drugiej połowie lat 60. w okresie podległości pod MON – przetrwał w resorcie MSW do 1991 roku. Dzięki niemu istniała możliwość fachowego przygotowania we własnym zakresie żołnierzy w licznych specjalnościach dla potrzeb ochrony granicy. Po rozwiązaniu Szkoły Specjalistów Morskich WOP w Gdańsku – OSPiMS w Koszalinie przejął również funkcję kształcenia żołnierzy zsw – motorowych kutrów wchodzących w skład personelu jednostek pływających WOP. Do 1991 roku ww. ośrodki szkolenia WOP przygotowały dla tej formacji liczne grupy podoficerów i specjalistów – żołnierzy zsw w różnych specjalnościach niezbędnych do służby w ochronie granic PRL.

¹² ASG w Szczecinie, Akta DWOP, sygn. nr 2520, t. 118, Szyfrogram szefa Oddziału Org.-Mob. i Uzup. Sztabu WOP płk T. Góry do szefów sztabów BWOP z 18.04.1986, s. 3.

¹³ ASG w Szczecinie, Akta DWOP, sygn. nr 2884, t. 251, opracowanie DWOP z 12.10.1990 r. – zał. Struktura szkolnictwa WOP, s. 10, 12.

Załącznik nr 1

Zestawienie specjalności i liczby podoficerów i młodszych specjalistów wojskowych szkolonych w ośrodkach szkolenia WOP i MON z 23 maja 1972 r.

Nazwa szkoły (ośrodka szkolenia WOP)	Nr i nazwa specjalności wojskowej	Łączna liczba wcielonych poborowych do szkolenia z WOW, POW i SOW	Odsetek ogółu wcielonych do szkolenia w ośrodkach WOP
Ośrodek Szkolenia Sudeckiej BWOP w Kłodzku	001-31- d-ca	280	34,9
	002-31-d-ca dr ckmów	10	1,2
	003-31-d-ca dr rozpoznania	20	2,5
	Razem	310	38,6
Ośrodek Szkolenia Pomorskiej BWOP w Szczecinie	001-31-d-ca dr KRG morskich	80	10
	001-31-mł. kontroler GPK lądowych	30	3,7
	266-63-d-ca drużyny tech- nicznej	40	5
	266-31- podoficer dyż. strażnicy tech- nicznej	33	4,1
	Razem	183	22,8
Ośrodek Szkolenia Bałtyckiej BWOP w Koszalinie	262-31-st. ope- rator r./lok.	40	5
	262-01- operator r./lok.	160	19,9
	264-31-dyż. operac. strażni- cy nadmorskiej	36	4,5
	047-31-d-ca dr kabli połowych	25	3,1
	058-31- podoficer łącz- ności strażnicy	49	6,1
	Razem	310	38,6

Razem szkolonych w ośrodkach szkolenia WOP	803	68,2
Razem szkolonych w ośrodkach szkolenia MON	375	31,8
Ogółem szkolonych w ośrodkach szkolenia WOP i MON	1.178	100

Źródło: ASG w Szczecinie, Akta DWOP, sygn. nr 2520, t. 5, Zestawienie szkolonych podoficerów i młodszych specjalistów wojskowych w ośrodkach szkolnych MON i WOP z 23.05.1972, s. 5.

mjr SG dr Alicja Fiałkowska

Śląski Oddział SG
w Raciborzu

NIELEGALNA MIGRACJA JAKO ZORGANIZOWANA FORMA PRZESTĘPCZOŚCI TRANSGRANICZNEJ. ROZWAŻANIA W KONTEKŚCIE ART. 264 § 3 KK

Od czasu transformacji ustrojowo-gospodarczej w Polsce nastąpił wzrost przestępczości zorganizowanej. Można powiedzieć, że było to wówczas zjawisko nowe, z którym przyszło się zmierzyć polskim organom ścigania. Nie należało to do zadań łatwych, zważywszy na brak na tamten czas odpowiednich regulacji prawnych oraz niewystarczające doświadczenie służb w zakresie wykrywania, rozpoznawania i ścigania tego rodzaju przestępstw na taką skalę. Problem ten nie ominął również służb granicznych mających w swoim zakresie zadań ochronę granicy państwowej. Rodzajem działalności przestępczej przynoszącym wówczas duże korzyści była kradzież i przemyt samochodów, jak również przemyt towarów akcyzowych. Pojawiała się potrzeba ustanowienia nowych regulacji prawnych, opracowania i wdrażania przez organy państwowe odpowiedzialne za zapewnienie bezpieczeństwa programów mających na celu przeciwdziałanie tego rodzaju przestępczości. Konieczne było przeszkolenie funkcjonariuszy i korzystanie w tym zakresie z doświadczenia organów ścigania w innych krajach. Walka z tym procederem zarówno w Polsce, jak i w krajach sąsiednich wymagała zdefiniowania pojęcia przestępczości zorganizowanej w celu ułatwienia dokonania oceny, czy daną grupę przestępczą można uznać za zorganizowaną.

Sama nazwa „przestępczość zorganizowana” wskazuje, że musi to być grupa cechująca się pewnym tj. mniejszym lub większym stopniem zorganizowania. Niezbędne okazało się wyodrębnienie cech charakterystycznych dla zorganizowanej grupy przestępczej. W tym zakresie wzorowano się na art. 2 Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej, w którym wymieniono cechy pozwalające określić daną grupę przestępczą jako kwalifikowaną. Według powyższego przepisu: „zorganizowana grupa przestępcza oznacza posiadającą strukturę grupę składającą się z trzech lub więcej osób, istniejącą przez pewien okres czasu oraz działającą w porozumieniu w celu popełnienia jednego lub więcej poważnych przestępstw określonych na podstawie niniejszej konwencji, dla uzyskania, w sposób bezpo-

średni lub pośredni, korzyści finansowej lub innej korzyści materialnej”¹. Tym samym rozwiązano wątpliwości i spory co do liczby osób tworzących zorganizowaną grupę przestępczą. Jest to bardzo istotne przy określaniu kwalifikacji prawnej pozwalającej na zastosowanie art. 258 § 1 kk.

W przeciwnym razie nasuwałyby się wątpliwości odnośnie liczby osób tworzących zorganizowaną grupę przestępczą. Organy ścigania stałyby przed problemem, czy dana liczba osób popełniających przestępstwa kwalifikuje się jako zorganizowana, czy też jeszcze nie. Odwołanie się do definicji „grupy” określonej w słowniku języka polskiego byłoby niewystarczające i przysparzałoby kolejne wątpliwości interpretacyjne. *Słownik języka polskiego* definiuje „grupę” jako: „pewną liczbę jednostek skupioną w wyodrębniającą się całość”². Pojawiają się więc wątpliwości, co rozumieć przez „pewną liczbę”?, czy będą to dwie osoby, trzy lub też powyżej pięciu. Charakterystyka zorganizowanej grupy przestępczej przyjęła się w doktrynie oraz w orzecznictwie. Treść wyżej cytowanego art. 2 Konwencji Narodów Zjednoczonych pozwala na wyodrębnienie najistotniejszych cech charakterystycznych dla zorganizowanej grupy przestępczej:

- Zorganizowaną grupę tworzą co najmniej trzy osoby. Jest to minimum konieczne do wykazania przy zastosowaniu kwalifikacji z art. 258 kk. Istotne jest ustalenie i przedstawienie wzajemnych powiązań pomiędzy poszczególnymi członkami grupy, relacji i kontaktów w zakresie danego procederu przestępczego.
- Powyższe wskazuje, że grupa musi posiadać określoną strukturę, złożoną z przywódcy tj. szefa grupy i poszczególnych członków, czyli np. pośredników, zleceniodawców, osób zajmujących się transportem, produkcją i rozprowadzaniem towaru itp.
- Wyraźne wskazanie przywódcy grupy. Może zaistnieć sytuacja, że w końcowym etapie postępowania przywództwo zostanie przypisane komuś innemu niż zakładano to (na podstawie dysponowanego na ten czas materiału dowodowego) na początku postępowania przygotowawczego. Trzeba jednak zaznaczyć, że współczesne grupy przestępcze coraz częściej charakteryzują się tzw. strukturą sieciową, polegającą na luźnych powiązaniach pomiędzy członkami grupy, opartej na współpracy kilku osób, podejmujących współpracę w zależności od potrzeb i w ten sposób

¹ Konwencja ONZ z 15.11.2000 r. przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej, Dz. U. z 2005 r. nr 18, poz. 158.

² Red. M. Szymczak, *Słownik języka polskiego*, Wydawnictwo PWN, Warszawa 1978, t. II, s. 704.

tworzących sieć wspólnych powiązań, łączącą podjęte przedsięwzięcia o charakterze przestępczym³.

- Grupa musi istnieć przez pewien okres czasu, czyli zachowana jest pewna ciągłość, jeśli chodzi o popełnianie przestępstw.
- Grupa popełnia określone przestępstwa. Może to być jeden rodzaj przestępstwa np. handel ludźmi, jednak często może towarzyszyć tej działalności jeszcze inny proceder np. przemysł narkotyków.
- Grupa ma ściśle określony cel działania, którym zwykle jest osiągnięcie korzyści majątkowej. Jest to kolejny element charakterystyczny dla zorganizowanych grup przestępczych.

W zależności od rodzaju popełnianych przestępstw wyróżniamy następujące formy przestępczości zorganizowanej:

- przestępczość narkotykowa (produkcja, handel, przemysł),
- przemysł towarów akcyzowych,
- nielegalna produkcja papierosów, alkoholu i ich rozprowadzanie,
- przemysł i handel bronią,
- handel ludźmi,
- nielegalna migracja (w tym fikcyjne małżeństwa),
- fałszerstwa dokumentów (w tym dokumentów uprawniających do przekroczenia granicy państwowej, uprawniających do pobytu na terytorium RP, państw Schengen),
- przemysł dzieł sztuki,
- przemysł egzotycznych zwierząt,
- haracze,
- uprowadzenia dla okupu,
- korupcja,
- przestępstwa gospodarcze – w tym wyłudzenia podatku VAT,
- pranie pieniędzy,
- terroryzm.

Część z wyżej wymienionych form przestępczości zorganizowanej związana jest z przestępczością graniczną. Problem przestępczości transgranicznej, ujmowanej w literaturze w kontekście przestępczości transnarodowej i jej wpływ na bezpieczeństwo był dostrzegany już wcześniej jako przestępczość narkotykowa, handel bronią, a następnie handel ludźmi. Niestety ten rodzaj przestępczości ewoluuje wykorzystując pojawiające się kryzysy, głównie natury ekonomicznej i politycznej. Sprawnie ujął to John T. Picarelli w monografii poświęconej tematyce

³ Patrz: M. Cichomski, Struktury zorganizowanych grup przestępczych, [w:] *Przestępczość zorganizowana. Fenomen. Współczesne zagrożenia, zwalczanie, ujęcie praktyczne*, red. W. Jasiński, W. Mądrzejewski, K. Wiciak, Szczytno 2013, s. 71.

bezpieczeństwa zauważając, iż: „Przestępczość transnarodowa nie kończy się na »wielkiej trójce« [autor ma na uwadze przestępczość narkotykową, pracę przymusową oraz handel bronią – przyp. autora] najbardziej rozbudowanych branż; niespożyta pomysłowość współczesnego świata przestępczego zrodziła całe bogactwo form nielegalnych procederów przekraczających granice państw. Codziennie przez te granice są przemywane najróżniejsze produkty i bogactwa naturalne”⁴. Należy zwrócić uwagę, że na chwilę kiedy John T. Picarelli przytaczał te słowa, nie było międzynarodowego kryzysu migracyjnego. Dzisiaj z całą pewnością możemy powiedzieć, że przestępczość związana z nielegalną migracją jest problemem globalnym.

Od czasu przystąpienia Polski do Układu Schengen gwarantującego swobodny przepływ towarów i osób w obrębie państw członkowskich, rozszerzył się zakres przedmiotowy przestępstw ściganych przez Straż Graniczną, które w przeważających przypadkach dotyczą przestępczości o charakterze zorganizowanym, wiążących się z popełnianiem „poważnych przestępstw” w rozumieniu Konwencji z Palermo z 2000 roku (przestępstwa zagrożone karą pozbawienia wolności w wymiarze co najmniej czterech lat lub karze surowszej)⁵. Zniesienie placówek granicznych na większości odcinków położonych przy granicy wewnętrznej, które było konsekwencją zniesienia kontroli granicznej nie oznacza, że zniknął problem przestępczości granicznej. Wręcz przeciwnie, swoboda przemieszczania się oprócz pozytywnych stron wymaga od służb zaangażowania mającego na celu przeciwdziałanie i ściganie przestępczości transgranicznej.

Zniesienie kontroli granicznej na granicy wewnętrznej, otwarcie granic i tym samym możliwość łatwego przewozu towarów do innych krajów w obrębie państw Schengen spowodowała konieczność skierowania działań Straży Granicznej także w głąb kraju. Powyższe wiąże się także ze współpracą międzynarodową pomiędzy poszczególnymi służbami, co ma ogromne znaczenie jeżeli chodzi o przeprowadzenie czynności procesowych w ramach pomocy prawnej (np. przesłuchania osób, przeszukania, informacji itp.).

Współpraca pomiędzy służbami poszczególnych krajów, przy jednoczesnym wykorzystaniu aktualnych środków technicznych i informacyjnych, ma nieocenione znaczenie jeśli chodzi np. o ustalenie, czy też zatrzymanie sprawcy przestępstwa. Swoboda przemieszczania się zarówno osób jak i towarów spowodowała, iż przestępczość zorganizowana

⁴ J. T. Picarelli, *Transnarodowa przestępczość zorganizowana*, Studia bezpieczeństwa, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2012, s. 461.

⁵ Art. 2 Konwencji ONZ z 15.11.2000 r. przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej, Dz. U. z 2005 r. nr 18, poz. 158.

przestała być problem wewnętrznym danego państwa, a stała się problem o zasięgu międzynarodowym. Powaga tego zagrożenia została dostrzeżona przez Unię Europejską, czego dowodem są powołane komisje mające na celu zwalczanie przestępczości zorganizowanej w sposób polegający między innymi na bieżącym śledzeniu tego problemu, opracowywaniu i wdrażaniu programów oraz rozwiązań legislacyjnych. Fakt, iż przestępcy w swoim procederze korzystają z najnowszych technologii oraz posiadają środki na ich zakup, stanowi poważne wyzwanie dla służb ustanowionych do zwalczania tego typu przestępczości. Przykładem regulacji prawnych na płaszczyźnie międzynarodowej mającej znaczenie także dla krajów członkowskich Unii Europejskiej jest wspomniany wcześniej art. 2 Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej.

Znaczenie współpracy międzynarodowej w zwalczaniu transgranicznej przestępczości zorganizowanej również podkreślał John T. Picarelli twierdząc, że: „Na poziomie międzynarodowym walkę z transnarodową przestępczością starają się koordynować organizacje międzynarodowe i regionalne, czasem właśnie w tym celu powoływane. Na poziomie krajowym dostrzegamy środki jedno- i wielostronne wdrażane przez państwa. (...) Podstawą przeciwdziałania transnarodowej przestępczości zorganizowanej jest ukształtowanie współpracy”⁶. Podkreśla w tym zakresie rolę Konwencji ONZ przeciwko Transnarodowej Przestępczości Zorganizowanej, dążącej do „harmonizacji mechanizmów prawnych poszczególnych państw i podnoszenia ich zdolności egzekwowania prawa wobec przestępczości transgranicznej”⁷. Hasło to jest jak najbardziej aktualne wobec współczesnych zagrożeń związanych z nielegalną migracją.

Jak wspomniano na wstępie, wraz ze zniesieniem kontroli na granicy wewnętrznej nie zniknęły granice administracyjne państwa, a tym samym nie zniknął problem przestępczości granicznej. W ostatnim okresie funkcjonariusze śledczy coraz częściej mają do czynienia ze ściganiem szczególnego rodzaju przestępczości o charakterze zorganizowanym, jakim jest organizowanie cudzoziemcom przekroczenia granicy RP wbrew przepisom. Doświadczenie śledczych w prowadzeniu postępowań przygotowawczych, których zakres przedmiotowy dotyczy właśnie tego rodzaju przestępczości, w dobie aktualnych problemów związanych z nielegalną migracją skłania do rozważań w tym temacie. Chodzi w szczególności o treść art. 264 § 3 kk. W myśl powyższego przepisu: „*Kto organizuje innym osobom przekroczenie granicy Rzeczypospolitej Polskiej wbrew przepisom podlega karze pozbawienia wolności od sześciu mie-*

⁶ J. T. Picarelli, *Transnarodowa przestępczość zorganizowana*, op. cit., s. 467.

⁷ Ibidem.

sięcy do lat ośmiu”⁸. Powyższy czyn stanowi formę kwalifikowaną występku dotyczącego przestępstwa polegającego na nielegalnym przekroczeniu granicy. Z uwagi na zmiany zachodzące w ciągu ostatnich lat, powyższa regulacja ulegała zmianie poprzez zaostrzenie sankcji karnej za przestępstwo określone w art. 264 § 3 kk. Sama regulacja zamieszczona w art. 264 kk ma na celu ochronę nienaruszalności granicy państwowej, a tym samym bezpieczeństwo państwa. Natomiast w § 3 ustawodawca usankcjonował formę przestępstwa polegającego na organizowaniu przekroczenia granicy RP wbrew przepisom.

Treść przepisu wskazuje wyraźnie, iż chodzi o przekroczenie granicy Rzeczypospolitej Polskiej, co w dobie swobodnego przemieszczania się osób oraz swobodnym przepływem towarów przez granice wewnętrzne UE, jak przede wszystkim z uwagi na współczesne zagrożenia ze strony nielegalnej migracji wydaje się niewystarczające. Współczesne grupy przestępcze nie ograniczają swojej działalności do terytorium RP, a wręcz przeciwnie wykorzystują swobodę przemieszczania, jaką daje przynależność Polski do UE. Dotyczy to także proceduru, jakim jest organizowanie nielegalnej migracji. Jest to więc przestępczość o zasięgu międzynarodowym, w związku z czym fakt, iż większość czynności składających się na organizowanie proceduru realizowana jest na terytorium danego państwa UE nie musi oznaczać, że tam właśnie będzie miało miejsce nielegalne przekroczenie granicy.

Jest to istotne spostrzeżenie nasuwające się z praktyki śledczej, patrząc pod kątem aktualnych problemów państw Unii Europejskiej związanych z nielegalną migracją. Powyższe ma znaczenie nie tylko jeśli chodzi o bezpieczeństwo Polski, ale także z perspektywy bezpieczeństwa państw należących do strefy Schengen. Z tego też powodu niejednokrotnie w pracy śledczej konieczne jest posiłkowanie się przepisami, dyrektywami UE oraz Kodeksem Schengen. Z tego też powodu, w celu udowodnienia proceduru oraz pociągnięcia sprawców do odpowiedzialności karnej, tak istotna jest współpraca międzynarodowa (odpowiednio do miejsca, gdzie popełniane są czyny stanowiące znamiona przestępstwa polegającego na organizowaniu nielegalnej migracji). Wyniki tej współpracy są cennym orężem, jeśli chodzi o zebranie materiału dowodowego przeciwko sprawcom proceduru (nieograniczającym się wyłącznie do samych organizatorów – liderów grupy). Powyższe podkreśla istotę współpracy międzynarodowej w zwalczaniu i ściganiu przestępczości zorganizowanej, a środki i możliwości wykorzystywane w ramach tej współpracy przynoszą (jak wskazują wyniki dotychczasowych śledztw)

⁸ Ustawa z 06.06.1997 r. Kodeks karny, Dz. U. z 2016, poz. 1137.

wymierne efekty pod względem procesowym i są jednym z istotnych elementów wykorzystywanych w tym przypadku przez służby śledcze.

Zajmując się problematyką przestępstwa polegającego na organizowaniu przekroczenia granicy RP wbrew przepisom konieczne jest dokonanie interpretacji zawartego w art. 264 § 3 kk pojęcia „organizowanie”. W doktrynie przyjmuje się, że: „*organizowanie innym osobom przekraczania wbrew przepisom nie musi sprowadzać się wyłącznie do starań o zapewnienie samego fizycznego przekroczenia tej granicy wbrew przepisom. Może polegać również na staraniach o zapewnienie miejsc przechowywania dla osób nielegalnie przekraczających granice RP lub środków przewozu tychże osób do określonych miejsc*”⁹. Z doświadczenia śledczych wynika, iż sprawcy wykazują się w swojej działalności przestępczej coraz to dalej posuniętą pomysłowością, także w zakresie organizowania nielegalnego przekraczania granicy. Grupa przestępcza nie musi mieć struktury hierarchicznej. Bardzo często charakter działalności przestępczej oparty jest na luźnych powiązaniach, jednak cechą istotną jest fakt, iż każda z osób uczestnicząca w procederze ma w swoim zakresie do wykonania określone zadania. Organizowanie procederu nielegalnej migracji wiąże się zatem z szeregiem czynności polegających przede wszystkim na:

- wyszukiwaniu osób (cudzoziemców) zainteresowanych przekroczeniem granicy wbrew przepisom,
- werbowaniu kierowców,
- wyszukiwaniu osób (tzw. słupów) wynajmujących środki transportu,
- organizowaniu podrobionych dokumentów,
- wyszukiwaniu miejsc (nie tylko na terytorium RP), w których przechowywane są osoby do czasu przerzutu przez granicę,
- zapewnieniu środków finansowych niezbędnych do zorganizowania przerzutu,
- lokowaniu środków finansowych uzyskanych w wyniku przestępstwa,
- zakupie sprzętu niezbędnego do popełnienia przestępstwa itp.

Przytoczone powyżej elementy składające się na całość procederu, jakim jest organizowanie przekroczenia granicy wbrew przepisom, wyraźnie ukazują złożoność tego procederu, a tym samym jego powagę. Jest tutaj pewne podobieństwo do występkę określonego w art. 115 § 22 kk definiującego handel ludźmi. Przestępstwo, jakim jest handel ludźmi, przez długi czas nie było sprecyzowane przez przepisy kodeksu karnego, co niejednokrotnie było przyczyną umorzenia prowadzonych postępowań

⁹ Wyrok Sądu Najwyższego z 25.01.2005 r., WK 23/04, OSNKW 2005 nr 2, poz. 21, <http://www.sn.pl/sites/orzecznictwo/Orzeczenia1/WK%2023-04.pdf>.

przygotowawczych. Dopiero określenie przez ustawodawcę w noweli do kodeksu karnego w art. 115 § 22 kk, iż handlem ludźmi jest: werbowanie, transport, dostarczanie, przekazywanie, przebywanie lub przyjmowanie osoby (...) stwarza możliwość pociągnięcia do odpowiedzialności karnej także osób zaangażowanych w ten proceder poprzez np. zapewnienie transportu lub przechowania osób będących ofiarami handlu ludźmi. Być może zasadne byłoby rozważenie podobnego rozwiązania jeśli chodzi o definicję i tym samym określenia znamion czynu polegającego na organizowaniu innym osobom przekraczania granicy RP wbrew przepisom. Patrząc przez pryzmat dzisiejszych zagrożeń i sposobu działania sprawców procedury związanej z organizowaniem nielegalnej migracji nasuwa się spostrzeżenie dotyczące wprowadzenia regulacji prawnych (możliwe, że także na płaszczyźnie międzynarodowej), które ułatwiałyby poszczególnym krajom Unii Europejskiej ściganie przestępczości polegającej na organizowaniu nielegalnej migracji, także wtedy gdy obejmuje ona swoim zakresem inne kraje UE.

Dużym krokiem naprzód jeśli chodzi o rozumienie pojęcia organizowanie w ujęciu art. 264 § 3 kk było stanowisko Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2005 roku, według którego: *„Organizowanie innym osobom przekraczania wbrew przepisom granicy Rzeczypospolitej Polskiej nie musi sprowadzać się wyłącznie do starań o zapewnienie samego fizycznego przekroczenia tej granicy wbrew przepisom. Może bowiem polegać również na staraniach o zapewnienie miejsc przechowywania dla osób nielegalnie przekraczających granice Rzeczypospolitej Polskiej lub środków przewozu tychże osób do określonych miejsc”*¹⁰.

W obliczu współczesnych zagrożeń jakie niesie za sobą nielegalna migracja pojęcie organizowania przekraczania granicy wbrew przepisom, o którym mowa w art. 264 § 3 kk, rozpatruje się pod kątem czynów polegających właśnie na werbowaniu, zapewnianiu środków finansowych oraz logistycznych, transportu itp. Aktualnie nielegalna migracja jest problemem o charakterze globalnym, powodującym daleko idące skutki, wychodzące poza granice RP. Swobodny przepływ osób przez granice wewnętrzne, bezrobocie (ułatwiające wyszukiwanie tzw. „słupów”), a przede wszystkim rozwój informatyki, jak również wszelkiego rodzaju portali społecznościowych sprzyjają działaniom grup przestępczych. Posługując się współczesnymi środkami, jakie niesie za sobą rozwój informatyki, sprawcy wyszukują niezbędne do popełnienia przestępstwa środki logistyczne, osoby zainteresowane nielegalnym przekroczeniem granicy itp. Dzięki możliwości komunikowania się za pomocą internetu

¹⁰ Wyrok Sądu Najwyższego z 25.01.2005 r., WK 23/04,
<http://prawo.money.pl/orzecznictwo/sad-najwyzszy/wyrok;sn;izba;wojskowa,iw,,wk,23,04,7117,orzeczenie.html>

z praktycznie z całym światem, liczba osób zaangażowanych w proceder przestępczy może ulec znacznemu zredukowaniu, a nadto ma to znaczenie pod względem ekonomicznym z uwagi na możliwość szybkiego wyszukania i realizacji czynności niezbędnych do popełnienia przestępstwa. Dzięki ułatwieniom jakie daje internet nie ma konieczności, aby główne czynności związane z organizowaniem procederu skupiały się na terytorium jednego państwa, np. Polski. Główni organizatorzy procederu mogą być różnej narodowości i tym samym rozproszeni na terytorium poszczególnych państw członkowskich Unii Europejskiej. Działalność grupy nie musi skupiać się na terenie jednego państwa. Ponadto, jak zasygnalizowano powyżej, może mieć miejsce sytuacja polegająca na tym, iż na terytorium danego kraju UE sprawcy realizują czynności związane z organizowaniem nielegalnej migracji, jednak niekoniecznie przez granicę tego właśnie państwa, tylko przez granice innych państw Unii Europejskiej. Powyższe ma poważne znaczenie patrząc z perspektywy brzmienia art. 264 § 3 kk. Z tego też powodu wyżej wymieniony przepis, określający znamiona niniejszego przestępstwa oraz regulujący kwestię karalności czynu polegającego na organizowaniu innym osobom przekroczenia granicy RP wbrew przepisom, skłania do zastanowienia się nad dokonaniem przez ustawodawcę szerszego unormowania w tym zakresie.

W obecnym czasie coraz częściej bowiem mamy do czynienia z procederem polegającym na organizowaniu nielegalnej migracji obywatelom państw trzecich, nie należących do strefy Schengen. Samo organizowanie lub przygotowanie do przemytu może odbywać się np. na terytorium danego kraju, natomiast trasa przemytu może przebiegać przez inne państwa, jak również może zostać zmieniona w ostatniej chwili. Tak więc sam skutek polegający na nielegalnym przedostaniu się obywateli państw trzecich na terytorium określonego kraju Unii Europejskiej nie zawsze musi wiązać się z przekroczeniem wbrew przepisom granicy RP. Rozważając powyższe zagadnienie konieczne jest odwołanie się do przepisów Schengen.

Jak wiadomo strefa Schengen: „*jest obszarem, w skład którego wchodzi terytoria 25 państw europejskich – 22 członków Unii Europejskiej oraz 3 państw stowarzyszonych, na którym obowiązują przepisy do-robku prawnego Schengen dotyczące m.in. ochrony granic, ochrony danych osobowych, wzajemnej współpracy pomiędzy służbami policyjnymi państw – sygnatariuszy, wydawania wiz cudzoziemcom, jak również działania Systemu Informacyjnego Schengen*”¹¹. Wspomniana swoboda przemieszczania się dotyczy obywateli państw Schengen, obywateli państw trzecich (posiadających jednak dokumenty uprawniające do

¹¹ <https://www.mswia.gov.pl/pl/aktualnosci/5087,dok.html>

wjazdu) oraz tzw. legalnych imigrantów (z wyraźnym akcentem na wyraz „legalnych”). Możliwość swobodnego przemieszczania się w obrębie strefy Schengen wymaga wypracowania szeregu procedur mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa oraz porządku; jednym z takich środków jest Wizowy System Informacyjny (VIS), mający na celu między innymi:

- *zapobieżenie handlowi wizami,*
- *ułatwienie identyfikacji osób, które nie spełniają warunków wjazdu, pobytu lub zamieszkania na terytorium Państw Członkowskich lub też przestały spełniać te warunki,*
- *zapobieganie zagrożeniom bezpieczeństwa wewnętrznego Państw Członkowskich*¹².

Osoby będące obywatelami państw trzecich, chcąc wjechać na terytorium państw strefy Schengen muszą spełniać określone warunki, w tym m.in.:

- *posiadać ważny dokument podróży lub dokument uprawniający do przekroczenia granicy,*
- *posiadać wizę, jeśli taka jest wymagana,*
- *uzasadnić cel i warunki planowanego pobytu oraz posiadać odpowiednie środki utrzymania na okres pobytu i na powrót,*
- *nie mogą figurować w SIS jako osoba niepożądana na terenie UE,*
- *nie mogą być uważani za stanowiących zagrożenie np. dla porządku publicznego oraz bezpieczeństwa wewnętrznego*¹³.

Jednym ze znamion czynu zabronionego określonego w art. 264 § 3 kk będącego przedmiotem niniejszego opracowania jest, aby przekroczenie nastąpiło „wbrew przepisom”. Wobec powyższego w omawianej sytuacji, w przypadku obywateli państw trzecich, nielegalne przekroczenie granicy (przekroczenie granicy wbrew przepisom) będzie miało miejsce wtedy, gdy osoba taka wjedzie do Polski (a następnie do innych krajów europejskich), pomimo że nie posiada uprawniającego do przekroczenia granicy dokumentu (bądź ważnego dokumentu). Niejednokrotnie osoby takie posługują się podrobionymi dokumentami. Trzeba zdawać sobie sprawę, iż przestępcy sprawnie nadążają za zmianami, potrzebami i możliwościami, jakie niesie za sobą współczesny świat i sytuacja polityczna, społeczna oraz gospodarcza. W zakresie popełnianych przez nich przestępstw nie istnieją żadne granice, także te administracyjne. Skłania to organy stosujące przepisy prawa do poszukiwania nowych, skutecznych w ściganiu sprawców rozwiązań prawnych mających na celu po-

¹² Ibidem.

¹³ <https://www.mswia.gov.pl/pl/aktualnosci/5087,dok.html>

ciągnięcie ich do odpowiedzialności karnej. Powyższe uświadamia realne zagrożenie, jakie niesie za sobą nielegalna migracja, a co za tym idzie proceder polegający na organizowaniu innym osobom (obywatelom państw trzecich) przekraczania granicy wbrew przepisom i tym samym umożliwiania im swobodnego poruszania się po strefie Schengen. Zjawisko to wiąże się ze znacznie dalej idącymi, poważnymi skutkami i zagrożeniami, wykraczającymi często poza granice Polski.

kpt. SG Adam Pietroniuk

CSSG w Kętrzynie

**STOSOWANIE ŚRODKÓW PRZYMUSU
BEZPOŚREDNIEGO W POSTACI SIŁY FIZYCZNEJ
W PRZYPADKU KONIECZNOŚCI ODPARCIA
ZAMACHU NA ZDROWIE LUB ŻYCIE
FUNKCJONARIUSZA LUB INNYCH OSÓB**

Ustawa o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej z dnia 24 maja 2013 roku (Dz. U. 2013 r., poz. 628 z późn. zm.) w art. 14 ust. 1 w związku z art. 11 tejże ustawy, zezwala na użycie środków przymusu bezpośredniego w postaci siły fizycznej przez uprawnionego w następujących przypadkach:

- 1) wyegzekwowania wymaganego prawem zachowania zgodnie z wydanym przez uprawnionego poleceniem;
- 2) odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie, zdrowie lub wolność uprawnionego lub innej osoby;
- 3) przeciwdziałania czynnościom zmierzającym bezpośrednio do zamachu na życie, zdrowie lub wolność uprawnionego lub innej osoby;
- 4) przeciwdziałania naruszeniu porządku lub bezpieczeństwa publicznego;
- 5) przeciwdziałania bezpośredniemu zamachowi na ochraniające przez uprawnionego obszary, obiekty lub urządzenia;
- 6) ochrony porządku lub bezpieczeństwa na obszarach lub w obiektach chronionych przez uprawnionego;
- 7) przeciwdziałania zamachowi na nienaruszalność granicy państwowej w rozumieniu art. 1 ustawy z dnia 12 października 1990 roku o ochronie granicy państwowej;
- 8) przeciwdziałania niszczeniu mienia;
- 9) zapewnienia bezpieczeństwa konwoju lub doprowadzenia;
- 10) ujęcia osoby, udaremnienia jej ucieczki lub pościgu za tą osobą;
- 11) zatrzymania osoby, udaremnienia jej ucieczki lub pościgu za tą osobą;
- 12) pokonania biernego oporu;
- 13) pokonania czynnego oporu;
- 14) przeciwdziałania czynnościom zmierzającym do autoagresji.

Równocześnie ustawa dopuszcza w art. 14 ust. 2 możliwość użycia przez uprawnionego siły fizycznej w postaci uderzeń m.in. w celu odparcia zamachu na życie lub zdrowie własne lub innych osób.

W związku z powyższymi uregulowaniami prawnymi chciałbym zwrócić uwagę na możliwość, zasadność, a w niektórych przypadkach wręcz konieczność stosowania siły fizycznej w postaci ciosów/uderzeń w określonych okolicznościach, przede wszystkim jako alternatywę dla użycia broni palnej przez funkcjonariusza. Szczególnie uzasadnione będzie użycie siły jako pośredni sposób – pomiędzy stosowaniem chwytów obezwładniających, a użyciem broni palnej – odparcia czynnej napaści, gdzie zagrożone jest zdrowie lub życie funkcjonariusza lub innych osób.

Środki przymusu bezpośredniego w postaci uderzeń znajdują zastosowanie przede wszystkim podczas interwencji:

- w ciasnych pomieszczeniach,
- na pokładzie statku powietrznego, gdzie użycie broni palnej może stanowić duże zagrożenie dla bezpieczeństwa lotu,
- wobec uzbrojonego napastnika (nóż, kastet, pałka),
- napastnika dysponującego przeważającą siłą fizyczną.

W związku z tymi szczególnymi okolicznościami, najczęściej i najefektywniej mogą być techniki te wykorzystane przez funkcjonariuszy wydziałów specjalnych SG, którzy ze względu na specyfikę realizowanych przez siebie zadań podczas pełnienia służby w dużym stopniu narażeni są na ryzyko konieczności użycia środków przymusu bezpośredniego, czy też broni palnej. Ćwiczenia prowadzone w ramach szkoleń specjalistycznych przez Zespół Działań Specjalnych CSSG na makiecie statku powietrznego z udziałem pozorantów oraz funkcjonariuszy przeszkolonych do interwencji na pokładach statków powietrznych oraz z wykorzystaniem amunicji FX, niejednokrotnie wykazały bardzo dużą skuteczność, efektywność omawianych technik do natychmiastowego obezwładnienia, z równoczesnym zachowaniem możliwości zdobycia broni i utrzymania optymalnego dystansu do napastnika.

Pisząc o środkach przymusu bezpośredniego w postaci uderzeń, mam na myśli jedynie ciosy i kopnięcia zadane precyzyjnie, w odpowiednie części ciała, ukierunkowane na obezwładnienie, a nie na zadanie bólu czy na zranienie napastnika. Warunek ten niesie z sobą konieczność poświęcenia dużo większej ilości czasu na trening w porównaniu z najbardziej popularnymi dzisiaj sposobami obezwładniania – bazującymi na dźwigniach i uciskach na punkty wrażliwe na ciele człowieka. Jako że techniki te zaczerpnięte są bezpośrednio z pięściarstwa oraz taekwondo, właśnie do uprawiania tych dyscyplin sportu chciałbym szczególnie zachęcić oraz przekonać o zasadności, skuteczności i celowości

ich wykorzystania jako uzupełnienie całej palety środków przymusu bezpośredniego przysługujących funkcjonariuszom SG.

Niestety, częstokroć niedbałe czy wręcz dyletanckie podejście do zagadnienia obejmującego przede wszystkim techniki pięściarskie, zniechęca do doskonalenia ich i stosowania w praktyce, stwarzając błędne przekonanie o małej skuteczności, czy dużej inwazyjności.

Już w 1928 roku, w pierwszym polskim podręczniku o sporcie pięściarskim, jego autor Wiktor Junosza Dąbrowski pisał: „Pięściarstwo bowiem nie jest bynajmniej brutalne, będąc jednakże sportem ostrym i męskim. Obok daleko posuniętego ogólnego i wszechstronnego rozwoju fizycznego, obok siły, wytrzymałości i elastyczności, wymaga ono inteligencji oraz znacznej dozy siły woli, siły charakteru. I to właśnie stanowi jego niezmierną – i tak dobrze przez narody Zachodu zrozumianą – wartość wychowawczą, że wpływa ono dodatnio nie tylko na rozwój ciała, ale przede wszystkim na siłę ducha, wytwarzając ludzi zdolnych do większych wysiłków, pełnych energii, inicjatywy, umiłowania czynu, umiejących wytrwać na najniebezpieczniejszym stanowisku. Brutalne może się ono wydać tylko tym, kogo odstrasza wszelki objaw energii, tym apatycznym, bezwolnym... i niepotrzebnym, którzy pod maską subtelności i wyrafinowania ukrywają pospolite mazgajstwo”. Dziś, blisko po 100 latach od tej publikacji nie sposób nie zgodzić się z zawartymi w niej tezami.

Spośród wszystkich technik sportów walki kopnięcia bezspornie należy zaliczyć do najbardziej efektywnych. Jednakże biorąc pod uwagę specyfikę działań służb mundurowych, uwzględniając także określone ograniczenia związane ze specjalistycznym sprzętem i uzbrojeniem, jaki zwykle ma na wyposażeniu funkcjonariusz przystępujący do interwencji, warte uwagi pozostaną jedynie te, których wykorzystanie jest celowe nie tylko ze względu na efektywność, ale przede wszystkim **na ich efektywność**. Za główne kryteria oceny tej efektywności przyjąłem przede wszystkim:

- możliwość zastosowania danej techniki „z marszu”, czyli bez konieczności wykonywania wcześniej ćwiczeń rozgrzewających czy rozciągających oraz
- działanie obezwładniające danego kopnięcia.

Zasadnym byłoby stosować techniki nożne jako uzupełnienie ręcznych, zależnie od okoliczności i sytuacji taktycznej. Działając w ciasnym pomieszczeniu wyprowadzenie jakiegokolwiek kopnięcia byłoby dosyć trudne i ryzykowne, a czasami wręcz niemożliwe. Z drugiej strony użycie rąk w przypadku, gdy funkcjonariusz trzyma w nich broń czy inny sprzęt, w który jest wyposażony, będzie niemożliwe.

Problematykę łączenia technik ręcznych z nożnymi należałoby rozpatrywać na dwóch płaszczyznach, tj. sportowej walki w ringu oraz wykorzystania przez funkcjonariusza podczas interwencji. Istotą treningu technik tu omawianych jest taki poziom ich opanowania, który pozwoli nam na obezwładnienie napastnika za pomocą jednego ciosu czy kopnięcia, względnie dwóch, gdzie jeden z nich jest markowany. W walce sportowej łączenie technik jest bardzo skuteczne, ale też konieczne ze względu na ich mniejszą siłę rażenia, spowodowaną wyposażeniem zawodników w rękawice czy ochraniacze.

Obezwładnianie przy pomocy uderzeń we wrażliwe miejsca na ciele człowieka ma także tę przewagę nad innymi dozwolonymi przez prawo środkami przymusu bezpośredniego w postaci siły fizycznej, że nie wyłącza funkcjonariusza z działania poprzez związanie klinczem, jak to ma miejsce w przypadku stosowania dźwigni czy innych technik zapaśniczych (których skuteczność najczęściej pozostawia wiele do życzenia, co prawda ukierunkowane są na obezwładnianie przez spowodowanie krótkotrwałej dysfunkcji kończyn, ale pozbawiają tym samym interweniującego funkcjonariusza możliwości natychmiastowej interwencji wobec pozostałych napastników).

Kolejnym istotnym argumentem przemawiającym za stosowaniem tego typu obezwładnień, zwłaszcza w działaniach specjalnych, jest skuteczne wyeliminowanie zagrożenia poprzez spowodowanie odwracalnej, krótkotrwałej dysfunkcji zmysłów napastnika, bez potrzeby użycia specjalistycznego sprzętu takiego jak np. przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej czy broni palnej. Silny cios, zadany w dolną szczękę wywołuje wstrząs otolitów – kamyczków słuchowych znajdujących się w przedsionkowym aparacie ucha – co prowadzi w następstwie do podrażnienia jądra nerwu błędnego i do zmiany czynności układu sercowo-naczyniowego. Napastnik, który otrzymał taki cios, popada zazwyczaj na krótki czas w stan bezwładności. Przy ciosie zadany w boczną powierzchnię szyi następuje podrażnienie zatoki szyjnej. W odpowiedzi na to podrażnienie ulega osłabieniu akcja serca, obniża się ciśnienie krwi, oddech staje się powolniejszy. Przy ciosie zadany w górną część brzucha (splot słoneczny) następuje odruchowe zahamowanie akcji serca (K. W. Gradopołow, *Boks*, „Sport i Turystyka”, Warszawa 1954).

Jak już wspomniałem, co prawda opanowanie omawianych tu technik na poziomie pozwalającym uznać je za skuteczne i bezpieczne wymaga wielu godzin treningu techniki i wolnej walki, ale posługując się jeszcze raz cytatem z opracowania pt. *Co każdy o boksie wiedzieć powinien* Wiktora Junosza Dąbrowskiego: „Tak tedy sztuka władania pięścią nie jest prostą, jakby się na pierwszy rzut oka wydawać mogło. Posiada-

nie jej jest tym cenniejsze. Bo czyż warto jest uczyć się rzeczy, którą osiąść można po kwadransie pracy?”

Reasumując, takie przesłanki jak:

- wysoka skuteczność, siła obalająca i natychmiastowe działanie obezwładniające,
- niska inwazyjność (biorąc pod uwagę skutki użycia broni palnej),
- bezpieczeństwo dla interweniującego funkcjonariusza ze względu na dystans i brak kłinczu,
- możliwość dokładniejszej identyfikacji celu i czas na dobyte broni,
- możliwość odparcia bezprawnego zamachu (w przypadku kopnięć), gdy funkcjonariusz ma „zajęte” ręce lub jest w nie zraniony,

powinny być wystarczające do uwzględnienia omawianych tu technik w programach szkoleń z zakresu stosowania środków przymusu bezpośredniego i poświęcenia większej ilości czasu na ich naukę oraz doskonalenie, przede wszystkim przez wydziały specjalne SG.

Jednocześnie słaba wiedza w zakresie uregulowań prawnych dotyczących środków przymusu bezpośredniego, niska sprawność fizyczna, brak odpowiednich umiejętności w dziedzinie bardziej zaawansowanych technik obezwładniania i wynikająca z tego indolencja funkcjonariusza, nie może być usprawiedliwieniem dla zbyt pochopnego stosowania broni palnej.

mjr SG Iwona Marczuk
por. SG Iwona Frankowska
CSSG w Kętrzynie

„KAŻDA AKCJA WYWOŁUJE REAKCJĘ” – CZYLI RZECZ O FEEDBACKU

Co kryje się za tak popularnym dziś słowem „feedback”? Czy stosujemy feedback i czy jest nam on w ogóle potrzebny? Niniejsze opracowanie ma na celu przybliżyć ideę feedbacku oraz formy i sposoby jego udzielania, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji zawodowych. Autorki zebrały najczęściej stosowane określenia feedbacku, jak również zasady przekazywania informacji zwrotnej.

Tytułowy cytat przypomina oczywistą prawdę, oczywistą na tyle, że nie zastanawiamy się już kto jest jego autorem, co więcej, zapominamy, że ta w gruncie rzeczy prosta zasada, zasada dynamiki Newtona, ma zastosowanie w naszej codzienności zarówno w wymiarze czysto praktycznym, jak i metaforycznym.

Każda akcja wywołuje reakcję, czyli co od kogo wychodzi, to do niego w takiej, czy innej formie wraca. Feedback jest niczym innym jak właśnie tym, co do nas wraca – reakcją/informacją zwrotną (z ang. *to feed* oznacza karmić; *back* – powrót, wracać). Informuje o tym, jak inni odbierają nasze zachowanie, jak je rozumieją i jak się na nie zapatrują. Umożliwia zorientowanie się, jak własnym zachowaniem oddziałujemy na innych albo sprawdzenie, czy to oddziaływanie odniosło zamierzony skutek. Przekazuje ponadto informacje o własnych zamiarach, życzeniach i odczuciach zawężając w ten sposób pole przypuszczeń i fantazji u interlokutora, które tworzy on sobie na podstawie niepełnych informacji i niewystarczającej wiedzy. Innymi słowy feedback stanowi instrument regulacji społecznego zachowania. Może stanowić impuls pobudzający do zmian. Jednak odpowiedzialność za te zmiany należy do jednostki. Wysyłanie reakcji zwrotnych w taki sposób, aby działały budująco, powodowały postęp jednostki w określonym zakresie, a przy tym nie demotywowały, wymaga znajomości określonych reguł i procedur. Prawidłowo udzielona informacja zwrotna pomaga we wspieraniu pozytywnych zmian, podbudowuje i ułatwia wyrażenie własnego zdania.

Informacja zwrotna jako pojęcie występuje w wielu dziedzinach np.: w psychologii, psychoterapii grupowej, komunikacji interpersonalnej, zarządzaniu zasobami ludzkimi, dydaktyce. Udzielana w odpowiedni sposób pozwala na usprawnienie komunikacji w grupie oraz na rozwój jej

członków. Tym samym zwiększa dokładność przekazu i jego przepływu między partnerami komunikacji. Stosowanie informacji zwrotnej przyczynia się do rozwoju uczestnika, zwiększenia jego motywacji i zaangażowania oraz wzrostu morale. Jest to niezwykle skuteczna metoda, która umożliwia zaoszczędzenie czasu i skupienie się na zadaniach strategicznych, znacznie ułatwia budowanie silnych zespołów i kierowanie ludźmi oraz pozwala łatwo i ekonomicznie wykształcić grupę znakomitych specjalistów. Stanowi także, co warto podkreślić, niezbędny element w procesie uczenia się, który ma przecież miejsce przez całe życie.

Najszybciej otrzymujemy informację zwrotną w komunikacji bezpośredniej tzn.: twarzą w twarz, kiedy dochodzi do jednoczesnego nadawania, odbierania i nadzorowania przepływu informacji. Pojawia się wtedy możliwość szybkiego poprawiania, dopowiadania, klasyfikowania i usuwania wątpliwości związanych z komunikatem. Ponadto informacja zwrotna jest natychmiastowa, a tylko taka – wpisana w kontekst sytuacyjny – jest cenna. Nieco inaczej informacja zwrotna przepływa w sytuacji, kiedy nadawca i odbiorca nie widzą się. Poprawianie, czy usuwanie wątpliwości nie zachodzi wówczas automatycznie, a podstawowym czynnikiem różnicującym jest czas i przestrzeń. Jednakże, niezależnie od sytuacji komunikacyjnej, sprzężenie zwrotne występuje zawsze.

Jakie korzyści wypływają z prawidłowo udzielonej informacji zwrotnej? Czy warto udzielać feedbacku? Dzięki prawidłowo udzielonej informacji zwrotnej adresat ma świadomość popełnionych błędów i wie, jakie są jego słabe, a jakie mocne strony. A co za tym idzie, zyskuje również wiedzę nad czym powinien pracować, aby zwiększyć zakres swoich kompetencji. Przede wszystkim zaś, ma poczucie jasności sytuacji w zakresie wykonanego zadania, jak i swojego rozwoju. Dodatkowo regularnie udzielane informacje zwrotne podwyższają motywację i zachęcają do pracy nad sobą. Nie ma wątpliwości, iż przez poprawę komunikacji korzystnie wpływają także na funkcjonowanie firmy, społeczności, grupy.

Jak już zostało podkreślone powyżej, informacja zwrotna pomaga poznać jak inni reagują na nasze zachowanie, postawę i działania, a także jak my odbieramy działania innych ludzi. W takim kontekście umiejętność przekazania informacji zwrotnej oraz jej odbierania staje się kluczową kompetencją komunikacyjną.

Mimo iż udzielenie informacji zwrotnej, a także umiejętne korzystanie z niej wydaje się proste, w rzeczywistości nie wszyscy radzą sobie z jej przekazaniem oraz przyjmowaniem. Zarówno przekazanie informacji zwrotnej, jak i jej odebranie często budzi lęk, obawy. Należy mieć świadomość, iż niewłaściwy feedback może prowadzić do przykrych emocji lub reakcji obronnych. Dlatego informacje zwrotne powinny być przekazywane w sposób, który nie spowoduje reakcji negatywnych. War-

to zauważyć pewną prawidłowość, że im bardziej informacja zwrotna będzie wywoływała reakcje obronne, tym trudniejsze będzie poprawne jej odebranie i zrozumienie treści jej przekazu.

Jak więc prawidłowo udzielać informacji zwrotnej?

Nigdy nie oceniamy osoby *ad personam*, przekazujemy informację zwrotną, opisując działania, postawy i zachowania. Informacja zwrotna nie może zawierać krytyki adresata – czyli nie używa się w niej oskarżeń typu: „ty zawsze, ty nigdy”. Feedback ma pomóc odbiorcy poprawić konkretne działanie, używa się w nim więc określeń, które opisują zachowanie i sposób działania, a nie osobę. Oto kilka przykładów: zamiast „*jesteś spóźnialski*” należałoby powiedzieć: „*często się spóźniasz*”; stwierdzenie „*jesteś bałaganiarzem*” powinno brzmieć: „*na twoim biurku panuje nieporządek*”. Taki sposób formułowania myśli nie uraża i nie zamyka drogi na możliwość zmiany.

Feedback polega na udzielaniu informacji zwrotnej kole-dze/podwładnemu/słuchaczowi na temat efektów jego pracy. Informacja ta powinna być udzielona w sposób bezpośredni i zrozumiały. Feedback dotyczyć może zarówno informacji pozytywnej, jak i negatywnej. Co należy podkreślić tzw. feedback negatywny nie może zawierać krytyki adresata. Powinien natomiast prezentować konstruktywną krytykę i wyznaczać możliwości przyszłego rozwoju osoby. Niezwykle istotne jest też, aby feedback był udzielany możliwie jak najszybciej. Bieżąca informacja zwrotna pozwala uniknąć ewentualnego powtórzenia błędu w krótkim odstępie czasowym. Jest też wyrazem szacunku, troski o tego, kto podejmuje się określonych działań. Warto pamiętać, iż kolega/pracownik /słuchacz włożył określony trud w swoją pracę. Jeśli jest ona dobrze wykonana, należy mu się szybka pozytywna ocena, a w rezultacie z większą motywacją przystąpi do następnego zadania. Upływ czasu też nie jest bez znaczenia – potem kolega/pracownik/słuchacz już nie pamięta, o co chodziło i dlaczego tak a nie inaczej postąpił.

Udzielanie informacji zwrotnej powinno dotyczyć nie tyle prawidłowości wykonania zadania, ale kompetencji – które zostały wykorzystane – bądź których zabrakło do tego, by zadanie wykonać dobrze. Feedback oparty na kompetencjach posiada przewagę nad tradycyjną, zorientowaną tylko na rezultaty oceną, ponieważ dodatkowo zwraca uwagę rozmówcy, jakie konkretne umiejętności są jego mocną stroną, a jakie obszarami rozwoju (przedstawia możliwości rozwoju). Podstawową korzyścią płynącą z takiego podejścia jest przede wszystkim wzrost motywacji rozmówcy. Według badań jednym z najsilniejszych czynników motywacyjnych jest sama praca. Chodzi tu zwłaszcza o świadomość sensu wykonywanej pracy i poczucie „dobrze wykonanej roboty”. Innymi słowy: ludzie lubią dobrze pracować. Dlatego lubią i muszą wiedzieć, jak

jest oceniana ich praca. Nawet tzw. negatywny feedback – przekazany w sposób konstruktywny – pozwala osiągać lepsze wyniki. Natomiast rolę pozytywnego feedbacku trudno wprost przecenić. I nie chodzi tu o „chwalenie” (jesteś świetny), chodzi tu o autentyczną informację zwrotną (robisz to dobrze). Szczególnie w sytuacjach zmiany, rozwoju, objęcia nowego stanowiska, poszerzenia zakresu odpowiedzialności, czy zatrudnienia nowego pracownika – sukces bez pozytywnego feedbacku jest wręcz niemożliwy.

Feedback – kanapka „do przelknięcia”

Udzielanie informacji dotyczącej poprawy postępowania, działania niezależnie od wzajemnych relacji jest bardzo delikatną sprawą – zazwyczaj wywołuje uczucie demotywacji, sprawia, że adresat czuje się urażony i nie ma ochoty na skorzystanie z naszej porady. Jak więc, w jaki sposób udzielić feedbacku, aby osoba, która go od nas otrzymuje jednocześnie czuła się świetnie i była zmotywowana do poprawy swojego działania? Kluczowy jest tutaj pozytywny stan emocjonalny, w jakim powinien znajdować się odbiorca feedbacku. Motywacja jest emocją pozytywną. Zwracanie uwagi tylko na błędy i przekazywanie negatywnych emocji zdecydowanie nie motywuje. Podstawą jest skojarzenie reakcji zwrotnej zawierającej informację o tym, co należałoby zrobić inaczej z pozytywnymi emocjami.

Model udzielania informacji zwrotnej, określany jako „feedback kanapkowy” opiera się na trzech etapach:

1. Pierwszy z nich to pozytywna emocja. Na wstępie należy pokazać, że osoba, której udzielamy feedbacku, świetnie sobie poradziła z powierzonym zadaniem (można powiedzieć: „*oto właśnie chodziło, brawo*”; „*świetna robota, wypadłeś super!*”). Jeśli jednak działanie było niepowodzeniem oczywiście określenia typu: „*rewelacja*” będą brzmiały fałszywie. W takim przypadku odwołujemy się do określeń ogólnych, np.: „*dobra robota*”. Po takiej pochwie należy wymienić dwie, trzy rzeczy, które zostały zrobione dobrze – podając konkretne przykłady: „*bardzo dobrze znałeś temat, o którym mówiłeś*” albo: „*super, że mówiłeś głośno*”. Chodzi o docenienie wysiłku i wy-

wołanie dobrego samopoczucia już na wstępie. Pojawiają się wtedy radość i odprężenie, stany sprzyjające nauce i motywacji.

2. Etap drugi dotyczy korekty działania, czyli: co poprawić? Na tym etapie należy wymienić rzeczy, które wymagają poprawy, jednak koniecznie w pozytywnym wydźwięku – nie mówimy „mówiłeś za szybko”, tylko: „mógłbyś mówić trochę wolniej, ludzie by Cię lepiej zrozumieli”; czy też: „zachowałeś się po chamsku”, ale „mógłbyś być trochę bardziej uprzejmy”. Dodatkowo, można od razu podać propozycję rozwiązania danego problemu np. osobie, która ma problemy z nawiązaniem kontaktów z nowo poznanymi ludźmi można doradzić konkretnie, co ma zrobić: „to czego potrzebujesz, aby dogadać się z ludźmi to jakiś uśmiech od czasu do czasu, więcej otwartości, patrz im więcej w oczy i słuchaj uważnie tego, co mają do powiedzenia!”.
3. Ostatnia faza dotyczy pozytywnych emocji. Udzielenie informacji zwrotnej powinna zamykać ponownie pozytywna emocja, wywołanie u odbiorcy stanu odprężenia, poczucia zadowolenia, satysfakcji – można powiedzieć: „no i tak jak mówiłem, generalnie wypadłeś super”. Czyli na koniec znowu pochwała.

Feedback udzielony w ten sposób przede wszystkim nastawia odbiorcę na szukanie rozwiązań, nie skupia uwagi na błędach i problemach, motywuje, by szybko przystąpić do działania. Podając konkretne rozwiązania dajemy również narzędzia do dalszej pracy. W efekcie, zamiast „dołka” i braku chęci do rozwoju pojawia się chęć do poprawy i bycia lepszym.

Udzielona w ten sposób informacja zwrotna może być wykorzystywana na wielu płaszczyznach relacji międzyludzkich – można radzić osobom, które po raz pierwszy występują przed większą grupą ludzi np. rodzice, mogą wykorzystać taką formę feedbacku w rozmowie z dziećmi; nauczyciele do motywowania swoich uczniów; przełożony może radzić swoim pracownikom, w czym mają się poprawić.

Feedback w edukacji

Informacja zwrotna w edukacji może służyć do samooceny pracy nauczyciela/trenera, jak również do budowania procesu nauczania oraz doskonalenia się. Samoocena polega na zbieraniu informacji o swojej pracy, do wykorzystywania jej w celu pogłębiania kompetencji zawodowych, planowania ich rozwoju i ulepszania stosowanego warsztatu pracy. Wymiana informacji między nauczycielem a słuchaczami dostarcza wiedzy dotyczącej odczuć, nastawień, uprzedzeń lub akceptacji, zadowolenia z tego, co proponuje prowadzący.

Ewaluacja może dotyczyć tematu, treści, form, warunków, zaangażowania prowadzącego zajęcia oraz uczestników.

Oto przykłady najczęściej stosowanych sposobów zbierania informacji zwrotnej przez nauczycieli:

SWOT – jedna z najbardziej popularnych technik analitycznych szeroko stosowana jako narzędzie planowania strategicznego; polega na podzieleniu uzyskanych informacji według czterech kategorii tzw. czynników strategicznych:

S (Strengths) – mocne strony: wszystko to, co stanowi przewagę, zaletę, atut analizowanego działania;

W (Weaknesses) – słabe strony: wszystko to, co stanowi słabość, wadę analizowanego działania;

O (Opportunities) – szanse: wszystko to, co stwarza dla analizowanego działania szansę korzystnej zmiany;

T (Threats) – zagrożenia: wszystko to, co stwarza dla analizowanego działania niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej, zagrożenie.

Posegregowane na cztery grupy informacje zapisuje się w cztero-dzielnej macierzy strategicznej, w której lewa połowa zawiera dwie kategorie czynników pozytywnych, a prawa – dwie kategorie czynników negatywnych.

	POMOCNE w osiągnięciu celów	SZKODLIWE w osiągnięciu celów
WEWNĘTRZNE (cechy jednostki)	STRENGTHS (mocne strony)	WEAKNESSES (słabe strony)
ZEWNĘTRZNE (cechy otoczenia)	OPPORTUNITIES (możliwości)	THREATS (zagrożenia)

Podstawowym celem analizy SWOT jest:

- wykorzystanie możliwości i szans,
- przezwyciężenie słabości,
- rozwijanie mocnych stron i wykorzystanie atutów,
- unikanie zagrożeń.

Należy sklasyfikować wszystkie czynniki mające wpływ na bieżącą i przyszłą realizację projektu/zajęć/warsztatów. Istnieją co najmniej trzy ujęcia wyjaśniające, czym różni się górna połowa macierzy od dolnej (a więc mocne strony od szans, a słabe strony od zagrożeń). Jedną z propozycji jest podział na czynniki zewnętrzne w stosunku do organizacji/realizacji projektu i mające charakter uwarunkowań wewnętrznych lub też klasyfikacja na czynniki wywierające wpływ negatywny lub pozytywny. Ze skrzyżowania tych dwóch podziałów powstają cztery kategorie SWOT: silnych stron (które należy wzmacniać), słabych stron (które trzeba niwelować), szans (które należy wykorzystywać) oraz zagrożeń (których należy unikać). Sumując ilość szans i zagrożeń oraz mocnych i słabych stron wytyczamy strategiczne cele projektu. Należy również pamiętać o możliwości zmian i przekształceń, niekoniecznie zależnych od nas, gdy czynnik postrzegany jako możliwość staje się zagrożeniem dla realizacji projektu, a elementy traktowane jako atuty okazują się słabą stroną.

Użyteczność techniki SWOT ujawnia się właśnie po poddaniu czterech pozornie niezależnych czynników analizie wzajemnych powiązań.

W praktyce ćwiczenie to sprowadza się do odpowiedzi na serię pytań:

- ◆ Czy dana mocna strona pozwoli nam wykorzystać daną szansę?
- ◆ Czy dana mocna strona pozwoli nam zniwelować dane zagrożenie?
- ◆ Czy dana słaba strona ogranicza możliwość wykorzystania danej szansy?
- ◆ Czy dana słaba strona potęguje ryzyko związane z danym zagrożeniem?

Analizę można też przeprowadzić w odwrotnym kierunku tzn. od zewnątrz do wewnątrz:

- ◆ Czy dana szansa wzmacnia daną silną stronę?
- ◆ Czy dana szansa pozwala zniwelować daną słabość?
- ◆ Czy dane zagrożenie niweluje daną silną stronę?
- ◆ Czy dane zagrożenie uwypukla daną słabość?

- **Ankieta** – może zawierać pytania typu otwartego lub zamkniętego; prowadzący może sprecyzować obszary szczególnie go interesujące.
- **Dyskusja otwarta** – prowadzący zadaje uczestnikom pytanie i prosi o uwagi;. Ci, którzy chcą brać udział i mają coś do powiedzenia, prawdopodobnie to zrobią. Jest to sposób dość efektywny, ale łatwy do zdominowania przez prowadzącego lub inicjatorów w grupie.
- **Rundka** – technika pozwalająca każdemu skorzystać z okazji przedstawienia swojego punktu widzenia jako informacji zwrotnej. Po-

szczególności słuchacze odpowiadają na zadane pytanie po kolei i bez komentarzy ze strony innych. Rundka kończy się, kiedy wszyscy wzięli w niej udział.

- **Skala od 0 do 10** – technika ta jest bardzo pomocną i szybką metodą oceny poziomu indywidualnej reakcji na dane zagadnienie, jednakże nie daje szczegółowych informacji. Może dotyczyć konkretnej informacji np.: W jakim zakresie omówiony materiał został zrozumiany? lub Jak przydatny jest ten materiał w waszej pracy? lub ogólnej oceny zajęć. Następnie prowadzący prosi uczestników, by zaznaczyli swoje odpowiedzi na skali od 0 do 10 (można wykorzystać karteczki samoprzylepne). Zarówno 0 jak i 10 przypisane jest ekstremalnym określeniom w zakresie możliwych odpowiedzi:
 - **tabele punktowe** – zawierają słowa kluczowe – aspekty kursu, co do których chcesz uzyskać informacje od uczestników np.: przydatność materiału, poziom zrozumienia itp.: w tabeli zawarta jest również skala użyta do określenia odpowiedzi np.: od 1 do 10 lub niski, wysoki;
 - **list lub plakat** – uczestnicy są proszeni, aby w czasie przerwy w kursie np. wieczorem, napisali krótką notatkę do prowadzącego w formie listu lub wypowiedzi na specjalnie w tym celu wywieszonym plakacie, w której opiszą czego się nauczyli do tej pory, co sądzą o kursie;
 - **dokończ zdanie** – Czuję, się..., Podobało mi się... (np. siedząc w kręgu i podając przedmiot „udzielający” głosu);
 - **kolory** – wybierz kolor odpowiadający twoim odczuciom i omów je;
 - **termometr uczuć** – zaznacz punktem temperaturę swoich odczuć jako ocena zajęć;
 - **buźki** – do wyboru dwie buźki: uśmiechnięta i smutna, jako ocena całości zajęć, które słuchacze mogą włożyć do odpowiednich pudełek lub wręczyć prowadzącemu;
 - **tarcza strzelnicza** – do oceniania wybranych aspektów zajęć, atmosfery na zajęciach, wiedzy i zaangażowania prowadzącego, współpracy z innymi, koncentracji uwagi itp.; do tarczy dobrze jest przygotować legendę, można też poprosić o wypisanie słów kluczy;
 - **rybi szkielet** – w którym przy ościach znajduje się miejsce na komentarze (im bliżej ogona – tym niższa ocena); na głowie jest napisane to, co chcemy, aby słuchacze ocenili;
 - **pociąg** – rysunek, w którym lokomotywa przeznaczona jest na uwagi adresowane do prowadzącego bądź reprezentuje zagadnie-

nie poddane ocenie; wagony – odpowiednio poziom satysfakcji uczestników zajęć (można wykorzystać karteczki samoprzylepne i poprosić o napisanie słów kluczy); tak uzyskaną informację można następnie poddać analizie techniką SWOT;

- **pudełka** – szybka i przydatna metoda do uzyskania ogólnej informacji zwrotnej; potrzebujesz dwóch pudełek oznaczonych kolorami (np. zielony dla feedbacku pozytywnego i czerwony dla negatywnego) lub znakami „+” i „-”; pudełka powinny zostać umieszczone, gdzieś w sali wykładowej, najlepiej niedaleko wyjścia; poproś uczestników zajęć, aby przed opuszczeniem sali umieścili w pudełkach karteczki odpowiednio do ich ogólnej opinii na temat zajęć; możesz również poprosić o hasłowe wypisanie elementów, które słuchacze zaliczają do pozytywnych i negatywnych stron lub o tzw. słowa klucze; następnie podczas kolejnego spotkania możesz poddać otrzymany komentarz analizie metodą SWOT;
- **case study** (analiza przypadku/studium przypadku) – analiza konkretnego przypadku; rozwiązania zastosowane przez uczestników mogą stanowić informację zwrotną dla prowadzącego, co do stopnia opanowania materiału.

Reasumując, udzielając feedbacku należy pamiętać, że zawsze stanowi on naszą subiektywną ocenę. Postrzegamy osoby, rzeczy, działania nie takimi jakie one są, ale przez pryzmat własnych emocji, odczuć. Informacja zwrotna ma powodować zmiany pozytywne, więc powinna być podana w odpowiedni, umożliwiający rozwój sposób.

kpt. SG Beata Sroka
st. chor. SG Zbigniew Waszkiewicz

Ośrodek Szkoleń Specjalistycznych SG
w Lubaniu

SŁUŻBA NA CZTERECH ŁAPACH

Są dla człowieka pocieszeniem, radością, zaskoczeniem, umiejętnie wyzwalają pozytywne emocje, a zarazem dostarczają poczucie bezpieczeństwa oraz wsparcia. Wielu z nas nie wyobraża sobie bez nich życia. Ich wilgotny nos, ciekawe, pełne uczuć spojrzenie powoduje, że rodzi się nierozzerwalne połączenie myśli i czynów we wspólnym działaniu. Każdy, kto spędził z nimi trochę więcej czasu wie, że są stworzeniami o wyjątkowym sercu, całkowicie oddane człowiekowi, które oprócz akceptacji i odrobiny ciepła z naszej strony nie oczekują nic w zamian. Do końca swoich dni są z nami w chwilach radosnych i przykrych, często przynosząc ukojenie w bólu i cierpieniu. Natura obdarzyła je niesamowitymi zmysłami i zdolnościami. Potrafią wyczuć zagrożenie, znaleźć nas w lesie, na łące, ciągnąć sanki z dzieckiem, pomagać w noszeniu toreb z zakupami, cierpliwie czekać na nasz powrót, radośnie przynosić kapcie, bawić się z dziećmi. Są małe, średnie, duże, kolorowe, kudłate, gładkie, szorstkie, jednolite i ciapate.

Kto by nie chciał pójść do pracy z takim towarzyszem, który za opiekę, ciepły posiłek, spacer i zabawę będzie pomagał w wyczerpującej pracy. Każdy, kto chciałby spróbować nawiązać takie relacje z wyjątkowym pracownikiem, musi przybyć do jedyne w Polsce ośrodka szkolącego psy dla potrzeb Straży Granicznej. Tam rozpocznie kilkumiesięczne szkolenie kwalifikujące do określonej specjalności. Od momentu spotkania człowiek z psem tworzą nierozłączny duet, współpracują, polegają na sobie, chronią się nawzajem i wspierają. Spędzając wspólnie czas nawiązują pozytywne relacje zmierzające do wzajemnego zrozumienia i zaufania. Przyszły przewodnik zdobywając wiedzę z zakresu weterynarii, tresury oraz przepisów dotyczących kynologii służbowej nabywa umiejętność kierowania psem w pracy. Po pozytywnym zakończeniu szkolenia wraca z pupilem do macierzystej jednostki organizacyjnej, gdzie będzie wykonywał zadania i działania zmierzające do ochrony granicy państwowej.

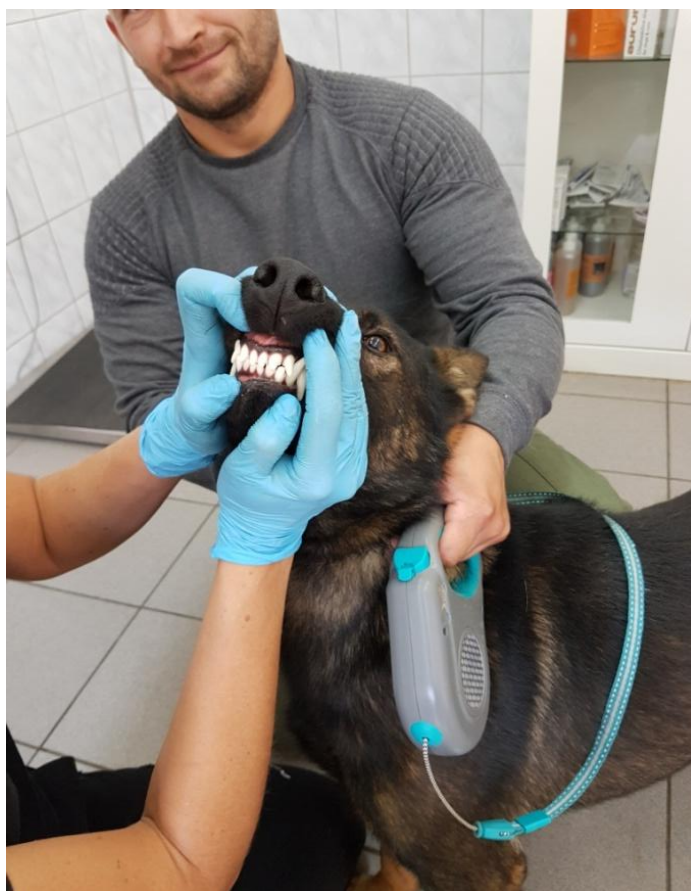
Rekrutację naszych czworonożnych przyjaciół przeprowadzają specjaliści Zakładu Kynologii Ośrodka Szkoleń Specjalistycznych Straży Granicznej, którzy przez cały rok starają się wynaleźć i zakwalifikować

do szkolenia najlepsze psy z całej Polski. W czasie naboru właściciel psa przywozi go do Ośrodka i uczestniczy w przeprowadzanych testach starając się, aby jego pies wypadł jak najlepiej. Stanowi to ogromne wyzwanie dla psa, ponieważ tylko pies zdrowy, odpowiednio socjalizowany i sumiennie prowadzony, a także posiadający udokumentowane pochodzenie jest w stanie podolać stawianym wymaganiom. Testy kwalifikacyjne mają na celu ujawnić najbardziej pożądane cechy do szkolenia. Do tych cech zaliczamy między innymi: zapał do aportowania, wytrzymałość w pracy węchowej, zdolność odnajdywania właściciela po śladzie, ciętość, odwagę, brak reakcji na strzały. Nie wszystkie rasy psów posiadają te istotne cechy. Tylko nieliczne mają rozbudowane instynkty łowieckie i obronne, a to warunkuje ich wykorzystywanie w służbie.

Lekarz weterynarii rozpoczyna sprawdzenie psów w wieku od 10 do 24 miesięcy (w uzasadnionych przypadkach do 28 miesięcy), u których te cechy są najbardziej rozwinięte. Badaniu podlega uzębienie, oczy, uszy, kości, skóra. Jednocześnie oceniany jest sposób poruszania się i kondycja. Końcowa ocena stanu zdrowia zostaje uzupełniona o zdjęcia rentgenowskie stawów biodrowych, kręgosłupa i stawów łokciowych.

Pies wstępnie zakwalifikowany przez lekarza trafia do specjalistów z zespołu szkolenia, którzy zaczynają kolejny etap kwalifikacji dokonując oceny w oparciu o obowiązującą tabelę punktową.

W pierwszej kolejności psu rzucane są różnego rodzaju przedmioty (miękkie, twarde, duże, małe) w celu oceny chęci podążania za nimi i ich noszenia. Po krótkiej zabawie ocenia się reakcje na głośne dźwięki (strzał z broni palnej), powstające w momencie podejmowania przez psa aportu. Psy wykazujące reakcje lękowe nie przechodzą do kolejnego etapu, którym jest obserwacja reakcji na bodźce zewnętrzne podczas pracy węchowej.

Sprawdzanie umiejętności aportu przeprowadza się w otwartym terenie, w pomieszczeniach oraz pojazdach. Sprawdzana jest wytrwałość wyszukiwania oraz brak bojaźni przy styczności z nowymi elementami otoczenia, na różnym podłożu, w dobrym oświetleniu oraz w ciemnościach.

Na tym etapie kończy się sprawdzenie psów zakwalifikowanych do kategorii specjalnych – do wyszukiwania narkotyków oraz materiałów wybuchowych. W przypadku kwalifikowania psów patrolovo-obronnych oraz tropiących wykonuje się dodatkowe testy. Obejmują one: ciętość i odwagę, tropienie śladu właściciela oraz oszczekiwanie w obecności i bez właściciela. Podczas całego dość wyczerpującego dla psa procesu kwalifikacji zwraca się uwagę na jego dojrzałość psychiczną, która pozwoli mu poradzić sobie z trudami szkolenia.

Od momentu spisania protokołu zakupu psa zaczyna się liczyć 30-dniowy okres rękojmi. W tym czasie obserwuje się psa pod kątem wystąpienia zachowań, których nie można było zauważyć w trakcie sprawdzenia (adaptacja do nowych warunków z nowym przewodnikiem, kontakt z dużą liczbą psów i ludzi itp.). Wykonywane są również szczególne badania laboratoryjne oraz badanie EKG serca warunkujące pozostawienie psa w służbie.

Dalszy, kilkumiesięczny okres wspólnej pracy to wzajemne poznawanie się i dopasowywanie, szkolenie pod czujnym nadzorem doświadczonego specjalisty – czas wzlotów i upadków. Bardzo ważny okres, który będzie rzutował na całą przyszłą karierę zespołu kończy się przystąpieniem zespołu do egzaminu teoretycznego i praktycznego będącego potwierdzeniem przygotowania przewodnika i psa do pracy na granicy.

Te najwspanialsze, jak się potem okazuje, chwile w życiu człowieka powodują, że odkrywa on w swoim wnętrzu potencjał uczuć i cierpliwości do istoty, która co prawda nie jest obdarowana zmysłem mowy, ale za to przekazuje człowiekowi wyjątkowe uczucia. Doświadczyć tego może tylko osoba, która zaangażuje się w pełni w chęć zrozumienia zachowań psa. Poprzez akceptację dociera do nas ich mowa ciała, spojrzenia, gesty. W tych momentach zdajemy sobie sprawę, że nie tak trudno jest czytać potrzeby psa i zrozumieć o co mu chodzi. Wystarczy kierować się sercem, a nie porozumienia sama się stworzy, podobnie jak wzajemne oddanie. Pies dla nas zrobi wszystko, odnajdzie człowieka, narkotyki, materiał wybuchowy. Dzięki tym relacjom pies służbowy prawie zawsze staje się również członkiem rodziny przewodnika.

Starajmy się rozumieć naszych czworonożnych przyjaciół, aby nie były tylko bezużyteczną zabawką przekazaną dziecku na gwiazdkę. Psy żyją, czują, cierpią a zarazem dają nam niepowtarzalną radość i przyjemność.

Otwórz swoje serce, podejmij wyzwanie, spróbuj a nigdy nie będziesz żałował.

sierż. SG Robert Marko

Morski Oddział SG
w Gdańsku

PLACÓWKA STRAŻY GRANICZNEJ W GDAŃSKU RĘBIECHOWIE

Fot. 1. PSG Gdańsk Rębiechowo

Straż Graniczna to formacja mundurowa zhierarchizowana podległa szczególnej dyscyplinie służbowej, ustanowiona została do ochrony granicy państwowej na lądzie, morzu i powietrzu.

Fot. 2. Terminal T1 – widok od frontu

Jednym z odcinków granicy państwowej w Rzeczypospolitej Polskiej jest międzynarodowe lotnicze przejście graniczne w Gdańsku Rębiechowie. Funkcjonuje ono nieprzerwanie od 2 maja 1974 roku, kiedy to port lotniczy został wybudowany od podstaw, po wcześniejszym przeniesieniu na dotychczasowe miejsce z Gdańska Wrzeszcza z obszaru, który był otoczony zabudową mieszkalną. Odzyskane tereny po wcześniejszym gdańskim porcie lotniczym czynnym w latach 1919–1974, zostały przysposobione pod budowę nowego gdańskiego osiedla mieszkaniowego Gdańsk Zaspą.

Komendantami Lotniczego Przejścia Granicznego w Gdańsku Rębiechowie byli:

- mjr WOP Mieczysław Grabowski – w latach 1974–1976;
- ppłk WOP Józef Gałaś – w latach 1976–1977;
- mjr WOP Ignacy Skopiński – w latach 1977–1990;
- mjr SG Mirosław Chmielak – w latach 1990–1992;
- mjr SG Marek Ilnicki – w latach 1992–1997;
- mjr SG Mirosław Molęda – w latach 1997–2005;
- mjr SG Wojciech Heninborch – od IV 2005 do IX 2005;
- ppłk SG Marek Konkiel – w latach 2005–2007;
- ppłk SG Mariusz Wolniak – w latach 2007–2011;
- ppłk SG Wojciech Topolski – w latach 2011–2015.

Od swojej genezy międzynarodowe lotnicze przejście graniczne w Gdańsku Rębiechowie ochraniane było i jest przez prawnie ustanowione służby państwowe. Służbami tymi były Wojska Ochrony Pogranicza i aktualnie Straż Graniczna, powołane do ochrony granicy państwowej, w tym kontroli ruchu granicznego i bezpieczeństwa lotów, a także zapewnienia bezpieczeństwa w obrębie przejścia granicznego na obszarze administracyjnego zasięgu placówki. Podczas funkcjonowania Wojsk Ochrony Pogranicza czynności służbowe realizowała Graniczna Placówka Kontrolna Portu Lotniczego Gdańsk. Po zmianach ustrojowych zadania ochronne w Placówce Straży Granicznej w Gdańsku Rębiechowie realizuje Straż Graniczna.

PSG w Gdańsku Rębiechowie wykonuje swoje zadania za pomocą poszczególnych grup i zespołów.

Jedną z grup jest Grupa Kontroli Ruchu Granicznego, w skład której wchodzi Zespół Kontroli Paszportowej.

Fot. 3. Kabiny Kontrolerskie Zespołu Kontroli Paszportowej

Zespół ten – inaczej zwany pierwszą linią kontroli granicznej – dokonuje kontroli dokumentów uprawniających do przekroczenia granicy państwowej i Schengen w myśl przepisów prawa krajowego i europejskiego, w tym wiz i dokumentów uzupełniających. Na tym etapie kontroli granicznej stwierdza się ważność i autentyczność dokumentów uprawniających do przekroczenia granicy w celu niedopuszczenia do nielegalnej migracji. Do zadań Zespołu Kontroli Paszportowej należy także prowadzenie rozpoznania granicznego, odprawa osób kategorii VIP oraz monitorowanie przepływu osób w strefie Schengen. Zespół realizuje

również zadania patrolowe w terytorialnym zasięgu działania placówki poprzez legitymowanie i ustalanie tożsamości osób zapewniając bezpieczeństwo graniczne.

Zadania ustawowe związane w sposób bezpośredni z cudzoziemcami realizuje Zespół do Spraw Cudzoziemców tzw. druga linia kontroli granicznej.

Fot. 4. Zespół ds. Cudzoziemców podczas weryfikacji autentyczności dokumentu paszportowego

Nad realizacją zadań kontroli granicznej nadzór sprawuje Zespół Koordynacji Działań Grupy Kontroli Ruchu Granicznego.

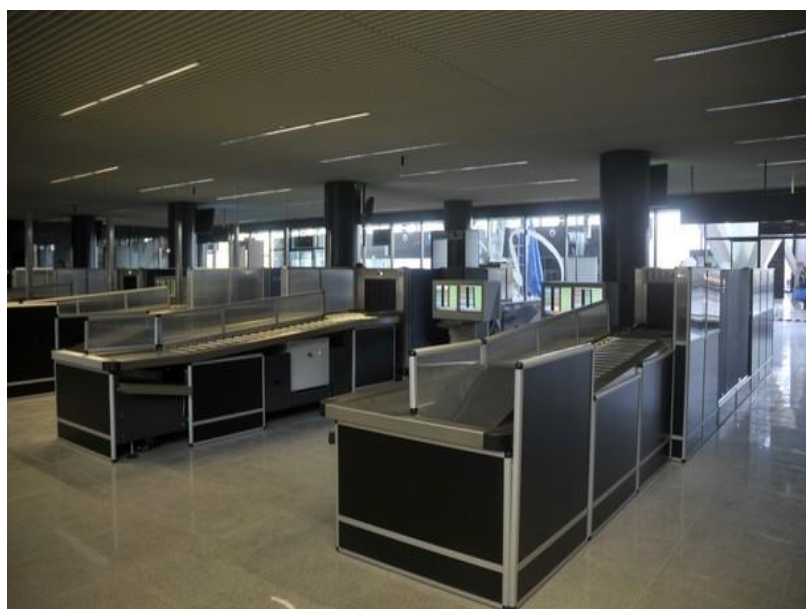

Fot. 5. Pomieszczenie Zespołu Koordynacji Działań Grupy KRG

Kolejną grupą wykonującą zadania w ochronie granicy państwowej jest Grupa Bezpieczeństwa Lotów.

Fot. 6. Terminal T1 – kontrola bezpieczeństwa

Fot. 7. Terminal T2 – punkt kontroli bezpieczeństwa

Fot. 8. Terminal Cargo – kontrola bezpieczeństwa

Do niedawna Grupa Bezpieczeństwa Lotów realizowała w sposób bezpośredni kontrolę bezpieczeństwa w celu niedopuszczenia do przedostania się na pokład statku powietrznego materiałów i urządzeń niebezpiecznych. Obecnie zadania te realizowane są w Zespole Nadzoru i Kontroli Specjalistycznych Grupy Bezpieczeństwa Lotów, który koordynuje proces realizacji kontroli bezpieczeństwa na terenie lotniczego przejścia granicznego.

Nad bezpieczeństwem lotniczego przejścia granicznego czuwa także Zespół minersko-pirotechniczny Grupy Bezpieczeństwa Lotów. Zespół realizuje swoje zadania poprzez rozpoznanie i neutralizację materiałów i urządzeń niebezpiecznych.

Fot. 9. Działania pirotechniczne

Fot. 10. Nowoczesny ambulans pirotechniczny

Kolejnym ogniwem działającym w zapewnieniu bezpieczeństwa lotniczego przejścia granicznego jest Zespół Interwencji Specjalnych Grupy Bezpieczeństwa Lotów.

Fot. 11. Zespół Interwencji Specjalnych podczas działań

Zespół Interwencji Specjalnych składa się z pograniczników wyspecjalizowanych i przygotowanych do natychmiastowego reagowania na wszelkie zagrożenia na terenie portu lotniczego, w tym bezpieczeństwa w komunikacji lotniczej. Zespół ten wspomaga także inne zespoły zapewniając im właściwą realizację zadań.

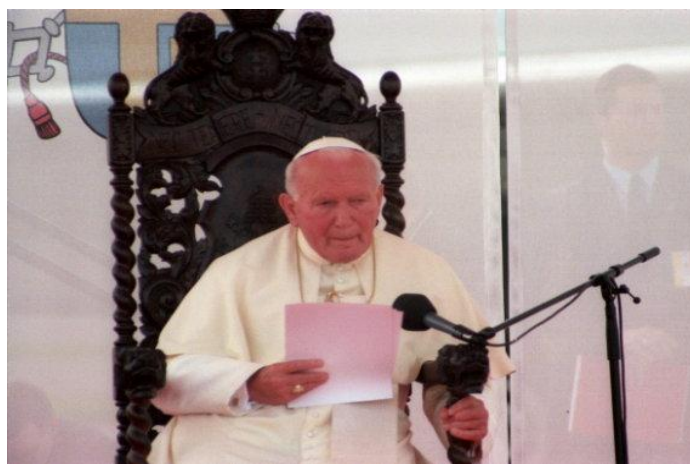
Na terenie lotniczego przejścia granicznego w Gdańsku Rębiechowie znajduje się także Wydział Lotniczy. Stacjonują tu jednostki latające realizujące ochronę morskiej i lądowej granicy państwowej z powietrza.

Fot. 12. Lotniczy patrol graniczny wzdłuż granicy morskiej

Obsługa lotniczego przejścia granicznego w Gdańsku Rębiechowie była świadkiem i zabezpieczała wiele znamienitych wizyt.

W 1999 roku przyleciał do Gdańska Święty Jan Paweł II.

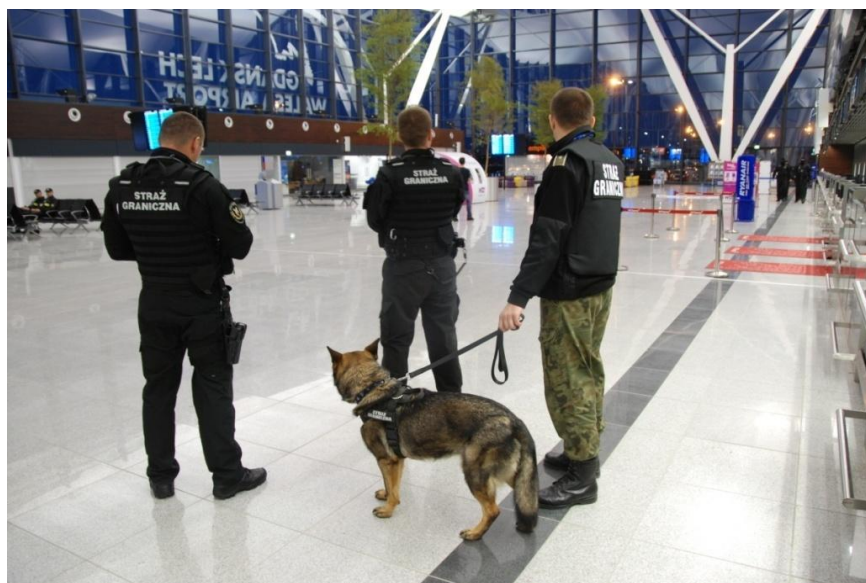
Fot. 13. Święty Jan Paweł II na gdańskim lotnisku – 1999 rok

W 2007 roku wylądował na gdańskim lotnisku prezydent Stanów Zjednoczonych Ameryki George W. Bush.

Fot. 14. Air Force One na płycie gdańskiego lotniska – 2007 rok

W 2012 roku Placówka Straży Granicznej w Gdańsku Rębiechowie zabezpieczała organizację EURO UEFA 2012.

Fot. 15. Terminal T2

W dniu 1 marca 2015 roku Placówka Straży Granicznej w Gdańsku Rębiechowie została połączona z Placówką Straży Granicznej w Gdańsku i tworzą jedną strukturę jako PSG w Gdańsku.

Placówka Straży Granicznej w Gdańsku-Rębiechowie od początku swojej działalności ma istotny wpływ na ochronę granicy Rzeczypospolitej Polskiej i jej obywateli, zapewniając przy tym ochronę granic Unii Europejskiej i Schengen. Teraz Gdańsk Rębiechowo realizuje te same zadania jako jedno z przejść granicznych PSG w Gdańsku.

sierż. SG Robert Marko

Morski Oddział SG
w Gdańsku

MUNDUR WYRAZEM GODNOŚCI I OBOWIĄZKU

Dla każdej osoby, która dostąpiła godności pełnienia służby w mundurze, staje się owa godność noszenia munduru nie tylko przywilejem, ale wielkim obowiązkiem. Obowiązek ten wypływa z faktu, iż mundur to zewnętrzna forma przynależności do Rzeczypospolitej Polskiej, sposób całkowitego oddania się ojczyźnie i obywatelom na służbę.

Warto w tym miejscu przytoczyć etymologię wyrazu mundur, które pochodzi od łacińskiego słowa „*moderare*”, co oznacza w tłumaczeniu 'stosować', 'miarkować'. Na terenie Europy określenie mundur zaczęto stosować w XVII wieku. Na początku owe określenie pojawiło się we Francji i było używane w odniesieniu do munduru wojskowego. W języku francuskim słowo to brzmiało „*la monture*”, co w tłumaczeniu oznacza: 'oprawa'. Pojawił się również ów wyraz w języku niemieckim i brzmiał: „*montur*”. Słowo mundur pojawiło się w tym czasie również na terenie Rzeczypospolitej.

Dzisiaj mundur jest wyrazem przynależności do danej formacji mundurowej, w której na co dzień pełnimy służbę. Świadczy o tym jego kolor, dystynkcje, emblematy i nazwa danej formacji umieszczona na mundurze. Formacje mundurowe, mimo iż jest ich wiele i są zróżnicowane pod kątem realizacji zadań służbowych, to jednak mają na względzie jeden cel: służbę ojczyźnie i obywatelom.

Funkcjonariusze na co dzień pełniący służbę w mundurze nie reprezentują personalnie tylko siebie. Pełniąc służbę w formacji mundurowej reprezentują całą formację, wszystkich, którzy w danej formacji pełnią

służbę dla dobra obywateli i ojczyzny. Reprezentują także tych, którzy służąc w mundurze złożyli najwyższy wyraz poświęcenia tzn. oddali własne życie w zamian za wolną, niepodległą i suwerenną Rzeczpospolitą Polskę i dobro jej obywateli. Osoba nosząca mundur swoim postępowaniem w sposób szczególny świadczy o Rzeczypospolitej Polskiej, jej powadze, godności, kulturze, tradycji i historii.

Służba w mundurze oznacza także podporządkowanie się dyscyplinie służbowej i hierarchiczności. Zatem mundur i pełniona w nim służba wymaga od nas osobistego zaangażowania i poddania się rozkazom, poleceniom służbowym przełożonych. Tak więc mundur stanowi dyscyplinę i etykę, której jesteśmy poddani. Należy zatem dokładać wszelkich starań w każdym dniu, aby nie dopuścić do narażenia munduru, tj. całej formacji i państwa polskiego na znieważenie.

Istotne jest także fizyczne dbanie o mundur, właściwe jego utrzymanie w należyтым porządku i estetyce, przechowywanie i konserwacja. Należy także przestrzegać przepisów prawnych i dyrektyw przełożonych odnośnie noszenia munduru.

OPINIE I RECENZJE

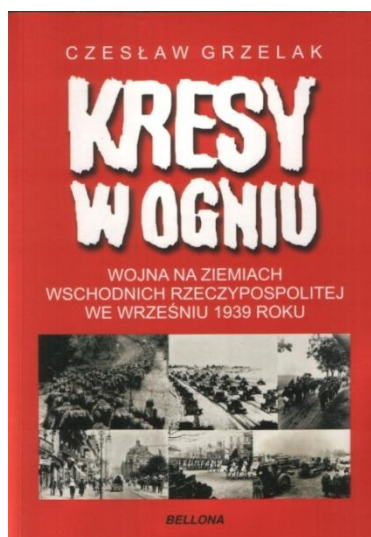
mjr SG rez. dr Piotr Kozłowski

Państwowa Wyższa Szkoła
Techniczno-Ekonomiczna w Jarosławiu

Czesław Grzelak, *Kresy w ogniu. Wojna na ziemiach wschodnich Rzeczypospolitej we wrześniu 1939 roku*,
Wydawnictwo Bellona Spółka Akcyjna,
Warszawa 2014, ss. 358

Kresy Wschodnie II Rzeczypospolitej to pojęcie geograficzno-historyczne, odnoszące się do obszaru wchodzącego w skład ówczesnego państwa polskiego i obejmującego swym zasięgiem dawne województwa: wileńskie, nowogródzkie, poleskie, wołyńskie, tarnopolskie, stanisławowskie oraz lwowskie. Był to obszar nierozłącznie związany z historią, kulturą oraz gospodarką Polski. Został bezpowrotnie utracony na rzecz ZSRR po drugiej wojnie światowej w wyniku niekorzystnych dla Polski postanowień konferencji pokojowych. Dziś obszar ten stanowi integralną część niepodległych państw: Litwy, Białorusi oraz Ukrainy. Przez szereg powojennych lat o terenach tych – jak i o ich historii – starano się w ogóle nie mówić, tak aby z czasem wymazać je z pamięci polskiego społeczeństwa. Jednak pomimo tego pamięć o dawnych, polskich kresach przetrwała do dzisiejszych czasów.

Obecnie, po transformacji ustrojowej w Polsce, jaka nastąpiła w czerwcu 1989 roku, można swobodnie bez jakichkolwiek ograniczeń i przeszkód pisać o historii tych ziem, o tragicznych wydarzeniach, które miały miejsce podczas kampanii wrześniowej 1939 roku, a następnie podczas okupacji radzieckiej i niemieckiej. Przypadające współcześnie kolejne rocznice tamtych wydarzeń są okazją do przypomnienia o historii tych terenów, a także chwilą refleksji i zadumy nad dziejami Polski. Dlatego też kultywując pamięć o minionej historii warto we wrześniu, podczas trwania miesiąca pamięci narodowej, przypomnieć o tragicznych wydarzeniach sprzed siedemdziesięciu pięciu lat, kiedy to 17 września 1939 roku Związek Radziecki „wbijając nóż w plecy”, jako trzeci agre-

sor, napadł zdradziecko na Polskę przyczyniając się tym samym bezpośrednio do jej upadku.

Dziś po latach, które upłynęły od tamtych wydarzeń, w wolnej Polsce zaczynają się pojawiać na rynku wydawniczym publikacje omawiające historię nowożytną Kresów Wschodnich. Jedną z nich jest książka, która pojawiła się na rynku wydawniczym w 2014 roku autorstwa Czesława Grzelaka, pt.: *Kresy w ogniu. Wojna na ziemiach wschodnich Rzeczypospolitej we wrześniu 1939 roku*. Już samo nazwisko autora wskazuje na fakt, iż czytelnik dostanie do ręki niezwykle ciekawą pozycję historyczną. Profesor Czesław Grzelak jest znanym historykiem, który od szeregu lat zajmuje się między innymi badaniem historii Kresów Wschodnich oraz dokumentowaniem walk radziecko-polskich we wrześniu 1939 roku. Jest autorem licznych publikacji z tego zakresu, a zaprezentowana przeze mnie książka stanowi zwieńczenie jego kilkuletniej pracy badawczej zarówno w polskich, jak i zagranicznych archiwach. Zaprezentowana pozycja wydawnicza jest niezwykle ciekawa, albowiem czytelnik znajdzie w niej szereg wiadomości na temat tła historycznego wydarzeń poprzedzających agresję ZSRR na Polskę oraz przebiegu walk z Armią Czerwoną. Śledząc na kartach ww. książki rozwój sytuacji, jaka nastąpiła po 17 września 1939 roku, czytelnik zapozna się z obroną Kresów Wschodnich przez jednostki Korpusu Ochrony Pogranicza, Wojska Polskiego, Policji Państwowej oraz członków różnego rodzaju organizacji paramilitarnych i harcerzy, którzy niejednokrotnie samorzutnie przystępując do walki z agresorem sowieckim bronili „swoich małych ojczyzn”. Na szczególną uwagę zasługuje opis walk toczonych przez Korpus Ochrony Pogranicza, który przyjął na siebie główny ciężar obrony terytorium państwa polskiego na całej linii granicznej.

Książka *Kresy w ogniu. Wojna na ziemiach wschodnich Rzeczypospolitej we wrześniu 1939 roku* składa się ze wstępu, sześciu rozdziałów, zakończenia oraz aneksu, bibliografii selektywnej, indeksu osobowego i wykazu skrótów. Całość uzupełnia załącznik w postaci zamieszczonych 13 kolorowych map ilustrujących przebieg walk we wrześniu 1939 roku z sowieckim agresorem.

W rozdziale pierwszym, „U progu wojny” autor omawia sytuację geopolityczną w Europie Środkowo-Wschodniej, jaka wytworzyła się pod koniec lat trzydziestych XX wieku, a której konsekwencją było zawarcie w Moskwie 23 sierpnia 1939 roku paktu Ribbentrop – Mołotow pomiędzy III Rzeszą a ZSRR. W niniejszym rozdziale autor przedstawia między innymi analizę możliwości militarnych sojuszników Polski oraz jej potencjalnych wrogów, a także omawia polskie możliwości obronne u schyłku lat trzydziestych. Już samo zestawienie potencjałów militarnych Niemiec i sowieców z potencjałem obronnym Polski wskazuje na

fakt, iż w przypadku agresji jednego z nich obrona terytorium Polski bez pomocy z zewnątrz byłaby z góry skazana na porażkę.

Kolejny rozdział „Zarys działań wojennych w Polsce w pierwszej połowie września 1939 r.” zawiera omówienie przebiegu kampanii wrześniowej w pierwszej połowie września, tj. w okresie poprzedzającym bezpośrednio wkroczenie wojsk radzieckich na wschodnie terytorium Polski. Czytelnik znajdzie tutaj kompendium wiedzy o przebiegu walk prowadzonych z Wehrmachem na zachodzie Polski przez Siły Zbrojne II RP oraz informację o walkach i sukcesach, w tym i o stratach wojsk sojuszniczych na zachodzie Europy, w trakcie trwania tzw. „dziwnej wojny” po wypowiedzeniu wojny III Rzeszy przez zachodnich aliantów.

W rozdziale trzecim, „Czerwony nóż w plecy” autor omawia stan przygotowań strony radzieckiej do agresji na Polskę, które były wynikiem wcześniejszych zobowiązań sojuszniczych ZSRR wobec III Rzeszy. W rozdziale tym znajdują się informacje o przebiegu i stanie mobilizacji wojsk sowieckich w pierwszej połowie września 1939 roku. Z przytoczonych przez autora informacji jawi się obraz chaosu i paraliżu organizacyjnego, jaki panował w tym okresie w armii radzieckiej, co w dużej mierze przyczyniło się do przesunięcia przez Józefa Stalina terminu koncentracji wojsk z 10 na 16 września. Na szczególną uwagę w tym rozdziale zwracają przytoczone przez autora dyrektywy Woroszyłowa doręczone dowódcom okręgów wojskowych graniczących z Polską. Z dokumentów tych wynika, iż w sztabie wojsk radzieckich zostały sprecyzowane cele operacyjne dla Armii Czerwonej, których zadaniem było rozbicie w wyniku błyskawicznego uderzenia Wojska Polskiego, a następnie osiągnięcie ustalonej linii rozgraniczenia pomiędzy wojskami niemieckimi a sowieckimi. Rozdział podsumowuje analiza potencjału obronnego polskich sił zbrojnych na wschodnich rubieżach w drugiej połowie września 1939 roku. Z przedstawionej analizy wysuwa się wniosek, iż w tym okresie potencjał obronny Polski na Kresach Wschodnich był niewielki. Wynikało to z faktu, iż prowadząca od ponad dwóch tygodni wojnę z Niemcami strona polska miała swoje główne siły skupione na kierunku niemieckim a Kresy Wschodnie ochraniały (dozorowały) niewielkie siły, głównie jednostki drugorzutowe i zapasowe. Na zakończenie rozdziału autor zapoznaje czytelnika z reakcją głównych czynników rządowych i wojskowych w kraju na wieść o wkroczeniu na tereny wschodnie Rzeczypospolitej Armii Czerwonej oraz o reakcji Francji i Wielkiej Brytanii na ten fakt.

Rozdział czwarty pt. „Pierwszy impet sowieckiego uderzenia” to opis przebiegu nierównej walki z sowietami, jakie w pierwszych godzinach 17 września 1939 roku podjęli żołnierze z jednostek granicznych Korpusu Ochrony Pogranicza. W rozdziale tym czytelnik znajdzie infor-

mację o tym, że w owym okresie siły KOP tworzyły jednostki zapasowe, pozbawione ciężkiej broni, w których służyli rezerwiści zmobilizowani na przełomie sierpnia i września. Opisując przebieg walk autor wskazuje, iż opór żołnierzy KOP był niewielki z uwagi na fakt, iż w przeważającej większości wybudowane z drewna polskie strażnice graniczne nie stanowiły obiektów militarnych. W dużej mierze – zdaniem autora – na szybkie rozbitcie przez sowieków sił KOP znajdujących się bezpośrednio na granicy państwa miały wpływ następujące czynniki: niska gotowość bojowa jednostek KOP-u oraz słabe wyszkolenie bojowe żołnierzy. Przedstawiając przebieg działań wojennych Czesław Grzelak omówił oddzielnie każdy z obszarów działań wojennych na Kresach Wschodnich (tj.: wileński, białostocki, poleski, wołyński oraz tarnopolsko-lwowski). Z zamieszczonego w niniejszej książce opisu prowadzonych walk na poszczególnych kierunkach jawi się obraz wielkiego poświęcenia i chęci walki żołnierza polskiego oraz duch oporu patriotycznie nastawionej młodzieży polskiej. Relacjonując przebieg walk autor przytacza szereg sytuacji, z których wynika, iż w wielu przypadkach bohaterska postawa żołnierzy polskich była często marnowana (tak jak w przypadku obrony Wilna) przez niekompetencję oraz brak konsekwencji w podejmowaniu działań przez kadrę dowódczą Wojska Polskiego II RP, co z kolei przekładało się na sukcesy źle wyszkolonej i dowodzonej Armii Czerwonej.

Kolejny rozdział, „Dalsze próby oporu wobec Armii Czerwonej”, to kontynuacja opisu działań wojennych na wschodzie Polski po wygraniu bitwy granicznej przez Armię Czerwoną. Z treści tego rozdziału wynika, iż po rozbitciu polskich jednostek granicznych i wycofaniu się ich w głąb kraju pod naporem agresora, obszar Polski wobec braku realnych sił mogących powstrzymać pochód Armii Czerwonej stał się otwarty. W rozdziale tym autor przedstawia bohaterską obronę Grodna, walki w rejonie Puszczy Augustowskiej, na północno-wschodniej Lubelszczyźnie oraz kulisy oddania Rosjanom przez gen. Władysława Langnera Lwowa – obleganego przez Niemców, a także o podejmowanych przez stronę polską próbach opóźnienia marszu sił sowieckich na przedmościu rumuńskim.

Rozdział szósty pt. „Ostatnie Walki” zawiera opis przebiegu działań wojennych, jakie miały miejsce w trzeciej dekadzie września, kiedy to pobite przez agresorów Wojsko Polskie podjęło próbę oporu walcząc z Niemcami oraz sowiekami już tylko o honor polskiej armii. W rozdziale tym autor opisuje kuluary prowadzonych rozmów politycznych w Moskwie, jakie miały miejsce pomiędzy III Rzeszą a sowiekami podczas wytyczania linii rozgraniczenia stref wpływu (okupacji) na terenie podbitej Polski, która miała w przyszłości stać się granicą przyjaźni niemiecko-radzieckiej. Opisując przebieg ostatnich walk na Białostocczyźnie,

Polesiu oraz w środkowej części ówczesnej Polski, Czesław Grzelak wskazuje na rolę, jaką w tych działaniach odegrały oddziały Korpusu Ochrony Pogranicza, które po przegranej bitwie granicznej potrafiły się wycofać w głąb kraju i dokonać przegrupowania swoich sił tworząc nowe związki taktyczne. Podczas zapoznania się z historią zgrupowania KOP gen. bryg. Wilhelma Orlika-Rückemanna, czytelnik znajdzie opis walk z Armią Czerwoną w stoczonych bitwach pod Szackiem i Wytycznym. W rozdziale tym znajduje się informacja o formowanej w drugiej połowie września 1939 roku we Włodawie Samodzielnej Grupie Operacyjnej „Polesie”, która manewrując pomiędzy dwoma frontami Radzieckimi, a tym samym unikając rozbicia, wycofywała się na zachód Polski. Z przytoczonych przez autora informacji wynika, iż SGO „Polesie” jako jeden z nielicznych tak dużych związków taktycznych WP walczył z dwoma agresorami: we wrześniu 1939 roku w boju pod Milanowem z Armią Czerwoną oraz w październiku 1939 roku w bitwie pod Kockiem z Wermachtem. Na szczególną uwagę czytelnika zasługuje niewielki podrozdział „Dywersja na tyłach wojsk sowieckich”, w którym autor porusza zagadnienie prowadzenia działań zbrojnych na terenach zajętych przez okupanta sowieckiego. Jest to kwestia w ogóle nieznana i wymaga podjęcia stosownych badań naukowych. Całość rozdziału podsumowuje wykaz strat poniesionych przez Armię Czerwoną podczas zajmowania wschodnich terenów Rzeczypospolitej, z którego wynika, iż udział ZSRR w IV rozbiórce Polski kosztował życie wielu żołnierzy, a straty poniesione w sprzecie wojskowym na pewien okres powstrzymały agresywne działania Armii Czerwonej wobec swoich sąsiadów.

Na szczególną uwagę czytelnika zasługuje aneks, w którym zamieszczono 5 dokumentów pochodzących z archiwów polskich, jak i rosyjskich, ilustrujących omawianą tematykę oraz mapy, na których przedstawiono między innymi obronę Wilna i Grodna oraz przebieg walk z sowietami pod Krukienicami, Szackiem i Wytycznym.

Zaprezentowana publikacja Czesława Grzelaka, *Kresy w ogniu. Wojna na ziemiach wschodnich Rzeczypospolitej we wrześniu 1939 roku*, jest niezwykle ciekawą pozycją wydawniczą, która przybliży czytelnikowi obraz wydarzeń, jakie miały miejsce w drugiej połowie września 1939 roku na Kresach Wschodnich. Jest to książka, która wypełnia lukę w historii Polski, zwłaszcza w kwestii prowadzonych walk z sowietami we wrześniu 1939 roku. Tym bardziej, że przez długi okres temat ten stanowił tabu, o którym nie wolno było oficjalnie mówić i pisać w Polsce Ludowej. Ten fakt z kolei przyczynił się do tego, iż wiele wydarzeń z tamtego okresu uległo zapomnieniu, a wokół innych przez lata narosło sporo nieudomówień. Książka profesora Czesława Grzelaka została napisana w sposób rzetelny i bez obciążeń politycznych, które cechuje wielu

autorów – współczesnych historyków. Relacjonując wydarzenia z tamtych lat, autor opisuje przebieg walk, zaangażowanie żołnierzy wojska polskiego, KOP, policjantów oraz zwykłych obywateli w obronę ojczyzny, a także cynizm, bezwzględność oraz brutalność działań sowieckiego agresora. Niemniej jednak w zaprezentowanej publikacji niestety brakuje informacji o udziale w obronie granic państwa funkcjonariuszy Straży Granicznej ze Wschodnio-Małopolskiego Okręgu Straży Granicznej we Lwowie, którzy na Pokuciu, wspólnie z żołnierzami KOP i Wojska Polskiego, walczyli z wkraczającą do Polski Armią Czerwoną.

Podsumowując należy stwierdzić, iż publikację tę można polecić tym wszystkim, którzy pasjonują się współczesną historią Polski, Kresów Wschodnich, a zwłaszcza historią Korpusu Ochrony Pogranicza. Zaprezentowana pozycja wydawnicza może stanowić literaturą uzupełniającą z najnowszej historii Polski, zarówno dla młodzieży szkół średnich, jak studentów.

dr Ireneusz Bieniecki

Instytut Bezpieczeństwa Narodowego
Akademia Pomorska w Słupsku

Lech Chojnowski, *Bezpieczeństwo. Zarys teorii*,
Wydawnictwo Naukowe Akademii Pomorskiej w Słupsku,
Słupsk 2016, ss. 251.

Od kilku lat znacznym zainteresowaniem młodzieży cieszą się studia na kierunku „Bezpieczeństwo Narodowe”. Dlatego też z dużym zainteresowaniem należy przyjmować wartościowe publikacje, stanowiące pomoc dla studiujących. Bez wątplenia należy do nich najnowsza publikacja, która wyszła spod pióra pracownika naukowego Akademii Pomorskiej w Słupsku. Adresowana jest ona głównie do studentów i pracowników naukowo-dydaktycznych kierunków studiów związanych z bezpieczeństwem oraz osób, które tą tematyką zajmują się zawodowo. Prezentowana publikacja pt. *Bezpieczeństwo. Zarys teorii* ukazała się nakładem Wydawnictwa Naukowego Akademii Pomorskiej w Słupsku. Jej autorem jest dr Lech Chojnowski – kierownik Zakładu Teorii Bezpieczeństwa i Polityki Obronnej w Instytucie Bezpieczeństwa Narodowego Akademii Pomorskiej w Słupsku. Praca liczy 251 stron tekstu i składa się z dziewięciu rozdziałów poprzedzonych wstępem (4 strony). Układ książki należy uznać za przemyślany i racjonalny, a tytuły poszczególnych rozdziałów jak i podrozdziałów odpowiadają ich zawartości merytorycznej.

W rozdziale pierwszym (noszącym tytuł „Ogólne rozumienie bezpieczeństwa” – liczącym 18 stron) zaprezentowano podstawowe terminy dotyczące bezpieczeństwa. Omówiono w nim ogólne i leksykalne rozumienie tego pojęcia, a także jego obiektywny i subiektywny charakter, ze szczególnym zwróceniem uwagi na charakterystykę bezpieczeństwa jako stanu a zarazem procesu, z jego wewnętrznym i zewnętrznym wymiarem.

Kolejny rozdział (zatytułowany „Potrzeba i wartości bezpieczeństwa” – liczy 22 strony) został poświęcony bezpieczeństwu jako zasadniczej potrzebie i jednocześnie głównej wartości jednostki ludzkiej oraz

grup społecznych. W tej partii książki omówiono szczegółowe treści mieszczące się w ogólnej definicji bezpieczeństwa jako wartości, które często są nazywane wartościami chronionymi, częściami składowymi bezpieczeństwa bądź też wartościami bezpieczeństwa.

Tematyka rozdziału trzeciego („Psychologiczne aspekty braku bezpieczeństwa” – liczącego 25 stron) obejmuje psychologiczne aspekty bezpieczeństwa, w tym głównie jego braku. Wyjaśniono w nim sposób odczuwania braku bezpieczeństwa, opisano stres i frustrację będące reakcją na sytuacje trudne, w tym stres występujący na polu walki.

„Przedmiotowy wymiar bezpieczeństwa” stanowi zawartość rozdziału czwartego (liczącego 17 stron), w którym podjęto próbę uporządkowania problematyki bezpieczeństwa. Za punkt wyjścia przyjęto perspektywę przedmiotową. W tym celu wykorzystano metodologię poziomów analizy bezpieczeństwa, odwołującą się do hierarchicznej struktury społeczeństwa Ziemi. W tej partii pracy wyjaśniono jej istotę i ramowy układ podmiotów bezpieczeństwa.

Treścią kolejnego, piątego rozdziału noszącego tytuł „Poziomy analizy bezpieczeństwa” (35 stron) jest ogólna charakterystyka wyodrębnionych poziomów bezpieczeństwa. W zarysie zaprezentowano w nim zakres treści mieszczących się w poszczególnych poziomach analizy bezpieczeństwa, tj.: system międzynarodowy, podsystem międzynarodowy, poziom jednostki, subjednostki i człowieka.

W rozdziale szóstym (liczącym 15 stron) zaprezentowano „Przedmiotowy wymiar bezpieczeństwa”. Tu omówiono istotę takiego ujęcia bezpieczeństwa i wyjaśniono metodologię jego sektorowej analizy. Pokazano też współzależność wyróżnionych sektorów bezpieczeństwa i uzasadniono potrzebę syntezy wyników analizy sektorowej. W końcowej części rozdziału dokonano integracji podmiotowego i przedmiotowego wymiaru bezpieczeństwa oraz przedstawiono typologię zagadnienia.

Przedmiotem rozdziału siódmego (liczącego 59 stron) są „Sektory analizy bezpieczeństwa”. W ramach tego rozdziału zaprezentowano ogólną charakterystykę wyodrębnionych sektorów analizy bezpieczeństwa, tj.: politycznego, militarne, ekonomicznego, ekologicznego, kulturalno-tożsamościowego i powszechnego.

Rozdział ósmy nosi tytuł „Szanse, wyzwania i zagrożenia bezpieczeństwa” (liczy 21 stron). Omówiono w nim ich podstawy terminologiczne, a także pojęcia ryzyka i sytuacji ryzykownych, które czasami bywają stosowane zamiennie.

Tematem ostatniego rozdziału dziewiątego (19 stron) jest „Człowiek a zagrożenia bezpieczeństwa”. Tu autor skoncentrował się na wyjaśnieniu sytuacji oraz psychologicznych czynników percepcji zagrożeń bez-

pieczeństwa i powiązaniem z nimi poczuciem bezpieczeństwa. Końcowe rozważania w tej partii tekstu dotyczą wyjaśnienia sposobów postępowania człowieka wobec zagrożeń bezpieczeństwa.

Książkę zamyka zakończenie liczące 3 strony oraz obszerna bibliografia (8 stron). Uzupełnieniem jest umieszczony na końcu spis schematów (29 schematów) oraz spis tabel (6 tabel), które stanowią cenny materiał poglądowy. Na podkreślenie w konstrukcji książki zasługuje zbliżona objętość jej poszczególnych rozdziałów.

Oceniając ww. pracę należy stwierdzić, że została ona przygotowana w oparciu o bardzo bogatą literaturę. Autor przeprowadził głęboką analizę wszystkich kierunków i orientacji metodologicznych. W opracowaniu przytoczono publikacje, które wyszły spod piór najbardziej reprezentatywnych znawców i badaczy zarówno europejskich, jak i amerykańskich. Nie pominięto też dorobku polskich ośrodków naukowych, które zajmują się studiami nad bezpieczeństwem.

Prezentowane opracowanie, z punktu widzenia metodologii nauk społecznych, ma charakter interdyscyplinarny, a z wielu względów przedstawione ujęcie problemów bezpieczeństwa można uznać jako nowatorskie.

W mojej ocenie opracowanie przygotowane przez dr. Chojnowskiego posiada dużą wartość merytoryczną. Można oczekiwać, że publikacja ta spotka się ze sporym zainteresowaniem nie tylko środowisk naukowych, studentów pokrewnych kierunków studiów, ale również osób wywodzących się ze środowisk mundurowych.

Można sądzić, że prezentowana publikacja będzie stanowiła znaczącą pomoc dla studentów na takich kierunkach jak: bezpieczeństwo narodowe, bezpieczeństwo wewnętrzne czy obronność państwa, bowiem w bibliotekach polskich uczelni występuje zauważalny niedobór skryptów i podręczników dotyczących zagadnień związanych z teoretycznymi aspektami bezpieczeństwa.

Autorem omówionego powyżej opracowania jest były długoletni żołnierz zawodowy – absolwent Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Obrony Przeciwlotniczej w Koszalinie (1982), Akademii Ekonomicznej w Poznaniu (1991) oraz licznych studiów podyplomowych, a także kursów krajowych i zagranicznych. Tytuł doktora nauk wojskowych uzyskał w 2006 roku w Akademii Obrony Narodowej w Warszawie.

Dr Lech Chojnowski posiada bogate doświadczenie zawodowe wynikające z wieloletniej służby w Wojsku Polskim. Zajmował różne stanowiska służbowe, począwszy od dowódcy plutonu, poprzez różne stanowiska dowódcze i sztabowe, a skończywszy na stanowisku szefa oddziału i zastępcy szefa zarządu w Dowództwie Sił Powietrznych. Pełnił służbę wojskową w Wyższej Szkole Oficerskiej Wojsk Obrony Przeciw-

lotniczej w Koszalinie, Centrum Szkolenia Obrony Przeciwlotniczej i Dowództwie Sił Powietrznych. Ponadto w latach 1998–1999 był szefem Wydziału Operacyjnego Polskiego Kontyngentu Wojskowego misji ONZ UNDOF na Wzgórzach Golan, a w latach 2004–2007 zajmował stanowisko szefa oddziału w strukturach międzynarodowych NATO (Supreme Allied Command Transformations, Staff Element Europe, Mons, Belgium). Po zakończeniu służby wojskowej w 2007 roku rozpoczął pracę na stanowisku naukowo-dydaktycznym w Katedrze, a następnie Instytucie Bezpieczeństwa Narodowego Akademii Pomorskiej w Słupsku. Zajęcia ze studentami prowadził także w Koszalińskiej Wyższej Szkole Nauk Humanistycznych. Jest autorem licznych publikacji z zakresu bezpieczeństwa.

dr Izabela Szkurlat

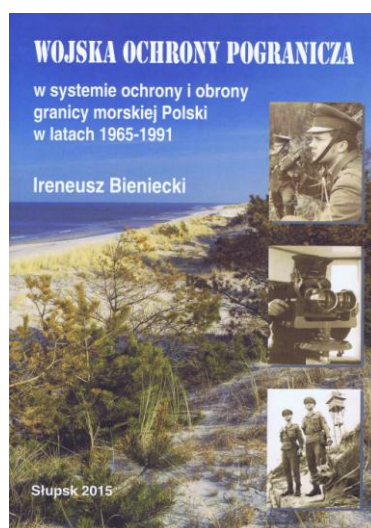
Instytut Bezpieczeństwa Narodowego
Akademia Pomorska w Słupsku

Ireneusz Bieniecki, *Wojska Ochrony Pogranicza oraz ich miejsce w systemie ochrony i obrony granicy morskiej Polski w latach 1965–1991*, Wydawnictwo Naukowe Akademii Pomorskiej w Słupsku, Słupsk 2015, s. 480.

Nakładem Wydawnictwa Naukowego Akademii Pomorskiej w Słupsku ukazała się w niewielkim nakładzie najnowsza praca dra Ireneusza Bienieckiego – pracownika naukowo-dydaktycznego Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego tej uczelni. Jest to kolejna trzecia już publikacja zwrta tego autora. Dwie z nich zostały poświęcone problematyce „granicy” w PRL do roku 1991.

Recenzowana książka koncentruje się na problematyce ochrony i obrony polskiej granicy morskiej w latach 1965–1991. Cezury chronologiczne podjętego tematu (1965–1991) należy uznać za merytorycznie uzasadnione. Rok 1965 dla całej formacji Wojsk Ochrony Pogranicza (WOP) w tym i jednostek ochraniających granicę morską zapoczątkował nowy, wyróżniający się etap służbowej działalności tej formacji. Od 1 lipca 1965 roku WOP podporządkowano ponownie Ministerstwu Obrony Narodowej (MON). Spowodowało to rozbitcie dotychczasowego systemu ochrony granic państwa. Granicę lądową ochraniały nadal Wojska Ochrony Pogranicza, natomiast przejścia graniczne – funkcjonariusze Granicznych Placówek Kontrolnych podlegających Ministerstwu Spraw Wewnętrznych (MSW). Za właściwą i zasadną należy uznać również cezurę końcową, bowiem rok 1991 był ostatnim rokiem działalności tej formacji i jej jednostek na Wybrzeżu (formację WOP rozwiązano 15 maja 1991 r.).

W ten sposób prezentowana praca stanowi kontynuację i zarazem ostatnią część dotychczasowych publikacji, zamykając funkcjonowanie jednostek ochrony granic na Wybrzeżu morskim w latach 1945–1991.

Najnowsza publikacja Ireneusza Bienieckiego liczy blisko 500 stron tekstu, a jej zasadnicza część została poprzedzona obszernym wstępem. Praca składa się z pięciu rozdziałów o znacznie zróżnicowanej objętości i zakresie merytorycznym. Konstrukcja jej została oparta na mieszanym układzie wewnętrznym, odwołującym się zarówno do zasady problemowej, jak i chronologicznej. Koncepcja taka jest stosunkowo często stosowana przez autorów. Także i w tym przypadku pozwoliło to na bardziej przejrzyste przeanalizowanie problemów i zmian zachodzących w organizacji systemu ochrony i obrony północnej granicy PRL.

Rozdział pierwszy (liczący 44 strony) nosi tytuł „Wybrzeże i jego miejsce w polityce obronnej Polski drugiej połowy XX wieku”. Na jego zawartość składają się takie zagadnienia jak: czynniki geograficzne i ich wpływ na obronność Polski, ogólna charakterystyka Bałtyku i polskiego Wybrzeża, charakterystyka wojskowo-geograficzna, znaczenie operacyjne Wybrzeża, rodzaje zagrożeń Wybrzeża PRL oraz przestępczość graniczna na Wybrzeżu do 1991 roku.

Na najobszerniejszy rozdział drugi pt. „System ochrony granicy morskiej i Polskiej Strefy Rybołówstwa Morskiego w latach 1965–1991” składa się 126 stron tekstu. Partia ta stanowi zasadniczy rozdział pracy. Zawarto w nim prezentację najważniejszych części wchodzących w strukturę systemu ochrony polskiej granicy morskiej w tym okresie, tj.: organizację ochrony i obrony granicy w czasie pokoju, zagrożenia i wojny, służbę graniczną na terenie portów, działalność operacyjno-rozpoznawczą Zwiadu WOP, odwodów tej formacji, obserwacji i radiolokacji WOP, a także wykorzystanie jednostek pływających i statków powietrznych. W tej części omówiono również kwestie dotyczące gotowości bojowej, spraw mobilizacyjnych i kontroli jednostek.

Rozdział trzeci liczy 114 stron tekstu i nosi tytuł „Wychowanie i szkolenie personelu jednostek ochraniających granicę morską”. Zaprezentowano w nim takie zagadnienia jak: wychowanie, szkolenie ideowo-polityczne i partyjne, działalność organizacji młodzieżowych oraz działalność społeczną personelu jednostek, a także szkolenie wojskowe i specjalistyczne.

Ponieważ o wykonaniu zadań w ochronie granicy decydowało odpowiednie przygotowanie kadry dowódczej – zawodowej i służby zasadniczej – stąd kolejny fragment rozdziału zawiera charakterystykę placówek szkolących personel zawodowy dla tej formacji (oficerów, chorążych i podoficerów zawodowych).

Proces szkolenia żołnierzy zasadniczej służby wojskowej dla potrzeb jednostek ochrony granic na Wybrzeżu organizowano na niższym szczeblu w: Szkole Specjalistów Morskich WOP w Gdańsku Nowym Porcie, Szkołach Podoficerskich i Młodszych Specjalistów Wojsk

Ochrony Pogranicza w Szczecinie, Koszalinie i Kłodzku oraz w pododdziałach specjalistycznych poszczególnych jednostek. Zagadnienia te zaprezentowano na kolejnych stronach pracy.

Rozdział ten kończy omówienie wybranych ćwiczeń szczebla centralnego i działań specjalnych z udziałem nadmorskich Brygad WOP i Morskiej Brygady Okrętów Pogranicza (MBOP), w tym udział w wydarzeniach grudniowych 1970 roku (w Trójmieście i Szczecinie) oraz działalność tych jednostek w okresie stanu wojennego 1981 roku.

Kolejny rozdział czwarty (liczący 43 strony) dotyczy „Współpracy nadmorskich Brygad WOP z innymi służbami MSW, MON i ludnością pogranicza”. Zaprezentowano w nim ogólne zasady organizacji tej współpracy w czasie pokoju i w okresie zagrożenia wewnętrznego i wojny. Szczegółowo scharakteryzowano współdziałanie WOP z innymi instytucjami resortu spraw wewnętrznych: Departamentem I (wywiadowczym), Departamentem II (kontrwywiadowczym), Departamentem III (zwalczanie działalności antypaństwowej), Departamentem IV (problematyka wyznaniowa), Departamentem V (ochrona gospodarki narodowej), Biurem Paszportów MSW, organami Kontroli Ruchu Granicznego (KRG) MSW oraz organami Milicji Obywatelskiej (MO) i Ochotniczej Rezerwy Milicji Obywatelskiej (ORMO). Przedstawiono tu także współpracę z Zarządem II Sztabu Generalnego Wojska Polskiego i organami Wojskowej Służby Wewnętrznej (WSW), marynarki Wojennej (MW), Wojsk Obrony Powietrznej Kraju (WOPK) i ludnością pogranicza.

W ostatnim rozdziale piątym (23 strony) omówiono „Współpracę formacji ochrony granic PRL z wojskami ochrony granic ZSRR i NRD w rejonie południowego Bałtyku”, w tym również funkcjonowanie aparatu pełnomocników granicznych oraz występujące spory pomiędzy państwami na tym obszarze.

W ośmiostronicowym zakończeniu autor przedstawił etapy transformacji jednostek ochraniających granicę morską (WOP i MBOP) od roku 1965 do przejścia w strukturę Straży Granicznej oraz dokonał podsumowania swoich badań. Oceniał organizację i funkcjonowanie systemu ochrony i obrony granicy morskiej oraz znaczenie różnych służb uczestniczących w realizacji tych zadań, a także innych współpracujących z WOP formacji militarnych i instytucji cywilnych.

Uzupełnieniem pracy jest kilkadziesiąt tabel, rycin i załączników. Podsumowując należy uznać, że przygotowana przez dra Ireneusza Bienieckiego publikacja po raz pierwszy prezentuje szereg nowych zagadnień dotyczących ochrony polskiej granicy morskiej w latach 1965–1991 i wypełnia istniejącą do tej pory lukę w tej dziedzinie.

mjr SG rez. Waldemar Parus

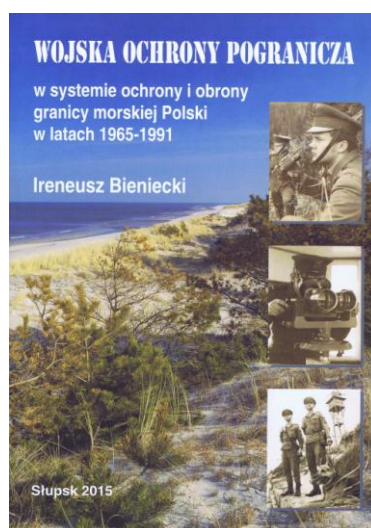
Instytut Bezpieczeństwa Narodowego
Akademia Pomorska w Słupsku

Ireneusz Bieniecki, *Wojska Ochrony Pogranicza oraz ich miejsce w systemie ochrony i obrony granicy morskiej Polski w latach 1965–1991*, Wydawnictwo Naukowe Akademii Pomorskiej w Słupsku, Słupsk 2015, s. 480.

Nakładem Wydawnictwa Naukowego Akademii Pomorskiej w Słupsku ukazała się książka pt. *Wojska Ochrony Pogranicza w systemie ochrony i obrony granicy morskiej Polski w latach 1965–1991*, autorstwa doktora Ireneusza Bienieckiego.

Dr Ireneusz Bieniecki (rocznik 1955) po ukończeniu Technikum Mechaniczno-Elektrycznego w Toruniu (w 1974 r.) rozpoczął naukę w Szkole Chorążych Wojsk Ochrony Pogranicza w Kętrzynie. Od roku 1975 pełnił służbę na różnych stanowiskach dowódczych i sztabowych w Kaszubskiej Brygadzie WOP w Gdańsku Nowym Porcie i Dowództwie Wojsk Ochrony Pogranicza Warszawie. W latach 1991–2004 służył w Komendzie Morskiego Oddziału Straży Granicznej w Gdańsku. Przez szereg lat pełnił funkcję rzecznika prasowego dowódcy KBWOP i rzecznika prasowego komendanta MOSG. Od 2008 roku jest adiunktem w Katedrze Bezpieczeństwa Narodowego, a obecnie w Instytucie Bezpieczeństwa Narodowego Akademii Pomorskiej w Słupsku. Ukończył filologię polską (1981 r.) i podyplomowe studium nauk politycznych (1985 r.) na Uniwersytecie Gdańskim. W 1995 roku w Instytucie Historii tej uczelni obronił dysertację doktorską.

Jest autorem ponad dwustu artykułów z zakresu najnowszej historii Polski. Jego zainteresowania koncentrują się na zagadnieniach dotyczących ochrony i obrony polskich granic, w tym szczególnie granicy morskiej. Publikował m.in. na łamach: „Przeglądu Morskiego”, „Biuletynu Historycznego Marynarki Wojennej”, „Nautologii”, „Wojskowego Przeglądu Historycznego” oraz biuletynów Straży Granicznej wydawanych przez ośrodki szkolenia tej formacji w Koszalinie i Kętrzynie. Jego opra-

cowania ukazywały się także w wydawnictwach uczelnianych: Uniwersytetu Gdańskiego, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Uniwersytetu Śląskiego, Akademii Marynarki Wojennej w Gdyni, Powszechnej Wyższej Szkoły Humanistycznej „POMERANIA” w Chojnicach i Akademii Pomorskiej w Słupsku. Przygotował redakcyjnie trzy specjalne numery czasopisma Marynarki Wojennej „Przegląd Morski” poświęcone ochronie granic (nr 7–8 z 2002 r., nr 10 z 2003 r., nr 5 z 2005 r.).

Ireneusz Bieniecki to autor kilkudziesięciu referatów wygłoszonych podczas konferencji naukowych organizowanych m.in. przez: Akademię Marynarki Wojennej w Gdyni, Akademię Pomorską w Słupsku, Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Uniwersytet Gdański, Uniwersytet Szczeciński, Wyższą Szkołę Humanistyczno-Ekonomiczną we Włocławku, Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie, Brygadę Lotnictwa Marynarki Wojennej w Gdyni, Muzeum Lotnictwa Polskiego w Krakowie i Komendę Główną Straży Granicznej w Warszawie.

W 2005 roku w toruńskim „Wydawnictwie Adam Marszałek” ukazała się jego pierwsza książka pt. *Flotylla Rzeczna Polskiej Marynarki Wojennej w Pińsku w latach 1925–1935 w świetle sprawozdań Inspektorów Armii i oficerów Korpusu Kontrolerów*. Kolejna książka oddana do rąk czytelników pt. *Przestępczość graniczna na polskim wybrzeżu w drugiej połowie XX w. Wybrane problemy* (Słupsk 2012) to wynik wieloletnich badań autora nad problematyką ochrony polskich granic.

Jest członkiem stowarzyszeń naukowych: Instytutu Bałtyckiego w Gdańsku, Polskiego Towarzystwa Nautologicznego, Polskiego Towarzystwa Historycznego i Stowarzyszenia Historyków Wojskowości.

Omawiana praca liczy 480 stron, na jej zawartość składa się 5 rozdziałów, uporządkowanych w sposób logiczny, nie budzących zastrzeżeń. Konstrukcję pracy przyjętą przez autora należy uznać za właściwą. Zakres merytoryczny publikacji obejmuje następujące zagadnienia: charakterystykę wybrzeża i jego miejsce w polityce obronnej Polski, system ochrony i obrony granicy morskiej, udział Wojsk Ochrony Pogranicza w ćwiczeniach wojskowych, szkolenie i wychowanie żołnierzy tej formacji, współpracę WOP z innymi służbami MSW, MON i ludnością cywilną oraz współpracę z formacjami ochrony granic państw sąsiednich.

Publikacja rozpoczyna się od wstępu, który wprowadza czytelnika w uwarunkowania historyczne i społeczne po II wojnie światowej. Pokazuje, że omawiane zagadnienia w powyższej książce dotychczas nie doczekały się całościowego opracowania w postaci monografii. Problematyka ochrony polskiej granicy morskiej w latach 1945–1991 ze względu na ograniczony dostęp do materiałów badawczych tej dziedziny była stosunkowo selektywnie ujmowana, uznaniowo traktowany był dostęp do

niektórych archiwów. Praca dr Ireneusza Bienieckiego po raz pierwszy zbiera w jedną całość problematykę ochrony morskiej granicy Polski.

W rozdziale I „Wybrzeże w polityce obronnej Polski w drugiej połowie XX wieku”, autor przedstawia ogólną charakterystykę wojskowo-geograficzną, rodzaje zagrożeń występujące na wybrzeżu w okresie PRL-u nie zapominając przy tym o czynniku demograficznym, a także o stopniu zurbanizowania i uprzemysłowienia terenu. Rozdział zakończony został krótkim podsumowaniem, w którym omówiono przestępczość graniczną na wybrzeżu, skierowaną głównie w nienaruszalność i bezpieczeństwo granicy państwowej.

Rozdział II pt. „System ochrony granicy morskiej i polskiej strefy rybołówstwa morskiego w latach 1965–1991” obejmuje największą część powyższego opracowania. Autor ujął w nim problematykę związaną z organizacją ochrony granicy morskiej zarówno w czasie pokoju, dodając przy tym i sferę obrony granicy w okresie zagrożenia wewnętrznego, i wojny. Zagadnienia tej części pracy dotyczą gotowości bojowej, spraw mobilizacyjnych i kontroli jednostek. Ważnym elementem jest problematyka obejmująca służbę graniczną na terenie portów. Kolejne zagadnienie powyższego rozdziału traktuje o działalności operacyjno-rozpoznawczej Zwiadu Wojsk Ochrony Pogranicza. Analizując powyższe zagadnienie autor nie ustrzegł się kilku błędów wynikających z braku dotarcia (brak dotychczas dogłębnego i merytorycznego opracowania obejmującego Zwiad WOP) i zrozumienia powyżej problematyki. Wydaje się, że skoro autor zajął się tym zagadnieniem, powinien pokusić się o głębsze jego zbadanie na przykład przez analizę opracowań, w których autorzy pokazują role i miejsce Zwiadu WOP w strukturach służb specjalnych; opisują zadania, strukturę, metody, formy, środki pracy operacyjnej, zasady funkcjonowania funduszu operacyjnego w Zwiadzie WOP. Wykorzystanie powyższych materiałów mogłoby wzbogacić treść powyższego zagadnienia i ustrzec autora od błędów w nazewnictwie oraz strukturze Zwiadu WOP na wybrzeżu. Kolejne zagadnienia powyższego rozdziału dotyczą jednostek odwodowych nadmorskich brygad, obserwacji i radiolokacyjnej, dozoru, jednostek pływających, pełnienia służby, Wojskowego Ratownictwa Morskiego oraz Samodzielnej Eskadry Lotnictwa Rozpoznawczego Wojsk Ochrony Pogranicza.

Rozdział III „Wychowanie i szkolenie personelu jednostek chroniących granicę morską” obejmuje cały proces szkolenia ideowo-politycznego, partyjnego, wychowawczego, działalność społeczną, polityczną oraz pracę kulturalno-oświatową i sportową na wszystkich szczeblach kształcenia. Autor nie zapomina o Organizacji Rodzin Wojskowych jako istotnego czynnika integrującego środowisko rodzin żołnierzy WOP. Ko-

lejne zagadnienia powyższego rozdziału to szkolenie na wszystkich etapach służby żołnierzy tej formacji.

Dr Ireneusz Bieniecki zwrócił uwagę na bardzo istotną problematykę związaną z udziałem żołnierzy i marynarzy Wojsk Ochrony Pogranicza w wydarzeniach grudnia 1970 roku na terenie całego wybrzeża, ze szczególnym rozszerzeniem problematyki na działania w Trójmieście i Szczecinie, działania jednostek WOP w realizacji zadań stanu wojennego 1981 roku w rozbiciu na działania Nadmorskich Brygad WOP i Morskiej Brygady Okrętów Pogranicza.

Rozdział IV „Współpraca nadmorskich Brygad Wojsk Ochrony Pogranicza z innymi służbami Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Ministerstwa Obrony Narodowej i ludnością pogranicza” obejmuje zagadnienia organizacji współpracy w czasie pokoju z instytucjami resortu spraw wewnętrznych, MON, WSW, Zarządu II Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, z Marynarką Wojenną, Wojskami Obrony Powietrznej Kraju. Istotną częścią tego rozdziału jest współpraca z ludnością cywilną i instytucjami cywilnymi na pograniczu. Na zakończenie tego rozdziału autor omówił organizację współpracy WOP w okresie zagrożenia wewnętrznego i wojny.

W rozdziale V „Współpraca Wojsk Ochrony Pogranicza Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej z Wojskami Ochrony Granic Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich i Niemieckiej Republiki Demokratycznej w rejonie południowego Bałtyku” autor przedstawia zagadnienia związane z umowami granicznymi z sąsiadami ze wschodu i z zachodu. Omawia aparat pełnomocnika granicznego. Określa przedmiot, zakres współdziałania między granicznymi sąsiadami. Nie omija też bardzo istotnego problemu związanego ze sporem między PRL a NRD na Zatoce Pomorskiej.

Dopełnieniem całości jest szeroka bibliografia, indeks nazwisk, nazw geograficznych. Ważnym elementem całości są wykresy obejmujące udaremnione próby nielegalnych przekroczeń granicy (npg), przynależność narodowościową tych osób, ujawnione próby npg na granicy morskiej oraz udane ucieczki z PRL-u. Całość zamyka 50 tabel i 34 zdjęcia ze zbiorów autora oraz dr Grzegorza Goryńskiego. W treści tabel znalazło się kilka błędów, które najprawdopodobniej mogły powstać przy składzie komputerowym.

Według mojej oceny zebrane materiały badawcze dr. Ireneusza Bienieckiego pt. *Wojska Ochrony Pogranicza w systemie ochrony i obrony granicy morskiej Polski w latach 1965–1991*, stanowią ogromny materiał poznawczy dla szerokiego grona czytelników. Na jej łamach po raz pierwszy zaprezentowano problematykę dotyczącą działalności Wojsk Ochrony Pogranicza od roku 1965 do 1991 tj. do okresu przekształcenia

Wojsk Ochrony Pogranicza w Straż Graniczną. Jest to jednocześnie przykład spojrzenia osoby, która przez 17 lat służyła na różnych stanowiskach w Wojskach Ochrony Pogranicza.

Jak widać z zakresu badań, autor recenzowanej pracy przeprowadził obszerną kwerendę zbiorów archiwalnych w następujących archiwach krajowych: Archiwum Straży Granicznej w Szczecinie, Archiwum Marynarki Wojennej w Gdyni, Archiwum Instytucji (Centralnych) MON w Modlinie, Archiwum Wojsk Lądowych w Toruniu, Centralne Archiwum Wojskowe w Warszawie oraz archiwa Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie, Gdańsku i Szczecinie. Uzyskane materiały poddane zostały stosownej selekcji oraz krytycznej analizie i ocenie. Podobnie autor postąpił w odniesieniu do dostępnej literatury dotyczącej tej tematyki.

Wykazane drobne błędy i nieścisłości w trakcie omawianego rozdziału II oraz tabelach nie umniejszają walorów recenzowanej książki. Prezentowaną pracę ze względu na omówienie po raz pierwszy tak szerokiej gamy zagadnień należy uznać za wyjątkowo wartościową i pod względem naukowym poznawczą dla historyków oraz czytelników interesujących się formacją WOP w historii Polski Rzeczypospolitej Ludowej.

W ramach podsumowania najbardziej obrazowe będą słowa prof. dr hab. Andrzeja Peplńskiego z Wyższej Szkoły Bankowej w Gdańsku i prof. dr hab. Tadeusza Kmiecika z Akademii Pomorskiej w Słupsku.

„(...) Na podkreślenie zasługuje duża ilość informacji szczegółowych zawartych nie tylko w samym tekście, ale także w licznych wykresach i tabelach ilustrujących poszczególne zagadnienia (...). Dzięki bogatej zawartości recenzowana praca może być z powodzeniem wykorzystywana do dalszych badań (...). Opracowanie to może stanowić podstawowy podręcznik zwłaszcza dla słuchaczy szkół i ośrodków szkoleniowych Straży Granicznej lub Policji (...).”

Prof. dr hab. Andrzej Peplński

„(...) Recenzowane opracowanie ma charakter nowatorskiego opracowania dotyczącego systemu ochrony i obrony granicy morskiej Polski w latach 1965–1991. Powstało jako efekt wieloletnich badań naukowych w tym źródłowych (...). Należy podkreślić, że jest to pierwsze opracowanie, które tak rzetelnie i kompleksowo przedstawia problematykę ochrony wybrzeża morskiego. Opracowanie będzie pomocne historykom wojskowym oraz studentom uczelni wojskowych i cywilnych na kierunku bezpieczeństwa narodowego (...).”

Prof. dr hab. Tadeusz Kmiecik

KALENDARIUM CENTRUM SZKOLENIA STRAŻY GRANICZNEJ

LISTOPAD

24.10–4.11.2016

Szkolenie Mołdawskiej Policji Granicznej

Od 24 października do 4 listopada 2016 r. realizowane było szkolenie w ramach projektu 371/2016/ADM2016 pt. „Wspieranie rozwoju Policji Granicznej Mołdawii w zakresie analizy kryminalnej, przeprowadzania czynności procesowych, współdziałania podczas interwencji oraz udzielania pierwszej pomocy”, współfinansowanego ze środków konkursu MSZ „Plan współpracy rozwojowej 2016” z zakresu tworzenia i wykorzystania baz danych w zwalczaniu przestępczości transgranicznej.

Był to kolejny etap szkolenia dla funkcjonariuszy mołdawskiej Policji Granicznej z analizy kryminalnej z wykorzystania oprogramowania analityczno-bazodanowego iBase w czynnościach służbowych. Szkolenie prowadzili wykładowcy Centrum Szkolenia SG, a uczestniczyli w nim funkcjonariusze z Mołdawii.

30.10–04.11.2016

Funkcjonariusze Centrum Szkolenia Straży Granicznej przeprowadzili szkolenie na rzecz Policji Granicznej Republiki Albanii

Kadra dydaktyczna Zakładu Granicznego CSSG zrealizowała w Korca (Albania) szkolenie pt. „Odprawa graniczna różnych kategorii osób i środków transportu”.

Tematyka szkolenia obejmowała zasady odprawy obywateli państw trzecich i UE oraz zasady odprawy szczególnych kategorii osób w przypadkach szczególnych tj. głów państw, pilotów, marynarzy, dyplomatów, małoletnich oraz pracowników transgranicznych.

Część teoretyczna połączona była z praktycznymi ćwiczeniami liczenia dni pobytu, rozpoznawania i profilowania osób. W trakcie szkolenia w Albanii wykładowcy naszego ośrodka szkolenia przedstawili uczestnikom zasady funkcjonowania polskiej Straży Granicznej ze szczególnym uwzględnieniem zakresu w obszarze regulacji Kodeksu Granicznego Schengen.

7.11.2016**Rozpoczęcie szkolenia podstawowego**

Grupa 50 funkcjonariuszy rozpoczęła szkolenie w Centrum Szkolenia Straży Granicznej. Funkcjonariusze reprezentują: Podlaski oraz Warmińsko-Mazurski Oddział Straży Granicznej. Słuchaczy w pierwszym dniu szkolenia powitał Zastępca Komendanta CSSG płk SG DARIUSZ LUTYŃSKI w obecności kadry kierowniczej Centrum i opiekunów dydaktycznych.

Szkolenie podstawowe słuchacze zakończyli 13 marca 2017 roku. Po poznaniu podstaw służby w Straży Granicznej i po pozytywnie zaliczonych egzaminach kontynuują naukę w zakresie szkoły podoficerskiej.

W trakcie szkolenia w zakresie szkoły podoficerskiej odbędą również praktyki zawodowe w granicznych jednostkach organizacyjnych, gdzie będą poszerzali swoje kompetencje oraz zweryfikują zdobytą wiedzę. Funkcjonariusze naukę w kętrzyńskim ośrodku szkolenia zakończą 7 lipca 2017 roku.

7–10.11.2016**Kurs doskonalący „Trening jazdy pojazdami terenowymi”**

W CSSG w Kętrzynie odbył się kurs doskonalący „Trening jazdy pojazdami terenowymi”. W szkoleniu wzięli udział funkcjonariusze z: Komendy Głównej SG, Ośrodka Szkoleń Specjalistycznych SG w Lubaniu oraz z Bieszczadzkiego i Podlaskiego Oddziału SG.

W części teoretycznej zajęć uczestnicy zapoznali się z ogólnymi zasadami jazdy w terenie, skoordynowanymi z umiejętnościami kierowcy i możliwościami sprzętu. Część praktyczną zajęć zrealizowano w trudnym terenie. Uczestnicy ćwiczyli pokonywanie przeszkód poprzecznych, podjazdy, jazdę w koleinach, utrzymanie toru jazdy w poślizgach podłużnych i poprzecznych samochodu na różnym podłożu przy trudnych warunkach pogodowych – wszystko w terenie o różnej przyczepności. Uczestników zapoznano również z zasadami obsługi wyciągarki stosując zblocza, a także korzystania z liny kinetycznej podczas wyciągania pojazdu z grząskiego terenu. Zajęcia przeprowadzili wykładowcy Zakładu Granicznego Centrum Szkolenia Straży Granicznej.

8–9.11.2016**NASZA KREW – NASZA OJCZYZNA**

W ramach Ogólnopolskiej Akcji Honorowego Oddawania Krwi służb mundurowych, zainicjowanej przez Straż Graniczną dla uczczenia Narodowego Święta Niepodległości pod hasłem Nasza Krew – Nasza Ojczyzna, Klub

Honorowych Dawców Krwi PCK przy Placówce Straży Granicznej w Barcianach oraz Centrum Szkolenia Straży Granicznej, zorganizował w dniu 8 listopada (w Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej przy Warmińsko-Mazurskim Oddziale SG w Kętrzynie) oraz w dniu 9 listopada 2016 r. (w Placówce SG w Barcianach) akcje honorowego oddawania krwi.

Łącznie zgłosiło się 44 chętnych do oddania krwi. Podczas wspólnej akcji zebrano 16,650 litrów krwi pełnej.

Akcja została przeprowadzona przy współpracy Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Olsztynie Oddział Terenowy w Giżycku.

8–10.11.2016

Warsztaty w zakresie zagrożeń występujących wśród osób umieszczanych w strzeżonych ośrodkach dla cudzoziemców

W Centrum Szkolenia SG, z inicjatywy Komendanta Głównego Straży Granicznej płk. SG MARKA ŁAPIŃSKIEGO, wspólnie z przedstawicielami Służby Więziennej zorganizowano warsztaty w zakresie zagrożeń występujących wśród osób umieszczanych w strzeżonych ośrodkach dla cudzoziemców.

Przedmiotowe przedsięwzięcie składało się z części teoretycznej, w trakcie której uczestnikom, rekrutującym się głównie ze strzeżonych ośrodków dla cudzoziemców, przybliżono zagrożenia towarzyszące zjawisku radykalizacji oraz z części praktycznej. Część praktyczna została zrealizowana w pomieszczeniach zaadaptowanych na cele więzienne i przeprowadzona pod okiem instruktorów Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej z Wrocławia.

11.11.2016

Obchody 98. rocznicy Odzyskania Niepodległości przez Polskę oraz 659. rocznicy nadania praw miejskich Miastu Kętrzyn

Funkcjonariusze Centrum Szkolenia Straży Granicznej wspólnie z mieszkańcami Kętrzyna wzięli udział w uroczystych obchodach 98. rocznicy Odzyskania Niepodległości przez Polskę oraz 659. rocznicy nadania praw miejskich Miastu Kętrzyn.

W uroczystości, której organizatorem był Burmistrz Miasta Kętrzyn udział wzięli: przedstawiciele władz samorządowych, delegacje służb mundurowych, organizacji społecznych, młodzież szkolna oraz okoliczni mieszkańcy. Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie reprezentował Komendant płk SG MICHAŁ STACHYRA,

a Warmińsko-Mazurski Oddział Straży Granicznej Zastępcą Komendanta płk SG ZBIGNIEW KLIMCZYK.

21.11.2016

„Trening Rozwoju Umiejętności Społecznych – komunikacja w sytuacjach konfliktowych” dla funkcjonariuszy i pracowników Straży Granicznej

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie zrealizowano kolejną (trzecią w ub. roku) edycję „Treningu Rozwoju Umiejętności Społecznych – komunikacja w sytuacjach konfliktowych” dla funkcjonariuszy i pracowników Straży Granicznej (TRUS-K).

Celem głównym kursu jest rozwój samoświadomości oraz poszerzenie palety zachowań podczas komunikacji interpersonalnej w sytuacjach konfliktowych dotyczących funkcjonariuszy i pracowników Straży Granicznej, które wpływają na jakość relacji międzyludzkich oraz poziom wykonywania zadań i obowiązków służbowych. W zajęciach uczestniczyli funkcjonariusze i pracownicy z: Podlaskiego, Nadbużańskiego i Morskiego Oddziału Straży Granicznej, a także Komendy Głównej Straży Granicznej oraz Centrum Szkolenia SG.

21–25.11.2016

Prowadzenie pościgów pojazdami uprzywilejowanymi – kurs doskonalący

W Centrum Szkolenia SG w Kętrzynie odbyła się 6. edycja kursu doskonalącego „Prowadzenie pościgów pojazdami uprzywilejowanymi”. Zgodnie z założeniami, kurs przygotowuje uczestników do prowadzenia pojazdów w sytuacjach wymagających pracy kierowcy pod dużym obciążeniem psychomotorycznym.

Zajęcia teoretyczne obejmowały wiadomości z zakresu jazdy defensywnej, fizyki jazdy pojazdu, wyposażenia pojazdu oraz przepisy regulujące używanie pojazdów uprzywilejowanych przez Straż Graniczną. Praktyczne doskonalenie techniki jazdy polegało na kontroli pojazdu podczas nagłego hamowania, poślizgów poprzecznych i podłużnych pojazdu, a także prowadzeniu samochodu w sytuacjach dynamicznej jazdy, przy dużym natężeniu ruchu. Istotnym elementem szkolenia była jazda pojazdem uprzywilejowanym w rzeczywistych warunkach miejskich.

22.11.2016

Pan płk SG Roman Lubiński nowym Komendantem Centrum Szkolenia Straży Granicznej

W Centrum Szkolenia SG w Kętrzynie odbyła się uroczystość przekazania obowiązków na stanowisku Ko-

mendanta Centrum Szkolenia Straży Granicznej. Nowym Komendantem Centrum został płk SG ROMAN **ŁUBIŃSKI**, którego kadrze kierowniczej i zaproszonym gościom przedstawił Zastępca Komendanta Głównego Straży Granicznej płk SG TOMASZ **PRAGA**. Kierowanie kętrzyńskim ośrodkiem szkolenia płk SG ROMAN **ŁUBIŃSKI** przejął od płk. SG MICHAŁA **STACHYRY**, który pełnił tę funkcję od 1 marca 2016 r.

W trakcie uroczystości odchodzący Komendant pożegnał się ze sztandarem ośrodka i przekazał go w ręce płk. SG ROMANA **ŁUBIŃSKIEGO**.

Na uroczystość przekazania obowiązków przybyli: kadra kierownicza Centrum Szkolenia SG, przedstawiciele organizacji związkowych funkcjonariuszy i pracowników działających przy Centrum Szkolenia SG oraz zaproszeni goście. W tym ważnym dla ośrodka wydarzeniu uczestniczyli przedstawiciele władz miejskich i samorządowych, a także liczna reprezentacja służb, z którymi Centrum Szkolenia współdziała na co dzień m.in.: Zastępca Burmistrza Kętrzyna DAMIAN **NIETRZĘBA**, przedstawiciele Starosty Kętrzyńskiego, kierownictwo Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej na czele z Komendantem płk. SG TOMASZEM **SEMENIUKIEM**, Zastępca Komendanta Powiatowego Państwowej Straży Pożarnej w Kętrzynie bryg. SZYMON **SAPIEHA**, Komendant Powiatowy Policji w Kętrzynie mł. insp. DARIUSZ **ŚLĘZAK**, Komendant Oddziału Żandarmerii Wojskowej w Elblągu płk SŁAWOMIR **URBAŃSKI**, Dyrektor Zakładu Karnego w Dublinach ppłk ADAM **SYHŁOWYJ** oraz Zastępca Nadleśniczego Nadleśnictwa Srokowo ARTUR **KUREK**.

Płk SG ROMAN **ŁUBIŃSKI** jest funkcjonariuszem o dużym doświadczeniu zawodowym, nabytym m.in. na stanowiskach Komendanta Sudeckiego Oddziału Straży Granicznej oraz Dyrektora Zarządu Granicznego Komendy Głównej Straży Granicznej.

22–23.11.2016

Podsumowanie projektu pt. „Wspieranie rozwoju Policji Granicznej Mołdawii w zakresie analizy kryminalnej, przeprowadzania czynności procesowych, współdziałania podczas interwencji oraz udzielania pierwszej pomocy”

Przedstawiciele CSSG w Kętrzynie uczestniczyli w wizycie podsumowującej projekt nr 371/2016/ADM2016 pt. „Wspieranie rozwoju Policji Granicznej Mołdawii w zakresie analizy kryminalnej, przeprowadzania czyn-

ności procesowych, współdziałania podczas interwencji oraz udzielania pierwszej pomocy”, współfinansowany ze środków Programu MSZ Polska Pomoc 2016.

W trakcie spotkania, które odbyło się w ośrodku szkolenia Policji Granicznej Mołdawii w Ungheni, dokonano podsumowania działań zrealizowanych w ramach przedmiotowego projektu, a także omówiono propozycje przyszłej współpracy, które w ostatnim czasie zostały przekazane do dalszego procedowania w ramach określonych Wieloletnim programem współpracy rozwojowej na lata 2016–2020.

Projekt swym zakresem objął 95 osób – przedstawicieli mołdawskiej Policji Granicznej, które przeszkolono w ramach 9 szkoleń zrealizowanych zarówno w Mołdawii, jak też w CSSG w Kętrzynie. Wszystkie szkolenia zostały przeprowadzone przez kadre dydaktyczną Centrum Szkolenia Straży Granicznej. Projekt realizowany pod auspicjami Biura Współpracy Międzynarodowej Komendy Głównej Straży Granicznej.

25.11.2016

Zakończenie kolejnej edycji kursu doskonalącego „Instruktor wychowania fizycznego – sportowe gry zespołowe”

W dniu 25.11.2016 r. zakończyła się kolejna edycja kursu doskonalącego „Instruktor wychowania fizycznego – sportowe gry zespołowe”, w którym brali udział funkcjonariusze: Podlaskiego, Nadbużańskiego, Bieszczadzkiego, Morskiego i Nadwiślańskiego Oddziału SG.

Celem kursu, realizowanego w dwóch, dwutygodniowych modułach, było wyposażenie uczestników w wiedzę i umiejętności praktyczne, pozwalające na samodzielne, zgodne z metodyką wychowania fizycznego, prowadzenie zajęć z zakresu sportowych gier zespołowych w jednostkach organizacyjnych SG.

W ramach kursu realizowane były zajęcia teoretyczne i praktyczne. Na zajęciach programowych słuchacze zapoznali się z tematyką celów wychowania fizycznego w służbach mundurowych, zasad, metod, form i środków stosowanych w zajęciach ruchowych oraz podstaw fizjologii wysiłku fizycznego, a także zapobiegania urazom sportowym. Ponadto doskonalili podstawowe elementy techniki i taktyki piłki nożnej, siatkowej, ręcznej, koszykówki oraz unihokeja. Kurs doskonalący został zakończony egzaminem, a jego absolwenci otrzymali uprawnienia do prowadzenia zajęć z zakresu sportowych gier zespołowych w jednostkach organizacyjnych SG.

30.11.2016**Uroczyste wręczenie świadectw absolwentom szkolenia w zakresie szkoły chorążych**

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej Kętrzynie odbyło się wręczenie świadectw grupie absolwentów szkolenia w zakresie szkoły chorążych.

W obecności kadry kierowniczej i opiekunów dydaktycznych Komendant Centrum Szkolenia Straży Granicznej płk SG ROMAN ŁUBIŃSKI wręczył świadectwa 62. absolwentom, którzy reprezentowali: Warmińsko-Mazurski, Podlaski, Nadbużański, Bieszczadzki, Karpacki, Nadodrzański, Nadwiślański Oddział Straży Granicznej, Centralny Ośrodek Szkolenia Straży Granicznej oraz Komendę Główną Straży Granicznej. Słuchacze przebywali w Centrum Szkolenia SG od 17 października 2016 r.

GRUDZIEŃ

21.11–02.12.2016**Kurs doskonalący – język angielski**

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej przeprowadzono kurs doskonalący z języka angielskiego „Zadania z zakresu prowadzenia postępowania administracyjnego wobec cudzoziemców – język angielski”.

Kurs skoncentrowany był na zagadnieniach związanych z czynnościami z zakresu prowadzenia postępowania administracyjnego wobec cudzoziemców w aspekcie używania języka angielskiego podczas czynności związanych z tym postępowaniem. Dziesięciodniowy kurs zakończył się zaliczeniem.

28.11–02.12.2016**Kolejny zjazd uczestników kursu doskonalącego z języka angielskiego**

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie odbył się drugi z sześciu edycji zjazd grupy słuchaczy w ramach realizowanego kursu doskonalącego „Język angielski dla funkcjonariuszy pełniących warty ochronne na pokładach statków powietrznych – poziom B1”.

Zgodnie z założeniami, kurs koncentruje się na doskonaleniu kompetencji komunikacji w języku angielskim podczas wykonywania zadań służbowych związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa pasażerów oraz załogi samolotu podczas lotu.

Ponadto kształtowane są sprawności językowe w zakresie języka ogólnego celem zapewnienia płynnej komunikacji w języku angielskim w sytuacjach życia codziennego w środowisku międzynarodowym.

- 28.11–2.12.2016** **Kurs doskonalący „Język spotkań – język rosyjski”**
W dniach 28.11–02.12.2016 r. odbyła się druga edycja kursu doskonalącego „Język spotkań – język rosyjski”. Program kursu koncentrował się na zagadnieniach związanych z kształtowaniem sprawności płynnej komunikacji w języku rosyjskim w trakcie formalnych spotkań, prezentacji własnego stanowiska i aktywnego uczestnictwa w gremiach międzynarodowych. Formą zaliczenia był udział w zaaranżowanym spotkaniu na szczeblu międzynarodowym.
- 28.11–2.12. 2016** **Szkolenie z zakresu zarządzania kryzysowego w Finlandii**
Trzech słuchaczy kursu oficerskiego realizowanego w Centralnym Ośrodku Szkolenia Straży Granicznej w Koszalinie wraz z wykładowcą Zakładu Granicznego Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie, uczestniczyło w międzynarodowym module szkoleniowym w Finlandii zatytułowanym „Border Management Cooperation and Civilian Crisis Management”, zorganizowanym przez Akademię Ochrony Granic i Wybrzeża w Imatrze. W szkoleniu, oprócz polskiej delegacji i gospodarzy, uczestniczyły też delegacje służb granicznych Litwy, Łotwy i Estonii. Szkolenie obejmowało głównie zagadnienia związane z prowadzeniem i udziałem w międzynarodowej misji obserwacyjnej w rejonie rozgraniczenia państw będących w kryzysie pokojowym. Uczestnicy zapoznali się z podstawami Zintegrowanego Zarządzania Granicami (IBM), fińskim modelem zarządzania kryzysowego, Europejską Polityką Bezpieczeństwa i Obrony (CSDP), zasadami radiokomunikacji w języku angielskim oraz współpracą z mediami i udzielaniem wywiadów.
- 30.11–01.12.2016** **Przedstawiciele Centrum Szkolenia Straży Granicznej uczestniczyli w Seminarium z zakresu praktyk zawodowych na Łotwie**
Przedstawiciele Centrum Szkolenia SG wzięli udział w seminarium z zakresu praktyk granicznych. Przedsięwzięcie zostało zorganizowane przez Collegę Państwowej Straży Granicznej w Rezekne na Łotwie w ramach planu współpracy na rok 2016, podpisanego pomiędzy Centrum Szkolenia Straży Granicznej i instytucją szkolącą łotewskie służby graniczne. Międzynarodowy charakter spotkania pozwolił na wymianę doświadczeń w zakresie realizacji praktyk zawo-

dowych w szerokim ujęciu. Przedsięwzięcie zgromadziło przedstawicieli instytucji zaangażowanych w szkolenie służb granicznych z Polski, Litwy, Łotwy, Estonii oraz Finlandii. Dodatkowo uczestniczyli w nim wykładowcy z Uniwersytetu Michała Romera w Kownie.

30.11–02.12.2016 **Kurs doskonalący „Stres pod kontrolą. Profilaktyka stresu”**

W dniach 30.11–02.12.2016 r. w Centrum Szkolenia Straży Granicznej odbyła się kolejna edycja kursu doskonalącego „Stres pod kontrolą. Profilaktyka stresu”. Zasadniczym celem kursu było wzmocnienie zasobów potrzebnych w radzeniu sobie z emocjonalnymi konsekwencjami chronicznego stresu zawodowego, a także pobudzenie motywacji słuchaczy do zmiany oraz rozwoju osobistego. Uczestnicy tej edycji reprezentowali dwa oddziały SG: Podlaski i Nadbużański. Zajęcia dydaktyczne prowadził wykładowca – psycholog z Zakładu Ogólnozawodowego Centrum Szkolenia SG.

5–6.12.2016 **Pracownicy naukowcy Zakładu Konstrukcji Specjalnych Instytutu Mechaniki Precyzyjnej w Kętrzynie**

W Centrum Szkolenia SG w Kętrzynie przebywała czteroosobowa grupa pracowników naukowych Zakładu Konstrukcji Specjalnych Instytutu Mechaniki Precyzyjnej w Warszawie, na czele z Kierownikiem Zakładu mgr inż. RAFAŁEM FILIPKIEM. Pracownicy Instytutu przeprowadzili szkolenie nt. „Nowoczesne Materiały Wybuchowe”, którego beneficjentami byli minerzy – pirotechnicy z Zespołu Bezpieczeństwa w Komunikacji Zakładu Granicznego CSSG. Wiedza i umiejętności nabyte w wyniku szkolenia będą wykorzystane w trakcie szkoleń minersko-pirotechnicznych realizowanych przez wykładowców Centrum Szkolenia Straży Granicznej.

5–9.12.2016 **Szkolenie funkcjonariuszy Policji Granicznej Republiki Czarnogóry**

W miejscowości Danilovgrad (Czarnogóra) w siedzibie Akademii Policji Republiki Czarnogóry, przedstawiciele Zakładu Granicznego CSSG przeprowadzili szkolenie obejmujące problematykę organizacji kontroli osób i środków transportu w punktach kontrolno-blokadowych. Szkolenie pt. „Organizacja kontroli osób i środków transportu w punktach kontrolno-blokadowych skierowana na przeciwdziałanie przemieszczaniu bez zezwolenia nielegalnych towarów, materiałów i substancji”, adres-

wane było do funkcjonariuszy z granicy, wykonujących swoje zadania służbowe w terytorialnym zasięgu działania placówek.

Szkolenie realizowane było w ramach programu EXBS (Export Control and Related Border Security Program) finansowanego przez stronę amerykańską. Program ten jest częścią szerszych działań wsparcia służb granicznych, policyjnych (zajmujących się problematyką bezpieczeństwa granic) i celnych m.in. wybranych krajów bałkańskich.

5–9.12.2016

„Trening Rozwoju Umiejętności Społecznych – zakres podstawowy” dla funkcjonariuszy i pracowników Straży Granicznej (TRUS-P)

W CSSG odbyła się czwarta – ostatnia w tym roku edycja „Treningu Rozwoju Umiejętności Społecznych – zakres podstawowy” dla funkcjonariuszy i pracowników Straży Granicznej (TRUS-P).

Uczestnicy kursu na bazie teorii analizy transakcyjnej wg Erica Berne’a uczyli się rozpoznawać mechanizmy zachowań w określonych sytuacjach społecznych. Ponadto, słuchacze kształtowali umiejętności interpersonalne wpływające na jakość relacji międzyludzkich oraz poziom wykonywania zadań służbowych. W treningu brali udział przedstawiciele: Karpackiego, Nadbużańskiego, Nadwiślańskiego, Podlaskiego, Śląskiego Oddziału SG, a także Komendy Głównej SG i Centrum Szkolenia SG. Zajęcia prowadziły przedstawicielki Zakładu Ogólnozawodowego CSSG.

6.12.2016

Wizyta Prawosławnego Ordynariusza Wojskowego w Centrum Szkolenia SG

W CSSG w Kętrzynie z wizytą przebywał Prawosławny Ordynariusz Wojskowy Jego Ekscelencja bp prof. dr hab. JERZY PAŃKOWSKI. Ordynariuszowi towarzyszył Prawosławny Dziekan Straży Granicznej ks. kpt. SG ADAM WEREMIJEWICZ oraz kapelan kętrzyńskiego ośrodka szkolenia SG ks. szer. SG PAWEŁ SIEBIESIEWICZ.

Ordynariusza Polowego WP w murach Centrum przywitał Komendant ośrodka płk SG ROMAN ŁUBIŃSKI wraz z zastępcą płk. DARIUSZEM LUTYŃSKIM. Obaj panowie towarzyszyli Ordynariuszowi w prezentacji ośrodka szkolenia, która obejmowała między innymi pracownię Zakładu Prawa i Kryminalistyki oraz Zakładu Granicznego. JE Ordynariusz Prawosławny WP prof. dr hab. JERZY PAŃKOWSKI zapoznał się z głównymi kierunkami

szkolenia słuchaczy w Kętrzynie oraz sprzętem specjalistycznym w zakresie weryfikacji autentyczności dokumentów, pracownikami chemicznymi oraz polową bazą szkoleń minersko-pirotechnicznych.

7.12.2016

Seminarium „Efektywność szkolenia w służbach mundurowych”

Przedstawiciele Centrum Szkolenia SG uczestniczyli w seminarium „Efektywność szkolenia w służbach mundurowych”, które zostało zorganizowane w ramach Forum Edukacyjnego Służb Mundurowych (FESM). Organizatorem było Centrum Szkolenia Policji w Legionowie, które w 2016 r. pełni funkcję Koordynatora Forum Edukacyjnego Służb Mundurowych.

W trakcie seminarium przedstawiciel Centrum Szkolenia SG w Kętrzynie ppor. SG dr MARCIN **RAWSKI** wygłosił referat na temat: „Wykorzystanie internetowej platformy e-learningowej Straży Granicznej do realizacji zapisów rządowego programu przeciwdziałania korupcji na lata 2014-2019”.

Z okazji zakończenia koordynacji FESM przez Centrum Szkolenia Policji w Legionowie, Centrum Szkolenia SG oraz pozostali sygnatariusze FESM zostali wyróżnieni pamiątkowym medalem, który na zakończenie spotkania wręczyła każdemu z przedstawicieli Komendant Centrum Szkolenia Policji insp. ANNA **ROSÓL**

7–9.12.2016

Mistrz Straży Granicznej w Piłce Siatkowej wyłoniony

Przez trzy dni na kętrzyńskich arenach sportowych rozgrywane były Mistrzostwa Straży Granicznej w Piłce Siatkowej. W rozgrywkach uczestniczyło 12 drużyn reprezentujących wszystkie oddziały i ośrodki szkolenia Straży Granicznej.

Po zaciętych zmaganiach i rozegraniu 35 meczów Mistrzostwo Straży Granicznej w Piłce Siatkowej wywalczyła, po raz trzeci z rzędu, drużyna Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej w Białymstoku. Wicemistrzostwo powędrowało do drużyny wystawionej przez Nadbużański Oddział Straży Granicznej w Chełmie. Trzecie miejsce zajęła reprezentacja Nadwiślańskiego Oddziału Straży Granicznej w Warszawie.

Uroczystego zakończenia Mistrzostw oraz wręczenia pucharów i medali dokonał płk SG ROMAN **ŁUBIŃSKI** – Komendant Centrum Szkolenia Straży Granicznej w asyście zaproszonych gości.

12–16.12.2016**Kurs doskonalący „Zatrzymanie i doprowadzenie – język rosyjski”**

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej odbył się kurs doskonalący „Zatrzymanie i doprowadzenie – język rosyjski”.

Celem głównym kursu było pogłębienie znajomości języka rosyjskiego oraz powiązanych z nią kompetencji: językowej i kulturowej w zakresie słownictwa związanego z pracą funkcjonariuszy, a zwłaszcza w zakresie czynności realizowanych podczas zatrzymania i doprowadzenia cudzoziemca. Na zakończenie szkolenia uczestnicy wzięli udział w sytuacjach symulacyjnych, które potencjalnie mogą wystąpić podczas wykonywania zadań służbowych związanych z zatrzymaniem i doprowadzeniem.

12–16.12.2016**Kolejne szkolenie w ramach programu EXBS na Bałkanach**

Wykładowcy Zakładu Granicznego CSSG w Kętrzynie przebywali w Republice Czarnogóry, gdzie przeprowadzili szkolenie w ramach Programu EXBS (Kontrola transportu i bezpieczeństwo granic) realizowanego na Bałkanach przez Departament Stanu USA.

Tematyką szkolenia było „Planowanie, organizowanie oraz realizacja czynności związanych z wykrywaniem i zatrzymaniem przemytu poza przejściami granicznymi”, w którym uczestniczyło 15 funkcjonariuszy czarnogórskiej Policji Granicznej.

Część teoretyczna zajęć realizowana była w Akademii Policji Republiki Czarnogóry w Danilovgradzie, gdzie wykładowcy Centrum Szkolenia SG przedstawili uczestnikom podstawy prawne i taktyczne aspekty prowadzenia pościgów, blokad dróg oraz planowania i organizacji zasadzek w realiach krajowych. Omówili również zasady kontroli i taktykę przeszukania pojazdów, a także użycie broni i środków przymusu bezpośredniego w określonych sytuacjach.

15.12.2016**„Święty Mikołaj – przyjacielem wszystkich dzieci”**

Wzorem lat ubiegłych, Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie zaangażowało się w pomoc wychowankom zaprzyjaźnionej placówki opiekuńczo-wychowawczej biorąc udział w charytatywnej akcji „Święty Mikołaj – przyjacielem wszystkich dzieci”.

Zorganizowana wśród społeczności Centrum Szkolenia Straży Granicznej zbiórka koleżeńska środków finanso-

wych, pozwoliła na skompletowanie prezentów 11 wychowankom Powiatowego Domu Dziecka w Kętrzynie. Dzięki wsparciu Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Funkcjonariuszy SG przy Centrum Szkolenia SG w świątecznej paczce znalazły się prezenty, o których marzyli podopieczni p. **BOŻENY BIEGAŃSKIEJ** – Dyrektor placówki. Świąteczne upominki zostały przekazane na ręce Dyrektora Powiatowego Domu Dziecka w Kętrzynie dniu 15 grudnia br. przez przedstawicieli Centrum Szkolenia SG wraz z Przewodniczącym Zarządu Oddziałowego NSZZ FSG ppłk. SG **ARKADIUSZEM MARCZUKIEM**.

16.12.2016

Oplątek służb mundurowych Warmii i Mazur

Po raz piąty przedstawiciele służb mundurowych z Warmii i Mazur spotkali się na wspólnym spotkaniu opłatkowym. Organizatorem tegorocznej wigilii, która odbyła się w Archidiecezjalnym Ośrodku Charytatywnym **CARITAS** Archidiecezji Warmińskiej w Rybakach, była Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Olsztynie. Uczestników spotkania opłatkowego służb mundurowych powitał dr inż. **PIOTR CZYŻYK**, Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Olsztynie. Życzenia i podziękowania za służbę w regionie natomiast złożyli: **ARTUR CHOJECKI**, Wojewoda Warmińsko-Mazurski, **GUSTAW MAREK BRZEZIN**, Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego, prof. **TOMASZ ZAWILLA-NIEDŹWIECKI**, zastępca Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych. Uczestnicy wysłuchali też życzeń, które złożył, w przekazie multimedialnym, dr inż. **KONRAD TOMASZEWSKI**, Dyrektor Generalny Lasów Państwowych.

Straż Graniczną na spotkaniu reprezentowało kierownictwo Centrum Szkolenia Straży Granicznej i Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej wraz z kadrą kierowniczą obu jednostek.

19–20.12.2016

Wizyta Komendanta Głównego Straży Granicznej w Kętrzynie

19 i 20 grudnia 2016 r. w obu jednostkach organizacyjnych Straży Granicznej w Kętrzynie przebywał Komendant Główny SG płk SG **MAREK ŁAPIŃSKI**. Komendantowi Głównemu SG towarzyszył Komendant Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej płk SG **TOMASZ SEMENIUK** oraz Komendant Centrum Szkolenia Straży Granicznej płk SG **ROMAN ŁUBIŃSKI**.

Na przykładzie drogowego przejścia granicznego w Bezedach zaprezentowano systemy i sposoby realizacji procedur, obowiązujących w państwach członkowskich Wspólnoty Europejskiej, infrastrukturę przejścia granicznego oraz systemy teleinformatyczne, służące do odprawy podróżnych.

Ponadto, Komendant Główny SG odwiedził Placówki Straży Granicznej w Górowie Iławeckim i Sępólnu.

W siedzibie oddziału, Komendant Główny SG płk SG MAREK ŁAPIŃSKI spotkał się z kadrą obu jednostek celem podsumowania dotychczasowych działań.

Na zakończenie wizyty Komendant Główny SG w asyście kierownictwa Centrum zapoznał się z bazą noclegową kętrzyńskiego ośrodka szkolenia oraz odwiedził słuchaczy.

22.12.2016

Spotkanie opłatkowe

Każdego roku przed świętami społeczność Straży Granicznej w Kętrzynie spotyka się na tradycyjnej wigilii. Tegoroczne spotkanie funkcjonariuszy i pracowników CSSG oraz W-MOSG odbyło się 22 grudnia 2016 r. z udziałem kierownictwa obu kętrzyńskich jednostek.

Dzień wcześniej ze słuchaczami szkolenia podstawowego Centrum Szkolenia SG na kolacji wigilijnej spotkał się Komendant płk SG ROMAN ŁUBIŃSKI, któremu towarzyszyła kadra Pododdziałów Szkolnych, odpowiedzialna na co dzień za pobyt słuchaczy w ośrodku.

Komendant złożył funkcjonariuszom i ich rodzinom życzenia bożonarodzeniowe.

STYCZEŃ

30.01–6.02.2017

Szkolenie przed misją

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej, przy współudziale ekspertów Komendy Głównej Straży Granicznej, zrealizowano kurs doskonalący pt. „Przygotowanie funkcjonariuszy Straży Granicznej do udziału w cywilnych misjach zagranicznych. Szkolenie z elementami SERE”.

Kurs adresowany był do osób przygotowujących do wykonywania zadań służbowych poza granicami kraju i służył doskonaleniu umiejętności praktycznych związanych z wykonywaniem zadań na misjach zagranicznych.

9.01.2017

Trening Rozwoju Umiejętności Społecznych – pierwsza edycja 2017 roku

Od 9 stycznia br. w Centrum Szkolenia SG w Kętrzynie

realizowana była pierwsza w tym roku edycja Treningu Rozwoju Umiejętności Społecznych – komunikacja w sytuacjach konfliktowych dla funkcjonariuszy i pracowników Straży Granicznej (TRUS-K).

Celem głównym kursu jest rozwój samoświadomości oraz poszerzenie palety zachowań podczas komunikacji interpersonalnej w sytuacjach konfliktowych, dotyczących funkcjonariuszy i pracowników Straży Granicznej, które wpływają na jakość relacji międzyludzkich oraz poziom wykonywania zadań i obowiązków służbowych. W zajęciach uczestniczyli funkcjonariusze i pracownicy z Podlaskiego, Nadwiślańskiego Oddziału Straży Granicznej oraz Centrum Szkolenia SG.

9–12.01.2017

Pierwsza edycja kursu „Planowanie i Administrowanie w Systemie Centralna Baza Danych Straży Granicznej System Wspomagania Kierowania”

W CSSG w Kętrzynie odbyła się pierwsza w tym roku edycja kursu doskonalącego pt.: „Planowanie i Administrowanie w Systemie Centralna Baza Danych Straży Granicznej System Wspomagania Kierowania”.

Szkolenie skierowane było do funkcjonariuszy, którzy realizują lub w przyszłości będą realizowali zadania służbowe w zakresie planowania i administrowania na szczeblu oddziału, dywizjonu lub placówki SG.

Kurs doskonalący przeprowadzony został przez wykładowców Zespołu Ochrony Granicy Państwowej w środowisku testowym systemu, gdzie słuchacze nabywali wiedzę i umiejętności budowy oraz modyfikacji słowników lokalnych, planowania służby, a także administrowania użytkownikami. W szkoleniu uczestniczyli funkcjonariusze z: Warmińsko-Mazurskiego, Morskiego, Nadbużańskiego, Nadwiślańskiego i Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej.

9–20.01.2016

„Zadania z zakresu prowadzonego postępowania administracyjnego wobec cudzoziemców – język angielski”

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej trwał kurs doskonalący pt. „Zadania z zakresu prowadzonego postępowania administracyjnego wobec cudzoziemców – język angielski”.

Kurs adresowany był do osób, które w codziennej służbie realizują zadania z zakresu postępowań administracyjnych, gdzie niezbędna jest komunikacja w języku angielskim. W trakcie zajęć słuchacze zapoznali się z leksyką

związaną m.in. z danymi personalnymi cudzoziemca, rodzajami decyzji administracyjnych oraz przesłankami do wydania danej decyzji administracyjnej. Kurs zakończył się ćwiczeniami symulującymi zdarzenia występujące w służbie, które były podsumowaniem umiejętności językowych nabytych podczas zajęć.

9–20.01.2017

„Zadania z zakresu prowadzonego postępowania administracyjnego wobec cudzoziemców – język rosyjski”

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej zrealizowano kurs doskonalący pt. „Zadania z zakresu prowadzonego postępowania administracyjnego wobec cudzoziemców – język rosyjski”.

Kurs adresowany był do osób, które wykonując zadania służbowe realizują czynności w ramach prowadzenia postępowania administracyjnego wobec cudzoziemca, gdzie znajomość leksyki języka rosyjskiego jest niezbędna. Zajęcia zakończyły się ćwiczeniem interaktywnym, symulującym sytuację, jakie funkcjonariusz może spotkać w służbie.

12.01.2017

Ambasada USA zainteresowana cyklem szkoleń w Centrum Szkolenia SG

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej przebywał przedstawiciel Ambasady Stanów Zjednoczonych Ameryki **RAFAL MATRACKI** – koordynator ds. szkoleń w zakresie bezpieczeństwa Ambasady USA, któremu towarzyszył radca Zarządu Granicznego Komendy Głównej SG ppłk SG **ANDRZEJ PROKOPSKI**.

Wizyta studyjna była efektem wstępnych uzgodnień dotyczących przeprowadzenia cyklu szkoleń, w oparciu o bazę dydaktyczną kętrzyńskiej szkoły dla pracowników ww. ambasady. W trakcie spotkania goście zapoznali się z zadaniami CSSG, zapleczem dydaktycznym ośrodka oraz omówili obszary potencjalnej współpracy szkoleniowej w zakresie między innymi kontroli bezpieczeństwa.

13.01.2017

Noworoczna Zbiórka Zabawek i Książek w Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie

Dużym sukcesem okazała się zbiórka koleżeńską, która powstała z inicjatywy społeczności Centrum Szkolenia SG na rzecz Środowiskowego Ogniska Wychowawczego „NASZ AZYL”, które prowadzi działalność pożytku publicznego na rzecz dzieci.

Świetlica prowadzi zajęcia opiekuńczo-wychowawcze i socjoterapeutyczne dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych,

potrzebujących wsparcia w kształtowaniu właściwych postaw etyczno-moralnych. Zaangażowanie funkcjonariuszy i pracowników Centrum Szkolenia SG w zbiorce upominków promuje dobre postawy społeczne a efektem wspólnego zaangażowania były zebrane w dużej ilości książki, zabawki pluszowe, gry edukacyjne, plecaki, bajki na CD oraz słodycze, które w dniu 13 stycznia br. zostały przekazane podopiecznym Środowiskowego Ogniska Wychowawczego w Kętrzynie.

13.01.2017

99. rocznica śmierci Wojciecha Kętrzyńskiego

W dniu 13 stycznia o godz. 12.00 odbyły się uroczyste obchody 99. rocznicy śmierci Wojciecha Kętrzyńskiego, którego pamięć uczczono nadając w 1946 r. mazurskiemu miastu Rastembork nazwę Kętrzyn.

Na zaproszenie Burmistrza Miasta Kętrzyn, Centrum Szkolenia SG reprezentował ppłk SG ANDRZEJ SKÓRA, który wraz z przedstawicielami resortu spraw wewnętrznych złożył kwiaty pod pomnikiem Wojciecha Kętrzyńskiego.

18–19.01.2017

Szefowie partnerskich szkół służb granicznych krajów bałtyckich w Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie

Podsumowanie współpracy, ocena wspólnie zrealizowanych przedsięwzięć będących efektem podpisanych planów na 2016 rok oraz określenie kierunków działań w obszarze szkoleniowym w 2017 roku, to główne cele spotkania szefów szkół służb granicznych Polski, Litwy Łotwy i Estonii.

Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie gościło szefów instytucji szkoleniowych służb granicznych krajów bałtyckich. Na zaproszenie gospodarza tegorocznego spotkania – Komendanta Centrum płk. SG ROMANA ŁUBIŃSKIEGO przybyli: mjr Policji PRIIT HEINSOO – Dyrektor College'u Policji i Straży Granicznej Akademii Bezpieczeństwa Wewnętrznego Republiki Estonii w Tallinie wraz z zastępcą p. MAIKO MARTSIK, Dyrektor Szkoły Służby Ochrony Granicy Państwowej Republiki Litewskiej w Medininkai płk VYTAUTAS STROLIA, któremu towarzyszył Kierownik Wydziału Organizacji Szkolenia – p. JULIA ZIMIŃSKA. Łotewski College Państwowej Straży Granicznej w Rezekne reprezentował Dyrektor płk ARVIDS LIEPINS oraz zastępca płk ANDRIS ABOLINS. Komendantowi Centrum Szkolenia SG w spotkaniu towarzyszył płk SG DARIUSZ LUTYŃSKI oraz

ppłk SG JULITA **KASPERSKA-KISŁY** – Zastępca Naczelnika Wydziału Informacji i Organizacji Dydaktyki.

Wspólne szkolenia, ćwiczenia oraz wymiana doświadczeń i najlepszych praktyk były tematem dwudniowego spotkania, podczas którego strony zawarły szczegółowe porozumienia w zakresie współpracy międzynarodowej. Przedstawione zostały koncepcje szkoleń oraz ustalone priorytety i kierunki działań w tym obszarze na rok 2017.

18–20.01.2017

„Stres pod Kontrolą. Profilaktyka Stresu”

W CSSG w Kętrzynie realizowana była pierwsza w tym roku edycja kursu doskonalącego „Stres pod kontrolą. Profilaktyka stresu”.

Zasadniczym celem kursu jest wzmocnienie zasobów emocjonalnych niezbędnych do radzenia sobie z konsekwencjami chronicznego stresu, a także motywacja do zmiany funkcjonowania uczestników kursu w realiach zawodowych. Świadomość mechanizmów powstawania sytuacji powodujących stres oraz nabycie umiejętności regulacji własnych stanów psychicznych wzmacnia poczucie własnej wartości i zwiększa skuteczność działania. Zajęcia z 10-osobową grupą prowadził wykładowca Zakładu Ogólnozawodowego, posiadający wykształcenie psychologiczne.

20.01.2017

Podziękowania Panu płk. SG Dariuszowi Lutyńskiemu za wspólną służbę w Centrum Szkolenia SG

W dniu 20.01.2017 r. kadra kierownicza Centrum uczestniczyła w spotkaniu z okazji zakończenia służby w Centrum Szkolenia SG płk. SG DARIUSZA LUTYŃSKIEGO.

W celu podkreślenia szczególnych zasług na rzecz kętrzyńskiego ośrodka szkolenia, Komendant Centrum płk SG ROMAN ŁUBIŃSKI wręczył Odznakę Pamiątkową płk. SG DARIUSZOWI LUTYŃSKIEMU, który pełnił funkcję Zastępcy Komendanta Centrum Szkolenia Straży Granicznej od 2010 roku.

23.01.2017

Wizyta dzieci i młodzieży z Zespołu Szkół w Sątocznie

Uczniowie Zespołu Szkół w Sątocznie w dniu 23 stycznia br. odwiedzili Centrum Szkolenia SG w ramach Akcji „Ferie zimowe na wsi”.

Wizyta rozpoczęła się prezentacją ekspozycji historycznej poświęconej historii zarówno Straży Granicznej, jak i Centrum Szkolenia Straży Granicznej. Uczniowie mieli okazję obejrzeć umundurowanie, sprzęt oraz pamiątki i eksponaty znajdujące się w zbiorach Centrum Szkolenia

SG. W dalszej części wizyty, goście zapoznali się z zadaniami i strukturą organizacyjną kętrzyńskiego ośrodka szkolenia.

26-osobowa grupa uczniów wraz z opiekunami odwiedziła pracownię Zakładu Granicznego, gdzie zapoznała się z funkcjonowaniem urzędzeń do prześwietlania zawartości bagażu oraz pracownię kryminalistyczną. Ostatnim punktem wizyty było spotkanie z wykładownicą na strzelnicy krytej, z prezentacją jednostek broni będących na wyposażeniu Straży Granicznej.

23–27.01.2017

Pierwsza edycja kursu TRUS-P

W Centrum Szkolenia SG zrealizowana została pierwsza w tym roku edycja „Treningu Rozwoju Umiejętności Społecznych” dla funkcjonariuszy i pracowników Straży Granicznej – zakres podstawowy.

Uczestnikami kursu byli funkcjonariusze i pracownicy Straży Granicznej, którzy na bazie teorii Analizy Transakcyjnej uczyli się rozpoznawać mechanizmy zachowań w określonych sytuacjach społecznych. Ponadto słuchacze kształtowali umiejętności interpersonalne wpływające na jakość relacji międzyludzkich oraz poziom wykonywania zadań służbowych.

Ukończenie kursu TRUS-P jest warunkiem udziału w kolejnym module treningu, czyli TRUS-K (komunikacja w sytuacjach konfliktowych).

LUTY

1.02.2017

Nowy Zastępca Komendanta Centrum Szkolenia Straży Granicznej

Z dniem 1 lutego 2017 r. na stanowisko Zastępcy Komendanta Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie powołany został płk SG MIROSLAW **DOROSZKIEWICZ**.

Wprowadzenia zastępcy dokonał w dniu 31 stycznia br. Komendant Główny Straży Granicznej płk SG MAREK **ŁAPIŃSKI** w obecności Komendanta Centrum płk. SG ROMANA **ŁUBIŃSKIEGO** oraz kierownictwa Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej z Komendantem płk. SG TOMASZEM **SEMENIUKIEM** na czele.

Płk SG MIROSLAW **DOROSZKIEWICZ** w Straży Granicznej służy od 1997 r. Przez cały okres służby związany był z Podlaskim Oddziałem Straży Granicznej w Białymstoku, gdzie ostatnio pełnił służbę na stanowisku Zastępcy Komendanta ww. oddziału.

1–3.02.2017**Prowadzenie wstępnych rozmów kwalifikacyjnych z kandydatami do służby w Straży Granicznej – kurs doskonalący**

W Centrum Szkolenia SG w Kętrzynie zorganizowano pierwszą w tym roku edycję kursu dla funkcjonariuszy realizujących zadania służbowe z obszaru funkcji doboru do służby, w tym uczestniczących w postępowaniu kwalifikacyjnym w stosunku do kandydatów ubiegających się o przyjęcie do służby w Straży Granicznej.

Zasadniczym celem kursu był rozwój kompetencji społecznych jego uczestników, a w szczególności kształtowanie umiejętności przeciwdziałania technikom wywierania wpływu oraz umiejętności oceny niektórych cech osobowości kandydatów do służby, m.in. nawiązywania relacji interpersonalnych czy też umiejętności werbalnych, dialektycznych kandydatów do służby. Zajęcia przeprowadzili wykładowcy z Zespołu Humanistycznego Zakładu Ogólnozawodowego Centrum Szkolenia SG.

3.02.2017**Młodzież z klubów sportowych z wizytą w Centrum Szkolenia SG**

Młodzi sportowcy z klubów wspieranych przez Kętrzyńskie Stowarzyszenie Piłki Siatkowej „Set Kętrzyn” na zaproszenie Komendanta Centrum Szkolenia SG płk. SG ROMANA ŁUBIŃSKIEGO odwiedzili kętrzyński ośrodek szkolenia.

Wizyta rozpoczęła się prezentacją ekspozycji historycznej poświęconej historii zarówno Straży Granicznej, jak i Centrum Szkolenia Straży Granicznej. Młodzież miała okazję obejrzeć umundurowanie, sprzęt oraz pamiątki i eksponaty znajdujące się w zbiorach Centrum. W dalszej części wizyty, goście odwiedzili pracownię Zakładu Granicznego, gdzie zapoznali się z funkcjonowaniem urzędzeń do prześwietlania zawartości bagażu oraz pracownię kryminalistyczną, gdzie zapoznali się ze środkami i sprzętem wykorzystywanym do ujawniania śladów kryminalistycznych.

Ostatnim punktem wizyty było spotkanie z wykładowcą na strzelnicy krytej, z prezentacją jednostek broni będących na wyposażeniu Straży Granicznej oraz krótkim treningiem strzeleckim na trenażerze RIKA. Na zakończenie wizyty młodzi siatkarze otrzymali z rąk Komendanta płk. SG ROMANA ŁUBIŃSKIEGO oraz jego Zastępcy Pana płk. SG MIROSŁAWA DOROSZKIEWICZA drobne upominki.

6.02.2017**Szkolenie w zakresie szkoły chorążych – 1 edycja w 2017 roku**

W dniu 6 lutego 2017 r. w Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie szkolenie w zakresie szkoły chorążych rozpoczęło 40 funkcjonariuszy w służbie stałej.

Słuchaczy powitał Komendant Centrum płk SG ROMAN ŁUBIŃSKI, który omówił zakres szkolenia, jego główne założenia oraz przedstawił Zastępcę Komendanta, kadre kierowniczą i opiekunów dydaktycznych grup szkoleniowych. Każdy z funkcjonariuszy rozpoczynających szkolenie legitymuje się minimum kilkuletnim doświadczeniem w różnych pionach służbowych SG.

Funkcjonariusze, którzy reprezentowali: Warmińsko-Mazurski, Podlaski, Nadbużański oraz Bieszczadzki Oddział Straży Granicznej zakończyli szkolenie 17 marca br. W tym roku w Centrum Szkolenia SG zaplanowanych zostało 5 edycji ww. szkolenia.

6–8.02.2017**Warsztaty strzeleckie z broni palnej z udziałem ekspertów z Izraela**

W dniach 6–8 lutego 2017 r. w Kętrzynie odbyły się warsztaty strzeleckie z broni palnej dla funkcjonariuszy przygotowanych do wykonywania wart ochronnych na pokładach statków powietrznych.

Organizatorem warsztatów był Sztab Komendanta Głównego Straży Granicznej wraz z Centrum Szkolenia Straży Granicznej. Prowadzącym warsztaty był instruktor Air Marshall i Krav Maga Pan Ido Eden LEVY ARAZIM ze szkoły Security&Combat Academy. Pierwsza część zajęć zrealizowana na strzelnicy krytej dotyczyła kwestii prowadzenia skutecznego ognia ze szczególnym zwróceniem uwagi na bezpieczne posługiwanie się bronią palną, postawy oraz techniki strzeleckie stosowane przez funkcjonariuszy izraelskich Air Marshall. Kolejna część zajęć realizowana była w oparciu o obiekt szkoleniowy „Centrum Szkolenia i Doskonalenia Działań na Pokładach Statków Powietrznych” z wykorzystaniem specjalnej makiety imitującej wnętrze samolotu, gdzie funkcjonariusze wart ochronnych wykonywali trening sytuacyjny, podczas którego rozwiązywali symulacje sytuacji związanych z aktami bezprawnej ingerencji.

Z instruktorami izraelskich linii lotniczych, w trakcie ich pobytu w Centrum, spotkali się Komendant płk SG ROMAN ŁUBIŃSKI oraz zastępca płk SG MIROSLAW DOSZKIEWICZ celem omówienia warsztatów i przyszłości realizowanych szkoleń.

7.02.2017**Delegacja Urzędu Lotnictwa Cywilnego w CSSG**

W dniu 7 lutego br. z roboczą wizytą w Centrum Szkolenia Straży Granicznej przebywała delegacja Urzędu Lotnictwa Cywilnego z Dyrektorem Departamentu Ochrony w Lotnictwie Cywilnym p. JACKIEM ZALEWSKIM.

Delegacji towarzyszył Dyrektor Zarządu Granicznego Komendy Głównej Straży Granicznej płk SG GRZEGORZ OPALIŃSKI wraz z Radcą Zarządu ppłk. SG ANDRZEJEM PROKOPSKIM.

W trakcie spotkania z Kierownictwem Centrum oraz przedstawicielami zakładów merytorycznych goście zapoznali się z bazą dydaktyczną Centrum oraz ofertą szkoleniową realizowaną przez ośrodek, który obecnie oferuje 104 rodzaje szkoleń. W trakcie spotkania uzgodniono dalsze kierunki współpracy kętrzyńskiego ośrodka z Urzędem Lotnictwa Cywilnego.

7.02.2017**Wizyta przedstawicieli JW 4101 w CSSG**

W Centrum Szkolenia SG odbyła się wizyta studyjna delegacji żołnierzy Jednostki Wojskowej z Lublińca, której przewodniczył ppłk WOJCIECH DANISIEWICZ.

Goście zapoznali się z ofertą szkoleniową kętrzyńskiego ośrodka szkolenia oraz sprzętem specjalistycznym znajdującym się na wyposażeniu Zakładu Granicznego. Spotkanie było okazją do wzajemnego poznania i omówienia przyszłych kierunków współpracy pomiędzy jednostkami. Na zakończenie wizyty w Centrum delegacja spotkała się z Komendantem Centrum płk. SG ROMANEM ŁUBIŃSKIM i zastępcą płk. SG MIROSŁAWEM DOROSZKIEWICZEM.

13–18.02.2017**Strażacy doskonalą jazdę w Centrum Szkolenia SG**

W CSSG w Kętrzynie grupa strażaków z Kętrzyna i Mrągora podnosiła swoje umiejętności w zakresie techniki jazdy na kursie pt. „Doskonalenie techniki jazdy”.

Zajęcia prowadzone były z instruktorem doskonalenia jazdy – wykładowcą Zakładu Granicznego. W części teoretycznej zajęć uczestnicy szkolenia zapoznali się z zasadami jazdy defensywnej, fizyką jazdy, możliwościami psychomotorycznymi kierowców oraz elementami bezpieczeństwa. Część praktyczna zajęć to doskonalenie techniki jazdy w warunkach zimowych. Idea szkolenia w przypadku strażaków to przede wszystkim szybkie i bezpieczne dotarcie do miejsca, gdzie ich pomoc jest niezbędna.

13–18.02.2017**„Trening Rozwoju Umiejętności Społecznych – komunikacja w sytuacjach konfliktowych” (TRUS-K)**

W CSSG w Kętrzynie realizowana była kolejna edycja „Treningu Rozwoju Umiejętności Społecznych – komunikacja w sytuacjach konfliktowych” dla funkcjonariuszy i pracowników Straży Granicznej (TRUS-K).

Celem głównym kursu jest rozwój samoświadomości oraz poszerzenie palety zachowań podczas komunikacji interpersonalnej w sytuacjach konfliktowych dotyczących funkcjonariuszy i pracowników Straży Granicznej, które wpływają na jakość relacji międzyludzkich oraz poziom wykonywania zadań i obowiązków służbowych. W zajęciach uczestniczyli funkcjonariusze i pracownicy z: Nadbużańskiego, Podlaskiego oraz Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej, a także Komendy Głównej Straży Granicznej i Centrum Szkolenia SG.

13–22.02.2017**Kurs doskonalący dla funkcjonariuszy GIS**

Funkcjonariusze Zakładu Wychowania Fizycznego i Działania Specjalnych CSSG zrealizowali kurs doskonalący pt. „Działania interwencyjne wobec osób stwarzających zagrożenie dla bezpieczeństwa w porcie lotniczym oraz na pokładzie statku powietrznego”. Kurs adresowany był do funkcjonariuszy Straży Granicznej, realizujących działania interwencyjne w portach lotniczych.

Celem głównym kursu było doskonalenie umiejętności w zakresie podejmowania działań wobec osób stwarzających zagrożenie dla bezpieczeństwa w zasięgu terytorialnym przejścia granicznego, w porcie lotniczym oraz na pokładzie statku powietrznego.

Podczas kursu funkcjonariusze doskonalili elementy taktyki i techniki w zakresie wykorzystania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej w porcie lotniczym oraz na pokładzie statku powietrznego, sporządzali dokumentację z podejmowanych działań oraz doskonalili umiejętności w zakresie udzielania pierwszej pomocy.

13–24.02.2017**Kolejna edycja kursu nauki języka angielskiego**

W terminie Centrum Szkolenia SG zrealizowano drugą w tym roku edycję kursu doskonalącego „Zadania z zakresu prowadzonego postępowania administracyjnego wobec cudzoziemców – język angielski”.

Kurs adresowany jest do osób, które w codziennej służbie realizują zadania z zakresu postępowań administracyjnych wobec cudzoziemców. W trakcie zajęć słuchacze przyswajają leksykę oraz zwroty, między innymi z zakre-

su danych personalnych, kontroli legalności pobytu, zatrudnienia oraz zatrzymania osoby, a także udzielają informacji w związku z wydaną decyzją administracyjną. Kurs kończy się powtórzeniem i utwaleniem materiału w celu sprawdzenia umiejętności językowych uczestników nabytych w trakcie zajęć.

13–24.02.2017

Język obcy w codziennej służbie – nauka rosyjskiego

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej odbyła się kolejna edycja kursu doskonalącego „Zadania z zakresu prowadzonego postępowania administracyjnego wobec cudzoziemców – język rosyjski”.

Szkolenie skierowane było do osób, które w codziennej służbie realizują zadania z zakresu postępowań administracyjnych wobec cudzoziemców. Celem kursu było doskonalenie umiejętności skutecznego komunikowania się w autentycznych sytuacjach, jakie mogą zaistnieć w czasie służby w zakresie wykonywania czynności związanych z prowadzeniem postępowania administracyjnego wobec cudzoziemca. Kurs zakończył się powtórzeniem i utwaleniem materiału w celu sprawdzenia umiejętności językowych nabytych w trakcie szkolenia.

21–22.02.2017

Turniej tenisa stołowego słuchaczy CSSG

W obiektach sportowych w CSSG w Kętrzynie rozegrany został Turniej Tenisa Stołowego, w którym brali udział słuchacze szkolenia podstawowego oraz szkolenia w zakresie szkoły chorążych. Organizatorami tej sportowej imprezy byli wykładowcy Zespołu Wychowania Fizycznego Zakładu Wychowania Fizycznego i Działan Specjalnych.

Przedmiotowy turniej zainaugurował cykl zawodów sportowych w ramach Sportowego Grand Prix Komendanta Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie.

W wyniku sportowej rywalizacji osiągnięto następujące wyniki końcowe:

w kategorii kobiet: I miejsce – szer. SG MARTA **GO-LONKO** (Szkolenie Podstawowe), II miejsce – szer. SG AGNIESZKA **BERGIEL** (Szkolenie Podstawowe), III miejsce – szer. SG KAMILA **KOZŁOWSKA** (Szkolenie Podstawowe);

w kategorii mężczyzn: I miejsce – sierż. szt. SG ROMAN **DUDEK** (Szkola Chorążych), II miejsce – szer. SG WOJCIECH **NIEWIŃSKI** (Szkolenie Podstawowe) III miejsce – sierż. szt. SG WITOLD **HANUS** (Szkola Chorążych).

Uroczystego zakończenia turnieju dokonał Komendant

Centrum Szkolenia Straży Granicznej płk SG ROMAN
ŁUBIŃSKI.

27–28.02.2017

Warsztaty z zakresu analizy kryminalnej

W Centrum Szkolenia SG w Kętrzynie odbyły się warsztaty z zakresu analizy kryminalnej.

W warsztatach, których gospodarzami byli Komendanci Centrum Szkolenia SG i Warmińsko-Mazurskiego Oddziału SG uczestniczyli: przedstawiciel Departamentu ds. Przesłuchania Gospodarczej Prokuratury Krajowej w Warszawie, Prokuratorzy Okręgowi z Olsztyna i Świdnicy oraz pracownicy prokuratur okręgowych. Celem spotkania była wymiana doświadczeń w zakresie wykorzystania kryminalnej analizy operacyjnej w działalności służbowej prokuratur i jednostek organizacyjnych.

MARZEC

27.02–3.03.2017

Druga edycja TRUS-P

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej realizowana była druga w tym roku edycja „Treningu Rozwoju Umiejętności Społecznych – zakres podstawowy” dla funkcjonariuszy i pracowników Straży Granicznej.

Celem głównym treningu jest kształtowanie umiejętności interpersonalnych poprzez rozwój samoświadomości oraz wgląd w indywidualne zasoby osobowości każdego słuchacza kursu. Uczestnicy na bazie teorii analizy transakcyjnej uczą się rozpoznawać mechanizmy zachowań w określonych sytuacjach społecznych.

27.02–3.03.2017

Szkolenie specjalistyczne pracowników Ministerstwa Spraw Zagranicznych kierowanych do ochrony polskich placówek dyplomatycznych

Funkcjonariusze Zakładu Wychowania Fizycznego i Działań Specjalnych we współpracy z kadłą dydaktyczką Zakładu Granicznego oraz Zakładu Ogólnozawodowego Centrum Szkolenia Straży Granicznej, zrealizowali szkolenie specjalistyczne skierowane do pracowników Ministerstwa Spraw Zagranicznych kierowanych do ochrony Polskich Placówek Dyplomatycznych.

Podczas kursu pracownicy MSZ doskonalili elementy taktyki i techniki w zakresie wykorzystania środków przymusu bezpośredniego, rozpoznania pirotechnicznego oraz podnosili umiejętności w zakresie udzielania pierwszej pomocy.

1.03.2017**Hold „żołnierzom drugiej konspiracji”**

1 marca w całym kraju obchodzony był Narodowy Dzień Pamięci „Żołnierzy Wyklętych”. Również w Kętrzynie odbyły się uroczystości poświęcone Żołnierzom Wyklętym, w których na zaproszenie Burmistrza Kętrzyna, udział wziął Komendant Centrum Szkolenia SG płk SG ROMAN ŁUBIŃSKI wraz z zastępcą płk. SG MIROSŁAWEM DOROSZKIEWICZEM.

Złożenie kwiatów pod Pomnikiem w Hołdzie Poległym, Pomordowanym i Zamęczonym Polakom – Obrońcom Ojczyzny – 1939–1956, poprzedzone zostało mszą św. w intencji Ojczyzny i wspomnieniami Żołnierzy Wyklętych w kętrzyńskiej Bazylice.

3.03.2017**Odprawa roczna Centrum Szkolenia Straży Granicznej**

Podsumowanie działalności szkoleniowej i kierunki rozwoju Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie były głównymi tematami odprawy rocznej kadry kierowniczej, która odbyła się 3 marca br.

Kierownictwo CSSG w obecności kadry ośrodka szkolenia i zaproszonych gości, podsumowało ubiegły rok pracy oraz przedstawiło zamierzenia i strategiczne kierunki działalności na rok 2017. Odprawie przewodniczył Komendant Centrum płk SG ROMAN ŁUBIŃSKI, który podsumował działalność ośrodka na wszystkich płaszczyznach aktywności podkreślając osiągnięcia w obszarze: dydaktyki, współpracy międzynarodowej oraz pozyskiwania, zarządzania i rozliczania środków z funduszy unijnych i źródeł zewnętrznych.

W ubiegłym roku funkcjonariusze kętrzyńskiego ośrodka czynnie wspierali najważniejsze wydarzenia, które miały miejsce w kraju, a związane były z organizacją Szczytu NATO i zabezpieczeniem Światowych Dni Młodzieży.

W 2016 roku w Centrum Szkolenia SG w Kętrzynie zrealizowanych zostało łącznie 377 przedsięwzięć szkoleniowych, w ramach których przeszkolonych zostało 8258 osób.

Odrębnym obszarem aktywności Centrum były szkolenia, które w oparciu o kętrzyński ośrodek prowadziły inne służby i instytucje. Tylko na rzecz innych służb przeprowadzone zostały odpłatnie dodatkowe 22 edycje szkoleń, w których uczestniczyło 365 osób. Jednym z priorytetowych obszarów działalności Centrum Szkolenia SG od wielu lat pozostaje współpraca międzynarodowa. W ubiegłym roku kadra szkoły zaangażowana była

w 79 przedsięwzięć o różnym charakterze. 63 razy przedstawiciele ośrodka uczestniczyli w przedsięwzięciach poza granicami kraju, a 16 razy gościliśmy delegacje zagraniczne u siebie. W obszarze tym dominowały szkolenia w ramach programu Kontrola Eksportu i Bezpieczeństwa Granic na Bałkanach (EXBS), szkolenia w ramach programu MSZ Polska Pomoc na rzecz Mołdawii, misje, operacje i szkolenia koordynowane przez Frontex w Europie, szkolenia i konferencje w ramach współpracy szkół partnerskich z Litwy, Łotwy, Estonii i inne.

5.03.2017

Drużyna z Centrum na zawodach sportowych w ramach Biegu Piastów

W Jakuszycach rozegrano XI Mistrzostwa Straży Granicznej w Narciarstwie Biegowym inaugurujące cykl zawodów sportowych funkcjonariuszy SG w 2017 roku w ramach XLI Biegu Piastów.

Na jakuszyckich trasach do zmagania sportowych obok wyczynowych zawodników stanęli także amatorscy pasjonaci tej zimowej dyscypliny.

Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie reprezentowała drużyna w składzie: kpt. SG PIOTR WITKOWSKI, chor. sztab. SG GRZEGORZ MANDYWEL oraz szer. SG DOMINIKA RACZYŃSKA. Uczestnicy Biegu mieli do pokonania techniką klasyczną ponad 16-kilometrową, trudną technicznie trasę, złożoną w znacznej części z podbiegów oraz kilku stromych i krętych zjazdów. W wyniku sportowej rywalizacji reprezentacja CSSG w Mistrzostwach Straży Granicznej w Narciarstwie Biegowym zajęła 8. miejsce. Najlepszymi drużynami w Straży Granicznej okazały się reprezentacje Bieszczadzkiego Oddziału SG, Nadodrzańskiego Oddziału SG oraz Śląskiego Oddziału SG.

Honorowy patronat nad imprezą objął Komendant Główny Straży Granicznej – płk SG MAREK ŁAPIŃSKI, który osobiście uczestniczył w ceremonii zakończenia zawodów.

6–8.03.2017

Kurs doskonalący dla funkcjonariuszy BOR

Kadra dydaktyczna Zakładu Wychowania Fizycznego i Działań Specjalnych CSSG zrealizowała kurs doskonalący przygotowujący do wnoszenia broni palnej lub środków przymusu bezpośredniego na pokład statku powietrznego „BRONŃ” dla funkcjonariuszy Biura Ochrony Rządu.

Podczas kursu funkcjonariusze Biura Ochrony Rządu, zapoznani zostali z budową statków powietrznych, ich wyposażeniem oraz obowiązującymi procedurami w trakcie lotu. Ponadto funkcjonariusze BOR, pod nadzorem wyspecjalizowanej kadry Zespołu Działań Specjalnych, ćwiczyli podejmowanie interwencji na pokładzie statku powietrznego, w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa lotu.

6–17.03.2017

Kolejna edycja kursu nauki języka rosyjskiego

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej odbyła się kolejna edycja kursu doskonalącego „Zadania z zakresu prowadzonego postępowania administracyjnego wobec cudzoziemców – język rosyjski”.

Szkolenie skierowane było do osób, które w codziennej służbie realizują zadania z zakresu postępowań administracyjnych wobec cudzoziemców. Celem głównym kursu było doskonalenie umiejętności skutecznego komunikowania się w autentycznych sytuacjach, jakie mogą zaistnieć w czasie służby podczas realizacji działań powrotowych związanych z prowadzeniem postępowania administracyjnego wobec cudzoziemca.

8.03.2017

Dzień Kobiet

Z okazji Międzynarodowego Dnia Kobiet 8 marca kierownictwo Centrum Szkolenia SG zaprosiło Panie na spotkanie, aby podkreślić ważność i wyjątkowość dnia – Święta Kobiet.

Komendant CSSG płk SG ROMAN ŁUBIŃSKI wraz z Zastępcą płk. SG MIROSLAWEM DOROSZKIEWICZEM oraz męska część kadry kierowniczej spotkali się z piękniejszą częścią społeczności Centrum ofiarowując kwiaty wraz z życzeniami.

13.03.2017

Nowo przyjęci do służby w SG funkcjonariusze rozpoczęli szkolenie podstawowe

Grupa 40 funkcjonariuszy z Nadbużańskiego, Podlaskiego oraz Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej rozpoczęła naukę w Centrum Szkolenia SG.

Słuchaczy w pierwszym dniu szkolenia powitał Komendant Centrum Szkolenia Straży Granicznej płk SG ROMAN ŁUBIŃSKI w obecności kadry kierowniczej Centrum i opiekunów dydaktycznych grup szkoleniowych.

Funkcjonariusze rozpoczęli swoją naukę od szkolenia podstawowego, które potrwa do 12 lipca 2017 roku. W tym czasie nabędą wiadomości i umiejętności wyko-

nywania ustawowych zadań SG, a w szczególności pełnienia służby granicznej w terenie oraz procedury kontroli ruchu granicznego.

13–15.03.2017

Kolejna edycja kursu z zakresu prowadzenia wstępnych rozmów kwalifikacyjnych

W Centrum Szkolenia SG w Kętrzynie zorganizowano trzecią w bieżącym roku edycję kursu doskonalącego dla funkcjonariuszy wchodzących w skład zespołów do przeprowadzenia wstępnych rozmów kwalifikacyjnych z kandydatami do służby w Straży Granicznej.

Celem przedsięwzięcia jest rozwój kompetencji społecznych jego uczestników, a w szczególności efektywnej oceny komunikacji werbalnej i niewerbalnej kandydatów oraz świadomości zagrożeń wynikających z prób wywierania wpływu i ukrytej perswazji przez osoby ubiegające się o przyjęcie do służby w Straży Granicznej. Zajęcia przeprowadził wykładowca z Zespołu Humanistycznego Zakładu Ogólnozawodowego Centrum Szkolenia Straży Granicznej.

13–16.03.2017

Doskonalenie jazdy po trudnym, podmokłym terenie

W CSSG w Kętrzynie odbyła się pierwsza w tym roku edycja kursu doskonalącego „Trening jazdy pojazdami terenowymi”.

Celem kursu było podniesienie świadomości istniejących zagrożeń, jakie może napotkać prowadzący pojazd w trudnym terenie oraz wykształcenie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach realnego zagrożenia. Uczestnicy szkolenia ćwiczyli hamowanie, wyprowadzanie pojazdu z poślizgu, zjazdy, podjazdy, a także przejazd przez ciekі wodne.

W szkoleniu udział wzięli funkcjonariusze z oddziałów: Morskiego, Podlaskiego, Nadwiślańskiego, Warmińsko-Mazurskiego i Komendy Głównej SG. Zajęcia prowadzili wykładowcy Zakładu Granicznego.

13–17.03.2017

Realizacja kolejnej edycji kursu doskonalącego „Trening Rozwoju Umiejętności Społecznych – zakres podstawowy”

W Centrum Szkolenia SG w Kętrzynie odbyła się kolejna edycja „Treningu Rozwoju Umiejętności Społecznych – zakres podstawowy” (TRUS-P).

Celem głównym kursu jest kształtowanie umiejętności interpersonalnych funkcjonariuszy i pracowników Straży Granicznej poprzez rozwój samoświadomości oraz wgląd

w indywidualne zasoby osobowości każdego z uczestników kursu. W oparciu o teorię analizy transakcyjnej uczestnicy kursu zdobywają wiedzę na temat mechanizmów własnych działań w relacjach z innymi ludźmi. W treningu uczestniczyli funkcjonariusze i pracownicy z: Podlaskiego, Warmińsko-Mazurskiego i Nadwiślańskiego Oddziału SG oraz z Komendy Głównej SG, Centralnego Ośrodka Szkoleń SG i Centrum Szkolenia SG.

15.03.2017

„SpoKREWnieni służbą”

Na terenie Centrum Szkolenia SGj oraz Warmińsko-Mazurskiego Oddziału SG odbyła się akcja oddawania krwi pod hasłem: „SpoKREWnieni służbą”.

Ogólnopolska zbiórka krwi została zainaugurowana 1 marca w Narodowym Dniu Pamięci Żołnierzy Wyklętych i miała na celu oddanie hołdu żołnierzom zbrojnego podziemia antykomunistycznego, a przede wszystkim niesienie pomocy potrzebującym: chorym i ofiarom wypadków.

Patronat nad akcją objął Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji – p. MARIUSZ BŁASZCZAK. Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa Oddział Terenowy w Giżycku pozyskał od funkcjonariuszy i pracowników Centrum Szkolenia SG i Warmińsko-Mazurskiego Oddziału SG łącznie 8550 ml krwi.

15.03.2017

Komendant Centrum Szkolenia Straży Granicznej gościł uczniów szkoły podstawowej

Uczniowie klasy III Szkoły Podstawowej nr 1 w Kętrzynie wraz z wychowawcą spotkali się z Kierownictwem Centrum oraz zapoznali się z obiektami dydaktycznymi Centrum Szkolenia Straży Granicznej.

Wizyta rozpoczęła się prezentacją ekspozycji historycznej poświęconej historii zarówno Straży Granicznej, jak i Centrum Szkolenia SG. Dzieci mogły obejrzeć dawne umundurowanie, sprzęt oraz pamiątki i eksponaty znajdujące się w zbiorach Centrum. W dalszej części wizyty, goście odwiedzili pracownię Zespołu Kryminalistyki oraz wysłuchali wykładu na temat zabezpieczeń zagranicznych dokumentów podróży. Następnie klasa udała się do pracowni, w której znajduje się „Treningowy Punkt Kontroli”, gdzie zaprezentowano m.in. urządzenie kontroli bagażu „Heimann”, służące do prześwietlania bagażu podręcznego. Kolejnym punktem wizyty była „Polowa Baza Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych” Zakładu Granicznego, gdzie dzieci poznały roboty pirotechniczne,

wyrzutniki pirotechniczne, czy pojazd elektryczny Seagway – sprzęt specjalistyczny, który służy do wsparcia unieszkodliwiania i rozbrajania ładunków wybuchowych. Ostatnim punktem wizyty było spotkanie z wykładowcą na strzelnicy krytej, połączone z prezentacją jednostek broni będących na wyposażeniu Straży Granicznej oraz krótkim treningiem obchodzenia się z bronią.

Z młodymi gośćmi spotkał się Komendant CSSG płk SG ROMAN ŁUBIŃSKI wraz z Zastępcą płk. SG MIROSLAWEM DOROSZKIEWICZEM.

17.03.2017

Uroczyste wręczenie świadectw

W Centrum Szkolenia SG pierwsza w tym roku grupa absolwentów szkolenia w zakresie szkoły chorążych odebrała świadectwa ukończenia szkolenia.

W obecności kadry kierowniczej oraz opiekunów dydaktycznych dwóch grup szkoleniowych Zastępca Komendanta Centrum Szkolenia SG płk SG MIROSLAW DOROSZKIEWICZ gratulował słuchaczom osiągniętych wyników szkolenia oraz wręczył świadectwa 40 funkcjonariuszom SG w służbie stałej.

Słuchacze naukę w kętrzyńskim ośrodku szkolenia rozpoczęli w dniu 6 lutego w oparciu o program szkolenia w zakresie szkoły chorążych funkcjonariuszy Straży Granicznej w służbie stałej. Główne założenia programu poświęcone są profesjonalnej realizacji ustawowych zadań Straży Granicznej oraz kierowaniu doraźnym zespołem funkcjonariuszy.

17.03.2017

Drużyna z Centrum na podium w X Turnieju Służb Mundurowych w Halowej Piłce Nożnej

W Hali Widowiskowo-Sportowej Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Kętrzynie rozegrano X Jubileuszowy Turniej Służb Mundurowych w Halowej Piłce Nożnej o Puchar Burmistrza Kętrzyna i Komendanta Powiatowego Policji.

Do sportowej rywalizacji przystąpiło 8 drużyn z Policji, Straży Granicznej oraz Urzędu Miasta Kętrzyn. CSSG reprezentowała drużyna składająca się z wykładowców oraz słuchaczy szkolenia w zakresie szkoły podoficerskiej: ppłk SG JACEK GUŹNICZAK, kpt. SG PIOTR WITKOWSKI, st. chor. szt. SG PAWEŁ SUCHARZEWSKI, chor. szt. SG GRZEGORZ MANDYWEL, szer. SG PAWEŁ BRANICKI, szer. SG ADRIAN CITKO, szer. SG WOJCIECH NIEWIŃSKI, szer. SG PRZEMYSŁAW SŁOMA, szer. SG MIKOŁAJ WÓJCIK, szer. SG DAWID ZMORA.

Po walce na wysokim poziomie panowie zdobyli III miejsce. Komendant Centrum Szkolenia SG płk SG ROMAN ŁUBIŃSKI pogratulował miejsca na podium i podziękował zawodnikom z kętrzyńskiego ośrodka za sportową postawę i reprezentowanie Centrum.

20.03.2017

Rozpoczęcie szkolenia w zakresie szkoły chorążych

W Centrum Szkolenia SG w Kętrzynie szkolenie w zakresie szkoły chorążych rozpoczęło 40 funkcjonariuszy Straży Granicznej w służbie stałej.

Funkcjonariuszy powitał Zastępca Komendanta Centrum płk SG MIROSLAW DOROSZKIEWICZ, który przybliżył zakres szkolenia, jego główne założenia oraz przedstawił kadrę kierowniczą i opiekunów dydaktycznych grup szkoleniowych.

Po ukończeniu szkolenia w zakresie szkoły chorążych funkcjonariusze będą przygotowani do kierowania doraźnym zespołem funkcjonariuszy. Funkcjonariusze rozpoczynający szkolenie legitymują się minimum kilkuletnim doświadczeniem w różnych pionach służbowych naszej formacji i reprezentują: Warmińsko-Mazurski, Podlaski, Nadbużański, Bieszczadzki, Oddział Straży Granicznej oraz Centralny Ośrodek Szkolenia Straży Granicznej

20–23.03.2017

Kurs doskonalący dla personelu narażonego na izolację – SERE poziom A

W Centrum Szkolenia SG przy współudziale ekspertów Komendy Głównej Straży Granicznej zrealizowano kurs doskonalący dla personelu narażonego na izolację – SERE poziom A. W przedmiotowym kursie wzięli udział funkcjonariusze Morskiego, Nadwiślańskiego oraz Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej.

Kurs był adresowany do funkcjonariuszy pełniących służbę w jednostkach organizacyjnych Straży Granicznej, realizujących zadania służbowe w bezpośredniej ochronie granicy państwowej oraz w głębi kraju, a także do funkcjonariuszy i pracowników SG zakwalifikowanych do udziału w kontyngentach i misjach zagranicznych. Realizacja treści programowych kursu miała na celu nabycie wiedzy oraz umiejętności umożliwiających samodzielne działanie w przypadku wystąpienia izolacji.

20–24.03.2017

Obóz szkoleniowy w CSSG uczniów Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Sejnach

Na obozie szkoleniowym w CSSG przebywało 35 uczniów Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Sejnach.

W czasie pobytu uczniowie zostali zapoznani ze sprzętem wykorzystywanym przez funkcjonariuszy w służbie, zwiedzili Placówkę Straży Granicznej w Grzechotkach i Braniewie. Wykładowcy z CSSG przedstawili młodzieży zagadnienia z zakresu oznakowania i przebiegu granicy państwowej, technik kryminalistycznych, przeprowadzili zajęcia ze szkolenia strzeleckiego i technik interwencji oraz test sprawnościowy obowiązujący kandydatów do służby w Straży Granicznej.

W czasie wolnym młodzież zwiedzała zabytki okolic Kętrzyna: Świątą Lipkę, Gierłoż, Twierdzę BOYEN w Giżycku. Pamiątkowe certyfikaty uczestnikom obozu wręczył płk SG ROMAN ŁUBIŃSKI, Komendant CSSG.

21–23.03.2017

Turniej Halowej Piłki Nożnej słuchaczy CSSG

W hali sportowej kętrzyńskiego ośrodka szkolenia Straży Granicznej odbył się Turniej Halowej Piłki Nożnej rozgrywany w ramach Sportowego Grand Prix Komendanta Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie.

W turnieju udział wzięli słuchacze Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie odbywający szkolenie podstawowe, szkolenie w zakresie szkoły podoficerskiej oraz szkolenie w zakresie szkoły chorążych.

Po zaciętej walce w meczu o III miejsce reprezentacja szkoły chorążych pokonała 3:2 ekipę gr. 2 szkolenia podoficerskiego. W meczu finałowym gr. 1 szkolenia podoficerskiego nie dała żadnych szans drużynie gr. 3 szkolenia podoficerskiego wygrywając 5:0.

Uroczystego zakończenia turnieju dokonał Komendant Centrum Szkolenia Straży Granicznej płk SG ROMAN ŁUBIŃSKI, który wraz z zaproszonym Komendantem Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej płk. SG TOMASZEM SEMENIUKIEM wręczyli trofea najlepszym zespołom. Ponadto nagrodzono wyróżniających się zawodników turnieju. Najlepszym zawodnikiem uznano szer. SG PAWŁA BRANICKIEGO, natomiast najlepszym bramkarzem został st. sierż. sztab. SG DARIUSZ STADNICKI.

Po zakończeniu turnieju rozegrano mecz towarzyski pomiędzy drużyną kadry obu kętrzyńskich jednostek organizacyjnych Straży Granicznej, na której czele stanęli Komendanci Centrum Szkolenia SG.

21–23.03.2017

Wsparcie szkoleniowe Agencji Forntex przez CSSG

Przedstawicielki Centrum Szkolenia SG były współprowadzącymi szkolenie 'Anti –Trafficking in Human Be-

ings, Train the Trainers' zorganizowane w siedzibie Agencji Frontex w Warszawie.

Celem przedmiotowego szkolenia było zapoznanie uczestników z zagadnieniami związanymi z podnoszeniem świadomości z zakresu handlu ludźmi, jak również symptomami mogącymi świadczyć o popełnieniu przestępstwa oraz sposobami postępowania z ofiarami handlu ludźmi. Funkcjonariuszki CSSG przeprowadziły panel zajęć poświęconych metodyce nauczania dorosłych, roli trenera oraz sposobom planowania i prowadzenia zajęć.

27–31.03.2017

Kontrola dokumentów – po rosyjsku

W Centrum Szkolenia SG odbyła się kolejna edycja kursu doskonalącego „Kontrola dokumentów uprawniających do przekraczania granicy i pobytu – język rosyjski”. Szkolenie adresowane było do funkcjonariuszy formacji wykonujących zadania służbowe w szczególności na pierwszej linii kontroli, którzy w ramach realizowanych czynności dokonują kontroli dokumentów oraz weryfikacji warunków wjazdu obywateli państw trzecich na terytorium RP i UE. Kurs zakończył się utwaleniem materiału w postaci uczestnictwa w ćwiczeniu interaktywnym symulującym sytuację, z jakimi funkcjonariusz SG może spotkać się w służbie wykonując zadania z zakresu kontroli na pierwszej linii.

27–31.03.2017

Organizacja działań pościgowych i blokadowych – kurs doskonalący

Funkcjonariusze z granicznych jednostek organizacyjnych oddziałów Straży Granicznej i Ośrodka Szkoleń Specjalistycznych SG w Lubaniu, w realnych warunkach ruchu drogowego na różnych ciągach komunikacyjnych kętrzyńskiego powiatu, doskonalili elementy zespołowego działania w ramach organizacji posterunków kontrolnych oraz posterunków blokadowych i blokad dróg.

Zadania te związane były z organizacją przez Centrum Szkolenia SG kursu doskonalącego pn. „Organizacja działań pościgowych i działań blokadowych”.

Program kursu prowadzonego przez wykładowców Zespołu Ochrony Granicy Państwowej Zakładu Granicznego obejmował głównie zajęcia praktyczne, związane m.in. z rozpoznaniem terenu, planowaniem i organizacją posterunków blokadowych i blokad dróg w terenie (z wykorzystaniem kolczatki drogowej i pojazdów służbowych), rozwijanych na kierunku ucieczki osoby ściganej lub osoby, która nie zatrzymała się do kontroli.

Uczestnicy kursu doskonalili elementy wzajemnego ubezpieczenia się, pewności działania i spostrzegawczości oraz taktykę i techniki legitymowania, kontroli ruchu drogowego, użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego oraz zatrzymywania i doprowadzania osób.

30.03.2017

Pożegnanie z pracą

Po 46 latach pracy zawodowej przeszedł na zasłużoną emeryturę wieloletni pracownik Centrum Szkolenia Straży Granicznej p. **MARIUSZ KALTENBERG**.

Mariusz Kaltenberg zatrudniony był na stanowisku specjalisty ds. bezpieczeństwa i higieny pracy w Zespole Stanowisk Samodzielnych w Kierownictwie. Z Centrum związany był od 2001 r.

Przechodzącego na emeryturę p. **MARIUSZA KALTENBERGA** pożegnali Komendanci Centrum płk SG **ROMAN ŁUBIŃSKI** i płk SG **MIROSLAW DOROSZKIEWICZ** oraz przedstawiciele organizacji związkowej pracowników działającej przy Centrum Szkolenia SG.

KWIECIEŃ

3–12.04.2017

„Działania interwencyjne wobec osób stwarzających zagrożenie dla bezpieczeństwa w porcie lotniczym oraz na pokładzie statku powietrznego” – kurs doskonalący

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej odbyła się kolejna edycja kursu doskonalącego „Działania interwencyjne wobec osób stwarzających zagrożenie dla bezpieczeństwa w porcie lotniczym oraz na pokładzie statku powietrznego”.

Zajęcia realizowane były przez wykładowców z Zakładu Wychowania Fizycznego i Działań Specjalnych CSSG. W czasie trwania kursu funkcjonariusze doskonalili umiejętności z zakresu przeprowadzania interwencji w portach lotniczych, jak i na pokładach statków powietrznych, dokonywali przeszukiwania szeregu pomieszczeń oraz doskonalili umiejętności strzeleckie.

6.04.2017

Funkcjonariusz CSSG po misji w Macedonii

Z IV misji Straży Granicznej w Macedonii powrócił funkcjonariusz Centrum Szkolenia SG st. chor. SG **KAROL DUBEL**, który przebywał za granicą od 5.03.–5.04. br. wspierając Policję Republiki Macedonii w działaniach prowadzonych na granicy z Grecją.

Do głównych zadań delegowanego funkcjonariusza podczas pełnienia wspólnych patroli należało zapobieganie nielegalnym przekroczeniom granicy poza przejściami granicznymi, prowadzenie obserwacji miejsc narażonych na przekroczenia granicy, przekazywanie informacji o sytuacji w rejonie granicy państwowej macedońskiej Policji i wspieranie działań w zabezpieczeniu porządku publicznego na wyznaczonym obszarze działań.

7.04.2017

Pożegnanie z mundurem

Po 30 latach służby w formacjach granicznych z mundurem pożegnał się pplk SG ANDRZEJ SKÓRA.

W trakcie uroczystej zbiórki z udziałem Kierownictwa Centrum: płk. SG ROMANA ŁUBIŃSKIEGO i płk. SG MIROŚŁAWA DOROSZKIEWICZA oraz kadry i pracowników Centrum Szkolenia SG żegnający się z mundurem został uhonorowany przez Komendanta Centrum *Odznaką pamiątkową Centrum Szkolenia Straży Granicznej im. Żołnierzy Korpusu Ochrony Pogranicza w Kętrzynie* oraz wyróżniony bronią białą.

Pplk SG ANDRZEJ SKÓRA w trakcie służby w CSSG został odznaczony: brązowym medalem za Zasługi dla Straży Granicznej oraz Odznaką Straży Granicznej.

10.04.2017

Uroczystości rocznicowe 10 kwietnia w Kętrzynie

Przedstawiciele władz wojewódzkich, samorządów lokalnych, przedstawiciele resortu spraw wewnętrznych i obrony narodowej, młodzież i mieszkańcy powiatu kętrzyńskiego spotkali się na podkętrzyńskim lotnisku Wilamowo, aby uczcić 77. rocznicę Zbrodni Katyńskiej i 7. rocznicę katastrofy smoleńskiej.

Głównym elementem obchodów był Apel Pamięci poświęcony tragicznie zmarłym w katastrofie lotniczej w Smoleńsku.

W uroczystości, na zaproszenie Starosty Kętrzyńskiego oraz współorganizatorów, uczestniczył Komendant Centrum Szkolenia Straży Granicznej płk SG ROMAN ŁUBIŃSKI, który wraz z delegacją resortu spraw wewnętrznych złożył kwiaty pod obeliskiem ufundowanym ku pamięci ofiar katastrofy lotniczej z 2010 roku.

10–13.04.2017

Hamowanie, wyprowadzanie pojazdu z poślizgu oraz jazda w koleinach – kurs jazdy terenowej

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie odbyła się kolejna w tym roku edycja kursu doskonalącego „Trening jazdy pojazdami terenowymi”.

Do udziału w kursie zostali skierowani funkcjonariusze: Podlaskiego, Nadbużańskiego, Karpackiego oddziału SG oraz Ośrodka Szkoleń Specjalistycznych SG w Lubaniu. Zajęcia prowadzili wykładowcy Zakładu Granicznego.

W błotnistym terenie funkcjonariusze ćwiczyli elementy hamowania, wyprowadzanie pojazdu z poślizgu oraz jazdy w koleinach.

Instruktorzy dużą uwagę zwracali na eksploataowanie samochodów, na umiejętne dobieranie prędkości, stosowanie przełożeń skrzyni redukcyjnej oraz bezpieczeństwo.

10–14.04.2017

„Trening Rozwoju Umiejętności Społecznych – zakres podstawowy” dla funkcjonariuszy i pracowników SG

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej realizowana była czwarta w tym roku edycja „Treningu Rozwoju Umiejętności Społecznych – zakres podstawowy” dla funkcjonariuszy i pracowników Straży Granicznej.

Uczestnikami kursu byli funkcjonariusze i pracownicy Straży Granicznej, którzy na bazie teorii analizy transakcyjnej uczyli się rozpoznawać mechanizmy zachowań w określonych sytuacjach społecznych.

Ponadto słuchacze kształtowali umiejętności interpersonalne wpływające na jakość relacji międzyludzkich oraz poziom wykonywania zadań służbowych.

10–14.04.2017

Kurs doskonalący „Kontrola środków transportu i bagażu A1/A2” – język angielski

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej odbył się kurs doskonalący z języka angielskiego dla funkcjonariuszy Straży Granicznej z zakresu „Kontroli środków transportu i bagażu – język angielski”.

Kurs koncentrował się na zagadnieniach związanych z zakresem prowadzenia czynności polegających na kontroli środków transportu i bagażu obywateli państw trzecich. Celem kursu było pogłębianie kompetencji językowych związanych z pracą funkcjonariuszy i był przeznaczony dla osób posiadających podstawy znajomości języka angielskiego.

10–14.04.2017

„Podstawy wiedzy i umiejętności do prowadzenia działań z jednostkami Sił Zbrojnych RP” – kurs doskonalący

W CSSG, przy współudziale 4 instruktorów z Jednostki Wojskowej Komandosów w Lublińcu, zrealizowano pierwszą w tym roku edycję kursu doskonalącego dla

funkcjonariuszy SG pt. „Podstawy wiedzy i umiejętności do prowadzenia działań z jednostkami Sił Zbrojnych RP”. W kursie uczestniczyli funkcjonariusze z: Morskiego, Warmińsko-Mazurskiego, Podlaskiego, Bieszczadzkiego i Nadwiślańskiego Oddziału SG. Funkcjonariusze SG przygotowywali się do współdziałania z jednostkami Sił Zbrojnych RP w sytuacji prowadzenia wspólnych działań. Zrealizowano szereg zajęć praktycznych m.in.: z zakresu dowodzenia drużyną, prowadzenia działań w różnych środowiskach walki, pracy na mapie w standardach NATO, wykonywania pomiarów w terenie, a także posługiwania się nowoczesnym sprzętem nokto- i termowizyjnym.

13.04.2017

Delegacja Republiki Angoli w Centrum Szkolenia Straży Granicznej

Kętrzyński ośrodek szkolenia gościł przedstawicieli administracji rządowej Republiki Angoli oraz Ambasady Republiki Angoli w Warszawie. Gościom towarzyszyli przedstawiciele Zarządu ds. Cudzoziemców Komendy Głównej Straży Granicznej. Delegacji przewodniczył p. JOSE PAULNINO CUNHA DA SILVA – Dyrektor Generalny Departamentu Migracji i Cudzoziemców Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Angoli, któremu towarzyszył gen. broni ANTÔNIO PEDRO JOAQUIM – Komendant Główny Straży Granicznej z Republiki Angoli oraz przedstawiciel Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Ambasady Angoli w Polsce. Stronę polską reprezentował Komendant Centrum Szkolenia SG płk SG ROMAN ŁUBIŃSKI wraz z Zastępcą płk SG MIROSŁAWEM DOROSZKIEWICZEM oraz przedstawiciele kadry kierowniczej CSSG.

Celem wizyty było zapoznanie członków delegacji z zadaniami ośrodka szkolenia i modelem szkolenia funkcjonariuszy naszej formacji.

19.04.2017

Promocja książki „Żołnierze Korpusu Ochrony Pogranicza i Straży Granicznej – ofiary Zbrodni Katyńskiej” w Białymstoku

Na białostockim „Przystanku historia” w siedzibie Archiwum i Muzeum Archidiecezjalnego w Białymstoku odbyła się promocja książki pt. „Żołnierze Korpusu Ochrony Pogranicza i Straży Granicznej – ofiary Zbrodni Katyńskiej”.

W spotkaniu uczestniczyli autorzy publikacji, w tym współautor książki st. chor szt. SG EDWARD MILEWSKI

– funkcjonariusz Centrum Szkolenia SG w Kętrzynie, p. dr IZABELLA **SARIUSZ-SKĄPSKA** – Prezes Federacji Rodzin Katyńskich i jednocześnie redaktor serii „Biblioteka Katyńska” oraz współautorzy publikacji: st. chor. szt. SG AGNIESZKA **MARKIEWICZ-CYBULSKA** (Podlaski Oddział SG), mjr SG dr ARTUR **OCHAŁ** (Morski Oddział SG), ppłk SG JAN **NIKOLAJUK** (Podlaski Oddział SG), przedstawiciele IPN oraz zaproszeni goście.

Współorganizatorem spotkania był Podlaski Oddział Straży Granicznej w Białymstoku, który reprezentował Zastępca Komendanta płk SG STANISŁAW **SUPIŃSKI**.

Książka została wydana przez Narodowe Centrum Kultury, a honorowy patronat nad Wydawnictwem sprawował Sekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji p. JAROSŁAW **ZIELIŃSKI**.

19.04.2017

Wizyta dzieci i młodzieży w CSSG

W Centrum Szkolenia SG przebywała liczna grupa dzieci ze Szkoły Podstawowej w Kozłowie i Choszczewie.

Podczas wizyty gości zapoznano z wybranymi obiektami Centrum Szkolenia SG m.in. z Połową Bazą Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych, gdzie został zaprezentowany sprzęt specjalistyczny wykorzystywany do szkoleń realizowanych przez ośrodek. W pracowniach specjalistycznych Zakładu Prawa i Kryminalistyki zaprezentowano sprzęt i środki techniki kryminalistycznej, a w Zakładzie Granicznym urządzenia do prześwietlania bagażu.

19–21.04.2017

Szkolenie z eksploatacji pojazdów ATV

Wykładowcy Zakładu Granicznego CSSG przeprowadzili w placówkach Warmińsko-Mazurskiego Oddziału SG kurs z zakresu bezpiecznej eksploatacji pojazdów ATV.

W szkoleniu uczestniczyło 51 funkcjonariuszy na co dzień wykonujących zadania służbowe z użyciem quadów.

Funkcjonariusze obsługujący w swej służbie pojazdy ATV doskonalili umiejętności rozpoznania terenu przed wjazdem, poprawnego korzystania z systemu napędowego, dostosowanie prędkości do umiejętności kierującego i warunków terenowych, zasady balansowania ciałem podczas podjazdów i zjazdów oraz właściwą ocenę drogi hamowania na różnym podłożu.

Celem pośrednim kursu było przekonanie funkcjonariuszy do zachowania zdrowego rozsądku w podejmowaniu ryzyka podczas wykonywania obowiązków służbowych z użyciem pojazdu ATV.

- 24–28.04.2017** **Kurs doskonalący dla osób realizujących zadania w komórkach właściwych do spraw kontroli jednostek organizacyjnych Straży Granicznej**
W CSSG w Kętrzynie, we współpracy z Biurem Kontroli Komendy Głównej SG, zorganizowano pierwszą w tym roku edycję kursu doskonalącego dla osób realizujących zadania w komórkach właściwych do spraw kontroli jednostek organizacyjnych Straży Granicznej. Uczestnicy koncentrowali się na rozwoju swoich kompetencji umożliwiających sprawne i skuteczne przeprowadzanie procesu kontroli, stanowiącego integralną część działania zorganizowanego wywiedzionego z teorii zarządzania. Zajęcia prowadzili w głównej mierze eksperci z Biura Kontroli Komendy Głównej SG oraz wykładowcy Centrum Szkolenia SG, a grupę uczestników szkolenia tworzyli funkcjonariusze i pracownicy Straży Granicznej oraz Biura Ochrony Rządu.
- 28.04.2017** **Zakończenie szkolenia w zakresie szkoły chorążych**
W Centrum Szkolenia SG odbyło się uroczyste wręczenie świadectw absolwentom szkolenia w zakresie szkoły chorążych. W obecności kadry kierowniczej i opiekunów dydaktycznych grup szkoleniowych Zastępca Komendanta Centrum Szkolenia SG płk SG MIROSLAW **DOROSZ-KIEWICZ** wręczył świadectwa 40 absolwentom, którzy reprezentowali: Warmińsko-Mazurski, Podlaski, Nadbużański, Bieszczadzki Oddział Straży Granicznej oraz Centralny Ośrodek Szkolenia SG. Słuchacze przebywali w Centrum Szkolenia SG od 20 marca 2017 r.
- 19–22. 04.2017** **XXXI Zlot aktywu turystycznego resortu spraw wewnętrznych „Kętrzyn 2017”**
XXXI Zlot Aktywu Turystycznego resortu spraw wewnętrznych „Kętrzyn 2017” odbył się w tym roku w miejscowości Święta Lipka. Organizatorem było Koło PTTK „Bażanty” działające przy Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie wspierane przez Komisję Turystyki w resorcie spraw wewnętrznych. W tegorocznym zlocie brało udział 50 uczestników – przedstawiciele kół i klubów turystycznych zrzeszających funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej, a także emerytów obu formacji i członków Ich rodzin. Głównym celem zlotu była promocja Kętrzyna w jego 660. rocznicę powstania i poznanie walorów turystyczno-

-krajoznawczych Pojezierza Mazurskiego z wieloma jego ciekawymi miejscami i zabytkami.

27–28.04.2017

Warsztaty na temat ochrony stref ogólnodostępnych portów lotniczych

W Centrum Szkolenia SG odbyły się warsztaty na temat ochrony stref ogólnodostępnych portów lotniczych.

Uczestnikami warsztatów byli komendanci lotniczych przejść granicznych, przedstawiciele Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Urzędu Lotnictwa Cywilnego, a także przedstawiciele 14 polskich portów lotniczych (dyrektorzy/kierownicy ds. ochrony).

W imieniu Komendanta CSSG uczestników powitał jego Zastępca płk SG MIROSLAW **DOROSZKIEWICZ**. Zarząd Graniczny Komendy Głównej SG reprezentowali płk SG GRZEGORZ **OPALIŃSKI** – Dyrektor Zarządu Granicznego oraz ppłk SG ANDRZEJ **PROKOPSKI** – Radca Zespołu Stanowisk Samodzielnych Zarządu Granicznego.

Podczas warsztatów omówiono zasady ochrony stref ogólnodostępnych z podziałem na poszczególne obszary funkcjonowania portu lotniczego. Przedstawiono również koncepcje oraz założenia planowanego szkolenia analizy zachowań osób znajdujących się w strefach ogólnodostępnych, który dedykowany zostanie funkcjonariuszom SG pełniącym służbę w portach lotniczych.

MAJ

1–5.05.2017

Studenci Bezpieczeństwa Narodowego z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Centrum Szkolenia SG

W Centrum Szkolenia SG na obozie szkoleniowym przebywało 29 studentów Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, filia w Piotrkowie Trybunalskim. Gościom Centrum Szkolenia SG zaprezentowano bazę dydaktyczną ośrodka m.in. połowę bazę minersko-pirotechniczną, sprzęt wykorzystywany do prześwietlania bagażu oraz pracownię kryminalistyczną.

Studenci mieli możliwość sprawdzenia swoich umiejętności w zakresie terenoznawstwa, zapoznać się ze specyfiką służby, sprzętem wykorzystywanym w służbie. Omówione zostały również zasady bezpiecznego poruszania się w strefie nadgranicznej, odpowiedzialności karnej za umyślne, jak i nieumyślne przekroczenie granicy państwowej.

2.05.2017**Dzień Flagi RP**

O godzinie 9.00 podniesieniem flagi na maszt oraz odegraniem hymnu narodowego społeczność Centrum Szkolenia SG w Kętrzynie uroczystie uczła Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej.

Obchody rozpoczęły się od złożenia meldunku Komendantowi Centrum Szkolenia Straży Granicznej płk. SG ROMANOWI ŁUBIŃSKIEMU. Następnie odczytany został komunikat o znaczeniu barw narodowych oraz historii Flagi – symbolu państwowości.

3.05.2017**Uroczystości uchwalenia Konstytucji 3 Maja**

Funkcjonariusze CSSG na zaproszenie Burmistrza Miasta Kętrzyn wspólnie z mieszkańcami wzięli udział w obchodach 226. rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja.

Uroczyste obchody rozpoczęła modlitwa ekumeniczna w intencji Ojczyzny, która odbyła się w Bazylice św. Jerzego w Kętrzynie. Po mszy świętej nastąpił Apel Pamięci połączony ze złożeniem kwiatów pod pomnikiem „W Hołdzie Poległym, Pomordowanym i Zamęczonym Polakom – Obroncom Ojczyzny 1939–1956”.

Komendant Centrum Szkolenia SG płk SG ROMAN ŁUBIŃSKI wraz z delegacją resortu spraw wewnętrznych złożył kwiaty pod pomnikiem na Placu Armii Krajowej.

8.05.2017**Rozpoczęcie szkolenia w zakresie szkoły chorążych**

W CSSG szkolenie w zakresie szkoły chorążych rozpoczęło 40 funkcjonariuszy w służbie stałej.

Powitania słuchaczy dokonał Komendant Centrum płk SG ROMAN ŁUBIŃSKI, który przybliżył zakres szkolenia, jego główne założenia oraz przedstawił kadrę kierowniczą i opiekunów grup szkoleniowych. Funkcjonariusze reprezentują: Podlaski, Nadbużański, Bieszczadzki, Karpacki oraz Nadwiślański Oddział Straży Granicznej.

8–12.05.2017**Kurs doskonalący: „Trening Rozwoju Umiejętności Społecznych – zakres podstawowy”**

W Centrum Szkolenia SG odbyła się kolejna edycja „Treningu Rozwoju Umiejętności Społecznych – zakres podstawowy” (TRUS-P). Celem głównym kursu było kształtowanie umiejętności interpersonalnych funkcjonariuszy i pracowników Straży Granicznej poprzez rozwój samoświadomości oraz wgląd w indywidualne zasoby osobowości każdego z uczestników kursu.

W oparciu o teorię analizy transakcyjnej uczestnicy kursu zdobyli wiedzę na temat mechanizmów własnych działań

w relacjach z innymi ludźmi. W zajęciach uczestniczyli funkcjonariusze i pracownicy z: Podlaskiego, Warmińsko-Mazurskiego, Nadwiślańskiego, Morskiego, Nadbużańskiego Oddziału SG oraz Centrum Szkolenia SG.

8–12.05.2017

„Język angielski dla funkcjonariuszy pełniących służbę na lotniskach”

W CSSG realizowana była pierwsza w tym roku edycja kursu doskonalącego „Język angielski dla funkcjonariuszy pełniących służbę na lotniskach”.

Kurs adresowany był do osób posiadających znajomość języka angielskiego na poziomie A1/A2 zgodnie z założeniami Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.

W trakcie trwania kursu, uczestnicy mieli okazję przyswajania leksyki z zakresu m.in. danych osobowych, stanu zdrowia, kontroli dokumentów oraz zatrzymania osoby. Ponadto, uczestnicy rozwijali umiejętność skutecznego komunikowania się w sytuacjach, jakie mogą zaistnieć podczas wykonywania zadań służbowych.

9.05.2017

Wizyta studyjna delegacji Turcji w Centrum Szkolenia Straży Granicznej

W Centrum Szkolenia SG przebywała goszcząca w Polsce delegacja Turcji. Delegacji przewodniczył p. HÜSEYİN ÇAKIRTAŞ Szef Departamentu w Dyrektoracie Generalnym ds. Administracji Terytorialnej w MSW. Stronę polską reprezentował Komendant Centrum Szkolenia SG płk SG ROMAN ŁUBIŃSKI oraz przedstawiciele kadry kierowniczej CSSG.

Celem wizyty było zapoznanie członków delegacji z zadaniami ośrodka szkolenia i modelem szkolenia funkcjonariuszy naszej formacji. Ponadto zaprezentowano gościom bazę dydaktyczną ośrodka szkolenia.

10.05.2017

Studenci z Akademii Dolnej Saksonii, Wielkiej Brytanii i Bułgarii z wizytą w Centrum Szkolenia SG

Centrum Szkolenia SG gościło studentów Akademii Dolnej Saksonii, Wielkiej Brytanii i Bułgarii. Gości przywitał Komendant Centrum płk SG ROMAN ŁUBIŃSKI wraz z przedstawicielami kadry kierowniczej CSSG.

Studenci przybyli do kętrzyńskiego ośrodka szkolenia SG w związku z wymianą studencką realizowaną pomiędzy Wyższą Szkołą Policji w Szczytnie a ich macierzystymi uczelniami. W trakcie pobytu przyszli stróże prawa zapoznali się z profilem szkoleń realizowanych w Centrum.

Studenci zwiedzili pracownie dydaktyczne Zakładu Prawa i Kryminalistyki, pracownię z urządzeniem do prześwietlania bagażu, pracownię Kontroli Ruchu Granicznego oraz strzelnicę krytą.

10-12.05.2017

Spotkanie przedstawicieli ośrodków szkolenia Straży Granicznej

W Centrum Szkolenia SG przeprowadzono kolejny etap prac związanych z badaniem potrzeb szkoleniowych funkcjonariuszy SG.

Przedstawiciele Centralnego Ośrodka Szkolenia SG, Ośrodka Szkoleń Specjalistycznych SG oraz Centrum Szkolenia SG po raz kolejny spotkali się w Kętrzynie, aby kontynuować wspólne prace nad stroną teoretyczną badania obejmującą opracowanie kolejnych narzędzi badawczych oraz nad stroną realizacyjną badania, dotyczącą organizacji i terenu procesu badawczego.

Na platformie e-learningowej funkcjonariuszom Straży Granicznej stworzono możliwość określenia potrzeb szkoleniowych na zajmowanych stanowiskach służbowych. Pełna koncepcja działań przewiduje również badanie otoczenia organizacyjnego, w którym realizowane jest doskonalenie zawodowe centralne.

**14.05. i
16.05.2017**

NA STRAŻY ŻYCIA – ogólnopolska akcja krwiodawcza

W ramach ogólnopolskiej akcji honorowego oddawania krwi pod hasłem „NA STRAŻY ŻYCIA” Klub Honorowych Dawców Krwi PCK przy Placówce Straży Granicznej w Barcianach oraz Centrum Szkolenia Straży Granicznej zorganizował w dniu 14.05. br. (w Ambulansie przy Gminnym Ośrodku Kultury w Barcianach) oraz w dniu 16.05. br. (w Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej przy Warmińsko-Mazurskim Oddziale SG w Kętrzynie) akcje honorowego oddawania krwi.

Łącznie krew oddało 50 osób. Podczas wspólnej akcji zebrano 22,500 l krwi pełnej. Akcja została przeprowadzona przy współpracy Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Olsztynie Oddziału Terenowego w Giżycku.

15–19.05.2017

„Konwojowanie przesyłek wartościowych, niejawnych, broni i amunicji” – kurs doskonalący

W Centrum Szkolenia SG odbyła się pierwsza edycja kursu doskonalącego, „Konwojowanie przesyłek wartościowych, niejawnych, broni i amunicji”.

Zajęcia realizowane były przez wykładowców z Zakładu Wychowania Fizycznego i Działań Specjalnych. W czasie trwania kursu funkcjonariusze doskonalili umiejętności taktyczne z zakresu współdziałania konwojowania przesyłek wartościowych, niejawnych, broni i amunicji, zarówno pieszo, jak i pojazdami służbowymi. Ponadto, funkcjonariusze w trakcie trwania kursu, doskonalili umiejętności strzeleckie.

15–19.05.2017

Kurs doskonalący „Kontrola środków transportu i bagażu – język rosyjski”

W CSSG odbył się kurs doskonalący języka rosyjskiego „Kontrola środków transportu i bagażu”. Kurs adresowany był do funkcjonariuszy SG, którzy w ramach wykonywanych zadań służbowych dokonują kontroli środków transportu i bagażu obywateli państw trzecich.

Głównym celem szkolenia było pogłębienie znajomości języka rosyjskiego oraz powiązanych z nią kompetencji językowych i kulturowych w zakresie słownictwa związanego z pracą funkcjonariuszy, a zwłaszcza w zakresie czynności realizowanych podczas kontroli środków transportu cudzoziemca.

15–19.05.2017

Kurs doskonalący języka angielskiego – język spotkań

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej odbył się kurs języka angielskiego – „Język spotkań”.

Kurs koncentrował się przede wszystkim na podnoszeniu kompetencji skutecznej komunikacji w formalnym języku angielskim. Podczas sesji słuchacze poznali zwroty związane z prowadzeniem spotkań, m.in.: włączaniem się do dyskusji, prezentowaniem własnego stanowiska, wyrażaniem aprobaty, negocjowaniem. W celu zapewnienia szybkiej, konstruktywnej informacji zwrotnej oraz monitorowania słuchaczy zajęcia prowadzone były w formie peer teaching (przez dwóch lektorów języka angielskiego jednocześnie).

16.05.2017

10. rocznica nadania Centrum Szkolenia SG imienia Żołnierzy Korpusu Ochrony Pogranicza

W br. mija 10. rocznica nadania Centrum Szkolenia Straży Granicznej imienia Żołnierzy Korpusu Ochrony Pogranicza. 16 maja 2007 roku Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, na wniosek Komendanta CSSG, nadał Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie imię „Żołnierzy Korpusu Ochrony Pogranicza”.

W dniu 18 maja 2007 r. została uroczystie odsłonięta

tablica pamiątkowa ufundowana przez funkcjonariuszy i pracowników: Centrum Szkolenia Straży Granicznej, Warmińsko-Mazurskiego Oddziału SG oraz społeczeństwo Warmii i Mazur.

22–26.05. 2017

Doskonalenie języka niemieckiego w Centrum Szkolenia SG

W Centrum Szkolenia SG odbył się kurs doskonalący języka niemieckiego „Język spotkań”.

Udział w nim wzięli funkcjonariusze i pracownicy SG z: Podlaskiego, Nadwiślańskiego i Morskiego Oddziału Straży Granicznej. W czasie szkolenia uczestnicy poznali środki językowe służące prezentowaniu opinii, wyrażaniu zgody lub jej braku, przedstawianiu propozycji, czy doprecyzowaniu wypowiedzi. Słuchacze rozwijali sprawność komunikacji werbalnej z zastosowaniem wyrażen przydatnych podczas spotkań formalnych, narad lub konferencji.

22–26.05.2017

„Język spotkań” – kurs doskonalący języka angielskiego

W Centrum Szkolenia SG odbył się kurs języka angielskiego pn. „Język spotkań”.

Kurs koncentrował się na podnoszeniu kompetencji skutecznej komunikacji w formalnym języku angielskim. Podczas sesji słuchacze poznawali zwroty związane z prowadzeniem spotkań, dyskusją, prezentowaniem własnego stanowiska, wyrażaniem aprobaty, negocjowaniem itp. Dodatkowo słuchacze uczestniczyli w licznych ćwiczeniach symulujących spotkania oraz podnoszących sprawność płynnej komunikacji w formalnym języku angielskim.

22–26.05.2017

Szkolenie dla MSZ

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej odbyła się kolejna edycja szkolenia specjalistycznego dla pracowników Ministerstwa Spraw Zagranicznych kierowanych do ochrony polskich placówek dyplomatycznych.

Zajęcia realizowane były przez wykładowców Zespołu Działań Specjalnych, Zakładu Wychowania Fizycznego i Działań Specjalnych, przy współpracy z Zakładem Granicznym i Zakładem Ogólnozawodowym. Pracownicy MSZ pod okiem wykwalifikowanych instruktorów doskonalili umiejętności z zakresu użycia środków przymusu bezpośredniego, udzielania pierwszej pomocy oraz prowadzenia rozpoznania materiałów wybuchowych.

22–26.05.2017**Przedstawiciel Centrum Szkolenia SG na szkoleniu międzynarodowym**

Funkcjonariusz Zakładu Wychowania Fizycznego i Działań Specjalnych uczestniczył w międzynarodowym szkoleniu realizowanym na Litwie przez Grupę Operacji Specjalnych Straży Granicznej USA (BORTAC).

Celem szkolenia był rozwój i wzmocnienie zdolności działania jednostek szybkiego reagowania. W trakcie ćwiczeń doskonalono umiejętności z zakresu planowania działań, użycia broni palnej, taktyki wykorzystania pojazdów, prowadzenia walki na bliskich dystansach, udzielania pierwszej pomocy według wytycznych TCCC oraz desantowania ze śmigłowca z wykorzystaniem szybkiej liny.

CZERWIEC**22.05–9.06.2017****Legitymowanie osób i kontrola ruchu drogowego – kolejna edycja kursu doskonalącego**

Funkcjonariusze z granicznych jednostek organizacyjnych Straży Granicznej doskonalili elementy zespołowego działania w wielu złożonych sytuacjach w ramach, organizowanego po raz kolejny w Centrum Szkolenia SG kursu doskonalącego pt. „Legitymowanie osób i kontrola ruchu drogowego”.

Program kursu obejmował głównie zajęcia praktyczne, związane m.in. z legitymowaniem uczestników ruchu drogowego, stosowaniem procedur postępowania z osobami naruszającymi przepisy określone w Ustawie „Prawo o ruchu drogowym” oraz kontrolą dokumentów wymaganych w związku z kierowaniem pojazdem i jego używaniem. W trakcie zajęć słuchacze wykorzystywali przyrządy kontrolno-pomiarowe, w szczególności do badania pojazdu oraz do stwierdzania stanu trzeźwości kierującego.

29.05–02.06.2017**Kurs doskonalący – „Język spotkań”**

W Centrum Szkolenia SG odbył się kurs języka rosyjskiego – „Język spotkań”.

Jego głównym celem było doskonalenie kompetencji komunikacyjnej, umożliwiającej porozumiewanie się w języku rosyjskim podczas spotkań międzynarodowych. Kurs koncentrował się na kształtowaniu płynnej komunikacji w języku formalnym podczas prowadzenia spotkania, prezentacji własnego stanowiska oraz innych form aktywnego uczestnictwa w oficjalnym spotkaniu.

29.05–02.06.2017 **Język angielski dla funkcjonariuszy pełniących służbę na lotniskach**

W CSSG odbył się kurs doskonalący „Język angielski dla funkcjonariuszy pełniących służbę na lotniskach”.

Kurs adresowany był do funkcjonariuszy posiadających znajomość języka angielskiego na poziomie A1/A2 zgodnie z założeniami Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego. Podczas kursu funkcjonariusze przyswajali wiedzę w obszarze kontroli dokumentów, danych osobowych, zatrzymania osób. Ponadto uczestnicy kursu ćwiczyli praktyczne aspekty komunikowania się w sytuacjach symulowanych, które mogą zaistnieć na terenie lotniska podczas wykonywania zadań służbowych.

1.06.2017**Wicemistrzostwo CSSG w Międzynarodowych Zawodach Strzeleckich na Litwie**

W Karmelavie na Litwie (okręg kowieński) odbyły się Międzynarodowe Zawody Strzeleckie organizowane przez Szkołę Służby Ochrony Granicy Państwowej Republiki Litwy.

W zawodach uczestniczyło ok. 100 zawodników z różnych krajów, w tym szkół partnerskich z Łotwy i Estonii, z którymi współpracuje kętrzyński ośrodek szkolenia Straży Granicznej.

Centrum Szkolenia Straży Granicznej w zawodach reprezentowała drużyna w składzie: mjr SG ROBERT SZKUDAJ, kpt. SG KATARZYNA PEJDA, chor. szt. SG DAMIAN ŁABAJ, chor. szt. SG GRZEGORZ MANDYWEL.

W klasyfikacji drużynowej reprezentacja CSSG zajęła II miejsce przegrywając tylko z gospodarzami zawodów, natomiast III miejsce zajęła druga reprezentacja litewskiej szkoły. Zawody przeprowadzone zostały również w klasyfikacji indywidualnej, w której najlepszym strzelcem został reprezentant Centrum Szkolenia SG mjr SG ROBERT SZKUDAJ.

Reprezentacji Centrum miejsca na podium pogratulował Zastępca Komendanta Centrum Szkolenia SG płk SG MIROSLAW DOROSZKIEWICZ.

4.06.2017**Uroczystości Święta Straży Granicznej w Kętrzynie**

Na Placu J. Piłsudskiego w Kętrzynie odbyły się uroczyste obchody 26. rocznicy powołania Straży Granicznej.

Uroczystość rozpoczęła się Mszą Świętą w Bazylice Św. Jerzego w Kętrzynie, której przewodniczył ks. kanonik STANISŁAW MAJEWSKI, koncelebrował ks. kpt. SG JA-

CEK **DZWONEK**, a Słowo Boże wygłosił Dziekan SG ksiądz płk SG dr **ZBIGNIEW KĘPA**. W modlitwie udział wzięli również kapelani innych wyznań, którzy w imieniu swoich Biskupów przekazali życzenia z okazji święta formacji.

Po uroczystej Mszy Świętej, w asyście kompanii honorowej SG i pocztów sztandarowych, po odśpiewaniu hymnu i podniesieniu flagi państwowej Komendant Warmińsko-Mazurskiego Oddziału SG płk SG **TOMASZ SEMENIUK** w imieniu swoim i współgospodarza uroczystości, Komendanta Centrum Szkolenia SG płk SG **ROMANA ŁUBIŃSKIEGO**, przywitał zaproszonych gości oraz wszystkich uczestników. Uroczystości swoją obecnością uświetnili Wojewoda Warmińsko-Mazurski p. **ARTUR CHOJECKI**, Konsul Generalny RP w Kaliningradzie p. **MARCIN NOSAL**, samorządowcy województwa, starostowie, burmistrzowie, wójtowie, parlamentarzyści oraz przedstawiciele organów i służb współdziałających, a także dowódcy i komendanci jednostek wojskowych i żandarmerii.

Święto formacji było okazją do wręczenia wyróżnień, awansów oraz nagród funkcjonariuszom i pracownikom Straży Granicznej.

W Warmińsko-Mazurskim Oddziale SG awansowano 15 funkcjonariuszy w korpusie oficerów, 71 w korpusie chorążych oraz 56 w korpusie podoficerów, natomiast w Centrum były 4 awanse w korpusie oficerskim i 7 w korpusie chorążych. Dwóch krwiodawców z Centrum Szkolenia SG odebrało listy gratulacyjne od Komendanta Głównego SG.

Doniosłym momentem było pożegnanie Zastępcy Naczelnika Wydziału Zabezpieczenia Działań W-MOSG mjr. SG **EDWARDA KONONOWICZA**, odchodzącego na emeryturę. Życzenia i gratulacje z okazji przyznanych wyróżnień złożył w imieniu gospodarzy kętrzyńskich obchodów Komendant Centrum płk SG **ROMAN ŁUBIŃSKI**. Zgromadzeni mogli obejrzeć wspaniały występ Orkiestry Reprezentacyjnej SG, pokaz walki wręcz w wykonaniu żołnierzy 15. GBZ, zapoznać się ze sprzętem Straży Granicznej oraz podziwiać pojazdy wojsk amerykańskich, brytyjskich, rumuńskich i oczywiście polskich.

5–9.06.2017

Warsztaty z komandosami z Lublińca

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie odbyły się warsztaty z udziałem żołnierzy Jednostki Wojskowej Komandosów z Lublińca. Uczestniczyli w nich

komandosi i funkcjonariusze Zespołu Ochrony Granicy Państwowej Zakładu Granicznego, którzy jednocześnie byli inicjatorami przedsięwzięcia.

Podczas warsztatów przedstawiciele Centrum przedstawili gościom wybrane kwestie z zakresu wykrywania, rozpoznawania i zabezpieczania śladów w terenie, a także rolę i zadania formacji w systemie ochrony granicy państwowej.

7.06.2017

Dzień Otwarty Centrum Szkolenia SG

CSSG gościło dzieci i młodzież w ramach Dnia Otwartego organizowanego wspólnie z Warmińsko-Mazurskim Oddziałem SG.

Uczniowie szkół, w tym klasy o profilu mundurowym, mieli możliwość zapoznania się z działalnością Centrum, sprzętem specjalistycznym wykorzystywanym w procesie kształcenia funkcjonariuszy oraz bazą dydaktyczną ośrodka szkolenia. Kucharze Warmińsko-Mazurskiego Oddziału SG częstowali przybyłych gości grochówką. Podczas dnia otwartego można było m.in. nauczyć się pobierania linii papilarnych, dokonać „odprawy granicznej” poprzez odcisnięcie stempla kontrolerskiego, poznać zasadę działania detektora metalu, środków łączności SG oraz robota wykorzystywanego w zakresie działań minersko-pirotechnicznych. Na zakończenie wszyscy uczestnicy otrzymali drobne upominki promujące Centrum Szkolenia SG.

7–9.06.2017

Najlepsi w Straży Granicznej funkcjonariusze służą w Centrum Szkolenia Straży Granicznej

Zespół złożony z funkcjonariuszy Centrum Szkolenia Straży Granicznej: kpt. SG PIOTR WITKOWSKI, chor. szt. SG DAMIAN ŁABAJ, chor. szt. SG Grzegorz MANDYWEL i szer. SG DOMINIKA RACZYŃSKA (słuchaczka szkolenia podoficerskiego) zwyciężył w zawodach branżowych „Najlepsi w Straży Granicznej”, które zostały rozegrane w Kętrzynie. Ich organizatorem był Warmińsko-Mazurski Oddział Straży Granicznej.

W trzydniowych zmaganiach drużyny rywalizowały w 8 wyczerpujących konkurencjach. W rywalizacji uczestniczyło 12 drużyn funkcjonariuszy Straży Granicznej reprezentujących oddziały i ośrodki szkolenia SG oraz Komendę Główną Straży Granicznej.

Dyscypliny, w których toczyli bój o miano Najlepszych w SG to: przygotowanie broni do służby, jazda precyzyjną samochodem i rowerem, jazda terenowa pojazdem

ATV, bieg sztafetowy 4 x 400 m i 15-kilometrowy bieg na orientację. Na zakończenie funkcjonariusze sprawdzali się w strzelaniu z broni służbowej i teście wiedzy teoretycznej z zakresu pełnienia służby w Straży Granicznej.

II miejsce zajęła drużyna gospodarzy z Warmińsko-Mazurskiego Oddziału SG, natomiast III miejsce wywalczyła drużyna wystawiona przez Ośrodek Szkoleń Specjalistycznych SG w Lubaniu.

8–9.06.2017

Przedstawiciele Centrum Szkolenia SG uczestniczyli w akcji „Bezpieczne Mazury”

W Expo Mazury S.A. w Ostródzie odbyła się pierwsza edycja akcji pt. „Bezpieczne Mazury” pod patronatem Wojewody Warmińsko-Mazurskiego.

W przedsięwzięciu uczestniczyli przedstawiciele Centrum Szkolenia SG, którzy przeprowadzili zajęcia na temat: zasad zachowania się w przypadku zagrożenia bombowego, znalezienia niewybuchu lub niewypału, zasad przekraczania granic państw członkowskich Unii Europejskiej i państw strefy Schengen oraz państw trzecich, połączony z prezentacją przykładowych dokumentów podróży, zasad bezpiecznego pobytu za granicą oraz wykład na temat Korpusu Ochrony Pogranicza prowadzony przez funkcjonariusza Centrum Szkolenia SG w replice umundurowania chorążego KOP.

W akcji obok funkcjonariuszy Straży Granicznej uczestniczyli przedstawiciele: Komendy Wojewódzkiej Policji w Olsztynie, Państwowej Straży Pożarnej, Wojewódzkiej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Olsztynie, Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Olsztynie, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Mazurskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego i Izby Administracji Skarbowej.

11–14.06.2017

VIII Międzynarodowe Mistrzostwa Straży Granicznej w strzelectwie

W Ośrodku Szkoleń Specjalistycznych SG w Lubaniu odbywały się VIII Międzynarodowe Mistrzostwa Straży Granicznej w Strzelectwie. Współorganizatorem zawodów był Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Funkcjonariuszy Straży Granicznej.

W zawodach uczestniczyły 24 trzyosobowe drużyny. Centrum Szkolenia SG reprezentowała drużyna w składzie: kpt. SG KATARZYNA **PEJDA**, chor. szt. SG GRZEGORZ **MANDYWEL** i chor. szt. SG DAMIAN **ŁABAJ**.

Drużyna Centrum Szkolenia SG zajęła:

II miejsce w klasyfikacji drużynowej Straży Granicznej, III miejsce w klasyfikacji drużynowej OPEN. Ponadto chor. szt. SG GRZEGORZ **MANDYWEL** zajął II miejsce w klasyfikacji indywidualnej mężczyzn SG i I miejsce w kategorii NSZZ FSG a chor. szt. SG DAMIAN **ŁABAJ** – III miejsce w kategorii NSZZ FSG. Podziękowania i gratulacje zawodnikom w imieniu kierownictwa Centrum przekazał zastępca Komendanta Centrum Szkolenia SG płk SG MIROSLAW **DOROSZKIEWICZ**.

12.06.2017

Pożegnanie z mundurem

Po 29 latach służby z mundurem pożegnał się por. SG LESZEK **STAWICKI**. W trakcie uroczystej zbiórki z udziałem Kierownictwa Centrum: płk. SG ROMANA **ŁUBIŃSKIEGO** i płk. SG MIROSLAWA **DOROSZKIEWICZA** oraz kadry i pracowników Centrum Szkolenia Straży Granicznej żegnający się z mundurem został wyróżniony bronią białą oraz pamiątką w postaci znaku identyfikacyjnego. W swoim wystąpieniu Komendant Centrum podziękował przechodzącemu na emeryturę za wspaniałe, pełne zaangażowania i poświęcenia lata służby na rzecz ośrodka szkolenia i formacji.

16–17.06.2017

Jubileusz 25-lecia utworzenia College'u Państwowej Straży Granicznej Republiki Łotewskiej w Rezekne

Komendant Centrum Szkolenia Straży Granicznej płk SG ROMAN **ŁUBIŃSKI** wraz z p.o. Naczelnikiem Wydziału Zabezpieczenia Szkolenia kpt. SG PAWŁEM **KOROWAJEM** uczestniczyli w jubileuszu 25-lecia College'u Państwowej Straży Granicznej Republiki Łotewskiej w Rezekne.

Gospodarz uroczystości Dyrektor Collegu Państwowej Straży Granicznej płk. ARVIDS **LIEPINS** przywitał zaproszonych gości z Litwy, Mołdawii i Białorusi oraz przedstawicieli władz łotewskich. Jubileusz 25-lecia utworzenia College'u Państwowej Straży Granicznej był okazją do promocji oficerskiej oraz wręczenia wyróżnień za wybitne osiągnięcia w służbie kadry i pracownikom College'u. Zaproszone delegacje złożyły kwiaty pod pomnikiem Vienoti Latvijai.

Z okazji jubileuszu 25-lecia College'u Państwowej Straży Granicznej w Rezekne Komendant Centrum Szkolenia SG w Kętrzynie płk SG ROMAN **ŁUBIŃSKI** nadał łotewskiej szkole Odznakę pamiątkową Centrum Szkolenia SG im. Żołnierzy Korpusu Ochrony Pogranicza w dowód

uznania i podziękowania za wieloletnią współpracę w obszarze szkolenia formacji granicznych.

18-24.2017

Bażanty na Szlaku Obrońców Granic

46. Ogólnopolski Rajd Górski „Szlakami Obrońców Granic” – Beskid Mały 2017 odbył się w tym roku w powiecie żywieckim (woj. śląskie).

Drużyna koła PTTK Bażanty przy CSSG zajęła VIII miejsce w klasyfikacji ogólnej zdobywając Puchar Przewodniczącego Zarządu Głównego Niezależnego Samorządowego Związku Zawodowego Policjantów oraz Puchar ufundowany przez Zarząd Koła PTTK DE-PTAKI w Gdańsku.

19.06.2017

„Posługiwanie się przedmiotami do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej” – kurs doskonalący

W CSSG odbyła się kolejna edycja dwudniowego kursu doskonalącego pt. „Posługiwanie się przedmiotami do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej”.

Zajęcia realizowane były przez Zespół Działań Specjalnych Zakładu Wychowania Fizycznego i Działań Specjalnych. W trakcie trwania kursu, funkcjonariusze zapoznali się z budową paralizatora elektrycznego, jego właściwościami oraz bezpiecznym posługiowaniem się paralizatorem elektrycznym. Kurs kończył się egzaminem teoretycznym oraz praktycznym użyciem paralizatora.

19.06.2017

Zakończenie szkolenia w zakresie szkoły chorążych

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej odbyło się uroczyste wręczenie świadectw absolwentom szkolenia w zakresie szkoły chorążych.

W obecności kadry kierowniczej i opiekunów dydaktycznych grup szkoleniowych Zastępca Komendanta Centrum Szkolenia Straży Granicznej płk SG MIROSLAW DOROSZKIEWICZ wręczył świadectwa 40 absolwentom, którzy reprezentowali: Podlaski, Nadbużański, Bieszczadzki, Karpacki i Nadwiślański Oddział Straży Granicznej. Słuchacze przebywali w Centrum Szkolenia SG od 8 maja 2017 r.

19–21.06.2017

Nowelizacja kodeksu karnego – warsztaty dla służb i prokuratorów w Centrum Szkolenia SG

W Centrum Szkolenia SG rozpoczęło się szkolenie poświęcone nowelizacjom kodeksu karnego.

Prelegentami szkolenia byli przedstawiciele Krajowej

Administracji Skarbowej, Biura Kryminalnego Komendy Głównej Policji oraz prokuratur okręgowy.

Przedsięwzięcie skierowane było do funkcjonariuszy pionu operacyjno-śledczego SG. Podczas szkolenia omawiane były praktyczne i prawne problemy w stosowaniu przepisów znowelizowanych powyższymi ustawami, w szczególności specyfika prowadzenia postępowania przygotowawczego w sprawach o wyłudzenie podatku VAT w obrocie wewnątrzspółnotowym, sposobów działania sprawców oraz odmienności w ujawnianiu i zabezpieczaniu materiału dowodowego, możliwości prawnych i praktycznych sposobów ustalania przepływów finansowych, jak również kwestie blokady kont bankowych, tymczasowego zajęcia mienia i inne zabezpieczenia majątkowe.

19–28.06.2017

„Działania interwencyjne wobec osób stwarzających zagrożenie dla bezpieczeństwa w porcie lotniczym oraz na pokładzie statku powietrznego” – kurs doskonalący

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej odbyła się kolejna edycja kursu doskonalącego pt. „Działania interwencyjne wobec osób stwarzających zagrożenie dla bezpieczeństwa w porcie lotniczym oraz na pokładzie statku powietrznego”.

Zajęcia realizowane były przez wykładowców z Zakładu Wychowania Fizycznego i Działań Specjalnych CSSG. W czasie trwania kursu funkcjonariusze doskonalili umiejętności z zakresu przeprowadzania interwencji w portach lotniczych, jak i na pokładach statków powietrznych. Ponadto dokonywali przeszukiwania szeregu pomieszczeń oraz doskonalili umiejętności strzeleckie.

24.06.2017

Piknik Rodzinny Straży Granicznej w ramach kampanii „Kręci Mnie Bezpieczeństwo”

Funkcjonariusze i pracownicy W-MOSG, CSSG, policjanci z Komendy Powiatowej Policji w Kętrzynie, a także Zarząd Regionu IPA Kętrzyn i związki zawodowe zaprosili swoich bliskich na Piknik Rodzinny w ramach kampanii „Kręci Mnie Bezpieczeństwo”. Akcja była objęta patronatem p. MARIUSZA BŁASZCZAKA – Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Funkcjonariusze Straży Granicznej, Policji i Straży Pożarnej w trakcie integracyjnego spotkania rodzinnego przypominali dzieciom i młodzieży oraz ich rodzicom podstawowe zasady bezpieczeństwa w miejscu zamiesz-

kania, na akwenach wodnych, na drodze, w kontakcie z agresywnym zwierzęciem.

Piknik uświetniła obecność Stowarzyszenia Masuria zajmującego się rekonstrukcją historycznych oraz współczesnych formacji militarnych, którego członkowie zorganizowali dla uczestników strzelnicę pneumatyczną wraz z konkurencjami strzeleckimi.

Kolejną atrakcją był pokaz sprzętu transportowego i specjalistycznego W-MOSG oraz pokaz dynamiczny funkcjonariuszy Wydziału Zabezpieczenia Działań. Niespodzianką był dla gości udział w pikniku żołnierzy wojsk amerykańskich, brytyjskich i rumuńskich, którzy partnerowali żołnierzom 15. Giżyckiej Brygady Zmechanizowanej.

Wykładowcy Centrum – pirotechnicy omówili zasady postępowania w przypadku znalezienia ładunku wybuchowego, pocisku, niewypału, niewybuchu w lesie, jeziorze, podczas wędrówek czy zabaw w terenie. Instruktorzy przygotowali również kilka porad i ostrzeżeń w przypadku ujawnienia bagażu czy przedmiotu pozostawionego bez właściciela.

Ważnym w profilaktyce na rzecz bezpieczeństwa w ruchu drogowym sprzęt narko-gogle oraz alko-gogle przedstawili funkcjonariusze Policji. Młodzież mogła przekonać się, jak widzi i reaguje osoba nietrzeźwa czy będąca pod wpływem narkotyków. Kętrzyńscy policjanci i strażacy zaprezentowali pojazdy służbowe.

Funkcjonariusz – przewodnik psa służbowego z Placówki SG w Sępopolu zaprezentował pokaz umiejętności psa służbowego oraz przestrzegał przed kontaktami z nieznanymi zwierzętami.

Przedstawiciele Strzeżonego Ośrodka dla Cudzoziemców w Kętrzynie oraz Wydziału Koordynacji Działań zadbali o rozrywkową część przedsięwzięcia. Dzieci chętnie wzięły udział w przygotowanych konkursach i zabawach. Każdy młody uczestnik Pikniku Rodzinnego oprócz dyplomu uczestnictwa otrzymał również Paszport Pamiątkowy akcji, w którym zanotowane zostały najważniejsze zasady bezpieczeństwa i udzielania pierwszej pomocy wraz z numerami alarmowymi.

24.06.2017

Mistrzostwa Polski Służb Mundurowych w Wieloboju Siłowym 2017

Na Błoniach Nadwiślańskich w Toruniu odbyły się II Mistrzostwa Polski Służb Mundurowych w wieloboju siłowym. Konkurencje obejmowały pięć dyscyplin siło-

wych: ćwiczenia na argometrze, przysiady ze sztangą nad głową z wyprostowanymi rękoma, podrzut sztangi, przenoszenie kega, martwy ciąg. Wszystkie ćwiczenia należało wykonać poprawnie w jak najkrótszym czasie.

Centrum Szkolenia SG w Kętrzynie reprezentowali słuchacze szkolenia w zakresie szkoły podoficerskiej szer. SG DOMINIKA RACZYŃSKA oraz szer. SG KRZYSZTOF WIŚNIEWSKI. Pani Dominika uzyskała wysokie wyniki z poszczególnych konkurencji wieloboju i tym samym wywalczyła III miejsce na podium.

Komendant Centrum Szkolenia SG płk SG ROMAN ŁUBIŃSKI oraz Zastępca płk SG MIROSLAW DOROSZKIEWICZ złożyli zawodnikom gratulacje uzyskania wysokich wyników sportowych.

26–30.06.2017

Szósta edycja TRUS-P

W Centrum odbyła się kolejna, szósta w tym roku edycja „Treningu Rozwoju Umiejętności Społecznych – zakres podstawowy”.

Uczestnikami kursu byli funkcjonariusze i pracownicy Straży Granicznej, którzy na bazie teorii analizy transakcyjnej uczyli się rozpoznawać mechanizmy zachowań w określonych sytuacjach społecznych. Ponadto słuchacze kształtowali umiejętności interpersonalne wpływające na jakość relacji międzyludzkich oraz poziom wykonywania zadań służbowych. Ukończenie kursu TRUS-P jest warunkiem udziału w kolejnym module szkolenia TRUS-K (komunikacja w sytuacjach konfliktowych).

26-30.06.2017

„Kontrola środków transportu i bagażu” – kurs doskonalący języka rosyjskiego

W Centrum Szkolenia SG odbyła się druga w roku bieżącym edycja kursu doskonalącego pt. „Kontrola środków transportu i bagażu – język rosyjski”.

Szkolenie zostało skierowane do funkcjonariuszy SG, którzy w ramach wykonywanych zadań dokonują kontroli środków transportu i bagażu obywateli państw trzecich. Cel główny szkolenia stanowiło pogłębienie znajomości języka rosyjskiego oraz powiązanych z nią kompetencji: językowej i kulturowej w zakresie słownictwa związanego z pracą funkcjonariuszy, a zwłaszcza w zakresie czynności realizowanych podczas kontroli środków transportu i bagażu cudzoziemca.

27.06.2017

Ćwiczenia NPOCP KGSG w CSSG

W Centrum Szkolenia SG zostały zrealizowane ćwicze-

nia z zarządzania kryzysowego pn. „Nielegalna migracja na odcinku granicy Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej” dla nieetatowego pododdziału odwodowego centralnego podporządkowania Komendantowi Głównemu Straży Granicznej.

Wyznaczony pododdział, złożony z kadry ośrodka szkolenia oraz słuchaczy szkolenia podstawowego, realizował zadania w zasięgu działania Placówki SG w Sępopolu. Przy wsparciu funkcjonariuszy tej placówki oraz nadzorcze Komendanta CSSG i jego zastępcy, funkcjonariusze Centrum realizowali zadania związane z rozpoznaniem terenu oraz kontrolą ruchu drogowego.

Ćwiczenia były kolejnym etapem sprawdzenia umiejętności oraz gotowości funkcjonariuszy Centrum Szkolenia SG do użycia w ramach nieetatowego pododdziału odwodowego centralnego podporządkowania Komendantowi Głównemu Straży Granicznej.

27.06.2017

Turniej tenisa stołowego słuchaczy i kadry dydaktycznej CSSG

Na obiektach sportowych CSSG w Kętrzynie rozegrany został Turniej Tenisa Stołowego w Grach Podwójnych Par Mieszanych.

W turnieju udział wzięło 10 drużyn – słuchaczy szkolenia podstawowego oraz szkolenia podoficerskiego, a także kadra dydaktyczna i pracownicy CSSG. Organizatorami tej sportowej imprezy byli wykładowcy Zespołu Wychowania Fizycznego Zakładu Wychowania Fizycznego i Działań Specjalnych przy współdziałaniu Wydziału Informacji i Organizacji Dydaktyki. Zawodników podzielono na dwie grupy. Jedną grupę stanowili słuchacze, natomiast w drugiej rywalizowały ze sobą pary złożone z wykładowców i pracowników Centrum.

W wyniku zaciętej i sportowej rywalizacji w atmosferze świetnej zabawy osiągnięto następujące wyniki końcowe: I miejsce – szer. SG MARTA **GOLONKO** i szer. SG WOJCIECH **NIEWIŃSKI** (szkolenie podoficerskie), II miejsce – szer. SG BEATA **BURAK** (szkolenie podoficerskie) i kpt. SG PIOTR **NAREJKO** (wykładowca CSSG), III miejsce – szer. SG JUSTYNA **GREGORCZYK** i szer. SG MARCIN **NOWAK** (szkolenie podstawowe). Uroczystego zakończenia turnieju dokonał Komendant Centrum Szkolenia Straży Granicznej płk SG ROMAN **ŁUBIŃSKI**, który również był uczestnikiem zawodów.